UĞUR MUMCU

DEVRİMCİ VE DEMOKRAT

um:ag

UĞUR MUMCU

um:ag
UĞUR MUMCU ARAŞTIRMACI GAZETECİLİK VAKFI
19. BASKI

um:ag Vakfı Yayınları: 14
Bütün Yapıtları Dizisi: 12

DEVRİMCİ VE DEMOKRAT

UĞUR MUMCU

1'inci Baskı: Haziran 1985, İstanbul
19'uncu Baskı: Ekim 1996, Ankara, 3 000 adet
("Devrimci ve Demokrat", 18. baskıya kadar "Tekin Yayınevi" tarafından toplam 63 500 adet yayınlanmıştır.)

ISBN 975-8084-16-X

Yayın Yönetmeni: Ali TARTANOĞLU

Kapak Tasarımı ve İllüstrasyon: SOLARİS

Dizgi: um:ag

Baskı: DUMAT

um:ag UĞUR MUMCU ARAŞTIRMACI GAZETECİLİK VAKFI
Atatürk Bulvarı, 125/6, Bakanlıklar, Ankara Tel:- 0 312- 417 77 20 417 47 62 Faks: 417 57 46

Eşim Güldal'a...

SUNUŞ

Atatürkçü, laik, cumhuriyetçi, demokrat bir Türkiye'nin yılmaz savunucusu; devrimci, hep emekten yana, araştıran ve sorgulayan gazeteci Uğur Mumcu, 24 Ocak 1993 günü otomobiline konan bir bomba ile, inandığı tüm bu değerler uğruna yaşamını yitirdi.

Eşi Güldal Mumcu ile çocukları Özgür ve Özge; Uğur Mumcu'nun, yukarıda ana çizgilerini vermeye çalıştığımız kişiliğini gelecek kuşaklara aktarmak; kütüphanesini, arşivini ve tüm yazılarını tasnif edip araştırmacıların kullanımına sunmak, gazeteciliğe hevesli gençleri, araştırmacılık alışkanlığıyla mesleğe kazandırmaya çalışmak vb. amaçlarla **Uğur Mumcu Araştırmacı Gazetecilik Vakfı**'nı Ekim 1994'te hukuken, Aralık 1995'te de fiilen yaşama geçirdiler

Bu amaçlar dışında vakfın elbette görevleri de var Bunlardan ilk akla geleni ve belki en önemlisi, aradan üç yıldan fazla bir süre geçmesine karşın hâlâ sonuçlanmamış, hâlâ faili meçhul durumdaki **Mumcu Cinayeti**'nin sonuna kadar takipçisi olmak. Bu görevin ilk ürünü sayılabilecek **SUİKAST RAPORU 93/96 - Uğur Mumcu Cinayeti Soruşturması Sorgulanıyor** adlı çalışma, bir um:ag yayını olarak okuyuculara ve Uğur Mumcu dostlarına sunuldu.

Bir başka görev, bir başka borç, ama aynı zamanda hak ise, Onun daha önce yayınlanmış kitaplarının, bu kez adını taşıyan **um:ag** logosu altında yayınlanması idi. Böylesi bir cinayet söz konusu olmasaydı, bizim için de böyle bir görev doğmayacaktı. Ama cinayet, bu görevi kaçınılmaz kıldı. Elinizdeki kitap işte bu görevin bir ürünü.

Bu noktaya ulaşılmasında, Mumcu'nun bütün kitaplarını 1975'ten bu yana, 21 yıldır dostlukla, özenle yayınlamakta olan Tekin Yayınevi'ne ve Sayın Kemal Karatekin'e hem bu hizmet, hem de anlayış ve katkılarından dolayı teşekkür ederiz. **Devrimci ve Demokrat**'ın ilk 18 baskısı da Tekin Yayınevi tarafından yayınlanmıştı.

Türkiye koşullarında hele Uğur Mumcu Vakfı olarak, belli bir özel, toplumsal amaçla kitap yayınlamak güç bir iş. Türkiye'nin ekonomik ve toplumsal koşulları, bu koşulların özellikle

yayıncılık sektörüne nasıl yansıdığı biliniyor. Öteki giderler göz ardı edilse bile, kitap fiyatının yarıya yakınının dağıtım, üçte birinin de kâğıt gideri olarak düşünülmesi, sorunu kavramak için yeterlidir sanırız.

um:ag da en büyük sıkıntıyı kitapların fiyatını belirlerken yaşadı. Hem olabildiğince nitelikli ürün yaratmaya, hem de burada **kitap** olan bu ürün ile, Uğur Mumcu okurları arasında bir uzaklık olmamasına uğraşırken çok zorlandık. Kitaplarımızın fiyatı bilinen tüm gerçeklere karşın yüksek bulunabilir. Ama kâğıt ve baskı kalitesi dikkate alınırsa, fiyatların sık sık değişmemesi için çaba harcanacağı bilinirse, okuyucunun hoşgörü katsayısının da artacağını umuyoruz.

Devrimci ve Demokrat'ın şu anda elinizde bulunması, bu umudumuzun yersiz olmadığını gösteriyor. Bu, ayrıca, ülkemizi siz dost okurlarla birlikte aydınlık yarınlara taşımak amacıyla kurulan Uğur Mumcu Vakfı'na yapılmış önemli bir katkı. Sağ olun.

Bir önemli görevin gereği olan bu kitapların yeniden yayınlanmasında bize çok değerli katkılarda bulunan, Abdullah Nefes, Fatih Alpertan, Mesut Seven, Savaş Sönmez, Canan Duran, Çiler Keleş, Sezer Yücel, Neriman Küpçü, Şebnem Kocabıyık, Zeynur Türkmen, Serkan Salihoğlu, İrfan Çiftçi ile Dumat Matbaası ve çalışanlarını, kapak düzenlemelerini büyük bir ustalık ve özenle yeniden yapan Emrah Yücel ve Murat Kaya'yı da unutmadık. Onlara da içtenlikle teşekkür ediyoruz.

Çağlar boyunca daha iyi, daha güzel, daha aydınlık bir dünya dileyen insanlar, düşünceleri uğruna eziyet çektiler, öldürülmeyi göze aldılar, öldürüldüler. Yaşamını, bu yolda gözünü kırpmadan feda edebilecek insanlara gerek duyulmayan, ışıl ışıl ve güzel bir dünyanın, ancak sizin gibi aydınların emeği ve çabası ile oluşacağına inanıyoruz.

Bu çabanın başarıya ulaşabilmesinin ilk koşulu, unutmamak!

Düşünenlerin öldürülmemesi, öldürülenlerin unutulmaması dileğiyle...

um:ag

İÇİNDEKİLER

Biraz Düşünsek	9
Düşman İkizler	11
Balık Avı	14
Devrimci Siyaset	16
Ordu ve Siyaset	18
Ne İçin? Kim İçin?	21
Hukuk Açısından	23
Gerçek Saygısı	26
Ticaret ve Siyaset	29
Şoven	31
Önceki Gün ve Yarın	34
Kınanamaz... Suçlanamaz	37
Tanrının Bankeri	39
Bir Anı - Bir Kanı	42
Nobel Ödülü	44
Satılan Şarkı	47
Fikri Hür	49
Arıbeyi	52
Ekrandaki Ders	54
Aday Boyama İşi	57
Henze ve Andronov	59
Elektronik Savaşı	63
Sus Tüşiad Sus	66
Özal'ın Şansı	68
Tek Boyutlu	71
Çift Ölçü	74
Güven Bunalımı	76
Şirketler	79
Sol, Sola Düşman	81

Yabancı Model 84
Menşei Araştırılmaz 86
Uzmanlık İster 88
Hugo ve Taşçıoğlu 90
Bağbozumu 92
Liberal Aranıyor 95
Seçenek 98
Yök Sicili 101
Gizli Belgelerle 104
Yönünü Buldu 107
Aile Hukuku 109
Aydın Hoşgörüsü 112
Kürsüaltı 114
Kürsüüstü 117
Şeytan Aldı Götürdü 119
Bir Özerklik Anısı 121
Ayıp Olan 124
Başkası Yok mu? 127
Kamuoyunun İçi ve Dışı 129
Dilimizin İki Ustası 132
Modern Türban 134
Zaman Çok 137
Hazırlıklı Kadro 139
Şellefyan ve Ilıcak 141
Bu Sansür Ne Adına? 144
Değil mi Alman'sın? 146
Tehlikeli İlişkiler 149
Müdahalecilik 151
Aynalar 154
Tarihten Bir Yaprak 156
Bundan Daha Ağırı 158
Rabıtat-ül Âlem-ül İslâm 161
Tarih Bilinci 164
Maske 166
Bölücünün Dış Desteği 169
Bilek Güreşi 172
Sosyalizm ve Bağımsızlık 175
Kendine Saygı 178

Futbol Örnektir 181
Döviz Suçları 183
Yök Kıyımı 185
Yök Sözlüğü 188
Mevlâna Takvimi 190
Doçentin Meyli 192
Efelerin Efesi 195
Büyükbaş ve Kömür 197
Petrol Denizi 200
Bulgar Şovenliği 203
Üslerde Vergi Kaçakçılığı 206
Bir Acı Yıldönümü 208
Arabesk Liberalizm 211
Ayrıcalıklı Sanıklar 213
Liberal Dostlara Dersler 215
Liberallik Mevzuatı ... 218
Asala ve PKK 220
Siyasal Seçenek 223
Kızma Birader 225
Arap Sermayesi 228
Liberal Aranıyor 230
Liberalizm Arabeski 233
İdeolojik Malzeme mi? 236
Perikles Planı 238
Dernek Egemenliği 241
Kendileri İçin 244
Adını Koyalım 246
Fetva'lı Şirket 249
Lawrence 251
Üçü de Aynı 254
Evrim ... 257
Zaman Tüneli 259

BİRAZ DÜŞÜNSEK

1950'lerden bu yana, tam sekiz kez sıkıyönetim ilan edilmiş, böylece her dört yıla bir genel seçim ve her üç buçuk yıla da bir sıkıyönetim düşmüş... Dahası var: Bu süre içinde bir ihtilâl, iki ihtilâl girişimi, yarı-ihtilâl anlamına gelen iki Silâhlı Kuvvetler muhtırası yaşanmış...

Aynı dönem içinde, bir Başbakan, iki bakan, bir kurmay albay, bir binbaşı ve üç genç ipe çekilmiş; son günlerde siyasal nedenlerle öldürülenlerin sayısı günde on kişiyi aşmış...

Çok partili hayat ile başladığı ileri sürülen «görülmemiş kalkınma yolu» Bayarlı - Menderesli teslimiyet politikasından, bugün, Demirelli - Türkeşli iflas noktasında son bulmuş; devlet, izlenen dilenci ekonomisine bağlı bu politika nedeniyle, uluslararası silah kaçakçılarını «devlet protokolu» ile karşılayacak kadar şaşkınlık içine sokulmuştur.

Doğrusu bu ya, devlet, devlet olmaktan çıkmış, uluslararası kredi piyasalarında, tümüyle haciz edilmiş bir mal varlığına dönüşmüştür...

Böyle çöküş nedenleri çözüm yollarını da beraberinde getirirler. Çok partili hayata girdiğimiz günlerden bu yana, şu demokrasi dediğimiz sistemi niçin doğru dürüst çalıştıramamışız? Niçin Türkiye, bugün dış borçlarını ödeyemez, petrolüne, yakıtına, ilacına para bulamaz bir ülke haline düşmüştür? Evet neden?

Elbet de bütün bunların, izlenen ekonomik ve siyasal yolların genel sistemi ile ilgisi vardır. «Yoktur» diyen bunca bunalımı, bu çıkmazları nasıl açıklayacak?. Sorun.

doğrudan doğruya bir sistem ile ilgilidir. Sistem durmuş, sistem çökmüş, sistem iflas etmiştir!.

Peki niçin iflas etmiştir?

Bunları, gelip geçici politikacıların kişilikleri ile açıklamak olanaksızdır. Çünkü, bu gibi sorunlar, kişilerin boyutlarını aşar. Sorun, doğrudan doğruya, dış yardıma bağlı dilenci ekonomisinin sistemi ile ilgilidir.

«Sistem çökmüştür» derken, bu sistemin yerine Marksist - Leninist bir devlet yapısı, Marksist - Leninist bir sistem kurulsun gibi bir görüş taşıyor değiliz. Peki ya ne istiyoruz? İstediğimiz şu: «Demokratik hukuk devletiyiz» diye kitlelerle, yığınlarla, milyonlarca yurttaşla alay edilmiyorsa, «Burjuva demokrasisi» adı verilen Batı demokrasilerinin ülkemizde tam ve eksiksiz uygulanmasını sağlamak, böyle bir ortam içinde sorunlarımıza çözüm aramaktır.

Bir ülkede, otuz yıl içinde, bir Başbakan, iki Bakan, bir Kurmay Albay, üç genç ipe çekilir, sokaklarından hergün oluk oluk kan akar, otuz yılda sekiz sıkıyönetim, bir ihtilâl, iki ihtilâl girişimi, iki kez Silâhlı Kuvvetler muhtırası yaşanır, bütün bunlardan sonra, «oh demokrasimiz ne iyi işliyor» diyorsak, bu gibi görüşlerin sahiplerini, «tam teşekküllü» hastanelerde «tedavi» ettirmek gerekir.

Biz bu köşede, «bu işin sisteminde bozukluk var» diye yazdığımızda çalakalem satırlar döktüren tarihi köşk satıcılarından «NATO Kriptoları» önce NATO ülkelerinde tepe-tepe kullanılan özgürlüklerin Türkiye'ye niçin «lüks» sayıldığını, lütfedip açıklamaları gerekir.

Dış yardım dilenciliği ile yaşayan bir ülkenin bağımsız olması bir yana, sağlıklı bir ekonomiyi sürdürmesi olası mıdır? Ve otuz yıl içinde, bir başbakan, iki bakan, bir kurmay albay, bir binbaşı ve üç genci darağacına çekmiş, bu süre içinde her üç buçuk yılda bir sıkıyönetim ilan etmiş siyasal sistemin işlerliğinden ve geçerliğinden söz edilebilir mi?

Türkiye'nin niçin bu noktaya sürüklendiğini düşünelim ve özgürce tartışalım. İstediğimiz budur.

Ama «eller gider Mersin'e, biz gideriz tersine!».. Bira-

kalım, «Güney Amerika Modelleri»ni de yakınımızdaki «Yunan Modeli»ne bakalım: 1967 albaylar darbesinden önce, Yunanistan'da ne gibi olaylar sürdürülüyordu? Albaylar Cuntası, ne getirmiş, ne götürmüştü? Ve 1974'de sivil yönetime nasıl dönülmüştü?

Anayasa değişiklikleri ve «Demokratik Otorite» adı altında tezgahlanan «Baskıcı iktidar modelleri»nin yakın gündeme geldiği günlerde çevremize şöyle bir bakmakta sayısız yarar vardır.

Bazı Yunan şarkılarının besteleri bizimkilere benzer de!..

(21 Nisan 1980 Pazartesi)

DÜŞMAN İKİZLER...

Ülkemizde kendilerini «milliyetçi, muhafazakâr» olarak tanıtan, bu yüzden «antikomünist» olduklarını söyleyen çok insan vardır. Bunların bir kısmı, solcuların hemen hemen hepsinin «Moskova'dan talimat aldıklarını» söylerler. Bunların arasında, antikomünizmi ve Sovyet düşmanlığını tıp dilinde «Paranoya» adı verilen bir ruh hastalığına kadar vardıranlar da çıkmaktadır.

Sağcı olmayan bütün düşünceleri komünistlikle suçlamak genellikle «Mc Carthy'cilik» olarak adlandırılır. «Mc Carthy», İkinci Dünya Savaşı sonrasında, bütün devlet organlarına komünistlerin sızdığını ileri sürerek, terör rüzgarı estiren bir Amerikalı senatörün adıdır. «Mc Carthy'cilik, bu tarihten sonra, bir Amerikalı senatörün adı olmaktan çıkmış, antikomünizm siyasetinin, bütün dünyadaki ortak adı olarak kullanılmaya başlanmıştır.

«Türk Mc Carthy'cileri» adını vereceğimiz çevreler, ülkedeki bütün solcu aydınları, sosyalistleri, «Sovyetlerin yönlendirdiğine» inanırlar ve herkesi buna inandırmaya çalışırlar. Bunlar, alaturka «Mc Carthy'ciler»dir.

Sosyal ve siyasal olayları «Conspiracy» adı verilen bir kurama göre açıklayan görüşler de vardır. Bu görüşlere göre, toplumsal gelişmeler ve olaylar, ihtilaller, dar-

beler, kuşkulu eylemler ve gizli örgütlerle oluşur. «Conspiracy kuramı» olaylara, bu eylemlerin çerçevesinde kuşkulu gözle bakar.

«Mc Carthy'ci» bakış açısı, «Conspiracy kuramı» ile birleşirse, yaşadığımız bütün olaylar, komünizme ve Sovyetlere bağlanır.

Bu çevreler, zaman zaman inanarak zaman zaman da inandırılarak «bütün solcuların Moskova'dan yönetildiğini», bütün terör eylemlerinin sağ ya da sol yine Moskova tarafından planlandığını ileri sürerler.

Türkiye'yi «Sovyetlerin etki alanı içinde gören» alafranga «Mc Carthy'cilik» bir «soğuk savaş taktiği» olarak anti-komünizmi, «anti-Sovyetizm» ile özdeşleştirerek ortaya atar.

Mc Carthy'ci görüşün bir tek amacı vardır: O da Türk solunun tümünün Moskova'dan yönetildiğini kanıtlamak.. Sosyal demokrat, demokratik sosyalist, Atatürkçü, ilerici, sağcı olmayan ne kadar kişi, grup ve örgüt varsa hepsi aynı kefeye konur ve bunlara bir ortak adres bulunur:

— Moskova...

Buna karşı Marksist sol içinde bir azınlık grup, Sovyetlerin resmi ideolojilerini benimser. Sovyetler Birliği'ni «sosyalizmin anavatanı» olarak selamlayıp, siyasal görüşlerini, Sovyet resmi ideolojisi ile bütünleştirir. Bunların içinde, öyle inandıkları için bu resmi ideolojiye din gibi, tartışmasız biçimde bağlananlar vardır. Bu, bazılarında bir çeşit «ideolojik» ve belki ideolojik olmaktan çok, gözü kapalı «platonik» bir duygu ve düşünce olarak yerleşmiştir. Yine bunların arasında, enternasyonal dayanışma adına, Sovyetler tarafından yönetilen komünist partisine «organik» biçimde bağlananlar vardır. Bunların, hem «ideolojik» hem de «organik» nitelikte bağlılıkları söz konusudur.

Bunlar, yalnızca Türk solu içinde değil, Türk Marksistleri arasında da azınlıktadırlar. Ancak, «illegal» olmanın yarattığı bir çeşit «fetişizm» güçlerini, kendi nite-

lik ve niceliklerinin çok üstünde göstermeye çalışırlar. Bunların da bütün amacı, Türkiye'deki sosyal demokrat demokratik sosyalist, Atatürkçü, ilerici ne kadar kişi varsa, bunları kendi ideolojik etki alanları içinde göstermektir.

«Mc Carthy'ciler» nasıl, Türkiye'deki bütün ilerici düşünce ve akımları, Moskova'ya bağlamaya çalışıyorlarsa, bunlar da çok ayrı bir amaçla da olsa, aynı ilerici birikimi Moskova'nın etki ve güdümünde göstermeyi varlık nedenlerinden biri olarak saymaya alışmışlardır.

Türkiye'de faşist ve Mc Carthy'ci çevrelerle, kendilerini «proletarya enternasyonalizmi» adına Moskova'nın resmi ideolojik görüşlerine bağlayanlar arasında bir çeşit beraberlik doğmaktadır. Biri, Türk solunu suçlarken, öteki kendi fraksiyonunu savunurken, Sovyet olgusundan yararlanmaktadır. Öyle ki, Mc Carthy'cilerin siyasal gıdası, TKP'nin varlık nedeni ve yalana dayalı propagandalarından kaynaklanmaktadır.

Bugün çağımızda sosyalizmin iki büyük sorunu vardır. Birinci sorun demokrasi sorundur. Sosyalizm, ancak çoğulcu demokraside ve çok partili düzen içinde oluşmalıdır. İkincisi bağımsızlık sorunudur. Sosyalist partilerin tek güç ve güvence kaynağı, işçi sınıfı, işçi sınıfı ile birlikte, öteki emekçi sosyal tabakalardır. Uluslararası barış, ancak böyle sağlanır. Demokrasi ve barış düşüncesi, bağımsızlıktan ayrı düşünülemez.

Türkiye'de sosyalizmi, Sovyet devlet çarkının ayrılmaz bir parçası olan bir partiye bağlayarak savunmak, Türk işçi sınıfına, emekçi sınıf ve tabakalara, sosyalizmi savunan aydınlara karşı büyük bir saygısızlık ve büyük bir aşağılama değil de nedir?

Türkiye'de çok partili demokrasiyi ve demokratik sosyalizmi savunanlar, «Mc Carthy'ciler» ile TKP'liler arasındaki bu kaçınılmaz ortaklığı yıkıp halka, yalnızca halka güvenmenin erdemini ve onurunu dosta ve düşmana, ergeç anlatacaklardır.

(19 Haziran 1983 Pazar)

BALIK AVI...

Ünlü Amerikan yazarı Sulzberger, geçen haftayı Türkiye'de geçirdi.

«The New York Times»in bu ünlü yazarı, Cumhurbaşkanı Sayın Evren ile görüşmek istemiş. Ancak görüşme olanağı bulamamış. Ünlü yazarın, «Yeni Sınıf» adlı kitabı ile bütün dünyada yankılar yaratan kitabın yazarı Milovan Jilas ile birlikte «balık tutmak» üzere Yugoslavya'ya gittiği de bildiriliyor.

Sulzberger'in ne tür balıklara düşkün olduğunu pek bilemiyoruz. Fakat, kendisinin atılacak oltalar konusunda pek hünerli olduğunu sanıyoruz.

Amerikalı yazarın balık tutkusunu yakından bilenlerden biri, Büyükelçi Sayın Kâmran İnan'dır. İnan'ın çok yakın dostu olan Sulzberger, üç-beş yıl önce Türkiye'ye gelmiş ve doğu illerimizin birinde nehir kenarında balık avlamıştı. Yöredeki köylüler bu kurt gazetecinin yalnızca balık avlamadığını, yanındaki bir emekli Amerikalı subay ile beraber, bazı eski mezarların filmini çektiğini de görmüşlerdi.

Acaba, Türkiye'deki balıklar, Amerika'daki balıklardan daha mı lezzetliydi? Balık niçin örneğin Bodrum'da, Marmariste, Ayvalık'ta, Sinop'ta değil de Van ve Bitlis illerinde avlanmaktaydı?

1977 yılı temmuz ayının 17'sinden 22'sine kadar, yörede «balık avlayan» ve bazı köylülerle konuşup, bu konuşmaları banta alan Sulzberger, acaba, niçin özellikle bazı eski mezar taşlarına merak salmıştı?

İlgililerin belleklerini de tazeleyelim: Sulzberger, Van'da Çatak ilçesinin, adı «Bahçesaray» olarak değiştirilen «Mukus» köyünde nehir kenarında çadır kurup, balık avlamıştır. Sulzberger, bu arada, eski Ermeni kiliselerini, «Maşatlık» denen mezarlarını ve yapı artıklarını incelemiş ve hepsinin uzun filmlerini çekmiştir.

Bütün bunlar gazetecilik merakından mıydı?

Sulzberger, bu gezisinde yalnız başına da değildi. Yanında bir emekli Amerikan subayı ve İngiltere'nin Paris Büyükelçisi Nicola Henderson da vardı. Kâmran İnan da o günlerde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı olarak görev yapmaktaydı. Hep birlikte gezilmiş, balık avlanmış ve Ermenilerin yaşadıkları yerlerde geniş araştırmalar yapılmıştı.

Tabii hep «balık merakı!»

Bütün bu anlattıklarımızı bugün, kısa bir soruşturma ile öğrenmek olasıdır. Bu konuda, o günlerde «bu Amerikalı yazar, etnik kökenlerle ilgili araştırma mı yapıyor yoksa?» diye parlamentoya soru önergeleri de verilmiş ve biri sonradan İçişleri Bakanı olan iki Türk senatörü, Sulzberger'in peşine düşmüşlerdi.

Diyebilirsiniz ki «bunlar olur..» Sulzberger, önemli bir gazetecidir ve bu yörelerde dilediği konuları araştırır. Ama «kazın ayağı» hiç de öyle değildir. Çünkü, Sulzberger'in «balık avlamak» bahanesi ile uzun uzun filmlerini çektiği, Ermeni kiliseleri, mezarlıkları, beş-altı ay önce bir Amerikan televizyon kanalında «Ermeni propagandası» yapmak ve Türkiye'yi ve Türkleri suçlamak için kullanılmıştır. Evet böyle olmuştur. Dileyen bakar, araştırır!

Amaç balık avlamak değildir. Amerikalının amacı başkadır.

Sulzberger'in oltası, 1977 Temmuzunda Türkiye'de balık avlamadı, alık avladı! «Balık avlayacağım» diye birçok insanları kandırıp, Amerika'da Ermeni propagandasına malzeme hazırladı. Amerikalı yazar, bunların bilinmeyeceğini mi sanıyor?

Sulzberger'in 1967 öncesinde, komşumuz Yunanistan'da CIA planı gereğince yönetime elkoyan «Albaylar Cuntası» için yaptığı şakşakçılık «The New York Times»ın arşivlerinde duruyor. Bunlar da unutulmadı.

Doğrusu bu ya ünlü yazarın, Van köylerinde düzenlediği «balık partileri» bizleri pek inandırmamıştı. Ameri-

kan televizyonlarındaki Van köyleri görüntüleri de bu «av partilerinin» amacını şimdi iyice kanıtladı.

Balık sırtı pek kaygandır Mr. Sulzberger, üzerinde pek durulmaz!..

(24 Haziran 1983 Cuma)

DEVRİMCİ SİYASET...

Filistin Kurtuluş Örgütü Lideri Yaser Arafat'ın Suriye'den sınır dışı edilmesi olayı, Ortadoğu'da dramatik bir gelişmeyi vurgulamaktadır. Örgütün Ankara temsilcisi Abu Firas'ın yaptığı açıklamaya göre, ABD-Suriye ve İsrail, ortak bir planla, örgütlerini yoketmeye çalışmaktadırlar. Olay, utanç verici olduğu kadar, aynı zamanda ders vericidir de...

Suriye, bölgede, Sovyet etkisine en açık olan devletlerden biridir. İsrail ise Amerikan politikasının Ortadoğu'daki en büyük üssüdür. Bölgede çeşitli güç odaklarından kaynaklanan birbirine karşıt etkilerin Filistin Kurtuluş Örgütünü hedef seçmeleri, elbette önemli bir oluşumu göstermektedir. Bu olumsuz gelişme, bölgede, bağımsız siyaset yapma olanağının ne kadar kısıtlı olduğunu da kanıtlamıyor mu?..

Bu dramatik gelişmenin gerçek nedeni herhalde, Filistin Kurtuluş Örgütünün bağımsızlık tutkusundadır. Bölgede, Amerikan çıkarlarına ters gelecek bir gelişme türlü engellerle karşılaşmaktadır Sovyetler ise kendi güdümlerinde olmayan bir örgütlenmeyi, «kendilerinden saymamakta» ve buna uygun bir siyaset izlemektedirler.

Özetle, bölgede, ulusal kurtuluş bilincinden kaynaklanan bir direniş eylemi, birbirine karşıt görünen güç merkezlerinden gelen çeşitli engellerle karşılaşmaktadır.

Amerika'nın Uzakdoğu ve Ortadoğu siyasetinde, son on yıldır büyük gerilemelere tanık olunmaktadır. Vietnam savaşında, yakın tarihin en büyük yenilgilerinden birini alan Amerika, Ortadoğu'daki kalesi olan «Şah rejimi»ni de elinden kaçırdıktan sonra, Ortadoğu'daki her olayı yön-

lendirmeye ve Uzakdoğu'da yitirdiği etkinliği Ortadoğu'da kazanmaya çalışmaktadır.

Bu yenilgilere karşın, Amerika'nın Ortadoğu'daki en büyük kazancı, Nasır rejimi'nden sonra, Mısır'daki «Sovyet etkisini» sistemli biçimde azaltıp, yoketmesi ve yerine kendi etkisini yerleştirip, arttırmasıdır. İran'da «Şah rejimi» yerine geçen, Humeyni'nin «mollalar rejimi» ile birlikte, birdenbire başlatılan İran-Irak savaşı ve arkasından da İsrail'in Filistin Kurtuluş Örgütüne karşı giriştiği «Toplu Kırım Operasyonu», Amerikan siyasetinin hergün bölgede daha da etkinleştiğini kanıtlamaktadır.

Bölgede ve dünyada «Din kardeşliğine» dayalı bir «Müslüman güçbirliği» ya da «İslam Enternasyonalizmi» kurulmuş değildir. Tersine, bugün, İslam ülkeleri arasında sıcak savaşlar ve emperyalist odakların emrindeki siyasal oyunlara tanık olunmaktadır.

Kendi topraklarından silah zoruyla çıkarılmış bir halkın, bu karşıt etkilerin ve emperyalist çıkarların cirit attığı ortamda «bağımsız» bir siyaset sürdürmesi, çeşitli güç dengelerince önlenmeye çalışılmaktadır.

Bu oluşumda eskilerin deyişi ile «Kıssadan hisse» yoluyla, bazı sonuçlara varmamız olasıdır:

Türkiye, Asya'yı Avrupa'ya bağlayan çok duyarlı bir coğrafya parçasında yeralmaktadır. Güneydoğu sınırlarımızın ötesinde, birbirlerine karşıt gibi görünen çıkarların güç dengeleri, çeşitli başkentleri, yeni kargaşaların duyarlı atmosferine sokmaya çalışmaktadır. Filistin Kurtuluş Örgütü, bu çıkarların bir çeşit «uzlaşma noktası» diyebileceğimiz bir dar alana doğru sürüklenmeye zorlanmaktadır.

Böylesine acı olayların yaşandığı bir bölgede, Türkiye'deki «Devrimci siyaset»in belirlenmesi gerek kendimiz gerekse bölge için yaşamsal önem kazanmaktadır. Devrimci, uluscu ve barışçı bir siyaset bundan sonra belirlenecektir. Bunun da çeşitli güçlükleri, engelleri vardır. Ama, bu «bağımsızlıkçı» ve «özgürlükçü» devrim anlayışını, önce yüreklerde ve bilinçlerde yaşatmak gerekir.

Bu bilinç ve bu duygu, yüreklerde ve inançlarda yaşatılırsa, engellerin aşılması da kolaylaşır.

Ulusal bağımsızlıkçı devrimci siyaset, Kurtuluş Savaşı gibi bir büyük hazineye sahiptir. Mustafa Kemal'in, o günlerin güç koşulları içinde, büyük bir önsezi, bilinç ve hünerle sahip çıktığı «tam bağımsızlık» ilkesi, bugünün de en tutarlı ve sağlıklı siyaseti olmalıdır.

Bizler için olduğu kadar başkaları için de...

Ulusallık Kurtuluş Savaşımızın antiemperyalist ruhundan; bağımsızlık Mustafa Kemal'in inançlarından kaynaklanır. En tutarlı devrimci siyaset, en vazgeçilmez amaç ve ideoloji, bağımsızlık ve ulusallıktan güç alarak gelişir.

Topraklarından sürülmüş olan Filistin halkının bu bağımsızlığı sürdürmesi şu anda belki güçtür, ama bu bağımsızlığı yitirdiği anda, yürüttüğü direniş eyleminin «Kendi adına» yapılmış olmasına inanmak da güçleşir. Bizim Kurtuluş Savaşımız da binbir türlü olumsuzluğa, işbirlikçiliğe ve ihanete karşı yine de kazanılmamış mıydı?..

Türkiye'de devrimci birikim, bölgede «Ulusal ve bağımsızlık» ilkelerini yerleştirecek bir «devrimci siyaseti» oluşturup, geliştirebilir O görkemli ulusal kurtuluş tarihine sahip olan Türk halkı, bu siyasetin doğal mirascısıdır.

Ne Amerikan emperyalizminin işbirlikçiliği, ne Sovyet güdümü, ne de Tanzimat batıcılığı...

Ulusallık içinde devrimcilik, özgürlük ve bağımsızlık; «Devrimci siyaset» işte budur.

(29 Haziran 1983 Çarşamba)

ORDU VE SİYASET...

Cumhuriyet'in kurulmasından sonra Atatürk Silahlı Kuvvetlerle ilgili bir önlem aldı. Bu önlem, o sıralarda, milletvekili görevini de sürdüren Genel kurmay Başkanı

ve Ordu Komutanlarının silahlı kuvvetlerden ayrılmalarıydı.

Atatürk, komutanlardan ya milletvekili olmaları ya da orduda kalmaları konusunda karar vermelerini istemiş; Genelkurmay Başkanı Fevzi Çakmak milletvekilliğinden çekildiğini bildirmiş, Birinci Ordu müfettişi Kazım Karabekir ise Ordu'dan ayrılarak, milletvekilliği görevini sürdürmeyi uygun görmüştü.

1924 yılı ekim ayının son günlerinde alınan bu karar hemen uygulanmış, Şükrü Naili Paşa, İzzettin Paşa, Fahrettin Paşa, ordudaki görevlerini sürdüreceklerini bildirmişler, Ali Fuat Paşa ile Kazım karabekir, siyasal yaşamı seçmişlerdi. Cevat ve Cafer Tayyar Paşa'ların askerlik görevlerine de son verilmişti. Bu son karara neden, bu iki komutanın takındıkları karşıt güvensiz tutumdu.

Cumhuriyet tarihimizin tanık olduğu bu olay, Atatürk'ün o günden bu güne örnek alınması gereken bir tavrını, bir ilkesini, bir inancını yansıtmaktadır. Atatürk, komutanlarının siyasetle ilgilenmelerini «Orduda ve komuta işlerinde beklenen düzenbağı ile bağdaşmadığı» kanısındadır. Kurtuluş savaşının «Olağanüstü koşulları» bitince, silahlı kuvvetlerin iç siyaset ile olan güncel ilgisini kesmiş, komutanların milletvekili olarak görev yapmalarını engellemiştir.

Bu tavır, önemli bir «Atatürk ilkesi»dir.

İttihat ve Terakki dönemini yaşayan ve iç siyasetin silahlı kuvvetlerde yarattığı yıkıntıyı yakından gören Atatürk, Cumhuriyet döneminde silahlı kuvvetleri yeniden örgütlerken, iç siyaseti, ordu'dan uzak tutmaya çalışmıştı.

Türk Silahlı Kuvvetleri son yirmiüç yıl içinde üç askeri müdahaleye karşın yine de «kalıcı askeri yönetimler» kurmamış olağanüstü dönem koşulları sona erince, kışlasına dönmüştür. Bu tavır, silahlı kuvvetler içindeki Atatürkçü gelenekten kaynaklanmaktadır. Atatürkçülüğün vazgeçilmez ana amaçlarından biri, çok partili yaşamı yerleştirmektir. Silahlı Kuvvetlerin kalıcı askeri yönetim-

ler kurması bu bakımdan da Atatürk ilkelerine aykırıdır.

Askeri müdahaleler, Silahlı Kuvvetlerin geçici yönetimlerine yolaçar. Ordunun siyasetle ilgisi bu dönemlerle sınırlıdır. Olağanüstü dönem bitince, silahlı kuvvetler yine öz görevine döner. Önemli olan «Sivil Demokrasi»nin kurulması ve «Askeri müdahale» ortamının bir daha yaratılmamasıdır. Asker-Sivil herkese düşen görev, demokrasinin, yeniden anarşi ve terör ortamına sürklenmesine engel olmaktır. Çünkü, terörün başgösterdiği her ülkede bir «iktidar boşluğu» doğar ve bu boşluk, ergeç silahlı kuvvetlerce doldurulur. Bu işin yasası böyledir!

12 Eylül öncesinde Türkiye'de tam bir iç savaş görüntüsü olduğunu, herhalde kimse yadsımaz. Bu «örtülü iç savaş»ın bugün için bilebildiğimiz ya da hiç bilemeyeceğimiz bir dizi nedeni vardır. Silahlı Kuvvetler, haklı olarak, bu ortamda müdahale etmiştir.

Askeri müdahale, doğası gereği, Silahlı Kuvvetlerdeki emir-komuta zincirinde kopukluklar yaratır. Yakın tarihimizde, 27 Mayıs ihtilali, emir- komuta zincirinin dışında gerçekleştirilmiş, sivil demokrasiye geçinceye kadar 22 Şubat ve 21 Mayıs örneklerinde olduğu gibi hiyerarşik düzeni sarsıcı olaylara tanık olunmuştur. 12 Mart 1971 müdahalesinde ise Silahlı Kuvvetlerde bir kısım general, amiral ve albay, «Disiplinsizlik nedeniyle» emekliye ayrılmışlardı. Görüldüğü gibi her askeri müdahale, kendi sorunlarını da beraberinde getirmektedir.

Olağanüstü dönemlerde, silahlı kuvvetlerin bütünlüğünün korunması başlıca güvencedir. Emir-komuta zincirinin bozulması, ülkede, sonu kestirilemeyen kanlı serüvenlere yolaçar. Silahlı Kuvvetlerin, sanki bir askeri müdahale yaşanmamış gibi, emir-komuta zinciri içinde «atama ve terfi işlemlerine» devam etmesi, bu bütünlüğün tam olarak sağlandığını göstermektedir.

Bu olgunun önemi ve önleyeceği tehlikeler ilerde, hiç kuşkusuz daha iyi anlaşılacaktır.

Kalıcı askeri müdahalelerde, bu bütünlüğün korunması olası değildir. Yönetime el koyan komuta kurulu, kı-

sa zamanda Silahlı Kuvvetlerde kendi karşıtlarını yaratır. Böylece, iç darbeler birbirini izler. 1967 darbesinden sonra komşumuz Yunanistan'da yaşanan olaylar, bu gözlemimizin en yakın ve canlı örneklerini oluşturmaktadır

Cumhurbaşkanı Sayın Evren'in, Genelkurmay Başkanlığını, Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Sayın Ersin'e bırakması, Ersin'den boşalan Kara Kuvvetleri Komutanlığına da Orgeneral Sayın Necdet Üruğ'un atanması, Silahlı Kuvvetlerin iç yapısında, «Olağan koşullarla» gerçekleşmiştir. 6 Kasım seçimlerinden sonra, Sayın Ersin-ve Milli Güvenlik Konseyinin öteki sayın üyeleri, Anayasa ile kendilerine verilen görevlere başlamak üzere ünİformalarını çıkaracaklar, yerlerine yasa ve gelenekler uyarınca «en kıdemli komutanlar» atanacaklardır.

Böylece silahlı kuvvetler, hiç sarsıntı geçirmeden ve hiçbir sorunla karşılaşmadan, iç siyasetten aşama-aşama uzaklaşmış olacaktır. Bu, biraz da «geçici» bir «askeri yönetim» olmanın sonuçlarından biridir.

Silahlı kuvvetlerin siyasal akımlardan uzak tutularak, bütünlüğünün korunması önemli bir sorun ve önemli bir güvencedir. Çünkü, emir-komuta zincirinin, siyasal görüşlere göre değişmesi ve değiştirilmesinin yaratacağı güçlükleri ve sorunları, yaşamadan anlamak ve algılamak, çok güçtür.

Bu olağanüstü dönemin, elden geldiği ölçüde sarsıntısız atlatılması ve geriye yine elden geldiğince az sorun bırakılması, günümüzün, herkesçe gözönüne alınması gerekli, güncel gündemidir.

(3 Temmuz 1983 Pazar)

NE İÇİN? KİM İÇİN?

Tanzimat edebiyatında iki karşıt görüş çarpışmıştı. Bunlardan biri «Sanat sanat içindir» görüşüydü. Bu görüşe göre, sanatın amacı yine sanattı. Sanat, ince zevkler ve estetik güzellikler için yapılırdı. «Sanat toplum için-

dir» diyenler ise sanatın toplum yararına kullanılmasını savunurlardı.

Şimdi bizler için anlamsız gelen bu tartışma, günümüzde bir başka alanda kendini gösteriyor. Bu alan siyasal düşünce ve eylem alanıdır. Birtakım insanlar, belli siyasal görüşleri, inançları ideolojileri, teorileri, sanki «Sanat sanat içindir» diyen tanzimat edebiyatçıları gibi «İdeoloji ideoloji içindir» saplantısı ile dar kalıplara sokmaktadırlar. Bunlar için solculuk, solculuk içindir, ideoloji ideoloji içindir, teori teori içindir!

Sosyalizmi, kimsenin anlamadığı, algılayamadığı bir soğuk kimya ya da fizik formülü gibi benimseyip, benimsetmeye çalışan sözde solcuların bu basmakalıp tavırlarından Türk solu bugüne dek çok zarar gördü. Bilgi sahibi olma, gerek ve soyut bilgiyi, somut, özel ve yerel koşullarla yoğurma, bu bilgi bileşimini, karşıt düşüncelerle tartışarak geliştirme gibi sağlıklı düşünce yöntemlerini bir yana bırakıp, «kavram ve slogan fetişizmi» ile yetinmek, bir çeşit «yobazlığa» yol açmaz mı?

Açtı ve açıyor.

Solculuk, sosyalizm, topluma yararlı olduğu ölçüde anlam kazanırlar. Genel ve soyut «sol gevezelik» ve «laf ebeliği» ile sosyalizm yapılmaz. Meyhane masalarında ise ancak içki içilir. Teori üretilmez. «Diyalektik materyalizmi» sigara dumanı ile kararmış meyhanede «Tekel rakısı», eşliğinde «meze» olarak satan hiçbir içkili lokantaya rastlanmamıştır!

Üç - beş kavramı dile dolayarak solculuk ve devrimcilik yapılmayacağı geçmiş deneylerle bellidir.

«Demokrasi» bir genel kavramdır. «demokrasi» adı altında birbirlerine, temelinden karşıt rejimler yaşamaktadır. «Demokrasi» derken ne tür bir demokrasiyi istediğimizi belirtmek için derken «Batı» sözcüğünü de ekleyerek «Batı demokrasisi» kavramını kullanıyoruz. Buna karşın, Türkiye'de demokrasiyi nasıl uygulayacağımız konusunda çeşitli görüş ayrılıkları beliriyor. Oysa, Batı türü demokrasinin ne olduğu, ne olmadığı örnekleri ile belli

dır. Demek kı, hıçbir konu, öyle basma - kalıp sözlerle çözümlenmiyor.

İdeolojiler de böyledir.

İdeolojiler, genel ve soyut değerlendirmelerden ve genel doğrulardan oluşur; ancak, yaşanan gerçek ile ideoloji kabuklarını yırtar, kitaplar, yazıldığı anda eskir, genel nitelikteki teorinin, özel ve yerel koşullara uyarlanabilmesi için somut koşullara uygun yorumların yapılması gerekir. Bu da genel, soyut sözler ve basmakalıp düşüncelerin yinelenmesi ile olmaz; düşünerek, tartışarak olur.

İdeoloji, ideoloji için değil toplum içindir. Bu nedenle, genel ve soyut ideolojilerin yerel ve özgün koşullara göre yorumlanması temel zorunluluktur.

Bu zorunluluğun yerine getirilmesi için özgürce düşünmek ve özgürce tartışmak gerekir. İdeolojilerin beyin hücreleri içinde mülkiyet hakları yoktur. Düşünce, tartışmak ve geliştirmek için yaratılır. Tartışılmayan ve geliştirilmeyen düşünce, kahve fincanındaki telve gibidir. Telve ise ancak «fal bakmaya» yarar.

Solculuk adına «düşünce tembelliği», sosyalistlik adına «yobazlık», devrimcilik adına «külhanbeylik» Türkiye'de ilerici birikime çok zarar vermiştir.

Sokak ağzıyla «anti-marksistlik» ve Lumpen kültürü ile «marksistlik» yapanlar, Türk düşünce yaşamını kin ilmikleri ile örülen ve kan davaları ile döndürülen bir kısır döngü içine sokmuşlardır. Bu kısır döngüden bir an önce kurtulmak gerekmez mi?

Demokrasi de, sosyalizm de hep toplum içindir. Bu kavramları, toplumdan kopuk anlamsız formüller haline getirirsek, büyük halk yığınlarını demokrasiden de sosyalizmden de soğutmuş olmaz mıyız?...

(8 Temmuz 1983 Cuma)

HUKUK AÇISINDAN...

«Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu» yasa önerisi, bugüne kadar, teknik hukuk açısından pek tar-

tışılmadı. Oysa, bu konuda, ilk akla gelmesi gereken sorun konunun hukuksal özelliğidir.

Büyük Atatürk ölümünden iki ay önce hazırladığı vasiyetnamesinde, bütün gelirini vasiyetnamede yazılı kişi ve kurumlara bıraktığını bildirmiştir. Türk Dil ve Tarih Kurumu, Atatürk tarafından «mirasçı» olarak belirlenmişlerdir.

Türk Medeni Hukukuna göre vasiyetname «ölüme bağlı bir işlem» olarak tanımlanır. Miras hukuku, vasiyetnamenin koşullarını, yapılış biçimini ve doğuracağı hukuksal sonuçları kurallara bağlamıştır

Düzenlenen bir vasiyetnamenin «iptali» yani, bütün hukuksal sonuçları ile ortadan kaldırılması için yasa belli koşullar öngörmüştür. Bu koşullar yoksa, hiçbir vasiyet değiştirilemez ve yok sayılamaz.

Yasa, vasiyetnamenin «iptali» için yol ve yöntemler öngörmüştür. Medeni Kanun'un 499'ncu maddesi dışında hiçbir neden, oluşum ya da eleştiri vasiyetnamenin «iptali» için gerekçe olarak seçilemez.

499'ncu madde, vasiyetin hukusal sonuçları ile yok sayılması için miras bırakan kişinin, vasiyetnamenin düzenlendiği anda, medeni hakları kullanma ehliyetinden yoksun bulunması, vasiyetnamenin «hata, hile, tehdit ya da cebirle» yapılması vasiyetnamenin yasaya ya da «ahlâka mugayir» olması gerekmektedir. Vasiyetnamenin biçim noksanı ile sakat olması da bir başka «iptal nedeni» olarak öngörülmektedir.

Atatürk, vasiyetnamesini Medeni Kanun'un hükümleri uyarınca yapmıştır. Bu vasiyetname, bütün hukuksal sonuçları ile bu yasanın kurallarına bağlıdır. Medeni Kanun'un anılan hükmü ortadan kaldırılmadıkça hiçbir idari, ya sa yasama işlemi ile Atatürk'ün vasiyetnamesi değiştirilemez.

Miras ve mülkiyet hakkı, anayasanın temel haklarından biridir. Vasiyetname bırakmak, bu hakların doğal sonuçlarındandır. Eğer, bir yurttaşın bıraktığı vasiyetname, ilerde şu ya da bu gerekçe ile değiştirilirse, o zaman, vasiyetname ile belirtilen «iradeye» hiçbir güvence tanınmış

olmaz. Bu yaklaşım biçimi de hukukun temel ilkelerini zedelemiş olur. Ve ilerisi için güvensiz bir ortam yaratır.

Anayasa ne diyor:

Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir..

Mülkiyet sahibi, bu hakkını vasiyetname yolu ile ölümünden sonra kullanılmak üzere başkalarına bırakabilir. Vasiyetnamenin düzenleniş anında, yasada sayılan nedenler söz konusu değilse, bu «irade» değiştirilemez. Değiştirilirse bu alandaki temel güvenceler de sarsılmış olur. Hukukun varoluş nedenlerinden biri de «istikrarı» sağlamak değil midir?

Atatürk, vasiyetnamesinde, Dil ve Tarih Kurumlarının siyasal makamların gözetim ve denetimlerinde birer kamu kurumu olmalarını istememiştir. İstemiş olsaydı, vasiyetnamede bu konu açıklığa kavuşturulurdu. Bu kurumların işlevlerini daha özgürce yapmaları için siyasal makamların etki alanlarının dışında kalmaları gerekir. Atatürk'ün vasiyetnamesinin «özü ve sözü» eskilerin deyişi ile «Lafzı ve ruhu» böyledir.

Bu «öz ve söz» değiştirilemez. Değiştirilirse bu, vasiyetnamenin değiştirilmesi anlamına gelir. Bu da Medeni Kanun'un 499'uncu maddesine ters düşer.

Konu duyarlı bir konudur. Bu yüzden, yasa önerisinin birçok bakımdan tartışılmasında ve eğer olası ise bazı hükümlerinin bu arada değiştirilmesinde yarar vardır.

Yaşadığımız her olay, Ulusal Kurtuluş Savaşımızın görkemli tarihini hergün daha da yüceltmektedir. Dünyada ve çevremizde yaşanan olaylar, Atatürk devrimciliğinin, «üçüncü dünya» dediğimiz Asya ve Afrika ülkeleri için nasıl bir «Antiemperyalist model» olduğunu kanıtlamaktadır. Atatürkçü görüşlerin evrensel boyutlarda özgürce tartışılması için Atatürkçülüğü araştıracak kurumlarda, gelip-geçici siyasal iktidarların etkilerine alan tanımamak gerekir.

Atatürkçülüğü, gelip-geçici siyasal iktidarların iç politikada kullanacakları bir «resmi ideoloji» yaparsak,

Atatürkçülüğü kurumlaştırmış olmayız, tersine, bu kavramı siyasal felsefelere göre değiştirmiş oluruz.

Oysa, Atatürkçülüğü özgürce tartışarak güçlendirmek en sağlıklı yoldur. Çünkü Atatürkçülük, «Resmî ideolojilere» karşı akılcılığı, yaratıcılığı ve çağdaşlığı simgelemektedir

(11 Temmuz 1983 Pazartesi)

GERÇEK SAYGISI...

Siyasal değer yargıları, terör konusunda nesnel ölçülerle hareket etmeyi çoğu kez önlemiştir. 12 Eylül öncesinde yaşanan olaylar bu yüzden siyasal görüşlere ve ideolojilere göre çarpıtılarak sunulmuştur. Bu sakıncayı gördüğümüz için o günlerde «Katilin sağcısı, solcusu olmaz, katil katildir» yargısını yerleştirmeye çalışmıştık.

Türkiye'de sağ eğilimli bir insan, milliyetçilik adına işlenen bu kadar cinayeti nasıl görmezlikten gelebilir? Bunun gibi, sol eğilimli bir yurttaş, kendilerine sol ideolojik adlar takan örgütler eliyle işlenen cinayetleri nasıl yok sayabilir?

12 Eylül 1980 tarihinden sonra eylemli silahlı sağ ve sol örgütler ile ilgili çeşitli davalar açılmıştır. Bu olaylarla ilgili iddianameler ve gerekçeli kararlarda, silahlı eylemler sıralanmakta ve bu eylemlerle ilgili ceza yaptırımlarından söz edilmektedir. Bir iddianame ve gerekçeli kararlar okunursa, suçun silâhlı eylem ile ilgili olup olmadığı hemen anlaşılır. Bundan sonra, silahlı eylemlerle ilgili bir davada «Bunlar düşüncelerinden ötürü yargılanıyorlar, bunlar fikir suçlusudurlar» denilemez. Çünkü, iddianamede ya da davanın bitiminde, gerekçeli kararda suç sayılan eylemler açıkça belirtilmiştir.

İçinde yaşadığımız dönemde, çeşitli sağ ve sol silahlı örgütler dışında, DİSK, TİP, TİKP, Barış Derneği, Yazarlar Sendikası gibi kuruluşlar hakkında da davalar açılmış, iddianameler düzenlenmiştir. Bu örgütlerle ilgili eylemlerin çeşidi ayrıdır. İddianamelerde, bu örgütlerin

silahlı eylemlere karıştığına ilişkin savlara rastlanmamaktadır. Bu kuruluşlar, «sınıf egemenliği kurmak» suçlarıyla yargılanmaktadır. Suç sayılan eylemlerin silahlı eylemlerle hiçbir ilgisi yoktur.

Bir kuruluş, bir örgütün, hangi suçtan yargılandığını anlayabilmek için iddianamelere ve gerekçeli kararlara bakmak yeterlidir.

Terör konusunda araştırma yapmak isteyen gazetecilerin öncelikle nesnel nitelikteki bu belgelere bakmaları gerekir. Yargılanmakta olan herhangi bir kuruluş hakkında, iddianamelerde yer almayan bir eylemi, bir suçu kesin bir yargı olarak benimseyip yazmak, gerçeklere yakını olmaz mı?

Bu tutum elbette gerçeklere aykırı olur. Sağcı bir kuruluşa «Bu örgüt Marksist-Leninist'tir» denilemez, solcu bir örgüte «Bunlar İslam devleti ya da faşist bir düzen getireceklerdi» diye suç çeşidi yakıştırılamaz. Silahlı eylemlerle ilgili suçlarla yargılanmayan kişi ve kuruluşlar, silahlı eylem sanıkları olarak gösterilemez... Bunlar dürüst ve nesnel gazeteciliğin gerekleridir.

Örneğin, eldeki bunca belge ve olaya karşın, Bulgaristan'ın devlet şirketleri aracılığı ile kaçakçılık olaylarına karıştığını yazmamak dürüst gazetecilik ile bağdaşmaz. Konu Bulgaristan olunca «Sosyalist ülkeler bu gibi işlere karışmazlar» diye bir değer yargısına saplanıp kalmak ve bu gerçekleri yazanları «sosyalizm düşmanı olarak ilan etmek nesnel bir yargı olmaz; bu açıkça siyasal ve ideolojik bir yaklaşımı sergiler.

Ve bu tutum, gerçeklerin saptırılmasına ve çarpıtılmasına yol açar. Dürüst bir gazeteci gibi devrimci bir yurttaşın da görevi gerçeği saptamak ve bu gerçeğin saptırılmasını önlemeye çalışmaktır.

Paul Henze adını artık biliyorsunuz. Henze, Türkiye'de 1950 ve 1970 yıllarında CIA görevlisi olarak bulunduktan sonra ABD Devlet Başkanı Carter'ın Ulusal Güvenlik Konseyi'nde çalışmış etkili bir Amerikalıdır. Henze, şimdilik, Ağca konusu ve Papa suikastı başta olmak üzere Türkiye ile ilgili konularda yazılar yazmaktadır.

Bu yazılardan biri, «The Wilson Quarterly» adlı yayın organının özel sayısında yayınlanmıştır. Henze derginin 124. sayfasında DİSK'in bazı kentlerde «kurtarılmış bölgeler» oluşturduğunu ve TÖB-DER'in de anarşik eylemlerle ilgili olarak silah ve para kaynağı olduğunu yazmaktadır. DİSK'in iddianamesinde ve TÖB-DER'in gerekçeli kararında, Henze'nin sözünü ettiği eylemlerle ilgili herhangi bir suçlamaya rastlanmış değildir.

Demek ki Henze, bu konuda açıkça yalan yazmaktadır...

CIA şefi Henze, aynı sayfanın dipnotunda ele geçen silahlarla ilgili açıklama yaparken, 800.000 silahın 1371 tanesinin Sovyet yapısı «Kaleşnikof tipi» tüfek olduğunu kaydetmektedir. Peki, ele geçen öteki silahlar arasında, Amerikan yapısı silahlar yok mudur? Vardır.

Genelkurmay Sıkıyönetim Koordinasyon Başkanlığı, ele geçen silahların marka ve ülkesine göre yapılan dökümünü açıklamıştır. Henze, eğer dürüst ve nesnel gazetecilik yapıyorsa, bu resmi açıklamalara da yayınlarında yer vermesi gerekmektedir. Ele geçen silahların çoğunluğu, NATO ülkelerinde üretilen silahlardır. Bunların bir kısmı —tarafımızdan belgeleri ile yazıldığı üzere— Bulgaristan üzerinden yurda sokulmuştur. Aynı gerçeğin bir başka yüzü de silahların NATO ülkelerinden gönderilmiş olmasıdır.

Gerçeğin bir kısmını yazıp, öbür kısmını görmezlikten gelmek bir CIA taktiği midir; yoksa Amerikan gazeteciliğinin bir hüneri midir?

Amerika'da «İnvestigative Reporter» adı verilen araştırıcı gazeteciliğin ne kadar geliştiğini biliyoruz. Herhalde bu saptırma çabasının gazetecilikle bir ilgisi yoktur. Henze, Türkiye ile ilgili konularda gazeteci gibi değil, CIA görevlisi olarak hareket etmektedir.

Ağca konusunda dosyalara ve somut gerçeklere dayanan araştırmalarımızı, demagoji bulutları ile örtmeye çalışan Henze, işte bu Henze'dir.

Gerçek her zaman gerçektir. Gerçeği, şu ya da bu ideoloji, ya da devlet adına saptırmak, gerçeği, bir ülke

gizli servisi adına çarpıtmak uzun ömürlü işler değilaır. Gün gelir yalan insanın yüzüne işte böyle vurulur.

Bir devleti, bir ideolojiyi, bir kuruluşu, örgütü ya da kişiyi suçlamak, ya da aklamak için somut gerçekleri bilinçli çabalarla saptıranlara gazeteci denemez.

Onların görevi başkadır!

(2 Eylül 1983 Cuma)

TİCARET ve SİYASET...

24 Ocak kararlarını savunan iki partinin iş çevrelerince desteklendiği anlaşılıyor İş çevrelerinin, kendilerine «sağ», «muhafazakâr» ya da «milliyetçi» gibi etiketler yapıştıran partileri desteklemeleri doğaldır.

Anavatan Partisi Genel Başkanı Sayın Turgut Özal, bilindiği gibi MESS Başkanlığı'nda bulunmuş; ayrıca Sabancı Holding'in Genel Koordinatörlüğünü yapmıştır. Milliyetçi Demokrasi Partisi Genel Başkanı Sayın Turgut Sunaip, son günlerde Doğuş Grubu tarafından satın alınan Koç Grubu'nun elindeki Garanti Bankası'nda Yönetim Kurulu üyeliğinde bulunmuştur. Anavatan Partisi'nin veto edilen kurucularından Erol Aksoy da aynı bankanın Genel Müdürlüğünü yapmıştır.

MDP'nin «ağır topu» ekonomi Profesörü Sayın Memduh Yaşa, Sabancı Grubu'nun sahibi bulunduğu Akbank Yönetim Kurulu üyesidir. Aynı bankanın bir başka yönetim kurulu üyesi bulunan, yılların demirbaş siyasetçi Profesör Sayın Fethi Çelikbaş ANAP, eski vali ve kontenjan senatörlerinden Namık Kemal Şentürk MDP listelerinden aday olmuşlardır.

ANAP Genel Başkan Yardımcısı Sayın Halil Şıvgın da kendi çapında bir işadamıdır. Sayın Şıvgın'ın, kapatılan MHP'nin iki eski yöneticisi Sadi Somuncuoğlu ve Yaşar Okuyan ile birlikte kurdukları, «Doğu Pazarlama Reklamcılık, Video İşletmeciliği ve Ticaret A.Ş.» adlı bir şirketi bulunmaktadır. Sayın Şıvgın, avukatlığı yanında ticaret ile de ilgilenmektedir.

İşveren Sendikaları Konfederasyonu Genel Sekreteri Sayın Rafet İbrahimoğlu da MDP üyesidir.

Bursalı ünlü işadamı Ali Osman Sönmez de MDP Bursa listesinden aday olmuştur. Sayın Sönmez'in ticari işleri nedeniyle yakın zamanlarda bir kovuşturma geçirdiği de bilinmektedir.

Listeyi daha da uzatmak olasıdır. Bu kadarı ile de anlaşılıyor ki, bankalar ve iş temsilcileri, siyasete ağırlıklarını tam olarak koymuşlardır. Bu oluşum demokrasinin doğasına uygundur. Eksik olan, işçi sendikalarının da aynı biçimde ağırlıklarını koyamamış olmalarıdır. Anayasa, işçi ve işveren kuruluşlarına, kuruluş olarak siyasete karışmalarını engellemiştir. İşveren, tek başına güçlü olduğu için siyasete kolayca soyunabilmektedir; işçi ancak sendikası içinde güçlü olduğu için tek başına siyasete girmesinin etkisi olmamaktadır.

Bu konu derin ve çok yönlü tartışmaları gerektirdiği için şimdilik buraya bir noktalı virgül koyup, bir başka alana geçiyoruz.

Önümüzdeki kasım ayı içinde bu üç partiden biri hükümet olacaktır. Bu durumda, şu adlarını verdiğimiz sayın aday adayları da hükümet başkanı ya da hükümet üyeleri olarak görev alacaklardır. O zaman, dünkü iş ilişkilerinin yarın tartışma konusu olması da doğaldır.

Bu sermaye ve banka gruplarının, dün olduğu gibi yarın da devletle birtakım iş ilişkileri olacaktır. Bu sayın siyasetçiler, bakanlık koltuklarına oturduktan sonra, daha önce yönetim kurulu üyeleri oldukları bankalar ya da sahibi bulundukları şirketler yararına bir karar alırlarsa, bu kararların ve ilişkilerin siyasal tartışma konuları olacağını şimdiden kestirmek olasıdır.

Siyasete giren ünlülerin, daha başka şirketlerle olan ilişkilerini henüz yazmadık. Yarın, milyarlık devlet ihaleleri söz konusu olabilir. O zaman, bu ihalelere girenlerin yönetim kurullarına bakar, bu üyelerin siyaset dünyasında yerlerini araştırırız. Bir ilişki saptarsak, bunları kamuoyu önünde açıkça sorarız.

Ticari ilişki yumağından güç alıp, siyasal dünyaya

adım atmak kolaydır. Fakat, siyaset dünyasına adım atan herkes, eski ilişkilerini, siyaset kapılarının dışında tutmak zorundadır. Hiç şüphesiz, yeni siyasetçiler, bu özeni, bu duyarlığı göstereceklerdir. Ama yine de «yeni siyasetçinin eski ticari ilişkileri» yarının gündeminde yer olacak duyarlı tartışma konularından biri olacaktır.

Yeni siyasetçileri, eski dostlarına karşı şimdiden uyaralım...

(14 Eylül 1983 Çarşamba)

ŞOVEN...

«Şovenlik» bir ulusun, başka uluslara göre üstünlüğü kuramına dayanır. Napolyon dönemindeki bir askerin adından kaynaklanan «Chauvinisme» o günden bu yana emperyalist burjuva düşünüşünün ideolojik saplantılarından biri olarak önemini korumuştur. Irkçı-faşist düşüncenin kaynağı, şoven duygularda yatar. Bu yönleri ile şovenlik saldırgan ve gerici nitelikler taşır.

«Şoven» kavramından türetilmiş bir başka kavram daha vardır: «Sosyal şoven»..

Sosyal şoven, proletarya enternasyonalizmini ulusçuluk adına yadsımak anlamına gelir. Lenin'in ünlü yapıtı «Devlet ve İhtilal»in önsözünde sosyal şovenlik, «Sözde sosyalist, pratikte şoven olan (..) kendi devletlerinin çıkarlarına alçakça ayak uydurma» tavrı olarak tanımlanır.

Nasyonal-sosyalizm ise, şoven duygulardan kaynaklanan totaliter bir devlet görüşüdür.

Bir sosyal sınıfın öteki sosyal sınıflar üzerinde egemenlik kurması diktatörlüktür; bir ulusun başka uluslar üzerinde egemenlik kurması ise emperyalizmdir, şovenlliktir, sömürgeciliktir. Sınıf egemenliği de çoğu kez uluslararası düzeydeki emperyalist ilişkilerden kaynaklanır. Bu yüzden «anti-emperyalist» düşünce ve akımlar, gerici değil «ilerici» niteliktedir. Yeter ki bu düşünceler, çağdaş akımlarla buluşmuş olsunlar.

Bir okuyucum mektup yazmış soruyor:

— Siz sosyal şovenist misiniz?

Kavramları, yaşamın karmaşık ağları içinde incelemeyip, klişeler ve sloganlarla düşünmeye alışanlar için insanları terminoloji şehveti içinden seçilmiş kavramlarla suçlamak çok kolaydır.

Diyelim ki, son günlerde Ermeni sorununun ardındaki emperyalist ilişkileri arıyorsunuz. «Tamam» diyorlar, «Çok şovence davranıyorsunuz»... Komşumuz Yunanistan'ın saldırganlıklarına karşı, Ulusal Kurtuluş Savaşı öncesi ve sonrasını anımsatıyorsunuz. Bu anımsatmayı yaparken anlatmak istiyorsunuz ki, Yunan ordusu, o günlerde emperyalist devletlerin çıkarları uyarınca Türkiye'ye saldırmıştır. Ya da yakın tarihimizden örnekler vererek, azınlık ırkçılığının emperyalist güçlerin bölgedeki çıkarlarına uygun düştüğünü vurgulamaya çalışıyorsunuz. Suçlama hep aynı:

— Şoven misiniz?

Ulusçuluk kavramını şöyle kabaca ikiye ayıralım: Ulusçuluğun bir anlamı, şovenlik ile bir tutulabilir. Kendilerine «milliyetçi» diyenler arasında «ırkçı, şoven ve faşist» olanlar yok mudur? Vardır.. Hem de sürüyle!

Ulusçuluğun bir başka anlamı, kurtuluş savaşları ile ortaya çıkmıştır. 20. yüzyılın ilk bağımsızlık savaşı, bizim Kurtuluş Savaşı'mızdır. 20. yüzyılda mayası Atatürk tarafından atılan ulusal kurtuluş savaşları, gerici, ırkçı, şoven anlayışına karşı ilerici ve devrimci nitelikler taşır. Devrimler aracılığı ile çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmak Atatürk milliyetçiliğinin ana amacıdır.

Erzurum ve Sivas Kongreleri'nde «ulusların kaderlerini tayin hakkı» dile getirilirken, Damat Ferit Paşa da «milliyetçi» ve «muhafazakâr» düşünceleri savunduğunu ileri sürmekteydi.. Öyleyse, «işbirlikçi» Damat Ferit'in milliyetçi anlayışı ile Atatürk'ün «ulusal kurtuluşçu» tavrı arasında bir biriyle hiç bağdaşmayan özellikler bulunmaktaydı. Biri, ötekini yadsıyan bu iki «milliyetçi» akımı aynı potaya koymak olası mı? Hayır.

Bu iki milliyetçi görüş arasındaki uçurum, sosyal pratikte işte böyle keskin çizgilerle birbirinden ayrılır.

Ulusal kurtuluş savaşları, «muhafazakâr ve milliyetçi» görünen birçok kesimin emperyalist orduları ile «işbirliği» yaptığını kanıtlamıştır. Anti-emperyalist ulusçu akımlar, kendiliklerinden «ilerici» ve «devrimci» olmuşlardır. Çünkü, anti-emperyalizm, ezilen ulusların sömürücü uluslara karşı başkaldırmaları anlamına gelir.

Bu nedenle bir insanın kendisini hem «milliyetçi» hem de «sosyalist» sayması, «faşistliği» ya da şovenliği anlamına gelmez. Çağımızın ayırıcı özelliği «demokrat» olabilme koşulunda aranır. Bütün düşünce ve örgütlenme yasaklarına karşı çıkan, emperyalist sömürü çarkı içinde kendi ulusunun hak ve çıkarlarını savunan ve çağdaş uygarlık düzeyine, ülke bütünlüğü ile ulaşacağına inanan insanlar, «çağdaş insan» ve «çağdaş yurttaş» olarak «yurtseverlik» kavramının özünü oluştururlar. Böyle bir çerçevede sınıfsallık, ulusallık içinde bir anlam kazanır.

Çağımız, özgürlük, demokrasi ve bağımsızlık çağıdır. Yoksul ülke insanlarını saran ulusçuluk akımı, gericiliğin, şovenliğin değil, ilericiliğin, devrimciliğin ve çağdaşlığın bayrağıdır. Yurtseverlik, insanın kendi ülkesini emperyalist baskılardan kurtarması için çabalamasını gerektirir. Böylesine anti-emperyalist düşünce, ulusçu duygularla mayalanıp çağdaşlığın nirengi noktalarına tırmanınca, demokratik sosyalizme de kapılar kendiliğinden açılmış olur.

Çünkü çağdaş insan, emeğin üstünlüğüne, demokrasinin erdemine ve bağımsızlığın kutsallığına inanan adam demektir.

«İlerici» diyebileceğimiz düşünceler, kapitalist sömürü sistemine karşı çıkmakla ilk tomurcuklarını verir, bağımsızlık, Amerikan ve Sovyet işgallerine hayır diyerek yediveren gülü gibi açar. Ve emeğin üstünlüğü, çalışan insanların demokraside söz sahibi olmaları ile siyasal ve ideolojik anlam kazanır. Ulusallık, böyle bir çerçevede ve bağlamda yurtseverliğin özü, sözü ve kendisi demektir.

Ulusal kurtuluşçu geleneği yaşatmaya çalışanlara, «sosyal şoven» değil, «ilerici, devrimci ve demokrat» derler. «Sosyal şoven»ler sosyalist ülkelerde, bir ulusun öteki uluslar üzerindeki egemenliğini sürdürenler ve sosyalizm adına askeri işgallere başvuranlardır!

(18 Eylül 1984 Salı)

ÖNCEKİ GÜN VE YARIN...

Türkiye'de serbest piyasa ekonomisinin tarihi çok yeni sayılmaz. Bu yüzden, bugün «24 Ocak felsefesi» diye adlandırılan «IMF programı»nın tarihimizde siyasi ve ideolojik ipuçları var. Koşullar, elbette tıpatıp aynı değil; ancak temel felsefede, yönelişlerde özlemlerde az çok benzerlikler söz konusu.

Bu benzerlikler, az çok sonuçlarda da görülüyor. Başvurulan çözüm yolları ve karşılaşılan çıkmazlar, aşağıyukarı birbirlerine benzemektedir.

Araştırmacılar, Türkiye'de liberal dönemin 1838 Osmanlı İngiliz Ticaret Antlaşması ile başladığını yazarlar. Daha sonraki yıllar, yabancı sermayenin Osmanlı toplumundaki egemenliği ile geçer. Ticaret Antlaşması'ndan hemen bir yıl sonrasına rastlayan «Tanzimat Fermanı» ile yüzeysel bir batıcılığa kapı açılıyor, yabancıların Osmanlı İmparatorluğu içinde arazi satın almalarını öngören yasa başta olmak üzere hukuksal düzenlemeler yapılıyordu..

Osmanlı İmparatorluğu'nun ilk dış borçlanması, Kırım Savaşı'ndan sonra başlar. 1881 «Muharrem Kararnamesi» ile de Osmanlı İmparatorluğu'nun iflası belgeye bağlanır. «Düyun-u Umumiye» adlı «çokuluslu iflas masası»nın devlet gelirlerine elkoyması, Tanzimat batıcılığının yazgısını vurgular.

Daha sonrası Abdülhamit yönetimi ile geçer. Ve çok geçmeden «Hürriyetin ilanı» denilen İkinci Meşrutiyet gelir.

İkinci Meşrutiyet'in liberal ekonomi düşleri de kısa

sürede suya düşer. Maliye Nazırı Cavit Bey'in öncülüğündeki liberal akım, başlangıçta, İttihat ve Terakki yönetimini etkiler ve yönlendirir. Cavit Bey, liberal ekonomiye ve yabancı sermayeye inanmıştır. Meşrutiyet, liberalizmi de kısa sürede çıkmazlarla karşılaştırır. Yaşanan bunalım içinde, «milli iktisat» adı verilen bir «müdahaleci ekonomi» modeli ortaya atılır. Balkan Savaşı'nın getirdiği sıkıntılar, «milli iktisat» görüşlerini güçlendirir. Meşrutiyet liberalizmi, gayrimüslim tüccarı güçlendirmiş, buna karşılık Müslüman orta sınıfı çökertmişti. «Milli iktisat»la ulusal bankalar ve şirketler eliyle yeni bir girişim başlatılır. Kemal Tahir'in romanlarına kahraman olarak seçtiği İaşe Nazırı Kara Kemal, «milli şirketler» eliyle topluma yeni bir biçim vermeye çalışır. Bir zamanlar, ticareti hor gören Osmanlı Müslümanı, devlet memuru olma özlemini şarkılara yansıtan «Kâtibime kolalı da gömlek ne güzel yaraşır» türküsünü unutur, ticaret hayatına kollarını sıvar.

Meşrutiyet liberalizminden «milli iktisat» adı verilen düzene, daha sonra da savaş yıllarında bir çeşit devletçiliğe geçilmiştir.

Cumhuriyet dönemi başlangıçta «milli burjuva yaratma» özlemi ile yola koyulmuştur. 1923 İzmir İktisat Kongresi bu özlemleri taşımaktadır. 1929 yılında bütün dünyayı sarsan büyük bunalım, Atatürk ve yakın arkadaşlarını «himayeci» ve «müdahaleci» bir ekonomi modeli izlemeye zorlamıştı. Atatürk'ün gerçekçi sezgi ve güçlü kararları ile uygulamaya konulan «planlı devletçilik» savaştan yeni çıkmış bir ulusu ve yeni kurulmuş bir cumhuriyeti, 1929 bunalımının azgın dalgalarından korumuştur. Kurtuluş Savaşı'nın anti-emperyalist bilinci, 1930'lu yılların devletçi modeli ile bütünleşmiş ve Türkiye Cumhuriyeti'nin siyasal, mali ve ekonomik bağımsızlığını korumuştur.

Atatürk'ün planlı-devletçilik anlayışının Marksist planlama anlayışı ile hiçbir ilgisi yoktu. Fakat, planlı-devletçilik, liberalist modelin tam tersiydi. Atatürk devletçiliği, kendine özgü «pragmatik» bir modeli oluşturmaktaydı.

1950-60 dönemi, tanzimat batıcılığı ve meşrutiyet liberalizminin çok partili sistemdeki uygulanışıdır. Sonuç yine aynıdır.

Sözü, ANAP Genel Başkanı Turgut Özal'ın, Maliye Nazırı Cavit Beyin modelini andıran ekonomik programına getirmek istiyoruz.

Daha önce, çok kez değindiğimiz gibi, «24 Ocak Kararları «tam anlamı, noktası ve virgülü ile bir «IMF programı» görünümündedir. Nasıl meşrutiyet döneminde, yabancı sermaye ve uluslararası finans kuruluşları Cavit Bey'i desteklemişlerse, bugün de IMF ve uluslararası finans kuruluşları, Özal'ı desteklemektedirler. Amerikan finans-kapitalinin sözcüsü Wall Street Journal açıkça ağırlığını Özal'dan yana koymuştur.

Kişilik yapılan ve doğaları belki birbirinden çok değişiktir ama Özal, sağladığı dış destek ve savunduğu görüşler ile Cavit Bey'i andırmaktadır.

Son gelişmeler, Özal'ın iktidara doğru yürüdüğü izlenimini vermektedir. Söylentilerin tersine Özal ve partisi, bugüne dek engellenmiş değildir. Vetoların da partilere hemen hemen eşit olarak yansıtıldığı da görülmüştür. Özal'ın iktidar şansı artmıştır.

Özal'ın 24 Ocak modeli ile bütünleşmiştir. Batı ve uluslararası kuruluşlar, bu programın eksiksiz uygulanması için Özal'a şans tanınması görüşündedirler. Bu görüşler, yabancı basında da açıkça ifade edilmektedir. Batı, Özal'ın Başbakanlığı'nda, Türkiye'de liberal bir dönem başlayacağı ve ancak liberalizmin böylece yerleşeceği kanısındadır.

Özal'ın savunduğu ve uygulayıcısı olduğu model, bugüne dek hiçbir demokratik toplumda kök salmış ve başarıya ulaşmış değildir. Batı, bir an için Özal'ı unutup, son yüzelli yıllık Türk tarihine göz atmalıdır. Türk tarihi bu modellerin çıkmazları ile doludur. İşte tanzimat ve meşrutiyet liberalizmleri...

Türkiye için tek ve sağlıklı yol, Atatürk'ün açtığı planlı-devletçilik yoludur. Ama bu sonuca ulaşmak için

daha bir çok çıkmaz sokağın içinde dolaşıp, duracağız.

Özal, şimdi bu çıkmazın adıdır.

(23 Eylül 1983 Cuma)

KINANAMAZ... SUÇLANAMAZ...

Anayasa ile ceza yasasının bazı hükümlerini karşılaştırırsanız «Acaba adamla alay mı ediyorlar?» diye düşünmekten kendinizi alamazsınız. Niçin mi?

Açın Anayasayı okuyun:

— Herkes düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir. Her ne sebep ve amaçla olursa olsun, kimse düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz, düşünce ve kanaatleri sebebiyle kınanamaz ve suçlanamaz...

Kimse siyasal düşüncesinden ötürü kınanamaz ve suçlanamaz ama herkes «kınanmayacağı ve suçlanmayacağı» Anayasa ile ilan edilen görüşlerinden ötürü beş yıldan onbeş yıla kadar hapis yatabilir.

Ama kınanamaz.

Onbeş yıl hapis yatar ama kınanamaz ve suçlanamaz...

«Canım olur mu böyle şey» demeyiniz. Olur. Oluyor da... Anayasa «Kimse düşünce ve kanaatleri sebebiyle kınanamaz ve suçlanamaz» diyor, Ceza Yasası da bu düşünce ve kanaatleri nedeniyle insanın nasıl suçlanıp, cezaevine sokulacağını öngörüyor.

Basın Yasası Danışma Meclisi'nde görüşülüyor.. Anayasa yine «Basın hürdür, sansür edilemez» diyor ama «kazın ayağı» hiç öyle değil. Madde böyle başlıyor, sonra süreli ve süresiz yayınların dağıtılmadan nasıl toplanacağı öngörülüyor.

«Bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu» diye bir özdeyişimiz vardır. Anayasamızın özgürlüklerle ilgili sistemi bu özdeyişi anımsatmaktadır. Madde «basının hür» olduğunu ilan ediyor, daha sonra da «hür olan» bu basının nasıl kısıtlanacağını öngörüyor. Soyut olarak özgürlük

veriyor, somut olarak özgürlüğün nasıl kısıtlanacağını ve geri alınacağını düzenliyor.

Alın bir çelişki daha. Bakın, madde 29 ne diyor:

— Kanun, haber, düşünce ve kanaatlerinin serbestçe yayınlanmasını engelleyici veya zorlaştırıcı siyasi, ekonomik, mali ve teknik şartlar koyamaz...

Yani?

«Yani»si şu: Bu maddeye bakarsanız, anayasamız, «Haber, düşünce ve kanaatlerin» serbestçe yayınlanmasından yanadır. Bu serbest yayın engellenemez ve zorlaştırılamaz... Ama?.

«Ama»sı da şu: Anayasa ve görüşülmekte olan Basın Yasası, basılmış yapıtların yayından önce toplatılmasına ve ayrıca belli suçların işlenmesi koşuluna bağlı olarak basımevi ve eklentilerinin de zoralımına olanak vermektedir.

Ama basın hürdür, hiç bir yasa, haberlerin serbestçe yayılmasına engel olamaz. Engel olmak ne kelime? Zorlaştıramaz.

Bu hükümlerin, yarın hangi iktidarlar tarafından, kimlere nasıl uygulanacağı belli değildir. Hele uygulamada, bu hükümlerin nasıl işleyeceğini bugünden kestirmek hiç kolay değildir. Yaşayacağız ve göreceğiz.

Derler ki:

— Bu önlemler, gizli örgütlerin elindeki fraksiyon basını içindir. Siz hiç endişe etmeyin...

Bilebildiğimiz kadarıyla yasalar, «genel, nesnel ve kişilik» dışı hukuksal düzenlemelerdir. Yasa bir kez kabul edilirse, artık bundan sonra, «Bunlar fraksiyon basını içindir» diye sözlerin hiç bir anlamı olmaz. Yasa, yasadır: Herkese uygulanır.

Bakın şimdi de sizlere uygulamadaki bir güçlükten söz edelim:

Anayasa ve yeni Basın Yasası Tasarısı «dağıtımı önleme» hükümleri getirmektedir. Bu hükümlere göre, «Devletin iç ve dış güvenliğini ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü tehdit eden ve suç işlemeye veya isyana teşvik eder nitelikte olan ve devlete ait gizli bilgilere iliş-

kın bulunan her türlü haber ve yazı gazetenin basımı sırasında öğrenilecek ve dağıtım hemen önlenecektir.»

Peki, gazete dağıtılmadan, gazetede bu tür yazılar bulunduğu nasıl öğrenilecektir? Demek ki, devletin gazetelerin içinde «ajanı» bulunacaktır!

Diyorsunuz ki, «Basın hürdür, sansür edilemez...» Diyorsunuz ki, «Haberler serbestçe yayınlanır...» Diyorsunuz ki, «Kimse düşünce ve kanaatlerinden dolayı kınanamaz, suçlanamaz..» Bütün bunlan Anayasa ile ilân ettikten sonra, gece basılan gazetenin nasıl dağıtımından önce toplanacağını öngören kurallar getiriyorsunuz.

Bu yasa yetmez. Bu konuda bir başka yasa daha gereklidir. Bu yasada suç sayılan yazılann basıldığını ilgili yerlere haber verecek olanların hak ve yetkileri ile yükümlülüklerini belirlemedir. «İhbar tazminatı» vs... gibi...

Basın artık holdinglerin elindedir. Basın özgürlüğünü önce ekonomik koşullar ve holdingleşme sınırlamaktadır. Holdinglerin dışında bir-iki gazete kalmıştır. Basında, toplumun ayrıcalıklı kesimlerini eleştirmek gittikçe güçleşmektedir. Yarın, bir siyasal iktidar, bu Basın Yasası'na dayanarak, bu çevreleri eleştiren holding dışı basını da susturabilecektir.

Ama üzülmeyin efendim, ne çıkar? Düşünce ve kanaatlerinizden dolayı, hiçbir biçimde kınanamaz ve suçlanamazsınız. Arasıra hapis yatarsınız, o kadar!..

(27 Eylül 1983 Salı)

TANRI'NIN BANKERİ...

Polonya'da televizyon, Lech Walesa'nın Batı Bankalarında 1 milyon doları bulunduğunu açıklamış, bağımsız dayanışma sendikası lideri de bu açıklamanın sahtecilik örneği olduğunu ileri sürmüş... Açıklamaya göre, para, bir Votikan Bankasındaymış...

Polonya'daki askeri yönetim, Walesa'nın «kökünün dışarıda» olduğunu söyleyerek muhalefet birikimini göz-

den düşürmeye çalışacak, Walesa da kendini savunacaktır. Bunlar doğaldır. Gelin biz bazı ilişkilere göz atalım:

Londra'da bugünlerde yayınlanan «Tanrı'nın Bankeri» adlı kitap, birçok karanlık noktayı aydınlığa kavuştururken, Londra'da 18 haziran 1982 günü Blackfrlars Köprüsüne asılı olarak bulunan ünlü İtalyan bankacısı Roberto Calvi'nin «Banco Ambrosiana» aracılığı ile bağımsız Dayanışma Sendikası'na 50 milyon dolar gönderdiğini açıklamaktadır.. (God's Banker, Rupert Cornwell, Londra 1983, s: 202).

Aynı doğrultudaki bir başka açıklama, Calvi'nin oğlundan gelmiş, oğlu, babasının, Dayanışma Sendikası'na yaptığı para yardımı nedeniyle öldürüldüğüne inandığını söylemişti. (Peasa Sera, «Babam niçin öldürüldü.» 18.7.1982).

«Banco Ambrosiana», «IOR» kısa adıyla bilinen «Intituto Per Le Opera Di religione» bankası ile ortak işler yapmaktadır. Başında, Amerikalı Kardinal Paul Mercinkus'un bulunduğu IOR, Banco Ambrosiana'nın Güney Amerika'daki kredi işlemleri için «Teminat mektupları» vermiştir. Calvi, Kardinal Mercinkus ile birlikte, «Cillpine Overseas of Nassau» şirketinin yönetim kurulu üyeliklerini paylaşmaktaydı. Gerek Vatikan Bankası'nın gerekse Calvi'nin Banco Ambrosiana'sının Birleşik Amerika'da, Güney Amerika'da, özellikle Panama'da ve İsviçre bankalarında çok güçlü «finans - kapital» zincirleri bulunmaktaydı.

Olayın bir başka boyutu, «P-2 Mason Locası şefi» Licio Gelli'nin tutuklu bulunduğu İsviçre «Champ Dollon»dan geçen aylarda kaçırılması olayı ile düğümlenmekteydi. Calvi, Gelli'nin başında bulunduğu P-2 Locası'nın üyesiydi. Aynı Loca'da İtalyan Gizli İstihbarat Örgütünün önemli kilit adamları da bulunmaktaydı. Yüksek düzeydeki Amerikan yönetici ve siyasetcileri ile içli dışlı olan Gelil, Mussolini döneminin faşist miltanlarından biriydi. Calvi'de aynı dönemde aynı örgütlerin içindeydi.

Gelli, cezaevinden, Hans Kunz adlı İsviçreli bir ban-

kerin de katkısı ile kaçırılmıştı. Aynı Kunz, Calvi'yi İtalya'dan kaçırıp Londra'ya yerleştiren adam. Yine aynı Kunz, «Çokuluslu kaçakçılık» adlı yazı dizimizde adına rastladığınız İtalyan Mayfasının önemli adamı Carlo Kofler'in yakın arkadaşıydı.

Kofler, Türkiye'den gelen uyuşturucu maddeleri Güney İtalya'ya gönderiyor, buna karşılık, Türkiye'deki silâh kaçakçılarına silah sağlıyordu. Kofler, 1982 yılı içinde Trento'da tutuklandı ve daha sonra da cezaevinde öldürüldü. Kunz'un Londra'ya götürdüğü Calvi de üyesi olduğu Mason locasının adını taşıyan köprüye asılı bulundu.

Olay ve ilişki zinciri bununla da bitmiyor. Türkiye üzerindeki kaçakçılığın yurt dışındaki beyinlerinden Henry Arslanyan, Banker Calvi'nin çok yakın dostudur. Arslanyan, Calvi'nin bankasının sahibi olduğu «Milano, Via Ofredi 2» adresindeki «Arsaxport» şirketini kaçakçılığın merkezi olarak kullanmaktaydı.

Ermeni asıllı Suriyeli Arslanyan'ın adı, geçen gün bir yazımızda belirttiğimiz gibi Türkiye'de yakalanan kaçakçıların şifreli listelerinde de yer almaktaydı. İtalyan İçişleri Bakanlığı'nın 58066 sayılı raporuna göre bu Ermeni kaçakçı, 1973 yılından yakalandığı güne kadar, Amerikan Federal Narkotik Bürosu DEA'nın «Ajanı» olarak çalışmaktaydı. İlişkiler, bu derece çok yönlü ve bu derece karanlıktı...

Daha bitmedi; bir de şu var:

Calvi ile beraber, Londra'ya giden ve ölümü sırasında İngiltere'de bulunan Flavio Carboni, İtalyan Mafyasının önde gelen adamlarından biridir. Carboni'nin evlerini İtalya'daki faşist örgütlere karargâh olarak kullandırdığı da bilinmektedir. Finans kapital, Mafya ve faşist terör örgütlerinin ilişkisi Carboni tarafından düzenlenmektedir.

Bu ilişki yumağı didik didik edilmedikçe, uluslararası finans-kapitalin kirli dişleri arasına gizlenen ve bir ucu da Bulgaristan'ın «Kintex» gibi devlet şirketlerine bir ucu silah tüccarı Cummings gibi eski CIA görevlilerine dayanan ve de çeşitli ülkelerin gizli istihbarat örgütleri

tarafından giz perdeleri ile örtülen bunca olayın içinden çıkmak olanaksızdır.

Polonya televizyonu «Walesa'nın batılı bankalarında 1 milyon doları var» diyor, Walesa bu sözleri yalanlıyor; Calvi'nin oğlu babasının, Dayanışma Sendikasına yaptığı yardım nedeniyle öldürülmüş olabileceğine inanıyor, Calvi'nin avukatı, İtalyan bankerin, dayanışma sendikasına 50 milyon dolar yardım yaptığını, Calui ise paranın gönderilmesine aracılık ettiğini söylüyor.

Ve bu arada, P-2 Locasının şefi, İsviçre'de tutuklu bulunduğu cezaevinden kaçırılıp, Güney Amerika'ya, bir sava göre de Amerika'ya götürülüyor.

Ve İngiliz gazeteci Cornwell, kitabına çok çarpıcı bir başlık buluyor:

— «Tanrı'nın bankeri»...

Tanrı'nın Bankeri, Papa'nın bankası, Amerikalı Kardinal, Polonyalı Papa, Panama Şirketleri, İsviçre bankaları, Bağımsız Dayanışma Sendikası, Calvi'nin yakın çevresindeki Türkçe konuşan ve Türkiye ile ilgili bir İtalyan, İtalyan Mafyası ve şu bizim faşist terörist Ağca... Daha kimbilir neler kanıtlanacak, ne gibi ilişkiler ortaya çıkacak?

Evet bütün yollar Roma'ya çıkıyor; Roma'ya.

(30 Eylül 1983 Cuma)

BİR ANI BİR KANI...

ANAP Genel Başkanı Sayın Özal, propaganda tekniğini çok iyi biliyor. Hemen her gün gazetelerde Özal ile ilgili yazılar yayınlanıyor, yorumlar yapılıyor. Özal bu yazılarda «Her eve lâzım» uygun, ılımlı, demokrat yapıda bir insan görüntüsü veriyor. Eh, üstadımız liberal ekonomiden yana, bir de siyasal liberalizmden yana olursa tamam, ne eksiği var?

Geçenlerde bir demecini okudum. Diyor ki:

— 24 Ocak kararları ile aşırı solu bilimsel olarak yendik...

Özal'ın «aşırı sol» ile kimleri amaçladığını bilmiyoruz. Fakat bilebildiğim kadarı ile Özal, solu yenmemiş, solu doğrulamıştır. «Orta sınıf» dediğimiz kesimleri uyguladığı politika ile afiyetle yiyip, bitiren üstadımız, ekonomide tekelleşmenin, maliyede başıbozukluğun şampiyonu olarak bugünlere kadar gelebilmiştir.

Yine de konuşuyor:

— Solu yendik...

Nasıl peki?.. Bilek güreşi ile mi? Yoksa hakem kararı ile mi, nasıl yani?.. Yenmiş; hem de bilimsel olarak... Vah, vah!

Türkiye'de Sol, herhalde Özal'ın «Ölen ölür, kalan sağlar bizimdir» diye özetleyeceğimiz IMF programında kendi tezlerinin doğrulandığını görerek pek memnun olmuştur. Hiçbir su katılmamış Marksist, bu konuda Özal kadar başarılı ve yararlı olamamıştır...

«Friedmanist - Özalist» ekonomik model, Sümerbank basması gibi yerli değildir; ya nedir? IMF reçetelerinin alaturka biçimde uygulanmasıdır.

Özal'ın partisinde bir zamanlar duvarlara «Yıkılsın liberal kapitalizm» diye yazı yazdıran siyasal kuruluşun adamları da köşe başı tutmuştur. Geçenlerde ANAP'lı bir «Özalist» ile konuşurken sormuştum:

— Bunlar ne arıyor partinizde?..

Yanıt pek hoştu doğrusu:

— Mevlana teorisi uyguladık...

Parti, herkese kapıyı açık tutmuş: Kimsenin inancına, siyasal görüşüne bakmamışlar, «gel» demişler; «ne olursan ol, gel».. onlar da gelmiş!

Sanırım 1969 yılıydı. Özal DPT müsteşarıydı. Müsteşar bey -ki o zaman kardeşi Korkut Özal ile birlikte «takunyalı kardeşler» diye anılırdı- bazı uzmanları DPT'den uzaklaştırmıştı. O günlerde avukatlık yapıyordum. Planlama'dan Özal tarafından uzaklaştırılan uzmanlardan biri, mahalle arkadaşımdı. Davasını aldım. Danıştay'a dava açtım. Önce yürütmeyi durdurma kararı aldık, daha sonra Danıştay işlemi iptal etti. Ancak, Özal, bu Danıştay kararını hiç uygulamadı.

Bu DPT uzmanı, bir bakanlıkta iş buldu. Bir yandan da Danıştay kararları uygulanmayan kamu personeli ile ilgili bir araştırma yaptı ve bu araştırmayı bir gazetenin inceleme dalındaki yarışmasına soktu. Bu inceleme, yarışmada birincilik ödülü aldı. Eski DPT uzmanı, daha sonra bu gazeteye girdi.

Bu uzman, «24 Ocak, Bir Dönemin Perde Arkası» kitabının yazarı Emin Çölaşan'dı...

Ben, «Özal» adı geçince hep DPT Müsteşarlığı yaptığı günlerindeki bu hukuk dışı olayı anımsarım.

Özal'ın bu hukuk dışı tutumu, 24 Ocak Kararları'nın yürürlüğe sokulduğu günlerde de depreşti. Özal, 24 Ocak kararları ile birlikte DPT'den birçok uzmanın işine son verdi. Bu uzmanların davalarını bir yakın arkadaşım üstlenmişti. Danıştay, bu işlemleri de hukuka aykırı buldu. Bu kez Özal, kararları, alay edercesine bir günlüğüne uyguladı, ertesi gün aynı DPT görevlilerinin işlerine son verdi. Ve gerine gerine de «Kararları ben uygulamıyorum» diye resmi yazılara not düşerek Danıştay kararlarına meydan okudu.

Özal'ın demokrasi ve hukuk anlayışı da işte budur.

Alaturka - Liberalizmin kamu kesimindeki marifetleri de bunlardır. Unutmadık, unutmayacağız!

Şimdi, liberalmiş de demokrasiyi savunuyormuş da falan, filan, külahıma anlatın siz bunu...

Demokrasinin ve liberalizmin ne olduğunu anlamadan önce ne olmadığını görmek gerekir. Özal'ın kişiliğinde liberalizmin ne olmadığını hep birlikte, milletçe öğreniyoruz. Bu da az kazanç sayılmaz hani...

(2 Ekim 1983 Pazar)

NOBEL ÖDÜLÜ...

Bu yılki «Nobel Barış Ödülü» Polonya'daki Bağımsız Dayanışma Sendikası lideri Walesa'ya verildi. Ödülün

Walesa'ya verilmesi değişik kesimlerde çeşitli yorumlara yol açtı.

Adına ödüller dağıtılan Nobel, 1833-1896 yılları arasında yaşamış İsveçli bir bilim adamıdır. Dinamiti bulan ve çeşitli patlayıcı maddeler üzerinde çalışmalar yapan Nobel, zengin bir işadamı olarak hayata gözlerini kaparken servetinin her yıl çeşitli dallarda verilecek ödüller için kullanılmasını da vasiyet etmekteydi.

Nobel'in dinamit satarak kazandığı para, ölümünden sonra barışçı amaçlara ayrılmıştı...

Patlayıcı maddelerden elde edilen servet, Nobel'in ölümünden sonra barışçı düşüncelerin yaygınlaştırılıp, kökleştirilmesi için kullanılacaktı. Bu, belki de bir bilim adamının insanlığa karşı bir çeşit özür dilemesi, bir çeşit «vicdan muhasebesi» yapması anlamına da gelmekteydi. Çünkü, Nobel, kendi buluşu olan patlayıcı maddelerin barışçı amaçlarla kullanılmayacağını da herhalde bilmekteydi. Bu yüzden barışçı düşüncelerin desteklenmesini ve bu görüşleri savunanların ödüllendirilmesini istiyordu. Kimbilir?

Nobel Edebiyat ödülleri, Pasternak, Soljenetsin, Şolohov gibi Sovyet; Hemingway, Steinbeck, Faulkner gibi Amerikan; Sartre, Camus, Rolland gibi Fransız; Bernard Shaw, Eliot, Russel gibi İngiliz edebiyatçı, yazar ve ozanlara verilmiştl. Şili'de sosyalist ozan Neruda da Nobel Edebiyat Ödülü'nü alanların arasındaydı.

Bu edebiyatçı, yazar ve ozanlar, çeşitli siyasal eğilimdeydiler. Nobel Seçici Kurulları, ödül verirken, ödül sahiplerinin siyasal düşüncelerine göre bir ayrım yapmış değillerdi. Buna karşın, Sovyet yazarı Pasternak ve Fransız yazar Sartre, çeşitli nedenlerle ödülleri kabul etmemişlerdi.

Nobel Barış Ödülü'nün İsrail Başbakanlarından Begin ve Mısır Devlet Başkanı Enver Sedat arasında bölüştürülmesi, o günden bugüne çeşitli nedenlerle eleştiri konusu olmuştur. Walesa'ya verilen ödül de şimdiden siyasal tartışmalara yolaçmıştır.

Polonya'daki kargaşa başlayınca Papalığa Polonya-

lı bir din adamının seçilmesi ve Walesa'nın Batı basınında büyük ilgi görmesi ve ABD Devlet Başkanı Reagan tarafından açıkça desteklenmesi, hiç şüphesiz, siyasal amaçlar taşımaktaydı. Bloklar arası yumuşama, son yıllarda yerini bloklar arası gerginliğe terketmiştir. Polonya olayları, Papa ve Papa'ya karşı girişilen suikast girişimi de bu siyasal çerçeve içinde gelişmekteydi.

Vatikan bankası IOR ile ortaklıklar kuran Banco Ambrosiona kanalı ile Bağımsız Dayanışma Sendikası'na yüklü para yardımları yapılmıştı. Mercinkus adındaki Amerikalı Kardinal'in yönettiği IOR, İtalya'da bir ucu İsviçre bankalarına, bir ucu da Mafya'ya uzanan bir karanlık dünyanın içinde siyasal işlevler üstlenmişti.

İşçi lideri Walesa, kurulu düzene karşı isyan bayrağı açmasına karşın pek öyle acımasız baskılarla karşılaşmış değildi. Tutukluluk günlerinde balık avlayıp, pinpon oynayan Walesa zaman zaman Batı basını ile doğrudan ilişki kuracak ölçüde özgürdü. Peki ya Arjantin'deki ve Şili'deki sendika liderleri böylesine rahat koşullar içinde miydiler? Hayır, onların büyük çoğunluğu cezaevlerindeydiler.

Barışçı düşünce ve özlemleri, çok yönlü ve çok boyutlu bir dünya içinde görmek gerekir. Barışçı düşünceleri, siyasal yargıları ve ideolojileri aşan bir insanlık özlemi olarak kucaklamazsak, bu inançlardan, bu özlemlerden, bu ilkelerden şu ya da bu siyasal düşünce ve ideoloji adına ödün vermiş olmaz mıyız?

Walesa'yı bu kadar bağrına basan Amerikan yönetimi, Güney Amerika'da işkence evlerinde ölen ve cezaevlerinde ömür tüketen Şilili, Arjantinli işçi liderleri için ne düşünmektedir acaba? Halkın oyu ile seçilen o yiğit, o soylu Devlet Başkanı Allende'nin CIA destekli bir hükümet darbesi ile alaşağı edilip öldürülmesini, Walesa'yı alkışlayan Beyaz Saray yönetimi bilmeyiz nasıl yorumlamaktadır?

Eğer özgürlük kavgası yapanlara barış ödülleri verilecekse, önce bu ödül herkesten önce Allende'nin o

inanç dolusu anısına verilmeliydi. Ve sendikal haklar için savaşanlara ödül verilecekse, o ödül, Polonya İşçi sınıfı ile Şilili ve Arjantinli işçiler arasında paylaşılmalıydı.

Nobel Barış Ödülü, eğer, Polonya işçi sınıfı ile birlikte, sözgelişi, Şiil'deki zindanlarda yatan işçi liderlerine verilseydi, barışın da, ödülün de anlamı daha da büyürdü. Nobel'in kendi buluşu olan dinamitleri yerine kullanılan barış ödülleri, Şili'de, Arjantin'de siyasal inançları yüzünden hapis yatan sendika liderlerine cezaevi kapılarını açabilseydi, barışçı düşünceler daha da evrensel boyutlara ulaşırdı...

Nobel Edebiyat Ödülü sahibi Şilili ozan Neruda'nın dediği gibi «Bu acılar ıslak bir mendil gibi» barıştan, demokrasiden ve insanlıktan yana olanların ellerinde dolaşacaktır. Şili'den Polonya'ya kadar!.

Barış, herkes için barış... Özgürlük, herkes için özgürlük... Demokrasi, herkes için demokrasi...

(7 Ekim 1983 Cuma)

SATILAN ŞARKI...

ANAP Genel Başkanı Sayın Özal, «arım, balım, peteğim» şarkısının telif hakkını satın almış. İnsan böyle haberler okuyunca gözlerine inanamıyor. Doğru mu acaba? Doğruysa, kendisine bir çocuk şarkısını salık vermek isteriz; ucuza kapatabilir:

Aarrı vız, vız, vız; aarrı vız, vız, vız...

«Arı, vız, vız, vız» şarkısı, «Önce menekşeyi koklar, sonra sonra güle konarız» diye başlar. Sayın Özal'ın yaşamında da böyle olaylar yok mu?. Önce faizi haram sayan bir siyasal partiden aday olmuş, sonra da yüksek faiz düzeninin kalfalığına soyunmuştur. Telif hakkı satın alınan şarkı, Özal'ın siyasal serüvenlerine nasıl da denk düşüyor.

— Bilsem ki öleceğim/Yine Özal'ı seveceğim...

Bu dizenin yorumunu yapalım:

Efendim, burada «bilsem ki öleceğim» diye seslenen

bankerzede yurttaştır. Biliyorsunuz, milattan 300 yıl kadar önce, ülkemizde bir «banker faciası» patlak vermiş ve «orta sınıf» denilen yurttaşların bir kısmının parası, serbest faiz düzeni içinde işçevrelerine aktarılmıştı. Bu konuda bir Ankara Türküsü ile dile getirilmiş.

— Gitti de gelmedi ne fayda...

İşte, burada «bilsem ki öleceğim» dizesi; paralarını bankerlere kaptıran bir yurttaşın, «elimden param gitse de, aç kalsam da, açlıktan ölsem de yine Özal'a oy veririm» demesi gerektiği anlatılmaktadır. Çünkü Özal, azgelişmiş demokrasimiz ve çok gelişmiş ekonomimiz için Tanrı tarafından gönderilmiş bir ekonomi peygamberidir.

Özal'a oy verecek yurttaş, ne Marksittir, ne Leninisttir, yalnızca mazoşisttir, yani, kendi kendine eziyet etmekten zevk almaktadır.

Bu «arı» simgesi insana doğrusu pek çok çağrışım yaptırıyor. Örneğin «arı sokması» bu geçiş dönemi için önemli bir konu değil midir?. Uzmanlara sorduk, arı sokunca, ilk yapılacak iş iğneyi hemen çıkartıp, sokulan yeri amonyak ile ovuşturmakmış...

Arı zehirine karşı allerjisi olanlar, arı sokması ile zehirlenip ölebilirlermiş...

Ne diyor telif hakkı satın alınan şarkı:

— Bilsem ki öleceğim/Yine Özal'ı seveceğim...

Efendim, bunun özel yorumu da şöyle:

Ekonomimiz, Özal'ın iğnesi ile zehirlenmiştir. Ama bunun önemi yoktur. Halkımızın dediği gibi «Mühim olan insanlıktır», insanlıktan önce 24 Ocak Kararları ve serbest faiz düzenidir. Şair demek ister ki, ekonomimiz Özal'ın iğneleri ile zehirlense, hepimiz açlıktan ölsek yine farketmez.

— Bilsem ki öleceğim/Yine Özal'ı seveceğim...

Aşk bu, ne yaparsınız?

Arıcılar anlatıyor, «nerede efendim o eski ballar, o eski arılar» diyorlar. Eskiden arılar, binbir çiçeğe konup, ballarını bu çiçeklerden taşıyıp getirirlermiş, şimdi, ko-

vanların önüne şeker koyup, hem arıları tembelliğe alıştırıyorlarmış hem de bu yolla «sahte bal» üretiyorlarmış..

Şarkı «arım, balım, peteğim» diyor. Arı tembel, bal sahte, petek desen öyle... O zaman şarkının da bir anlamı kalır mı? Kalmaz.

«Meydan Larousse»a göre arılar, zaman geçtikçe çeşitli fraksiyonlara ayrılırlarmış:

— Arı ailesi kalabalıklaştığı zaman yeni anaarılar doğar. İlk anaarı doğunca kovan ikiye bölünür. Bir kısmı, başka bir barınak bulmak üzere kovandan ayrılır. Ailenin geride kalanı yeni anaarıların emrine girer. Yeni anaarı, doğacak yeni anaarıları ya petek gözlerinde iken veya doğar doğmaz öldürür...

Şarkı bu bakımdan da gerçekten çok anlamlıdır:

— Bilsem ki öleceğim/Yine Özal'ı seveceğim...

Sev, kardeşim, ver elini Özal'a, ne yapalım?

Parti, Anavatan, Özal anaarıdır. Partide, hır çıkarmaya hazır kişi ve gruplar da vardır. Arıcılık bilimi buna da güzel bir yanıt buluyor:

— Yumurtanın yapısı ve petek gözlerinin büyüklüğü ne olursa olsun, her yumurtadan solucansı, ayaksız ve biraz kıvrık bir kurtçuk çıkar...

Siyasal yaşamımızda kurt ve kurtçuğun bilindiği gibi önemi vardır.

Fakat, ne derseniz deyin, şarkı güzeldir.

— Bilsem ki öleceğim/Yine Özal'ı seveceğim...

Fakat herhalde halkın da Özal'a bir şarkı ile seslenme hakkı vardır:

— Peteklerde bal olsan/Affetmem asla seni...

(5 Ekim 1983 Çarşamba)

FİKRİ HÜR...

Cumhuriyet öncesi döneminin inanç, öfke ve duygu dolu şairi Tevfik Fikret bir şiirinde «Fikri hür, irfanı hür, vicdanı hür bir şairim» diye seslenir. Şiiri önce özgün biçimi ile okuyalım:

— **Kimseden ümmid-i feyz etmem, dilenmem perr ü bâl**
Kendi cevvim, kendi eflâkimde kendim tâirim.
İnhinâ tavk-ı esâretten girândır boynuma;
Fikri hür, irfânı hür, vicdânı hür bir şairim.

Tevfik Fikret'in bu dizelerini bugünkü Türkçemize çevirerek yorumlayalım

Fikret, kimseden bağış beklemediğini, kimseden kol-kanat istemediğini söylüyor. «Kendi göklerimde, kendi boşluğumda kendim uçarım» diyor, bu yüzden kimseden yardım ummadığını anlatıyor. Neyin ve kimin önünde olursa olsun eğilmeyi, «Tutsaklık boyunduruğundan daha ağır bulduğunu» belirtiyor ve «Fikri hür, irfanı hür, vicdanı hür bir şairim» diye haykırıyor.

Fikret düşünce özgürlüğünü, bilim özgürlüğünü, vicdan özgürlüğü ile bütünleştirip, «İşte» diyor, «Kendi göklerimde, kimseden kol-kanat istemeden, tek başıma uçabiliyorsam ve herhangi bir kişi ya da makamın önünde eğilmeyi esaret boyunduruğundan daha ağır buluyorsam, bu bilimde, düşüncede ve vicdanımda özgür olabilmeme bağlıdır»...

Tevfik Fikret'in bu dizeleri Atatürk tarafından da kullanılmıştır. Atatürk, 1924 yılında öğretmenlere seslenirken şöyle konuşmuştu

— Hiçbir zaman hatırlarınızdan çıkmasın ki, Cumhuriyet sizden «Fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür» nesiller ister...

«Fikri hür, irfanı hür, vicdanı hür» olabilmek düşüncede ve siyasette olgunluğun, erginliğin, yetkinliğin ve kendine güvenin sonucudur. Siyasal düşünceler, kökleşmiş yargılar, bilinç altına geçmiş toplumsal inançlar, ideolojiler ve kuramlar, bir yandan insana yön verirlerken, öte yandan da insanı, bu düşüncelere, inanç haline dönüşmüş değer yargılarına ve kalıplaşmış ideolojilere tutsak ederler.

Solcu ya da sağcı olursunuz, ama sizden önce varolan değer yargıları, siyasal düşünceler, felsefî ya da ideolojik inançlar düşüncenizi, dünyaya bakış açınızı ve

vicdanınızı çepeçevre sarmıştır. Gerçeği arayan özgür insan için bu da bir çeşit kuşatma biçimidir. Düşüncede başıbozukluk ise bir boşka tehlikeye kapı açar. Anarşizm ve nihilizm bu kapıdan girer. Geleceğe karşı duyulan güven, karamsarlığa; karamsarlık, yıkıcılığa yol açar.

Ne o, ne öbürü!.. Özgür insan kendi yolunu yirminci yüzyılın insanlığa armağan ettiği özgür düşünce ile açabilir. «Fikri hür, irfanı hür, vicdanı hür» olmak bu anlamda, insanı özgür düşünce için savaşa, bu savaş içinde yetkinliğini ve erginliğini kanıtlamaya zorlar.

Türkiye'de ilerici düşüncenin «siyasal ve ideolojik bağımsızlığı» her bakımdan yaşamsal öneme sahiptir. İlerici, demokrat, devrimci ve sosyalist görüşler, bu bakımdan da tam anlamı ve bütün içtenliği ile «Fikri hür, irfanı hür, vicdanı hür» olmak zorundadır. Sosyalist düşüncede Birinci Dünya Savaşı öncesinin kalıplarını tek gerçek olarak benimsemenin ve benimsetmenin bir anlamı ve yararı yoktur. Ve bu tutum bilime, bilimsel gelişmelere de aykırıdır. Her ülke, kendi devrimci doğrultusunu, kendi tarih birikiminden, siyasal ve toplumsal özelliklerinden, yerel ve ulusal koşullarından çıkaracaktır. Yirminci yüzyılın ilk bağımsızlık savaşını vermiş olan Türk ulusu, böylesine görkemli bir tarih birikimine de sahiptir.

Diyalektik düşüncenin insanı doğruyu araştırmaya zorlayan mantığı yerine, inanç haline dönüşmüş değer yargılarına, fetişizm zırhına sokulmuş kalıplara saplanıp kalmak, ilerici düşünce adına başvurulan bir tutuculuk biçimi ve skolastik düşüncenin bir kısım sosyalist aydınlara bulaştırdığı bir düşünce kısırlığıdır.

«Fikri hür, irfanı hür, vicdanı hür» olmak özgür düşünceli olmak kadar ulusal bağımsızlığın da gereğidir. İdeolojide bağımsızlık, devrimci, demokrat ve sosyalist birikimin, en vazgeçilmez, en yaşamsal koşulu olmalıdır.

Türkiye'de son otuz yıldır, ciltlere sığmayacak acı öyküler yaşandı ve köprülerin altından çok sular geçti. Sol ve sosyalist birikim içindeki acemilikler, tutarsızlıklar, ideolojik ipotekler, ihanetler ve terörün bütün kurumlarda

açtığı onarılması güç yaralar, gelecek için birer ders olmalıdır.

Sol kesim için yarına güvenle bakmanın ilk ve vazgeçilmez koşulu, siyaset ve ideolojide bağımsızlığın savunulması, korunması, güçlenmesi ve yaygınlaştırılmasıdır. «Fikri hür, irfanı hür, vicdanı hür» olmadıkça, kitlelerde kök salmanın, emekçi halk kesimlerinde güven sağlamanın olanağı yoktur.

Devrim gibi demokrasi de dışalım malı değildir, ne «ithal» edilir ne de «ihraç».. Devrim ve demokrasi, ancak o devrimi yapacak ve o demokrasiyi yaşatacak olan insanların kendi öz elleriyle oluşur. Fikri hür, irfanı hür, vicdanı hür olarak...

(8 Ekim 1983 Cumartesi)

ARIBEYİ...

Siyasal tartışmalarda, arasıra doğru sözlere de rastlanıyor. Örneğin ANAP Genel Başkanı ve arıbeyi Sayın Özal, DMP'nin ağır toplarından Prof. Memduh Yaşa için «Holdinglere müşavirlik yapmakla devlet yönetmek ve siyaset yapmak farklıdır» demiş.. Evet, doğru söze ne denir?

Gerçekten Sayın Prof. Yaşa, Sabancı Holding'e bağlı Akbank'ın Yönetim Kurulu üyesidir. MDP Genel Başkanı Sayın Turgut Sunalp da bir zamanlar Koç Holding'e bağlı olan Garanti Bankası'nda yönetim kurulu üyeliğinde bulunmuştur. MDP Genel Başkan Yardımcılarından Davut Akça da Hema Şirketi ortaklarından Ahmet Hattat'ın «Eton Dişli Sanayi Tarım ve Ticaret A.O.» şirketi yöneticisidir. Yine MDP'li DM üyesi Prof. Akif Erginay da Bağcılar Bankası Yönetim Kurulu üyesidir.

Bu bakımdan Özal'ın eleştirisi yerindedir:

— Holdinglere müşavirlik yapmakla devlet yönetmek ve siyaset yapmak farklıdır.

Öyledir de kendisi necidir? Yeraltı Maden-İş'in uz-

manı mıdır? Yoksa Oleyis ya da Çimse-İş'in danışmanı mıdır?

Arıbeyi Özal da bir zamanlar Sabancı Holding'in genel koordinatörü değil miydi?. «İsotaş» şirketinde ortaklığı yok muydu? «Madenî Eşya Sanayi İşverenleri Sendikası»nın başkanlığını yapmamış mıydı?

Arıbeyimiz de holdinglerin balını emdikten sonra devlet yönetimine konuvermiştir. Allahaşkına, şimdi kime, kimden yakınıyor?.

Her iki partideki holdingçileri gören ve bundan cesaret alan TÜSİAD baklayı ağzından çıkarıverdi

— Devlet ekonomi alanından hemen çekilsin...

Bilebildiğimiz kadarı ile bunun tersini söyleyenlere «Bir sosyal sınıfın öteki sosyal sınıflar..» diye başlayan maddelerle dâvalar açılmaktadır. Ne demek öyle «Devlet hemen ekonomi alanından çekilsin?»

Devletin ekonomi alanından hemen çekilmesi «mevzuata aykırıdır» ve böyle ileri-geri söz söylemek de suçtur.

Hem çekilince ne olduğunu gördük, özel ve güzel sektörümüz, «ihracat kredileri» olmadan yurt dışına el havlusu bile satamıyor. Devlet bankalarından «teminat mektupları» verilmese müteahhitlerimiz dışarıda tuğla üzerine tuğla koyamıyor.

— Devlet ekonomi alanından hemen çekilsin...

Bize göre hava hoş, çekilsin... O zaman Koç amcanın Asilçelik'inden Fuat Süren'in Meban'a ve Çavuşoğlu-Kozanoğlu grubuna kadar, batan şirketleri, sanayi kuruluşlarını ve bankaları kim kurtaracaktır, bilen var mıdır TÜSİAD adlı demokratik kuruluş içinde? Varsa beri gelsin!

Ne güzel devlet öyle.. Özel sektör para kazanırsa, «Devlet hemen ekonomi alanından çekilsin»... Yok eğer zarar ediyorsa «gelsin devlet batan şirketleri kurtarsın..»

Nerede bu yağlı böreğin yufkası?

Özal ile Yaşa, köprünün «hisse senedi» karşılığı satılıp, satılmayacağı konusunda «teori ve pratik» tartışmalarına girdiler. Eğlenceli bir tartışma bu.

— Köprü satılır mı satılmaz mı?

TÜSİAD, devletin ekonomi alanından tümüyle elini, ayağını çekmesini istiyor. Özal da köprüyü satıyor. Buyurun bakalım?

Önce köprüleri, sonra bulvarları, daha sonra meydanları, ara sokakları, kanalizasyonları, karayollarını, demiryollarını, havalimanlarını, istasyonları, Karaköy ve Kadıköy iskelelerini, müzeleri, Topkapı Sarayı'nın hazine dairesini satarsak, «istikrar tedbirleri» milimi-milimine uygulanmış olur. Var mı başka seçenek?

Arıbeyini bir yerde görürsek soracağız:

— Madem ekonomiyi bu kadar iyi biliyordunuz ve madem bu 24 Ocak kararlarından başka alternatif yoktu, neden bu «istikrar programı» için 1980 yılına kadar beklediniz?.

Öyle ya arıbeyimiz, 24 Ocak kararlarını icad etmeden önce de Türk ekonomisini yönetmemiş miydi?

Neyse canım, bu «Holding tartışmaları» çok hoşumuza gidiyor. Bu konuda, her iki partiye de hak veriyoruz.

Çocukların çok sevdiği bir tekerleme vardır, bilirsiniz.

— Bir berber, bir berbere, gel beraber bir berber dükkânı açalım demiş...

Bu tekerlemeyi günümüze uyarlayalım:

— Bir holding, bir holdinge, gel beraber...

Değil mi efendim?

(9 Ekim 1983 · Pazar)

EKRANDAKİ DERS...

Televizyonda iki haftadır izlediğimiz «Savaş Rüzgârları» adlı dizi-film, tarihsel gerçeklere de ışık tutuyor. Pazartesi akşamı, Hitler'in, Polonya'yı paylaşmak amacıyla Stalin ile yaptığı gizli pazarlıklar ekrana yansıtıldı. Önümüzdeki günlerde daha sonraki gelişmeleri izleyecek, 1 Eylül 1939 sabahı Hitler ordularının, 17 Eylül sabahı da Sovyet askerlerinin Polonya'yı işgal edişlerini göreceğiz.

Polonya işgali öncesi, nasyonal sosyalist Hitler rejimi ile Marksist-Leninist Stalin yönetimi arasındaki bu işgal ve paylaşım planı, herhalde dünya insanlık tarihinin en kara sayfalarından biri olarak anılacaktır.

Polonya halkı, o günden bu güne, bu acılarla yaşamaktadır. Bağımsız Dayanışma Sendikası önce bu «bağımsızlık» tutkusundan kaynaklanmış ve Lenin'in «Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı» adlı yapıtındaki hakkı kullanmaya çalışmıştır. Polonya ve «Bağımsız Dayanışma Sendikası», Reagan yönetiminin, CIA ve Vatikan bankalarının kirli oyunlarına sahne olarak seçilmeseydi, bu birikim, Avrupa'da demokratik sosyalizmin iyice kök salmasına yol açacaktı.

ABD yönetimi, yönlendirme ve etkileme çabası ile bu haklı tepkileri yozlaştırmış ve amacından saptırmıştır...

Güney Amerika'da yurttaş oyu ile oluşan demokratik sosyalist yönetim de yine CIA'nın kirli elleriyle devrilmiş, önce ITT şirketi ve CIA eliyle «destabilizasyon» ortamı yaratılmış, Şili, anarşi ve terör batağına sürüklenmiş, daha sonra Pinochet iktidarına yollar açılmıştır.

Güney Amerika'da böyle demokratik sosyalizmin önünü tıkayan ABD, Polonya'daki demokratik sosyalist özlemleri de amacından saptırmayı başarmıştır.

Polonya olayları, kendi oluşumuna bırakılsa, daha kökten, daha soylu, daha inandırıcı ve kalıcı bir birikim ile demokratik sosyalizm önemli adımlar atacak, demokrasinin katılımcı, sosyalizmin özgürlükçü ilkeleri büyük kazanımlar elde edecekti...

Bugün dünyamızda bloklar arası gerginleşme ve kutuplaşma dışında gittikçe varlığını duyuran bir ideolojik kavga da yaşanmaktadır. Bu ideolojik kavga, -kimsenin kuşkusu olmasın- Marksist-Leninist sistem ile demokratik sosyalizm arasındadır.

1939 yılında, Hitler rejimi ile Stalin rejimi nasıl Polonya'nın paylaşılması için utanç verici bir anlaşma ve uzlaşmaya varmışlarsa, bugün de birbirlerine karşıt rejimler arasında demokratik sosyalizmi yok etme ve gelişimini önleme konusunda, iki dünya devi arasında bir

çeşit uzlaşma, bir çeşit anlaşma ve uyum söz konusu olmaktadır.

Marksist-Leninist sistem, kendi dışındaki «sosyalizmlerin varlığı» konusuna şiddetle tepki göstermektedir. Çünkü, sosyalizmin burjuva demokrasisi kalıpları içinde gelişip güçlenmesi ve bir «model» oluşturması, Sovyet Marksizmine ters düşmekte, «sosyalizmde Leninizmden de başka yollar olduğunu» kanıtlamaktadır. Avrupa komünizmi ile Sovyet Marksizmi arasındaki «ideolojik kavga» bu gerçeklerden kaynaklanmaktadır.

ABD yönetimi, dünyanın neresinde olursa olsun, ulusal bağımsızlıkçı, ilerici ve özgürlükçü akımları açıkça ilân ettiği «dolaylı saldırı kuramı» gereğince, kendi egemenliğine karşı bir oluşum saymakta ve bu oluşuma karşı çok yönlü savaşa girmektedir.
Demokratik sosyalizmin karşıtları, işte bu «düşman ikizler»dir.

Dikkat edin, birçok olayda, ülkemizde de su katılmamış antikomünistlerle «yeni mandacı şematik solcular» arasında gizli bir uyum, gizli bir anlaşma görülmüyor mu? Amaçları çok ayrı olsa da belli olayları yönlendirme ve yozlaştırmadaki ortak çabaları sezilmiyor mu?

Hiç o kadar derin düşünmeye gerek yok; Sovyet bloku ülkelerinin Türkiye'deki ticarî temsilcileri, hep McCarthy'ci, antikomünist, şovenist çevreler arasından seçilir. Ve Marksist-Leninist klasiklerin Türkiye'deki temel dağıtıcısı, «milliyetçi, mukaddesatçı ve antikomünist» gibi özellikler ile tanınmış bir şirkettir, bir şeyler anlatmıyor mu bu?

Bakarsanız, eline kalemi alıp azınlıklara söven sağcı basının köşe yazarı, geceleri, azınlık sermayedarları ile içki sofralarında ya da yalı köşelerinde diz dizedir. Sosyalist ülkelere ağız dolusu sövdüren patron beyimiz de sosyalist ülkelerle tatlı iş ilişkileri içindedir. Bilen bilir bunları!...

«Savaş Rüzgârları» filminde, hep birlikte, yakın geçmişin insanlığa kan ve gözyaşına mal olmuş utanç verici serüvenleri izlerken, günümüzde de aynı tür uzlaşmaların, anlaşmaların kirli hesaplarını görür gibi oluyoruz...

(13 Ekim 1983 Perşembe)

ADAY BOYAMA İŞİ...

Partilerimizin propaganda işlerine bu seçim ilk kez reklâm şirketleri girdi. MDP, reklâm işinde başarıları ile tanınan bir reklâm şirketi ile anlaşarak, propaganda işini bu şirkete bıraktı. Şimdi, bu şirket, büyük boy horoz maketleri ve üzerinde horoz resmi bulunan balonlarla Amerikanvari bir progapanda çalışmasına girişmiş bulunuyor.

Şirketin propaganda hünerine diyecek yok; seçim öncesi adayları horoz gibi öttürürse, amaç propagandadır hiç şaşırmayın

— Üüüü-rrr-üüüüü...

«Vakitsiz öten horozun başı kesilirmiş» diye bir özdeyiş vardır, bilirsiniz. Ama bu horoz başka horoz. Bu horozun erken öterek insanları uyandırma diye bir işlevi yok. Bu yüzden reklâm şirketinin işi pek o kadar güç değil.

ANAP, arı'yı, MDP horoz'u simge olarak seçti. Bu nedenle, savaş, arılarla, horozlar arasındadır. Reklâm şirketi Sunalp Paşa'nın antikomünizmini çeşitli renklere boyayarak sunmakla kalmayacak. Ayrıca «anti-arı» bir propaganda taktiği izleyecek...

MDP'nin propaganda çalışmalarını yöneten reklâm şirketlerinin sahiplerinden Ersin Salman çocukluk arkadaşımdır. Kendisine propaganda çalışmaları için bir türküyü anımsatmak isterim, ne de olsa eski arkadaşız :

— Damdan dama atlayan oğlana yandım
horozlardan korkan yar/birtanem...

«Horozlardan korkan yar», «ANAP Genel Başkanı ve Arıbeyi Sayın Özal'dır. Özal'ın «Bilsem kl öleceğim/yine Özal'ı seveceğim» şarkısına karşı bu türkü lle ideolojik savaş açılabilir. Başka türlü blr ideolojik ayrılık var mı? Yok. Öyleyse?».

Reklâm şirketi, MDP'nin propaganda işlerini üzerine alırken, bir başka reklâm şirketi, Ersin Salman kardeşimizin ideolojik yapısını ileri sürerek «Haksız rekabet» yapmaya çalışmıştı. Reklâm şirketinin de ideolojisi olur mu? Ersin Salman kardeşimizin görevi, Sunalp Paşa'nın antikomünizmini halkımıza benimsetmesi, bunun karşılığında para kazanmasıdır. Bunda hiç ideoloji aranır mı? Holdinglerde eski Marksistler görev başında değil mi? En sağcı gazetemizi Marksist-Leninist bir militan yönetmiyor mu? Ne var bunda!

Diyelim ki, arkadaşımız sol eğilimlidir, böyle olması daha iyi değil mi? Sol eğilimli ise bu ideolojiyi çok iyi bilir. Bu yüzden tersini uygular, üstelik, Sunalp Paşa'mızın «sol kültürü» var. Ayrıca Sayın Sunalp, yanılmıyorsam, Nazım Hikmet'in de akrabasıdır; bütün bunlar birleşince horozun antikomünizmi, arının vızıltısını bastırır.

Diyeceksiniz ki «Arı da sokar»!.. Arı sokarsa, horoz boş mu durur? Horoz, temel işlevini eyleme geçirdi mi, tamam. Ne arı kalır, ne arıbeyi...

Ama arı bir kez soktu mu zehirlermiş.. Doğrudur ama horozun tavuklar aracılığı ile oluşumuna katkıda bulunduğu yumurtalar ne oluyor? Önümüzdeki günlerde neler yumurtlanır, neler...

MDP'nin reklâm işlerini üstlenen şirketin sahibi Ersin Salman arkadaşımız bu işe girmeden önce bir başka şirket kurmuş, şirketin adı ömür doğrusu:

— Aday Boya Üretim ve Dağıtım Şirketi...

İstanbul Ticaret Sicilinde 150597/98159 sayı ile kayıtlı bulunan «Aday Boya Üretim ve Dağıtım Şirketi» demek ki, adayları boyayacak, üretecek ve dağıtacak..

Renkler önemli; kara çalmak, kızıla boyamak çok ko-

lay.. Önemli olan renkleri doğadakine uygun olarak kullanıp, renk cümbüşü içinde göz boyamamak...

Gelişmeler ne olursa olsun, ben olup-bitenlerden pek memnunum. Hiç olmazsa böyle günlerde herkesin rengi belli oluyor. Başka zamanlarda herkesin rengini ayırt etmek kolay mıydı?

— Üüüüü-rrrr-üüüüü...

— Vızz-vızzz-vızzz...

Propaganda başladı; milletimize, devletimize, ozgelişmiş demokrasimize, çok gelişmiş ekonomimize, horozlara, arılara, şirketlere, holdinglere, ticarete meraklı yeni yeğenlere, yeni oğullara, hısım-akrabaya hayırlı olsun efendiiim...

(16 Ekim 1983 Pazar)

HENZE VE ANDRONOV...

Uzun süre Ankara'da CIA görevlisi olarak çalışan Paul Henze, Ağca konusunda sık sık yazılar yazıyor ve yazdığı yazılarda olayları ve gerçekleri açıkça saptırıyor. Daha geçenlerde «The Wilson Guarterly» dergisinin 1982 özel sayısında «Türkiye» başlıklı yazısında gerçekleri nasıl saptırdığını somut olaylarla ortaya koymuştuk.

Henze'nin Papa suikasti konusunda hazırladığı bir kitap, Tercüman Gazetesi'nde «Ağca'nın Arkasındakiler» başlığı ile yayınlandı. Son olarak Henze, yine Tercüman Gazetesi'nde «Ağca'nın Arkasındakiler'in Ardından» başlıklı yayında aynı huyunu, insana şaşkınlık verecek biçimde sürdürmektedir.

Silâh kaçakçılığı ve Ağca konularında yazdığım yazılar nedeniyle bugüne dek yurt içinde ve dışında birçok Batılı gazeteci ve televizyon programcısı ile görüştüm. Bunların arasında Amerikalı kadın yazar Claire Sterling ve Paul Henze ve Sovyet Yazarı Andronov da vardı. Ağca konusunda benimle görüşmek isteyen bütün gazeteciler ile görüştüm. Bazıları ile de tartışmak ve tartışarak gerçekleri daha da perçinleştirmek istedim.

Claire Sterling'in Türkçeye sağcı örgütlerle ilgili kısmı eksik olarak çevrilen «Terör Ağı» adlı kitabı üzerinde ve Ağca konusunda birkaç kez görüştüm. Sterling ile iki gazeteci olarak uygarca tartıştık. Sterling'e Ağca konusunda yazdıklarının gerçeklerden çok, kuşkulu varsayımlara dayandığını söyledim. Sterling de yazılanların şimdilik varsayımlara dayandığını, ancak bu konuda güçlü belirtilerin olduğunu söyledi.

Paul Henze, geçen Ocak ayının son günlerinde Ankara'daydı. Bir bayan telefon ederek, Henze'nin bir yemek vereceğini, benim de bu yemeğe çağrılı olduğumu söyledi. Yurt dışına gideceğimi, bu nedenle yemeğe katılamayocağımı bildirdim. O güne kadar, Amerikan Büyükelçiliği beni hiçbir kokteyle, hiçbir yemeğe çağırmış değildi. Bu kokteyllerin hiç meraklısı değildim. Ve bu çağrıyı da yadırgamıştım. Bürodaki arkadaşlarıma da bu düşüncemi aktardım.

Bu çağrıdan sonra, yurt dışına gitmeden bir gün önce, Ankara Büromuzun dış ilişkilerden sorumlu muhabiri Sedat Ergin, Paul Henze'nin benimle görüşmek istediğini söyledi. «Evime gelsin, görüşelim» dedim. Henze evime geldi. Görüşmede, eşim, Sedat Ergin ve gazeteci Ali Nun da bulundu. Henze'ye önce «Ankara'da CIA görevlisi olarak çalışıp, çalışmadığını» sordum. Şaşırdı. Bu sorudan sonra, bir Türk öğretim üyesinin, yılbaşında kendisine önce «Örsan Öymen ve Uğur Mumcu, Ağca olayını sağcılara bağlıyorlar» diye bir kart yollayıp yollamadığını, aynı öğretim üyesinin sonra da «Çok iyi sonuç aldık, nihayet, Ağca'yı KGB'ye bağladık» diye bir mektup yazıp yazmadığını sordum.

Bu sorular üzerine Henze'nin büyük bir şaşkınlık ve üzüntüye kapıldığını hep birlikte gördük.

Bu soruların sorulması, Henze'yi çok şaşırtmıştı. O sırada, elimde «Ağca Dosyası» adlı kitabımın provaları vardı. Kendisine yine Abdi İpekçi ile ölümünden önce görüştüğü günü ve saati söyledim. Ve Henze'ye bu satırların yazıldığı sayfaları gösterdim.

Ağca konusu ile ilgili olarak da «Sterling'in ve sizin yazdıklarınız varsayımdan öteye geçmiyor» dedim. O da. «Siz Bulgar şirketlerinin kaçakçılık yaptığını yazıyorsunuz, niçin Papa suikastinde KGB'nin olduğunu kabul etmiyorsunuz?» diye sordu. Ben de «Bulgar şirketleri ile ilgili olarak elimde kanıtlar bulunduğunu, Papa suikastl konusundaki kanıtların ise yalnızca Italyan Yargıç Martella tarafından bilindiğini» belirttim. İskoç atkısını da bizde unutarak, «Konferans vereceğim, geç kaldım» diyerek evimden ayrıldı.

Sovyet yazarı İona Andronov ile de görüştüm. Andronov, İstanbul'da başta, İpekçi'nin avukatı -aynı zamanda Tercüman Gazetesi'nin avukatı- Prof. Sahir Erman ve merhum İpekçi'nin eşi Sayın Sibel İpekçi ile de görüşmüştü. Görüşme isteğinde bulunan Andronov'a önce telefonda «Benim söylediklerimi siz yazamazsınız, çünkü, ben Bulgarların kaçakçılık yaptıklarına inanıyorum» dedim. Sonra, büroya geldi, görüştük. Bana «Henze'yi tanıyıp, tanımadığımı» sordu. «Tanıyorum. Bir kez geldi, görüştük» dedim. Sterling'i sordu. «Onunla da birkaç kez görüştüm» dedim. Ve Ağca konusundaki görüşlerimi yazdığımı, bunların yayınlandığını söyleyerek «Neyi öğrenmek istiyorsunuz?» diye sordum.

Andronov da Henze gibi varsayım peşindeydi. Bu yolun yanlış olduğunu söyledim. Henze, nasıl bu olay nedeniyle KGB'yi suçluyorsa, Andronov da CIA'yi suçlamak istiyor, bu yolda senaryo yazmaya çalışıyordu.

Amaçları ayrı, ancak yöntemleri tıpatıp aynıydı...

Henze ve Sterling'in Ağca konusundaki görüşlerine katılıp katılmadığımı sordu. «Her ikisinin görüşünü de varsayım olarak görüyorum» dedim. Daha sonra da Sofya Radyosu'nun bana karşı yönelttiği saldırıların ne kadar utanmazca olduğunu söyledim. Bu köşede sık sık yakındığım gibi sağcıların «KGB», Sofya Radyosu'nun da «CIA Ajanı» gibi utanmazca ve alçakça yayınlar yaptıklarını

vurguladım. O da bana, Bekir Çelenk ile görüştüğünü, Çelenk'in bana sövdüğünü aktardı.

«Bir Sovyet yazarı olarak, Bulgar şirketlerinin karıştığı kaçakçılık olayları konusunda ne düşünüyorsunuz?» diye sorduğumda, piposundan bir nefes alarak «Yorum yok» dedi. Gülüyordu.

Ağca konusunda, hem CIA, hem de KGB birbirlerine karşıt senaryoları üretiyorlar. Gerçek ise incelemeler, soruşturmalar ve yargılamalarla ortaya çıkacaktır. Ben buna inanıyorum.

Yazdığı yazılarda somut gerçekleri gizlemeye ve olayları saptırmaya çalışan Henze, olayları tersyüz etmekteki hünerini, önce akşam yemeğine çağırıp, sonra Sedat Ergin'e başvurarak evime gelişini ve görüşme isteğindeki ısrarlarını gizlemekte de gösteriyor. Sovyet yazarı Andronov da Sofya Radyosu için «Ne utanmaz adamlar» dediğimde susuyor, Moskova'ya gidince aynı utanmazlığı sürdürüyor.

Görüyorsunuz, Ağca konusundaki gerçekleri aramak, gerçekleri bulmak ne kadar büyük ve çok yönlü engellerle karşılaşıyor.

Bu konuda, her iki tarafın da öfkelendiği gerçekleri, dosta ve düşmana bir kez daha yüksek sesle haykıralım:

Madde 1: Ağca sağcı örgütlerin emrinde faşist bir militandır. Madde 2: Bulgar şirketleri, her türlü kaçakçılığın içindedir. Madde 3: CIA ajanı Ruzi Nazar, Federal Almanya'da Türk sağcı örgütleri ile çok sıkı temas içindedir. Madde 4: Ağca, Sofya'da Türk Mafyası ile ilişki kurmuştur. Madde 5: Türk Mafyası, Bulgar şirketleri ile içice çalışmaktadır. Madde 6: CIA ve KGB, Ağca konusunda yalanlar üretip, olayı saptırma çabası içindedirler.

Ve son bir madde daha:

Ağca olayı, ancak ve ancak, CIA ve KGB'nin etki alanı dışındaki kişi ve kurumlarca ortaya çıkartılabilir. Henze'ler ve Andronov'larla değil!

Bütün Henze'lere ve bütün Andronov'lara duyurulur...

(20 Ekim 1983 Perşembe)

ELEKTRONİK SAVAŞI...

Bugün dünyamızda büyük bir «Elektronik sanayii savaşı»na tanık olunmaktadır. Bu savaş, çokuluslu şirketler arasındadır. Elektronik sanayii kurmak isteyen her ülke kendini bir savaş alanında bulmaktadır.

Türkiye'de telefon santralleri PTT ile bir Kanada şirketinin ortaklığı ile oluşan «Northern Electric Telekomünikasyon» adlı bir anonim şirket eliyle yapılmaktadır. Kısa adı «Netaş» olarak bilinen şirketin başlangıçta yüzde 51 oranında olan yabancı sermaye payı sonradan düşürülmüş ve pay oranları «Northern Telecom» adını alan «Northern Electric» yüzde 31, PTT yüzde 49 ve Deniz Kuvvetleri Vakfı yüzde 15, yüzde 2.5 da özel kişiye olmak üzere yeniden düzenlenmiştir.

Netaş, teknik dilde «Crossbar» olarak adlandırılan santrallerin yapımını üstlenmiştir.

Bu işin antlaşması 1967 yılında yapılmıştır. 1983 yılında, aynı şirket ile «dijital santral» adı verilen yeni bir iş için iki ayrı antlaşma imzalanmıştır.

1983 yılı 25 Ağustos günlü antlaşmalardan biri, «ikmal sözleşmesi» adını taşımakta ve PTT ile «Northern Telecom» şirketi arasında imzalanmaktadır. Öteki, «Lisans sözleşmesi» adı altındadır ve «Netaş» ile Netaş'ın kendi ortağı «Northern Telecom» şirketi arasındadır.

Bu antlaşmaların imzalandığı günlerde, Netaş'ın yönetim kurulu başkanı, emekli orgeneral ve Kanada'daki eski büyükelçimiz Sayın Turgut Sunalp'tır. Sunalp, bu görevinden Ekim ayı içinde ayrılmıştır.

1983 yılı Ağustos ayında yapılan antlaşma için «Uluslararası ihale» mi açılmalıydı, yoksa bir uygulama antlaşması mıydı, bu konuda tartışmalar sürmektedir. Konu, yaklaşık 60, 70 milyarlık bir işi kapsamaktadır. Olayın bir bölümü, Netaş ile ilgilidir.

Elektronik sanayiinde bir başka çokuluslu şirket daha vardır. Bu da ünlü ITT şirketidir. ITT şirketinin Türkiye temsilcisi John Kare Aho, ITT'nin «Son tekniğe uygun dijital telefon santral sistemleri ve buna bağlı araçları imal

edecek yeni bir entegre Türk şirketinde yüzde 35 hisse almayı önermektedir» biçiminde bir açıklamada bulunmuştur. Yılda 500 bin telefon hattı imal edeceği açıklanan ITT'nin ortak olacağı bu «entegre Türk şirketi» hangi şirkettir? Bu konuda bir açıklık yoktur.

Kişiliği hakkında daha önce geniş bilgi verdiğimiz ITT şirketi Türkiye temsilcisi John Kare Aho (Cumhuriyet, 25 Kasım 1980, Kimmiş, Kim?, Terörsöz Özgürlük, s: 11) şirketin plânladığı yeni bir yatırım içinde şu açıklamayı yapmaktadır :

— ITT, Mistaş ve Bir-Emek şirketleriyle birlikte büro santralleri ve masa telefonları imal edecek yeni bir ortaklıkta küçük bir hisseye sahip olmayı plânlamaktadır...

ITT'nin bu açıklamaları, geçen Ekim ayında ülkemizde incelemelerde bulunan kısa adıyla «OPİC heyeti» olarak tanıtılan Deniz Aşırı Özel Yatırımlar Kurumu'nun yayınladığı bültende yer almıştır.

Peki, ITT ile ortak yatırım yapacak «Mistaş» şirketi kimin şirketiydi?.

İstanbul Ticaret Siciline 7.11.1973 tarihinde kaydolan «Mistaş, Mümessillik İhracat, İthalât A.Ş.'nin büyük payları, Tercüman gazetesi sahibi Kemal Ilıcak'ındır. Şirket kurucuları arasında, Ilıcak'ın hısımı Ahmet Çavuşoğlu, kardeşleri Nafiz ve Adil Ilıcak, Demir Hepyaz ve Fuat Arpacı da bulunmaktadır.

Kimdir bu Fuat Arpacı?

Fuat Arpacı adına, Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Savcılığı'nın 4.5.1983 gün ve 1982/904 esas sayılı iddianamesinde «Toplu kaçakçılık» suçu sanığı olarak rastlanmaktadır. Şu anda İstanbul Cumhuriyet Savcılığı'nda 17.10.1983 gün hazırlık 83/11921, kaçakçılık 83/2081 sayı ile işlem gören dosya, 1983/1390 esas sayılı iddianame ile Birinci Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderilmiştir

İddianamede, Fuat Arpacı'nın «Açık kimliği ve adresi bilinmediği» yazılıdır. Arpacı, bu dâvada, şu ünlü Mıgırdıç Şellefyan, oğlu Arden Şellefyan, Mehmet Haşlaman ve Bulgaristan'ın eski ticaret temsilcisi Geno Cenov ile

birlikte toplu kaçakçılık suçu sanığı olarak görülmektedir.

Ilıcak'ın Mistaş şirketindeki kurucu ortağı Fuat Arpacı, bu Fuat Arpacı mıdır?. Bunu, Mistaş şirketi ortaklarından Kemal Ilıcak'a sormak istiyoruz. Çünkü, Mıgırdıç Şellefyan, İstanbul Sekizinci Noterliği'nin 25 Haziran 1983 gün ve 18967 sayı ile onanmış senet karşılığı avans ve cari hesap mukavelesi» hükümlerine göre, Tercüman gazetesinin «kefili» olarak görünmektedir. Resmî nitelikli belgelere göre Ilıcak adı hem Şellefyan, hem de Arpacı ile beraber geçmektedir. Mıgırdıç Şellefyan ile birlikte kaçakçılık suçundan aranan Fuat Arpacı, Ilıcak'ın Mistaş şirketindeki Fuat Arpacı ise, Ilıcak'ın hemen İstanbul Savcılığı'na başvurarak, Arpacı'nın açık kimliği hakkında bilgi vermesi gerekir. Yok değilse, bu bir «isim benzerliği» ise sorun yoktur.

Kendisinden bu yurttaşlık görevini beklemek, sanırız ki, başta savcılık olmak üzere hepimizin hakkıdır...

Mistaş, daha önce Fransız LMT şirketi ile birlikte Türkiye'de bu alanda yatırım yapmak için antlaşmalara varmış, ancak bu konuda kredi sağlanmadığı için yatırımlara girişilememişti. Daha önce ITT şirketler grubu içinde çalışan LMT, daha sonra Fransız Thomson grubuna katılmıştı. «Le Telephone Matérialique» şirketi ile Mistaş arasındaki ilişkilere daha önce değinmiştik. (Cumhuriyet, 23 Ocak 1979, Sahiplerinin Sesi).

Elektronik sanayiinin bir başka boyutu, PTT Genel Müdürlüğü'nün de katılımı ile «elektronik telekomünikasyon cihaz ihtiyaçlarını karşılamak» amacıyla kurulan «Teletaş Telekomünikasyon» şirketine ulaşıyor. PTT Biriktirme ve Yardım Sandığı, Temel Enerji Sanayii ve Ticaret, Türkiye Vakıflar Bankası ve bazı özel kişiler bulunuyor. Daha önce «PTT-Arla» olarak bilinen ve bilgisayar üretimi yapan şirket, «Teletaş» adını alarak özel sektöre açılmış bulunuyor. Bu yeni «model» ile kamu kuruluşlarının özel sektöre devri de kolaylaşmış bulunuyor.

ITT, acaba, bu şirkete mi ortak olacaktı? Bu soruyu yetkililere sorduk ve «Hayır» yanıtını aldık. ITT, acaba,

başında emekli general Mustafa Bürke'nin bulunduğu, Denizli'deki «Bir-Emek» şirketine mi katılacaktı?. Kendileriyle görüştüğümüz Bir-Emek şirketi yetkilileri «Hayır» diyorlar. «Bizim, ITT ile herhangi ortak çalışmamız yoktur, zaten statümüz de buna el vermemektedir». Öyleyse ITT'nin ortak adayı kimdir? Bunu bilmiyoruz.

Elektronik sanayii konusunda, çokuluslu şirketler ve bunlarla kurulan ortaklıklar yerine, kısa adıyla «Aselsan» olarak bildiğimiz «Askeri Elektronik Sanayi ve Ticaret A.Ş.»ni geliştirerek, elektronik sanayiini, bütünüyle bu kamu kuruluşunun öncülüğüne versek, daha kalıcı, daha yararlı ve daha ulusal bir iş yapılmış olmaz mı?.

Bu elektronik savaşında yabancı sermaye ve ortaklıklarına karşı «millîci» olmak, kamu kurumlarına güvenmek ve bu kurumların öncülüğünü savunmak en yararlı, en tutarlı yoldur.

(27 Ekim 1983 Perşembe)

SUS TÜSİAD SUS...

Kusurumuza bakılmasın, kimse de alınmasın, ben öteden beri, «TÜSİAD» adlı işveren derneğinin «sosyal bir sınıfın, öteki sosyal sınıfları» dalgaya almak için kurulmuş bir örgüt olduğundan kuşkulanırım. Örgütün başı Ali Koçman Bey de şakayı sever. Bu yüzden midir, nedir, yıllardır, kamuoyunu, işçi ve işveren kesimlerini bir güzel işletmektedir!.

Nasıl mı diyeceksiniz? Şöyle; önceleri hükümet devirmek için gazetelere paralı ilânlar verdiler. Sonra 24 Ocak Kararları'nı göklere çıkardılar, şimdi de «Aman batıyoruz» diye bağırıyorlar. «Felâket tellâllığı» değil mi bu? Bu kadarı da fazla doğrusu...

Niçin batalım? Özal varken batılır mı?. Batılmaz, çıkılır. «Banker batar, Özal çıkar» işin kuralı budur!.

Yatırımlar azalmışmış.. Düpedüz komünist yalanı!. Ücretler gerilemişmiş.. Bal gibi Marksist uydurması!. Bankalar fonlarını tüketiyorlarmış.. İdeoloji saptırması!..

Bu düzeni Özal kurdu Özal, başkası değil.. Bu ekonomik düzen batmaz. 24 Ocak Kararları, özel ve güzel sektörün anayasasıdır. Değişmez, değiştirilemez. Özal'ın kurduğu düzenin «Tamamını ya da bir kısmını tağyir, tebdil ve ilgaya teşebbüs edenleri» cin çarpar, cin!.

Bir kez «uluslararası finans çevreleri» Özal'ı tutuyor, IMF, Dünya Bankası hep Özal'dan yana. Amerika'da işadamlarının sesi olan Wall Street Journal da Özal'cı.. Araplar desen öyle.. Kim oluyor TÜSİAD tek başına?

Biz memleketi derneklerle yönettirmeyiz: Devlet bürokrasisini «dernekler sultasına» teslim etmeyiz. Demokratik, sentetik, diyalektik ve antipatik kuruluşlara hayat hakkı vermeyiz.

Bu TÜSIAD, Dernekler Yasası'na göre kurulmuş bir dernek değil mi? Öyle. Peki niçin siyaset ile ilgileniyor?. Niçin hükümet devirmek için reklâm şirketlerindeki eski Marksistlere bol para vererek, gazetelerde boy boy ilânlar bastırıyor? Tam seçim sırasında «Battık, batıyoruz» diye raporlar yayınlıyor?

Aralarına komünistlerin sızdığından şüpheleniyorum.

Holdinglere, holding profesörlerine, narin işadamlarımıza, nazlı sermayemize, özel ve güzel sektörümüze, hür teşebbüsümüze burada fısıldayım; holdinglerin batması için yıllardır gizli bir plân uygulanıyor. Sunalp Paşa bu plânın farkında değildir. O bile!

Anlatalım

Efendim, 1961 Anayasası ile Türkiye'de Marksist akımlar güç kazandı. Bu Marksistler, holding yönetecek yaşa gelince, hemen özel sektöre dağıldılar; hemen hepsi hür teşebbüs içinde köşe başı tutmaya başladılar. Böylece her büyük holdinge üç-beş Marksist düştü. İşte bu Marksistler, Moskova'dan aldıkları emirlerle, holdingleri yavaş yavaş batırmaya başladılar.

Bu konuda bazı holdingler acele davrandılar, kısa sürede ödeme güçlüğü içine düşüp, battılar.

Bu Marksistler, iki «milliyetçi» ve «muhafazakâr» partiye -Muhafazakâr, kârın muhafazası demektir- dağıldılar. ANAP'ın ilk kurucu listesinde «kavak gibi dimdik»

devrimciler de vardı. Bu Marksistler, ikl partinin reklâm işlerini de üzerlerine aldılar. Bunlar, «MDP'yi seç, demokrasiye geç», «Paşam, MDP ile olur yaşam» ve «Ahrette iman, dünyada mekân istiyorsan oyunu Özal'a ver» gibi «nane şekeri» tekerlemelerini andıran slaganları seçip, halka sundular..

Bunlardan bazıları «TÜSİAD», kısa adıyla bildiğimlz Türk Sanayici ve İşadamları Derneği'ne sızdılar. Gizli Marksistler her yere dağıldılar. Bir tanesi, anti-komünist bir gazetenin başına geçti. Bu tarihten sonra bu gazetenin satışını düşürmeyi başardı.

Ne diyor Özal :

— Ekonomi sağlam olmazsa her on yılda bir siyasî bunalım olur. Hâdise budur...

Kendileri, 12 Mart öncesinin DPT Müsteşarı'ydı, yani ekonomiden sorumluydu. Siyasal bunalım oldu, 12 Mart geldi, yine kendileri 12 Eylül öncesi, ekonomiden sorumlu Başbakan Yardımcısı ve DPT Müsteşarı'ydı, 12 Eylül oldu. Şimdi de bazı şematik solcularımız, Özal'ı «sivil demokrasinin mimarı» gibi görüyorlar, maşallah, maşallah!.

TÜSİAD «Batıyoruz» derken, Özal'dan sonraki birkaç ayı sorumlu tutacak kadar kısa görüşlü değildir.Böyleyse, vallahi kendilerini 600 bin TL. aylık ile geçinen Memduh Yaşa Hoca'ya şikâyet ederim.

Sanıyorum ki, ya başlarına, haldinglerin tuğlalarından biri düştü, ayıldılar; ya da aralarında «gizli Marksistler» var, böyle bozgunculuk yapıyorlar.

«İllegal örgüt» müdür nedir bunlar?. Bilirim, «aile terbiyeleri sınıf tahakkümü kurmaya» elvermez ama «dernek tahakkümü» kurmaya çalışıyorlar.

Alırım şimdi ayağımın altına!

(28 Ekim 1983 Cuma)

ÖZAL'IN ŞANSI...

Basınımızda Özal'a «şans tanınması» yolundaki dileklere sık sık rastlanıyor. Aslına bakarsanız, Özal birçok

bakımdan şanslıdır. Bu iktidar olanağı, kendisinin son şanslarından biridir. Basın Özal'a şans tanısa da tanımasa da o, iktidar olanağını sınırları çizilmiş bir alanda dilediği gibi kullanmasını bilecektir.

Peki ama sorulmaz mı, bu Özal'ın kaçıncı şansıdır?.

Özal, 12 Mart öncesinin DPT Müsteşarıdır. Aynı Özal, 12 Eylül öncesinin DPT'yi elinde tutan tam yetkili Başbakanlık Müsteşarı'dır. Yine aynı Özal, 12 Eylül sonrasının ekonomi ve maliyeden sorumlu Başbakan Yardımcısıdır.

Eğer, 12 Mart öncesi Türk ekonomisi eleştirilecekse, eğer 12 Eylül öncesi ekonomik durum tartışılacaksa ve eğer yine 12 Eylül hükümetlerinin üç yıllık ekonomik politikası tartışma ve eleştiri konusu olacaksa Özal'ın bu dönemlerdeki sorumluluğunu yok saymak hiç olası mıdır?.

Özal'a bu dönemlerde hep «şans» tanınmıştır.

Evet yine şans tanıyalım. Aslında bu, istesek de istemesek de bizim elimizde değildir. Özal, «üç partilik seçim yarışını» önde bitirmiş ve «tek başına iktidara gelme şansını» elde etmiştir. Sayın Cumhurbaşkanı'nın seçimlere iki gün kala yaptığı konuşma ile Özal ile Çankaya arasında doğan «güven bunalımı» kısa sürede aşılmış ve ANAP iktidarına «yeşil ışık» yakılmıştır.

Bu «güven bunalımı»nın hiçbir sorun yaratmadan aşılmış olması da elbette olumlu sonuçlar doğurmuştur.

Seçimlerden önce yaptığımız ilk değerlendirmede bu «güven bunalımı»nın sürmesi halinde ne yapılması gerektiği sorusuna yanıt aramış ve güven bunalımı siyasal bunalıma dönerse kuşkusu ile «erken seçim» olasılığından söz etmiştik. «Güven bunalımı»nın aşılmasından sonra «erken seçim» olasılığı da artık geride kalmıştır. Çözüm, bundan sonra yerel seçimlerde aranacaktır.

Bazı konuları çok açık biçimde konuşmakta yarar vardır. 6 Kasım öncesinde de belirttiğimiz gibi, bu geçiş döneminde siyasal partilerin niteliklerinden çok 6 Kasım seçimlerinin kendisi önem kazanmaktaydı. 6 Kasım seçimleri yapılmış ve bu sorun kendiliğinden çözülmüştür.

Şimdi partilerin nitelikleri ön plâna geçmiştir.

Şunu açıkça kabul etmek gerekir: Seçimlere yalnızca «uygun görülen üç parti» dışında anayasanın olağan dönem için öngördüğü «serbestçe kurulan» partilerin katılmaları halinde bugün parlamento aritmetiği büyük ölçüde değişir ve ortaya bambaşka bir «millî irade» tablosu çıkar. Ve bu tablo, üç partinin katıldığı seçimlere göre daha demokratik olur.

Fakat ne yapalım ki, şimdilik seçim, bu üç parti arasındadır. «Güven bunalımı» da aşıldığına göre «erken seçim» olasılığı sözkonusu değildir.

Bundan sonra «millî irade» adı verilen «seçmen çoğunluğu»nun anahtarı yerel seçimlerdedir. Bu «irade» önündeki engeller kalktıkça, halkın özlemlerini ifade edecek engeller kalktıkça «seçim aritmetiği» seçmen tabanının sosyolojik temeline oturmuş olacaktır.

Bu gelişmeler içinde Özal'ın «sivil toplum öncüsü» olduğu yolundaki yargılara ne yazık ki katılamıyoruz. Böyle düşünenlerin Özal'ın «kısa yaşam öyküsünü» göz ardı ettiklerini sanıyoruz. Ama yine de bu «hayallerin gerçekleşmesini» de diliyoruz. Keşke böyle olsa, keşke!.

Gerek Özal, gerek Sunalp, ayrılıkları benzerliklerinden çok az olan politikaların «farklı üslûptaki sözcüleri»dir. Özal, daha yetenekli, daha esnek, daha kurnaz ve deneylidir. Temelde, demokrasiye bakış açılarında, savundukları ve karşı oldukları kurum ve ilkelerde çok büyük farkları yoktur. Bu yüzden, Özal'ın oylarını, Sunalp'in oyları ile birleştirip, «halk 24 Ocak Kararları'na oy verdi» demek pek de yanlış olmaz.

Gerçi, Özal'a oy veren bir kısım yurttaşın istem ve özlemleri farklıdır, ama bu temelde ne değiştirir? Özal, 12 Eylül Hükümeti'nin üç yıllık başarı ya da başarısızlıklarının ortağı değil midir? Öyleyse, Sunalp'e «yönetimle bütünleşti» diye kızıp, Ulusu Hükümeti'nde üç yıl Başbakan Yardımcılığı yapan Özal'ı «yönetime karşı» saymak ne kadar yüzeysel ve ne kadar duygusal bir bakış açısıdır?.

Bu «sübjektif yargılar» belki «gezer ve yüzer oyları»

etkilemiştir. Özal, genellikle sağ kesimin oylarını toplamış, bu «gezer ve yüzer» oylar dışında bir kısım «şematik solcular»ın akıllarını çelmiştir.

Siyasal liberalizmi yok sayan alaturka kapitalizmi «sivil toplum öncülüğü» sanan ve bu düş dünyasında teori denklemleri ile kendi kendini avutan aydınlarımıza bu konuda söylenecek söz de tükenmektedir.

Doğrudur; Özal'a şans tanımak gerekir, ama kendisine birçok kez şans tanındığını da unutmayarak... Evet, Özal'a şans tanımak gerekir, ama uyguladığı ve uygulayacağı programın karşı seçeneklerini gösterip, eleştirerek... Sunalp'in Özal'a uzun boylu muhalefet etmesi olanaksızdır. Gerçek Muhalefet, özgürlükçü demokrasi, siyasal liberalizm kavramları ile yükselecek ve ekonomik çıkmazları vurgulayacak olan «sol muhalefet» anlayışıdır.

«Özal'a şans tanımak» dilekleri, «aman eleştirmeyelim» korkusuna dönüşürse, işte tehlike o anda başlar ve Türk solunu içinden kolay kolay sıyrılamayacağı kısır bir döngünün içine iter.

HP, derme-çatma örgütü ile bunca oy almıştır. Buna, olumsuz propagandaları, parasızlığı ve solun her kesiminin suçlandığı siyasal ortamı da eklemek gerekir. Geleceğin sol iktidarının ipuçları ve «sivil toplum özlemleri» alaturka kapitalizmin denenmiş sözcülerinde değil, bu «sol birikimi tek ve güçlü bir partide toplayacak olan» çabalardadır.

Sol gevezeliğe paydos!.

(15 Kasım 1983 Salı)

TEK BOYUTLU...

Çok partili yaşam ile birlikte ortaya çıkan sağ eğilimli siyasal partiler arasında Batı türü çoğulcu demokrasiyi savunana rastlanmamıştır. Tersine, bu partiler, sol düşüncenin varlığına hoşgörü göstermeyi bir çeşit suç olarak görmüşlerdir. Demokrasimizin en büyük eksikliklerinden biri budur.

Bu tek boyutlu demokrasi anlayışı, demokrasi adına, birbirlerine benzer partilerin doğup gelişmelerine yol açmıştır. Yıllardır bu kısır demokrasi anlayışı içinde bocalayıp duruyoruz.

Son otuz üç yıl içinde demokrasi üç kez kazaya uğradı. Bu üç kazada da iktidarda kendilerini «milliyetçi» ve «muhafazakâr» olarak tanıtan sağ partiler bulunmaktaydı. Bu üç büyük olay bile sağ partileri «demokrasi sağ ve sol partilerin bir arada yaşamaları gereken bir düzendir» anlayışına getiremedi..

Oysa her üç olaydan da alınması gereken dersler vardı. Sivil demokrasi dediğimiz sistemin yerleşmesi için sağ ve sol partiler arasında, en azından, demokrasinin ve hukuk devletinin kuralları konusunda bir anlayışın yer etmesi gerekir. Bu anlayış, insan hakları, hukuk devleti, söz ve örgütlenme özgürlükleri gibi kavram ve ilkeler üzerinde sağlanabilir.

Bizdeki sağcı partileri, Batıdaki «muhafazakâr» ve «liberal» nitelikli partilere benzetmek yanlış olur. Bizde düşünce liberalizmini savunan ve «düşünce suçu olmaz» diyen bir tek sağcı partiye bugüne dek rastlanmış değildir.

Belki bu yüzden Türkiye'de demokrasiyi, hukuk devletini, söz ve örgütlenme özgürlüklerini savunmak, adlarına «sosyal demokrat» ve «demokratik sol» denilen partilere düşmektedir. Daha doğrusu, Batıdaki liberal partilerin işlevleri, bizde «sosyal demokrat» adını verebileceğimiz kişi ve kuruluşlarca yerine getirilmeye çalışılmaktadır.

Sağ partiler, demokrasiyi, seçmen çoğunluğunun aritmetik toplamına «millî irade» adı vererek, bu çoğunluk iradesini demokrasi diye sunuyor. Oysa, «millî irade» ancak ve ancak, bir ülkede yaşayan bütün insanlara söz ve örgütlenme hakkı verilince bir anlam kazanır. Yine «millî irade» ancak temel hak ve özgürlüklerin bütün güvenceleri ile tanındığı düzenlerde bir anlam ifade eder.

Sol partilere örgütlenme olanağı verme, bir seçim yap, «bu millî iradedir» de ve bu iradeyi savun... Olmazl.

Demokrasi çok boyutlu bir kavramdır. Demokratik bir toplumda sermaye kesimi hangi koşullarla örgütlenliyorsa, emek kesimi de aynı biçimde söz ve örgütlenme haklarını kullanabilmelidir. Sağ ve sol partiler, ancak böyle bir düzende gerçek tabanlarına oturabilirler. Sağcı partilerimizin ve sağdaki gazeteci arkadaşlarımızın bir türlü anlamadıkları ya da anlayıp savunmak istemedikleri demokrasi anlayışı işte budur.

Türkiye'de bunca deneyden sonra, bir tek sağcı parti çıkar ve sivil demokrasinin kurulabilmesi için sermaye kesimine olduğu kadar emek kesimine de söz ve örgütlenme hakkı verilmesini ve ceza yasalarındaki düşünce ve örgütlenme suçlarının ayıklanmasını ister mi, diye boş yere bekleniyor. Keşke böyle bir parti olsa ve böyle bir parti ile toplumun ilerici kesimleri arasında sağlıklı diyaloglar kurulsa.. Ama olmuyor. Bir tek özgürlükçü sağ parti çıkmıyor, çıkamıyor.

Böyle olunca «demokratik sol» ya da «sosyal demokrat» partiler, Batıdaki liberal partilerin görevlerini yerine getiriyorlar. Sosyal demokrat partilerin bu bakımdan omuzlarına çok büyük sorumluluklar yükleniyor. Sosyal demokrat nitelikli partilerin önce bir çatı altında toplanmaları, sonra sağcı partileri demokrasinin temel kuralları üzerinde «güç birliği» yapmaya zorlamaları kaçınılmaz görevlerden biri olarak beliriyor.

Sosyal demokrat partiler, liberal partilerin görevlerini üstlenince «yeni bir örgütlenme modeli» ile ortaya çıkmak isteyenlerin, Batıda örnekleri görülen «demokratik sosyalist» bir kimlik ve örgüt yapısına bürünmeleri bir zorunluluk oluyor.

Erkendir, geçtir, bilemeyiz. Ama er geç Türkiye'de ulusal bağımsızlığı baş tacı yapan; burjuva demokrasisine sımsıkı bağlı, hukuk devletine geçerlik kazandırmaya çalışan, özgürlükçü ve katılımcı bir sosyalist parti kurulacak ve «soldaki boşluk» işte ancak o zaman doldurulacaktır.

Sağda, liberal-kapitalizm, solda demokratik-sosyaliz-

mi yaşatamazsak, bu fırınlarda daha çok ekmek yeriz. Ve bu binayı, döner, döner bir daha okuruz.

Otuz üç yıldır durmadan okuduğumuz gibi!..

(7 Aralık 1983 Çarşamba)

ÇİFT ÖLÇÜ...

1976 yılında akçeli bir suç nedeniyle yargılanan bir emekli general Bakanlar Kurulu'na girmiştir. Bu sayın emekli general yargılanmış ve aklanmıştır. Çevresinde dürüstlüğü ile tanınan bu emekli general için «nasıl hükümete girdi?» diye kimse soramaz. Çünkü, bir hukuk devletinde iddianameler değil, kesin yargı kararları geçerlidir. Sayın general, Genelkurmay Mahkemesi kararı ile suçsuz bulunmuş ve aklanmıştır.

Aynı dâvada yargılanıp, aynı biçimde aklanan bir başka general de MDP milletvekili olarak parlamentoya girmiştir. Bir başka suç savı nedeniyle Genelkurmay Askeri Mahkemesi'nde yargılanıp, aklanan bir başka emekli general de HP milletvekilidir.

Bu örnekler, iddianamelerin değil, kesinleşmiş beraat kararlarının esas alındığını göstermektedir.

Hukuk devletinde «idarî takdirlerle» suç oluşturulmaz; bu konularda tek ve kesin ölçü kesinleşmiş mahkeme kararlarıdır. Yargılanan ve mahkeme kararı ile suçsuz bulunan bir yurttaşın, yaşamının daha sonraki aşamalarında yargılanıp, beraat ettiği dâvanın iddianamesi ile izlenmesi yasalara olduğu kadar vicdanlara da aykırıdır.

Bu nedenle, Genelkurmay Askeri Mahkemesi'nde yargılanan ve bu yargılama sonunda beraat eden emekli generalin Bakanlar Kurulu'na girmiş olmasını sevindirici bir gelişme olarak görüyoruz. Tersi üzücü olurdu; tersi, mahkeme kararlarına saygı gösterilmediği gibi bir sonuç doğurur; haksız ve yersiz çağrışımlara yol açardı.

Hukuk devletinin bu ilkesi, siyasal suç sanıkları için de uygulandı mı? Uygulanıyor mu? Uygulanacak mı?.

Siyasal suçu bırakılıp, yurttaş, gençliğinde bir derne-

ğe kayıt olmuşsa, bu kayıt kendisini ömür boyu izleyecek mi?. Yurttaş, bir bildiriye imza atmışsa, bu imza kendisine ilerde hep ayakbağı olacak mı?

Söz gelişi, MDP'nin önde gelen yöneticilerinden birinin, yıllar önce ülkenin sosyalist aydınları ile birlikte imzaladığı bir bildiri, bu yurttaşa önce kamu kesimini, sonra da parlamento kapısını kapasa bu vicdan sızlatıcı bir ceza olmaz mıydı? Olurdu elbet.. Buna benzer örnekler çok yaşandı, çok yaşanıyor. Bundan sonra da yaşanacak mı, diye soruyoruz. Bu soruyu herkesten önce yeni hükümete soruyoruz.

Bir yurttaşın gençliğindeki bir yazısı, bir imzası, bir dernekteki kaydı, onu ömür boyunca, sanki «vatana ihanet suçu» gibi izleyecek mi, izlemeyecek mi?

Bizde, «demokrasi» ve «millî irade» gibi sözleri dillerinden düşürmeyenlerin büyük çoğunluğu bu gibi kavramları nalıncı keseri gibi yalnızca kendi çıkarları için kullanırlar. Siyasal suç kendileri söz konusu olursa demokrasiye aykırıdır; anti-demokratik uygulamalar kendi çevrelerine uzuyorsa ancak o zaman tartışma konusudur. Bir baro başkanının, bir yazarın, bir belediye başkanının tutuklanması bunlar için savaş haberleri gibi manşetlerden duyurulur. Ancak banka genel müdürleri ile ilgili bir iddianame haberi hukuksal ölçüleri içinde verilirse, bu da suç sayılır! Siyasal suç sanığı bir baro başkanı ile akçeli suç sanığı bir banka genel müdürü arasında, birini kesin yargı kararı beklemeksizin suçlu ilân edip, öbürünü, yargı kararını beklemeden kendi taktiklerimizle aklarsak, bağımsız yargıya da saygısız davranmış olmaz mıyız?

Kesin hükmü ancak ve ancak mahkemeler verir. Mahkemelerin suçsuz bulduğu bir yurttaşa, «sen yargılanmışsın, sana pasaport veremeyiz» denemez. Siyasal suç nedeniyle yargılanıp, aklanan bir yurttaşa «sen milletvekili olamazsın, bakan ise hiç olamazsın» denemez. Denirse, bağımsız yargı hiçe sayılmış olur.

Hukuk devletinin bu ilkesini benimsemek ve benimsetmek zorundayız. Hangi görüşten olursa olsun, hangi suç savıyla yargılanmış olursa olsun tek ölçü kesinleşmiş

mahkeme kararlarıdır. Bu yüzden Genelkurmay Askeri Mahkemesi'nde yargılanıp, aklanmış bir emekli generali Bakanlar Kurulu'nda görmekten sevinç duyduk. Umarız, bu ilke bundan sonra siyasal nitelikli dâvalar nedeniyle yargılanıp, aklanan yurttaşlarımız için de uygulanma olanağı bulur.

Umarız bulur!

(21 Aralık 1983 Çarşamba)

GÜVEN BUNALIMI...

Seçim sonuçlarını kısaca şöyle özetleyebiliriz: Özal, ezici bir çoğunluk kazandı, Sunalp, silindi, Calp ise Türkiye'de güçlü bir sol birikimin varlığını kanıtladı.

Sonuç budur. Herkes gördü; peki çözüm nedir?

Çözümü, bugünden çok açık ve net olarak görmek kolay değildir. Değildir çünkü önümüzde birtakım siyasal güçlükler bulunmaktadır. Bu güçlükler aşılamazsa, karşımıza sarsıcı sonuçlarıyla «güven bunalımı» çıkar, bu güven bunalımı kısa sürede toplumu içinden çıkılmaz derin bunalımlara sürükler. Hangi siyasal görüş yanlısı olursak olalım, seçimin aritmetik sonuçları ile siyasal gerçekleri, elden geldiği ölçüde, soğukkanlılıkla değerlendirmemiz gerekir.

Bugünün en büyük siyasal güçlüğü, Cumhurbaşkanı Sayın Evren'in seçimden iki gün önce yaptığı son radyo-televizyon konuşmasında, ANAP Genel Başkanı Sayın Özal'ın kişiliğine karşı duyduğu güvensizliği açıkça ifade etmiş olmasıdır. Anayasa, Cumhurbaşkanı'na geniş yetkiler tanımaktadır. Böyle bir anayasa düzeninde Cumhurbaşkanı ile Başbakan'ın «karşılıklı güven» ve «hoşgörü» içinde çalışmaları gerekmektedir. Bu «karşılıklı güven anlayışı» ve bu anlayışın getireceği uyum olmazsa, yürütme organının rahatça çalışması sağlanamaz. Bunu şimdiden görelim.

Bu çok önemli bir «güven bunalımı»dır ve bu bunalımı yok saymak olanaksızdır. Bu siyasal güçlüğün ve

güven bunalımının nasıl aşılacağı konusu günümüzün en duyarlı sorunudur.

Bu «güven bunalımı», karşılıklı güven ve hoşgörüye nasıl dönüşecektir?

Bu duyarlı konu dışında seçim sonuçlarına daha geniş açılardan bakmak da olasıdır: Evet, seçimleri, ezici bir çoğunlukla Özal kazanmıştır. Kendisini, sık sık yönetimle bütünleştirmeye çalışan ve 12 Eylül Hükümeti'nin Başbakanı ve altı bakanını listelerinden aday gösteren MDP kesin bir seçim yenilgisi almıştır. MDP, 1961 yılında, o zamanki yönetimin bir kesimince desteklenen Yeni Türkiye Partisi (YTP) gibi siyasal sahnelerden silinmeye mahkûmdur. MDP'yi gelecek için şimdiden yok saymak «kehanet» sayılmamalıdır.

Başlangıçta «muvazaa partisi» diye suçlanan ve solun birçok kesimince kuşkuyla karşılanan HP, bu güvensizliği aşıp, bütün engellere ve malî güçlüklere karşın solda büyük bir birikimin bulunduğunu kanıtlamış; ilerisi için çok anlam taşıyan büyük sonuç elde etmiştir. Bu da gerçeğin bir başka yüzüdür.

Bu aritmetik tabloyu «İşte millî irade böyle istiyor» diye halk egemenliğinin kesin ve tartışılmaz kararı olarak benimsemek ve böyle nitelemek, acaba doğru mudur? Evet, Özal kazanmıştır. «Oyunun kuralları» böyle konmuş, bu kurallara göre Özal kazanmıştır. Evet, doğru, buna söylenecek söz yoktur. Ama seçimlere başka partiler de katılmış olsa sonuç aynı mı olurdu?.

Büyük Fransız hukukçusu Leon Duguit'in dediği gibi, seçmen çoğunluğunun aritmetik dökümünü «millî irade ve egemenlik» sayan görüş, «Kralın ilâhi hakkı yerine milletin ilâhi hakkını» geçirmiştir; ulusal egemenlik ancak bir varsayımdır. Bu egemenlik ve bu egemenliğin seçim sandıklarına yansıyan biçimi, seçimlere katılan partilere, demokratik ortama ve seçim sistemlerine göre değişir. Bir seçim sistemine göre bir «millî irade» bir başka seçim sisteminde yine bir başka «millî irade» ortaya çıkar. Oysa seçim sonuçlarına göre «egemen olduğu varsayılan

halk» aynı halktır, seçmen yine aynı seçmendir. Öyleyse değişen nedir?

Sözgelişi, Sayın Özal, 1977 seçimlerinde MSP adayı olarak seçimleri kazanmış olsaydı, bugün «şeriat devleti kurmak» suçundan sanık olacaktı. «Millî irade» 1977 seçimlerinde Özal'ı parlamentoya soksaydı, Özal, önüne açılan «geçiş döneminin Atatürkçü Başbakanı sandalyesine» oturmak yerine «sanık sandalyesine» oturmuş olacaktı. «Takdir-i ilâhi» mi, «yazgı» mı, «millî irade» mi, «kaderin cilvesi» mi, ne bu?. Evet değişen nedir ve değişecek olan nedir?

Değişen ve değişecek olan sistemdir, neyin, ne ölçüde tartışılacağını belirleyen ortamdır, farklı sonuçlar veren seçim yasasıdır.

Bugünkü siyasal ortam, anayasa, siyasî partiler ve seçim yasaları, bugünkü sonucu yaratmıştır. Özal'a verilen oylar, bu koşulların ürünüdür.

Koşullar değişirse, sonuçlar da değişir mi? Büyük olasılıkla değişir. Kapatılan Büyük Türkiye Partisi ya da seçime katılamayan Doğru Yol Partisi seçimlere girmiş olsalardı, hiç şüphesiz, «muhafazakâr ve milliyetçi» sözcükleri ile tanımlanan kesimden bugünkünden daha başka türlü sonuç alınırdı. HP'ye başlangıçta kuşkulu gözlerle bakılmasa ve seçimlerde HP, SODEP ve bunların dışındaki sol kesimleri bir çatıda toplayacak ve sol birlikmi tek bir bütüne dönüştürecek bir parti olsaydı, sol, hiç şüphesiz, bugünkünden çok daha kazançlı çıkardı.

Çankaya ve Özal arasındaki bu «güven bunalımı» aşılırsa, sorun yok, Özal Başbakan olur, ANAP tek başına iktidara gelir. Geçecek süre içinde «sol muhalefet» çığ gibi büyür ve yapılacak ilk genel seçimlerde Özal'ı Başbakanlıktan indirir. Tabii, bütün bunlar, dünyada ve Türkiye'de yaşanacak olaylara, gelişmelere ve «konjonktüre» bağlı olarak değişik seçenekleri gündeme getirebilir.

Yok eğer, bugün varolan «güven bunalımı» aşılamazsa, o zaman yapılacak iş, hemen bir «millî birlik hükümeti» kurarak, kurulmuş ve kurulacak partileri seçimlere sokarak «erken seçim» yapmaktır. O zaman «millî irade»

dediğimiz «seçmen çoğunluğu» bugün olduğu gibi seçime katılmaları uygun görülen yalnızca üç parti arasında değil, anayasada belirtildiği gibi, «serbestçe» kurulan partiler arasında yapılacak seçimle oluşmuş, oyların dağılımı, bu partilere göre gerçekleşmiş olur. O zaman bir başka tablo ortaya çıkar.

«Halk egemenliği», seçmenin özgür iradesi önüne konulan engeller kalktıkça gerçekleşir; kalktıkça kökleşir. «Egemenlik kayıtsız-koşulsuz ulustadır» sözünün sosyolojik, siyasal ve ideolojik anlamı da budur.

Seçim aritmetiği önceki gece, aşağı-yukarı belli olmuştur. Seçimlerin, bu aritmetik dışında bir de «geometrisi» vardır. Kesişen eğriler, birbirlerinin içinden geçen daireler, geniş ve dar açılarla «seçim geometrisi» böylesine geçiş dönemlerinde «seçim aritmetiği»nden çok daha önem kazanır.

Seçim aritmetiği tek boyutludur. Seçim geometrisi, dünden bugüne, bugünden yarına uzanan olaylar zincirini çok yönlü boyutlar içinde görür. 180 derecelik ters açıları birleştiren, aynı çizgide ya da çok değişik çizgilerde gören bu geometrinin değişik açıları değil midir?

(8 Kasım 1983 Salı)

ŞİRKETLER...

Gazetelerden öğreniyoruz, batan bankaların yöneticileri hakkında soruşturma açılacakmış...

İflâs bayrağı çeken Hisarbank'ın yöneticileri arasında kimler var, biliyor musunuz? Danışma Meclisi Başkanı Ord. Prof. Dr. Sadi Irmak ve ayrıca emekli Korgeneral Recâl Engin!

TBMM için adından söz edilen Prof. Çelikbaş da Akbank Yönetim Kurulu üyesidir. Aynı bankanın bir başka Yönetim Kurulu üyesi Prof. Memduh Yaşa, MDP listelerinden milletvekili seçilmiştir. ANAP'ın Genel Başkanı Özal da bir zamanlar, Akbank'ın da bağlı bulunduğu Sabancı Holding'in Genel Koordinatörü değil miydi?

MDP Genel Başkanı Turgut Sunalp'ı sorarsanız, o da

öyle.. Sayın Sunalp, Koç Holding'in yakınlarda elden çıkardığı Garanti Bankası'nın Yönetim Kurulu üyesi; aynı zamanda «NETAŞ» kısa adıyla bilinen «Northern Elektrik Telekomünikasyon» şirketinin Yönetim Kurulu Başkanı'dır.

Özetle, ANAP'ı Sabancı Holding'in eski koordinatörü, MDP'yi de Koç Holding'e bağlı bir bankanın Yönetim Kurulu üyesi kurmuştur...

Danışma Meclisi Anayasa Komisyonu Başkanı Prof. Orhan Aldıkaçtı Tercüman Gazetesi Yönetim Kurulu Başkan Vekilidir, Danışma Meclisi Başkanı, Tercüman Gazetesi sahibinin kayınbiraderinin ortak olduğu Hisarbank'ın Yönetim Kurulu üyesidir!

Bütün bunlar özel sektörün siyaset üzerindeki etki alanını göstermektedir.

12 Mart döneminin Başbakanı Nalim Talû, Genelkurmay eski Başkanı Semih Sancar, Prof. Fethi Çelikbaş ve ayda 600 bin TL. kazanan Prof. Memduh Yaşa'nın üye olarak bulunduğu Akbank Yönetim Kurulu Başkanlığı'nı yapmaktadır. MDP listelerinden seçilip, milletvekili olan Hava Kuvvetleri eski komutanlarından Emin Alpkaya da «Karamehmetler ailesi»nin elindeki Yapı ve Kredi Bankası Yönetim Kurulu üyesidir. Alpkaya, başka kuruluşların Yönetim Kurulu üyeliklerinde de bulunmuştur.

Karamehmet'ler ile Çavuşoğlu-Kozanoğlu arasında ticarî rekabet nedeniyle çıkan kavganın basına nasıl yansıdığını da daha geçen yıl ilgiyle izlememiş miydik?

Sayın Özal, bilindiği gibi Madenî Eşya İşverenleri Sendikası MESS'in başkanlığından gelmiştir. Özal'ın «İSOTAŞ» başta olmak üzere bazı şirketlerle ilişkisi bulunmaktadır. İki hafta sonra Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı olarak göreve başlayacak olan Özal, hiç şüphesiz, ilişkili bulunduğu şirketlerden elini, ayağını çoktan çekmiştir.

Partiler içinde büyük şirketler ve holdinglerle içlidışlı olan milletvekillerine rastlanmaktadır. Bunların, milletvekili yemini için kürsüye çıkmadan önce özel sektör ile ilişkilerini kestiklerini sanıyoruz. Bunların içinde eğer, devletle iş yapan yükleniciler varsa ve eğer eski işleriyle ilişkileri

sürüyorsa, şimdiden, başlarını ağrıtacağımızı saygıyla belirtmek isteriz.

TBMM Başkanlığı için adından söz edilen Prof. Çelikbaş'ın daha önceleri «MİGROS» ve «DEMAS» adlı şirketlerde de görev yaptığını biliyoruz.

Sakın yanlış anlaşılmasın, şirketlerde görev yapmayı suç sayıyor değiliz. Elbette özel sektör, kendi şirketlerini yönetecek olan insanları toplumun her kesiminden bulup, çıkaracaktır. Bu şirketlerde, öğrencilik yıllarında Lenin'i yeterince solcu bulmayanların da çalıştırıldıklarını bilmiyor muyuz?.

Bir kısmını sergilemeye çalıştığımız şu ilişkiler, nesnel açıdan, sermaye kesiminin siyaset üzerindeki etkisini göstermektedir. Demokraside tek ölçü bu etkinin kalıcı egemenliğe dönüşmesidir.

Bugüne kadar derneklerin siyasete burunlarını soktukları, devlet bürokrasisinin «dernek sultası» ile yönetildiğini söyleyenler, ellerini vicdanlarına koyarak, şirketlerin siyaseti nasıl ve ne yolla etkilediklerini hiç düşünmüşler midir?.

Derme-çatma derneklerle «sınıf tahakkümü» kurulur da bu «para imparatorlukları» siyaset dünyasını hiç etkilemezler mi?

Konu, siyaset bilimini ilgilendirdiği kadar vicdanlarımızı da ilgiledirmektedir.

(29 Kasım 1983 Salı)

SOL, SOLA DÜŞMAN...

Önceki yıl Attila İlhan ile roman üzerine bir söyleşi yapmıştık. İlhan, romanları, şiirleri, günlük yazıları ve senaryoları ile adını duyurmuş bir sanatçı ve yazarımızdır. Attila İlhan ile Türk romanı üzerine yaptığımız söyleşinin yayınlanması üzerine solun bazı kesimlerinden gelen yaylım ateşi ile karşılaştım... Sen misin İlhan ile konuşan? Hayır, konuşmayacaksın! Peki ama niçin?.

Niçini belki şu: Sol, solu sevmez!.. İlerici yazar, bir

başka ilerici yazarın düşmanıdır!. «Yalnız ben konuşayım, başkaları sussun» bencilliği kendisini sol ve ilerici sayan bir kısım aydınlarımızın ortak hastalığıdır!

Solun içinden çıkan yazarlar, liderler, sanatçılar, önce kendi arkadaşlarınca yaralanmış ve karalanmışlardır. Solun, sola verdiği zararın maliyetini hesaplamak bile güçtür.

Ama neden?

Bunun bir değil birçok nedeni var. Bu nedenlerin çoğu da karmaşık yapıdadır. Sol içindeki ideolojik bölünmeden tutun da kişisel çekişmelere ve kıskançlıklara kadar uzanan bir dizi neden bu düşmanlığa, bu soğukluğa yolaçar. Sol görüntülü birçok aydın da bir çeşit «gizli faşist» ya da «sol McCarthy'ci»dir; kendi ideolojik inancı dışındakilere söz hakkı tanımaz, tanımadığı gibi sırası gelince jurnalciliğe de başvurmaktan çekinmez.

Söz gelişi inançlarını her gün ucuz mezeler gibi yiyip bitiren yılışık yazar bozuntusu için neyin önemi var ki? Böyleleri için önemli olan, eski arkadaşları aracılığı ile fırsatını bulup televizyon ekranına çıkarak sakalını sıvazlatmak ve güçlülerin masalarında yer kapmaktır. Meyhane masasında adam harcamak ve bohçacı kadın şehveti ile dedikodu yapıp, insan karalamak, böylece ilerici düşüncenin bayrağını dik tutanları sırtlarından hançerlemek bunların hüneridir.

1968 yılında, Ankara'da bir parti kongresinde kürsüde konuşan bir parti liderine nasıl saldırıldığını anımsıyorum. Bu lidere o gün, o salonda, ertesi gün gazete ve dergi köşelerinde en ağır saldırıları yapanlar şimdi holdinglerin köprülerinde akrobatlık yapıyorlar. Bu lider, geride bıraktığı yetmiş yaşına karşın inançlarını yine sürdürüyor ve kendi doğrultusunda yılmadan yine kavga veriyor. Peki, kime inanalım şimdi? Ve kimi suçlayalım?

Sol kendi içinde bu kadar bencil ve acımasız olursa, ilerici yazar, ilerici sendika ve parti lideri, söyler misiniz nasıl yetişecektir? Nedir bu solun, sola düşmanlığı? Nedir bu kin? Nedir bu öç alma duygusu? Nedir bu ideolo-

jik taf.ralar? Bilgiçlikler?. Ve «Ben solum, sen değilsin» kasılmaları?

Sol, sanatçısına, romancısına düşman, sol kendi içinden çıkan parti liderine, sendikacısına düşman.. Sol ilerici yazarına düşman. Evet, sol, sola düşman... «Hayır» diyebillr misiniz bütün bunlara?

Oysa, Türkiye'de solun yazgısı demokrasinin yaşamına bağlı. Her kim ki, demokrasiyi savunur, «llerici» olan odur. Bu kural dışında, kimse ama kimse, ideoloji pistinde buz pateni yapmasın, demokrasiden daha güncel, demokrasiden daha gerekli hiçbir amaç yok sol için. Şimdiye kadar olmadı, şimdiden sonra da olmayacak..

Özgürlük ve hoşgörü.. Gündemimizde yalnızca bunlar var. Demokrasi, özgürlük ve hoşgörü ile kurulacak.

Öyle ama gel anlat bakalım, gel de anlat...

MGK, genel seçimlere ancak üç partinin katılmasını uygun gördü. Bu üç parti de bütün kurucuları ve milletvekili adayları ile birlikte Konsey'in onayından geçti. Bu açıdan, bu üç partinin birbirlerinden hiç farkı yoktur. HP için «muvazaa partisi» diyen bir kısım solcu, HP ile aynı onay merkezlerinden geçen Özal'ın ANAP'ını «sivil toplum öncüsü» diye bağrına basıp, oy vermedi mi? Aynı sol, Özal'ın 12 Mart ve 12 Eylül öncesi ve sonrasındaki görev yerlerini, özel sektördeki işlevini ve partisinin ülkücü-sağ ile olan organik ilişkisini görmezlikten gelip, kendislni sivil demokrasinin «tek seçeneği» saymadı mı?

Yaşamları boyunca özgürlükler kavgası için acı çekmiş, binbir türlü belâ çemberinden geçmiş ve bütün bu baskılara karşı başlarını eğmemiş sosyalistlere, Atatürkçülere, ilericilere göstermediği hoşgörüyü Özal'a cömertçe sunan bir kısım solcumuz, bilmem ki kimin dostu, kimin düşmanıdır? Bilmem ki kimin!

Yok yok... İdeoloji için ideoloji yapılmaz. Her şey insan içindir, insanın mutluluğu içindir. Ve çağdaş insan ancak ve ancak özgür bir toplumda mutlu olur. Özgür bir toplumun kurulması, insanların birbirlerine karşı saygılı ve hoşgörülü olmalarına bağlıdır.

Önce solun sola karşı hoşgörüsünü sağlamak gerek-

mez mi? Nedir bu solun, sola düşmanlığı, söyler misiniz, nedir?

(30 Kasım 1983 Çarşamba)

YABANCI MODEL...

Milliyet Gazetesi'nde arkadaşımız Mehmet Barlas, Özal'ın tasarladığı modelin «Güney Kore ve Batı Almanya» örneklerine benzeyeceğini ileri sürmektedir. Bu «Güney Kore - Batı Almanya karması» sistemin Türkiye'de nasıl uygulanacağını önümüzdeki günlerde hep birlikte göreceğiz.

Türkiye'de bazı düşüncelerin «köklerinin dışarıda» olduğu söylenir ve sol kesim, «kökü dışarıda» olmakla suçlanır. Sağ kesim modeli Güney Kore'den ve Batı Almanya'dan alır, kimse ses çıkarmaz! Bu kökü dışarıdaki model nedense, Sümerbank basması gibi yerli sayılır.

Aslına bakarsanız, her sistem şu ya da bu ölçüde birbirinden etkilenir. Ekonomide de, siyasette de karşılıklı etkileşim süreci yaşanır. Hele ülkelerin IMF gibi çok uluslu finans kuruluşları ile birbirine bağlandığı bir dünyada yüzdeyüz yerli mal model bulmak çok güçtür. Dış kredileri IMF kararlarına bağlayan ülkelerin IMF reçeteleri dışına çıkmalarına pek olanak yoktur. Bu bakımdan serbest piyasa düzenini benimseyen ülkelerin ekonomileri, azçok, birbirlerine benzer.

Özal'ın getirdiği modelin bu bakımdan, Güney Amerika ya da Güney Kore modelini andırması kaçınılmazdır.

Bunu yadırgamıyoruz; yadırgamadığımız gibi üstelik bu oluşumu dünyanın içinde bulunduğu koşulların doğal bir sonucu sayıyoruz. Tabii ki, sorun, bu modelin Türkiye'nin özel ve özgün koşullarına ne ölçüde uyarlanabileceği sorusuna sıkı sıkıya bağlıdır. Geçmiş dönemlerde, bu konuda pek başarılı örnekler verilmiş değildir. Örneğin, serbest faiz düzenine geçilirken, bu düzenin gerektirdiği hukuksal çerçeve çizilmemiştir.

Banker iflâslarının bir nedeni de Batı ülkelerindeki serbest faiz politikasının Türkiye koşullarına uygulanmasındaki bu bağışlanmaz acemiliklerdir.

Yabancı ülkelerde uygulanan modellerin Türkiye'ye uyarlanmasındaki güçlükleri, yabancı dilden yapılan çevirilere de benzetebiliriz. Bir çeviri iyi yapılmamışsa, ortaya çıkan metin okunmaz ve özgün metin hakkında da yanlış kanı uyandırır. Başka ülkelerdeki uygulamalardan elbette yararlanır. İstesek de istemesek de bu sistemler, birbirlerini etkilerler. Yanlış olan kopyacılık ve bu kopyacılığa dayalı hayalciliktir.

Ekonomik model konusunda Güney Kore'yi ya da Batı Almanya'yı örnek alırken, kimsenin milliyetçilik adına ayrıntı kabarmıyor. Ama bir sosyalist aydın sosyalizmi uygulayan bir ülkeden söz ederse, «vay kökü dışarıda cereyan» ya da «yabancı ideoloji» diye feryatlar basılıyor. Peki Güney Kore örneği nedir? O da bir başka yönden, bir başka ideolojiden kaynaklanarak uygulanan bir sistem değil midir? Öyledir. Öyleyse, kapitalizmin kökü dışarıdaki modelini alkışlayıp, sosyalizmin dış örneklerini, milliyetçiliğe aykırı bulmanın söyler misiniz, inandırıcı bir yanı var mıdır?

«Kökü dışarıda model»e karşı çıkılıyorsa, demek ki, sosyalist ya da kapitalist olmaktan önce modelin «kökü dışarıda» olması önemlidir. Özal'ı alkışlayan ve üstelik kendilerini «milliyetçi» sayan insanlarımız «kökü dışarıdaki» bu yabancı modeli nasıl benimsiyorlar? Demek ki; söz konusu kapitalizm ve serbest piyasa düzeni ise kökü dışarıda olmanın yabancı modelleri kopya etmenin bir sakıncası bulunmuyor. Evet demek ki, böyle oluyor.

Kapitalizmde olduğu gibi sosyalizmde de «kopyacılık» hep yanlış sonuçlar verir. Dünyadaki bütün gelişmeleri, kapitalist ve sosyalist sistemlerdeki bunalımları, başarı ya da başarısızlıkları inceleyip, ülke koşullarına uygun bir sistemi bulmak en doğru yoldur.

Özal'ın tasarladığı model ile Atatürk tarafından temelleri atılan «devletçilik» seçeneği yerine Güney Kore

modeline benzer bir sistem uygulamaya konacaktır. Gidiş o gidiştir.

Her ekonomik model kendi siyasal modelini de beraber getiriyor. Umarız, Güney Kore'nin siyasal modeli yerine Batı Almanya'nın siyasal modeline de adım atarız.

Batı ülkelerinin siyasal modelini yabancı sayıp, aynı Batı ülkelerinin ekonomi modelini yüzdeyüz yerli malı gibi görmek pek alâturka bir görüş olmuyor mu?

(8 Aralık 1983 Perşembe)

MENŞEİ ARAŞTIRILMAZ!..

Yeni kurulan Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'nca yayınlanan «Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkındaki» tebliğ ile Türkiye'ye döviz girişinin serbest olduğu belirtiliyor ve şu güvence veriliyor

— Menşei araştırılmaz...

Bu ne demektir?

Bu, Türkiye'ye yabancı para sokanlara «Bu parayı nereden buldun?» diye soru sorulamaz demektir. Bu açıkçası malî polisin bir kısım yetkilerini kaldırmak anlamına gelmektedir. İşin özeti ve Türkçesi budur.

Peki niçin «menşei» araştırılmaz?

Araştırılmaz, çünkü sermaye dediğiniz ürkektir. Bir kez kapıda malî polis gördü mü kaçar. Kaçmaması için «parayı nereden kazanırsan kazan, kaynağını sormuyorum» diye devlet adına güvence verilmektedir.

Son yıllarda Türkiye «örtülü bir içsavaş» eşiğinden döndü. Yapılan araştırma ve soruşturmalar, bu amaçla Türkiye'ye bir orduyu donatacak kadar çok sayıda silâh ve mermi sokulduğunu ortaya koydu. Bunların kaynağı Türk parası değildi. Yabancı silâh fabrikalarından silâhlar, beşbinlikler, onbinlikler ile değil dolarla, markla, frankla, ruble ve leva ile alınmaktaydı. Bu yüzden silâh kaçakçılığının içindeki döviz sorunu akılları kurcalamaktaydı.

Nereden gelmişti bunca para?

İşin kestirme yanıtını «CIA verdi» ya da «KGB verdi» biçimindedir. Bu tür yanıtlar olayları açıklamakta yetersiz kalmaktadır. Her olayda olduğu gibi bu konuda da derin araştırmalar yapmanın kaçınılmaz bir zorunluluk olduğu bellidir.

Döviz ticaretini serbest bıraktıktan sonra «Kaynağını sormayacağım» diye güvence verirseniz, bu güvence birtakım karanlık çevrelerce kötüye kullanılmaz mı?.

Hem ne demek kaynağını sormamak?

Döviz ticareti serbest olur, yine de gerektiğinde kaynağı sorulur. Devlet, bu malî denetim hakkından bir çırpıda nasıl vazgeçebilir? Diyelim ki, Türkiye'den yurt dışına altın kaçırıldı ve bu altının karşılığında Türkiye'ye milyonlarca dolar sokuldu. Devlet ne yapacak?

Hiçbir şey!..

Yıllardır, Türkiye silâh ve uyuşturucu madde kaçakçılığının alanlarından biri olarak kullanılıyor. Türkiye'ye Uzakdoğu ülkelerinden uyuşturucu madde geliyor, bunlar Türkiye'de üretilen uyuşturucu maddelerle birlikte yurt dışına çıkarılıyor; şimdi yurt dışına uyuşturucu madde çıkaran kaçakçı, bu malların parasını dolar olarak, mark olarak, frank olarak Türkiye'ye getirebilecektir.

Polis soracak :

— Nereden geliyor bu para?

Kaçakçı yanıtlayacak :

— Bana böyle soru soramazsın, aç 29 Aralık 1983 günlü tebliği oku. Madde 5: Dövizin menşei araştırılmaz...

Evet, böyle olacaktır. Yurda sokulan dövizin kaynağı araştırılmayacak, araştırılamayacaktır.

O zaman, «kaçakçılık ile mücadele» adı verilen savaş olanaksızlık ölçüsünde güçleşecektir.

Döviz getir, kaynağını sorma.. Nasıl iştir bu?

Liberalliği anladık, ama ne oluyor bu «menşei araştırılmaz» koşulu? Kimin parası, kimden gizleniyor ve devlet, bir anda nasıl devreden çıkarılıyor?

«Devlet, devlet» diyoruz, yurda sokulan yabancı paranın kaynağını sormaktan alıkonan devlet, söyler misi-

nız, bu kaçakçılık trafiğine nasıl ve ne yolla engel olacaktır?

(4 Ocak 1984 Çarşamba)

UZMANLIK İSTER...

Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarı Sayın Ekrem Pakdemirli ile arkadaşımız Yalçın Doğan'ın yaptığı söyleşiyi önceki gün ve dün okudunuz. Yalçın Doğan, «Yurda kaçak giren mallar, şimdi resmî ithalâta dönüştü, dolayısıyla da kaçakçılık suçları, kambiyo suçları düşer deniliyor, doğru mu bu?» diye soruyor.

«Bakanlarüstü müsteşarımız»ın yanıtı şöyle :

— Şimdi bir suç işlenmiş. Ne zaman işlenmiş? 25 Aralık. Ne zaman çıkmış bu tedbir? 26 Aralık diyelim. Ben derim ki, evet 25'inde suç vardı. Şimdi kalktı. O gün suç sayılıyordu, bugün için suç değil. Takdirlerinize efendim. Hâkim diyecek ki «Suç suçtur, ben ona ceza yazdım» veya diyecek ki hâkim «Kardeşim bu suçlar kaldırılmıştır, kalksın» diyecek. İkisinden birine karar verecek. Verdiği karara saygılıyız. Hâkim karar verecek. Yargıtay var. O denetim mekânizması farklı. Kendi çalışma şartlarına terk etmek lâzım..

Konu, sayın müsteşarın anlattığı kadar basit olsaydı, hiçbir sorun kalmazdı. Oysa döviz suçları ile ilgili sorun müsteşarın anladığı ve anlattığı gibi basit değildir.

Konunun çapraşık yanlarını sayın müsteşarın bilgilerine sunmayı bir görev sayarız.

Ülkemizde döviz suçları, 20 Şubat 1930 tarihli 1567 sayılı «Türk Parasının Kıymetini Koruma Kanunu» ile bu yasanın 1. maddesinin Bakanlar Kurulu'na verdiği yetkiye dayanılarak çıkarılan kararlar ve bu kararlarda yer alan yetkilere dayanılarak çıkarılan tebliğlerden oluşur.

Ceza hukukçuları, bu yolla ceza yaptırımı getirilmesini anayasaya aykırı bulurlar. Çünkü, ceza hukuku bilimi, suçların «yasa» ile konmasını öngörür. Bu tür suçlarda ise eylem, yasa ile değil Bakanlar Kurulu ya da Ma-

liye ya da Gümrük ve Tekel Bakanlığı tebliği ile oluşmaktadır. Suç bir idarî işlem ile konunca, yine bir idarî işlem ile geri alınacağını ileri süren hukukçular, döviz suçları ile ilgili kararname ve tebliğlerdeki değişikliklerin bu tür suçlardan dolayı mahkûm olmuş ya da yargılanmakta olan sanıkların durumlarını etkilemeyeceğine inanmaktadırlar.

Ceza yasamızın 2. maddesinde «İşlendikten sonra yapılan kanuna göre cürüm veya kabahat sayılmayan bir fiilden dolayı kimse cezalandırılamaz» dendiğine göre kararname ile oluşan suçun kararname ile ortadan kaldırılması yoluyla döviz suçları suç olmaktan çıkabilecektir.

Yargıtay 7. Ceza Dairesi'nin 7.7.1971 gün ve 8463/8870 sayılı kararında bu görüşe yer verilmiştir. Sayın müsteşarın bu kararı getirtip okumasında yarar görürüz.

Ancak, Yargıtay 7. Ceza Dairesi'nin kökleşmiş kararları, bu konuda bir yasa değişikliği olmadıkça, kararnamelerin eylemi suç olmaktan çıkartmayacağı yolundadır. 7. Ceza Dairesi'nin 15.12.1971 gün ve 13417/14747.. 16.2.1972 gün ve 1378/1483.. 7.3.1980 gün ve 973/1149 sayılı kararları, Ceza Genel Kurulu'nun 8.7.1946 gün ve 157/58 ve 15.10.1973 gün ve 381/634 sayılı kararlarına dayatılmaktadır.

Kökleşmiş kararlar, «Yasa değişmedikçe eylem suç olmaktan çıkarılamaz» yolundadır. Bu yüzden, 1567 sayılı yasa kalkmadıkça döviz suçları suç olmaktan çıkarılamaz. Bu yüzden sayın müsteşarın açıklamalarının hiçbir önemi yoktur. Sayın müsteşar, uzmanı olmadığı, İncelemediği ve İnceletmediği bir alanda hem televizyonda, hem de gazetemizde rahatça at oynatmıştır.

Maliye ve Gümrük Bakanı ve Vergi Hukuku Uzmanı Sayın Vural Arıkan'ın ezbere bildiğine inandığımız bu kararlar, sayın müsteşarca hiç bilinmediğinden «Hâkim diyecek ki, suç suçtur, ben ona ceza yazdım, veya diyecek ki, bu suçlar kaldırılmıştır, kalksın» gibisinden açıklamalarla kamuoyunun önüne çıkılmaktadır.

Bankerler konusunda serbest piyasa düzenini hukuksal çerçevesi konusunda da aynı yaklaşımlar egemen ol-

duğundan, kısa sürede kargaşa ile karşılaşılmamış mıydı? Tutum, aynı tutumdur.

Yalçın Doğan, sayın müsteşara soruyor:

— Bütün bunlar arasında okumaya, tiyatroya gitmeye, konser dinlemeye vaktiniz oluyor mu hiç?.

Müsteşar bu soruyu olanca içtenliği ile yanıtlıyor:

— Daha çok teknik kitap okuyorum. Kitabı akşam elime aldığım zaman.. Yatakta kitap üzerime düşüyor, uyuyup, kalmışım...

Herhalde sayın müsteşar, akşamları yatarken Sayın Özal'ın seçim propagandalarını içeren kitapları okuyor; bu yüzden uykusu geliyor, kitap üzerine düşüyor ve uyuyup kalıyor!.

(12 Ocak 1984 Perşembe)

HUGO VE TAŞÇIOĞLU...

Ne yalan söyleyeyim? Kültür ve Turizm Bakanı Sayın Mükerrem Taşçıoğlu'na içimde bir sempati doğdu. Neden derseniz: Sayın Bakanın sanattan ve sanatçıdan anlayan bir hali var. Verdiği demeçler bunu gösteriyor. Sempatimin nedeni bu.

Sayın Bakan'ın arkadaşımız Çetin Öner ile yaptığı söyleşiyi de gazetemizde ilgiyle izledim. Sayın Bakan, bu söyleşide de çok içten davranmış. Bakın söyleşinin bir yerinde ne diyor:

— Şimdi ben Fransız kültürü ile yetişmişim. Galatasaray lisesinden sonra Belçika'da okumuşum. Fransa'da beş-altı sene kalmışım. Ben daha ziyade latin kültürünün etkisi altındayım. Geriye doğru giderseniz, taa Victor Hugo'lordan başlayan bu hürriyet ve demokrasi aşkım biraz oralardan gelir.. Bunlar, biliyörsunuz, Fransız ihtilâlinin hazırlayıcıları. Victor Hugo olsun, Jean-Jacques Rousseau olsun..

Fransız ihtilâli 1789 yılında yapılmıştır. Victor Hugo'nun doğum tarihi 1802'dir. Hugo, Fransız ihtilâlinden tam onüç yıl sonra doğmuştur!

Demek ki, Sayın Bokonımızın Hugo'yu «Bunlar biliyorsunuz Fransız ihtilâlinin hozırloyıcıloru» yollu anlatımı gerçeği ifade etmemektedir. Bakan'ın Rousseou için söyledikleri doğrudur. Fakat, ihtilâlden onüç yıl sonra doğan Hugo, nasıl «Fransız ihtilâlinin hozırloyıcısı» oluyor? 1789 ihtilâlinden yaklaşık oniki yıl sonra ono rahmine düşen Hugo'nun bu ihtilâl ile hiç ilgisi olabilir mi? Olamaz. Sokın Sayın Kültür Bakanı, Hugo'yu Montesquieu ve Voltoire ile koruştırmış olmasın?

Sayın Bokonımız «Hürriyet ve demokrasi aşkını» nedense, «Fronsız ihtilâlinin hozırloyıcısı» soydığı Hugo'yo bağlıyor. Bilebildiğimiz kodarı ile Hugo, vaftiz edilmeyerek dinsiz yetiştirilen ve 1848 ayaklanmalarından sonra tutucu «Düzen Portisi»nden milletvekili seçilen bir yozordır. Acaba, Sayın Bakanın «hürriyet ve demokrasi aşkı» ile bu olayın bir ilgisi olabilir mi? Hiç sanmıyorum.

Victor Hugo'nun siyasete duyduğu ilgi 1848 olayları ile birlikte başladı. 1848 yılının Şubot ve Haziran aylarına rostloyon ayaklanmalardon sonra Generol Covoignoc'ın yönetimi ele olması ve ayaklanmaları bastırmasından sonro Hugo büyük bir düş kırıklığına uğroyorok bağnaz Kotoliklerden oluşan eski partisine karşı savaş oçtı. Toşcıoğlu, bu olaylordon nasıl etkilenebilir? Bu bokımdan do Hugo'nun Sayın Bakanın «Hürriyet ve demokrasi aşkı» için bir esin kaynağı olduğu söylenemez.

Hugo'nun «Düzen Portisi»nin karşısında «Montognords» adı verilen Cumhuriyetçi solculor yer almıştı. Hugo, Louis Nopolyon'un diktotörlüğüne karşı Cumhuriyetçl solculordon yana tavır aldı. Bu yüzden, Fransa'da «ikinci imporotorluk» adı verilen dönemde Cumhuriyetçi solculorlo birlikte sürgüne yollandı. Sayın Bakanın «hürriyet ve demokrasi aşkı» böyle bir olaydan koynaklanmış olabilir mi? Onu do hiç sanmıyorum.

Victor Hugo'nun insancıllıkton kopup gelen siyasal düşünceleri, bu ünlü yazarı, Fransız sağcıları lle derin blr çatışmaya itmişti. Ve Hugo son altı yılını felçli olarak noktolodığı yaşamında düzen yanlılarının sürekli soldırıları ile korşıloşmıştı. Şimdi Sayın Bokonımız, Hugo'don

esinlendiğini, özgürlük ve demokrasi tutkusunun bu büyük Fransız yazarından kaynaklandığını söylerken, bilmem, neyi anlatmak istemiştir?.

Sayın Bakan konuşurken bir dil sürçmesi mi olmuştur? Hugo, «Fransız ihtilâlinin hozırloyıcısı» değildir. Yine Hugo, yetişme biçimi, inançları ve sovoşım yöntemi ile hiç de ANAP'çıloro esin kaynağı olacak bir yazar ve düşünür de değildir. Öyleyse nereden çıkıyor bu Hugo?

Fransız kültürü ile yetişen, «daha ziyade latin kültürünün etkisinde kolon» Sayın Bakan yoksa «Fransız Ihtilâlinin hozırloyıcısı» bir başka Victor Hugo'don söz edlyor do bizler mi bu Hugo'yu henüz bilemiyoruz?

Bakın; bu olabilir...

Anımsorsınız, AP kurucusu ve Genel Boşkanı Orgeneral rahmetli Rogıp Gümüşpolo, 14. Louis ile 16 Louls'yl karıştırınco kıyamet kopmuş, rahmetli günlerce gazetelere konu olmuştu. Doğrusu, Sayın Bakono benim uzakton bir soygım var. Bizleri bu konuda oydınlotırlorso, «Victor Hugo'nun açık kimliğini» de .optomış oluruz; kimse de Sayın Bakanı bundan sonra diline doloyomoz.

Konunun bir başka yanı daha var: Hep merak eder dururum: Rousseou'don, Hugo'don, Voltoire'den, Montesquieu'den esinlenmek «yoboncı ideoloji sahibi olmok» soyılmaz do niçin yalnızca Marks ve Engels «yoboncı ideolog» kabul edilip, suçlonır? Yoksa Rousseou «oslen Molotyolı» Hugo, Isportolı: Montesquieu Koyserill ve Voltolre de Yozgotlı mıdır? Birileri için «yoboncı» soyılır do öbürleri Sümerbank basması gibi yerli?

Bütün bu düşünürler, Batı kültürünün mayasını oluşturmomışlor mıdır?

Bakın şu Victor Hugo boşımıza ne işler açtı? Görüşmek üzere efendim, iyi pazarlar...

(15 Ocak 1984 Pazar)

BAĞBOZUMU...

Bankacılık sektöründeki «bağbozumu» sürüyor. Doho önce Ziraat Bankası'nca «gözoltına» alınan, Hisorbonk,

İstanbul Bankası ve Odibonk'don sonra şimdi de Bağcılar Bankası do devlet denetimine geçmiş bulunuyor. Bu iflâsların uygulanon ekonomik modelin koçınılmaz sonuçları olduğunu yozorsok, kızonımız çok olur. Olur, oma olay do budur. Görünen köy kılavuz istemez!

Sayın Boşbokonımız bu model için «Türk modelidir» diyor; demek ki, Arjantin'de ve Şili'de uygulanon model de Türk modelidir; ve demek ki, Güney-Amerika bizi değil biz Güney-Amerika'yı etkilemekteyiz!.. Buna sevinelim mi?. Bu model «Türk modeli» ise, «Atatürk Devletçiliği» ne modelidir? Soyın Boşbokanımızın açıklamayı unuttuğu gerçeklerden biri de bu olsa gerek..

Neyse, modeli bir yana bırakıp, soralım :

— Bağcılar Bankası kimin elindeydi?

Bağcılar Bankası, «Sürmenler» olarak bilinen demir dışalımcısı bir ailenin elindeydi. Ailenin önde gelen temsilcisi Suat Sürmen, Gümrük ve Tekel eski Bakonlarından Tuncay Motoracı'ya 115 milyon lira rüşvet vermek suçundan Yüce Divan tarafından hapis cezasına çorptırılmıştı.

Rüşvet konusu, yurda sokulması yasak olan iki bin ton demirin Mataracı'ya rüşvet verilerek gümrükten sokulması girişimiydi. Demirleri yollayon ünlü dolandırıcı Mıgırdıç Şellefyon ve mobilya yolsuzluğu ile tanıdığımız Yahya Demirel'di; demirler, Şellefyon'ın iş ortağı Moris ve Fuot Arpacı tarafından, Bulgaristan yoluyla getirilmişti.

Bu dâvodo, Mataracı ve Sürmen dışında, son yıllarda hemen hemen iddianamenin demirbaş sanığı Abuzer Uğurlu do yargılanmış ve iki yıl hapis cezasına çorptırılmıştı..

Bağcılar Bankası, 1917 yılında Maniso'da kurulmuştu. Prof. Dr. Gündüz Ökçün'ün, «1909-1930 yılları orasında Anonim Şirket Olarak Kurulan Bankolar» adlı incelemesi ile Doç. Dr. Zafer Toprak'ın «Türkiye'de Millî İktisot» adlı yapıtından öğrendiğimize göre; üzüm ticareti ile uğraşan Türk ve azınlık üzüm tüccarı, üzüm fiyatlarını düşük tutmak için bir oraya gelmişler ve İttihat ve Terakki Cemiye-

ti'nin desteği ile bu bankayı kurmuşlardır.

1960 yılında ödeme güçlüğü içine düşen banka, 1964 yılında 23.3.1964 gün ve 6/2767 tarihli kararname ile devlet denetimine geçmişti. Bağcılar Bankası'nın bir kısım payları sonradan Yahya Demirel ve Atıl Akkan tarafından satın alınmıştı. Köy-Koop da yüzde kırkaltı pay ile bankaya ortak olmuş; Demirel ve Akkan, 1980 öncesinde yüzde onyedi dolaylarındaki paylarını Sürmen'lere satmışlardı.

Suat Sürmen'in Türk Ticaret Bankası Aksaray ve Perşembepazarı şubelerinden toplam 905 milyon lirayı «provizyonsuz» olarak çektiğini, daha önce, bu köşede belgeleriyle birlikte yayınlamıştık. «[illegible] Haddecilik A.Ş.», «Uğurel Ezic Ticaret ve Sanayi Tesisleri, Şeref Sürmen ve Halefleri Ortakları Adi Kom. Şti.» gibi şirketleri elinde tutan Suat Sürmen, öyle anlaşılıyor ki, bu 905 milyon liranın 115 milyonunu Tuncay Mataracı'ya rüşvet olarak vermiş, bir kısmını da, Yahya Demirel'in Bağcılar Bankası'ndaki paylarını almak için kullanmıştı!

Bankanın sermayesi, 1981 yılında 50 milyon TL'den 750 milyon TL.'ye çıkarıldığında şirketin büyük ortağı Köy-Koop, Ceza Yasası'nın 141'inci maddesi gereğince açılan dâva nedeniyle yargılanmaktaydı; bu tarihe rastlayan sermaye arttırımı ile Köy-Koop'un payı yüzde kırkaltıdan yüzde ikiye indirilmiş ve Sürmen'ler bankaya tam anlamıyla egemen olmuşlardı.

Bağcılar Bankası'ndan önce «Fiban» adlı bankerlik kuruluşunu da elinde tutan Suat Sürmen, Mataracı dâvası nedeniyle tutuklanınca, 9 Haziran 1980 tarihli Ticaret Sicili Gazetesi'nde 4 milyon 782 bin TL.'si Suat Sürmen'in, 7 milyon 627 bin TL.'si de Atilla Sürmen'in olduğu yazılı banka payları, ortaklardan Mustafa Özgenç'e devredilmişti.

Sürmen'lerin İsviçre'de «Onidor» ve «Stahl Commerz» adlı şirketlerle ilişkileri bulunmaktadır. Onidor şirketinin büyük ortakları Şellefyan ve Atilla Özçelik'tir. Özçelik de Yahya Demirel'in iş arkadaşıdır. Şellefyan'ın Türkiye'de

kimlerin ortağı, dostu ve kefili olduğunu da artık bilmeyen kalmamıştır.

İşte size Bağcılar Bankası'nın kısa öyküsü...

Bütün bunları yazarken, geçenlerde yitirdiğimiz devrimci yazar ve büyük araştırmacı Doğan Avcıoğlu'nu içim yanarak anımsıyorum. Avcıoğlu'nun «Türkiye'nin Düzeni» adlı kitabı, kurulu düzenin hangi temeller üzerine oturtulduğunu gözler önüne sermiyor muydu?..

«Türkiye'nin düzeni» bu işte, bu.. Bankasıyla, bankeri ile şirketi ve holdingi ile bu... Kurulu düzen böyle çalışıyor, böyle işliyor; milyonlar, milyarlar işte böyle dönüyor...

(28 Ocak 1984 Cumartesi)

LİBERAL ARANIYOR...

Liberal düşünce, her alanda bireysel özgürlük anlayışını savunur. Ekonomide liberalliği, siyasette düşünce yaşaklarını savunanlara «liberal» denmez. Liberallik geniş bir alanı kapsar. Bizde, bu anlamda liberale hiç rastlanmıyor.

Daha doğrusu, liberallik konusunda sağcı görünenlerle solculuğa soyunanlar arasında yarım yamalak bir çeşit işbirliği yapılıyor. Sağcılar, ekonomide, solcular ise siyasette liberalliği savunuyorlar. Çevrenize şöyle bir bakın, «düşünce suçu olmasın» diyen bir tek sağcıya rastladınız mı? Aramayın boş yere, yokturl Solculuğa soyunanların düşünce liberallikleri de eksik kalıyor.

Ekonomide liberallik ayrıcalıklı şirketlerin egemenliği anlamına geliyor. Böylece liberallikten, elde kala kala, beş-on şirketin, üç-beş aile bankasının ayrıcalıklı düzeni kalıyor. Bir de tabii, IMF reçeteleri...

«Batıcılık» derseniz, o da çoktan yozlaşmıştır. Atatürk'ün sağlığında Batıcılık, «çağdaş uygarlık» anlamına gelmekteydi. «Tam bağımsız» bir siyasal yapı içinde Batı uygarlığı ile bütünleşmek, Atatürkçülüğün temel amaçlarından biriydi. Şimdi «Batı» derken yalnızca ve yalnızca

«yabancı sermaye» akla geliyor. Batıyı Batı yapan özgür düşünce ve burjuva uygarlığı göz ardı ediliyor. «Batı» denilince özgürlüğüne beşiklik etmiş kıta Avrupası'nın düşün ve sanat dünyası bir çırpıda atlanıp, yalnızca okyanus ötesi yabancı sermayeye bel bağlanıyor.

Sayın Başbakanımız, Batı ile siyasal ilişkiler konusundaki görüşünü çok edebî biçimde açıklamış değil miydi?

— Batı bizi ırgalamaz...

Irgalar mı, ırgalamaz mı? Irgalamalı mı? Irgalamamalı mı? Bu ayrı konu. Peki biz «liberallik» deyince ne anlıyoruz?.

Şunu anlıyoruz: Ekonomide birkaç şirket egemen olsun, yabancı sermaye gelsin, bu arada işçi ücretlerini de sıkı kurallara bağlı bir düzen içinde elden geldiğince düşük tutalım. Taban fiyatı mı? Burada da serbestliği unutup, köylünün ürününü idarî kararlarla saptayalım. Memur desen, nasıl olsa onun ne sendikası var, ne derneği. Üniversite desen, öğretim üyeleri kurulu düzeni pek öyle özgürce eleştiremezler. Ağızlarını açabilenlerin çoğu da holding kasalarına bağlanmış sermaye bülbülleridir. Üniversiteden şu ya da bu nedenle uzaklaşmak zorunda kalanlar ise, ne yapsınlar, ekmek derdindeler.

Peki ama liberallik nerede?

Bizim, Özal'ın IMF modelini savunan «ilerici» arkadaşlarımız ile görüş ayrılığımız işte bu gibi noktalardan kaynaklanıyor.

Bu «Friedman modeli» -her ne hikmet ise- genellikle siyasal liberalizmin olmadığı ülkelerde uygulanıyor. Liberalizmin babası Adam Smith'in savunduğu düzen bu olmasa gerek. Tabii ki liberal düzen bu değil. Bunu az çok «mürekkep yalamış» herkes bilir. Bilir de bir hayli mürekkep yalamış bizim «ilerici dostlarımız» niçin bu «alaturka kapitalizmi» bu kadar canla başla savunuyorlar?.

Sorun galiba şu: Sermayeye ne ölçüde özgürlük tanıyorsanız, emeğe de bu ölçüde özgürlük tanıyacaksınız. Ve emek ve sermaye sahiplerine aynı ölçülerde siyasal özgürlük vereceksiniz... Demokrasi bu demektir, çoğulcu

demokrasi bu anlama gelmektedir. Liberal düzen bu demektir. Kim kimi kandırıyor Allahaşkına?

Gelişmelere şöyle bir bakın: İki ana yol var. Biri, bugünkü siyasal liberalizmden yoksun ekonomik liberalizm, daha doğrusu -uygulamaya bakarsanız- tekelcilik.. Karşısında da devletçi, müdahaleci, plâncı, ancak her olanda özgürlükçü ve katılımcı demokratik sosyalizm..

Olması gereken bu. Fakat olan bir başka düzen. Adına «alaturka kapitalizm» dediğimiz, tekelciliğe doğru yola koyulan IMF damgalı monaterist sistem.. Karşısında «biz sosyal demokratız» diye eveleyip geveleyen, mırıldanan ve zaman zaman da homurdanan ne edeceği, ne yapacağı belli olmayan kararsızlar topluluğu..

Bu görünüşü tez elden değiştirmek gerekir. Bu tabloyu değiştirmek için bizim alaturka kapitalistleri gerçek liberaller yapmaya olanak yoktur. Neden derseniz sistemin siyasal iklimi düşünce ve örgütlenme özgürlüğüne pek uygun değildir. Tabii, bu öncelikle sağcı muhafazakâr milliyetçi gibi şemsiyelerle ortaya çıkanların sorunudur.

Solun sorunu biraz ilkel ve kavram kargaşasından kaynaklanıyor. «Sol seçenek», «demokratik sosyalist» olduğunu açıklamalıdır. Daha doğrusu, «demokratik sosyalistim» demeye yürekleri elverenler, Özal modeline karşı adaylıklarını, adaylıkları ile birlikte somut önerilerini açıklamalıdırlar. «İlkeli muhalefet» bu demektir.

Böyle bir demokratik sosyalist parti; bir: Ülke bağımsızlığını başının tacı yapar.. İki: Hukuk devletini tek ve vazgeçilmez düzen olarak benimser.. Üç: Ulusal Kurtuluş Savaşı'nın ideolojisine sımsıkı bağlanır.. Dört: Devletçi, müdahaleci ve plânlı bir ekonomik düzen savunur.. Beş: Çeşitli sınıf ve tabakalar ve ideolojiler arasında hukuk devleti üzerinde uzlaşma sağlamayı hedef alır.. Altı: Her alanda özgürlükçü ve katılımcı olur.

Bir Ankara türküsü vardır: «Aman aman olmuyor, eş eşini bulmuyor».. Şimdi işler hep böyle. Demokrasi, gerçek liberallerle, demokratik sosyalistlerin karşılıklı dengelerine dayanmıyor.

Dayanmadığı için de işte böyle oluyor!

Bizim ilerici dostlarımız, kalemlerini öve öve bitiremedikleri yüksek faiz kadar biraz da düşünce ve örgütlenme özgürlükleri için kullansalar kendilerine minnettar kalırdık. Solculuklarını unuttular, ne yapalım, «yağmur yağdı, böyle oldu»... Ama hiç olmazsa arasıra liberalliklerini anımsasalar..

Biraz ayıp oluyor da...

(23 Şubat 1984 Perşembe)

SEÇENEK...

«Kapitalizm mi? Devletçilik mi?» tartışmalarının tarihsel kökleri, liberalizmin ilk savunucuları Fransız fizyokratları ile «Merkantilistler» adı verilen devletçi ve korumacı ekonomik görüşler arasındaki tartışmalara kadar dayanır. Bu tartışmaların anavatanı, genellikle İngiltere'dir.

Liberlizm'in babası sayılan İngiliz ekonomisti Adam Smith «Ulusların Zenginliği» adlı ünlü yapıtında, bireylerin kendi çıkarlarını gözetirken, «görünmez bir elin» kamu yararını da sağlayacağını savunur. Böylece, kamuya yararlı olmak amacını taşımayan kişisel çıkarlar, kaçınılmaz biçimde kamu yararını sağlar. Smith, bu yapıtını 1776 yılında yayınlamıştır. O tarihten bu yana, gerek İngiltere'de, gerekse dünyada Smith'i aşan birçok gelişmeler yaşanmıştır.

«Merkantilist» görüşlerin ilk savunucusu Fransız düşünürü J. Bodin'dir. Ekonomiyi teolojik görüşlerin etkisinden kurtarmaya çalışan Badin, ulusal sanayii korumaya yönelik düşünceleri savunmuştur. Merkantilizm, ekonominin devlet eliyle düzenlenmesi ve ulusal sanayiin dış güçlere karşı korunmasını içeren bir görüştü. Bu görüş, Bodin'den sonra birçok düşünürce geliştirilmiş ve ideolojik gücünü İngiltere'de bulmuştur.

Adam Smith'in başını çektiği Liberalizm, Merkantilizme karşı eleştirilerle, bir çeşit «anti-tez» olarak ortaya çıkmıştır.

Sanayi devriminden sonra İngiltere ve Fransa karşısında bu ülkelerin düzeyinde sanayileşemeyen ülkelerde «Merkantilist» görüşler yeniden filiz vermeye başlamış, Alman filozofu Fichte ve Frederic List'in öncülüğünde ulusal ekonomi anlayışı güçlenmeye başlamıştır. Yirminci yüzyılın en büyük ekonomistlerinden biri sayılan İngiliz John Maynard Keynes, yerli malların dış rekabetten korunması için, korumacı siyasetleri savunmuştur. Keynes'in görüşlerini de Merkantilist görüşlere dayandırmak olasıdır. Klasik ekonominin faiz kuramını kesin yenilgiye uğratan Keynes, ekonomide korumacılığın savunucularından biridir.

Marksçılık Merkantilizm'den çok ayrı bir yoldur.. Bu yüzden her korumacı ve devletçi görüş Marksist kuramdan etkilenmiş sayılamaz. Marksizmden kopup gelen, ancak günümüzde «çağdaş sağcılık» biçimine bürünen «sosyal demokrat» görüşler, liberal ekonominin «yedek lâstiği» olurken, «merkezi plân» ve «Leninist» siyasal model dışında «Avrupa Komünizmi» adı verilen yeni bir oluşum filiz vermekteydi...

Bu oluşum ile birlikte «Sovyet Marksizmi» ile «Avrupa Komünizmi» arasında çetin bir ideolojik savaş başlamıştır. Polonya olaylarının İtalyan Komünist Partisi'nce yorumlanış biçimi bu ideolojik yol ayrımının başlıca kilometre taşlarından biridir.

Avrupa'da «iktidar modeli» olarak henüz doğum sancıları yaşayan çağdaş demokratik sosyalizm, gerek sosyal demokrasiden, gerekse Avrupa komünizminden ayrı bir yoldur.

Bugün, liberalizmin karşı olduğu devlet yapısı, tekelci şirketler ve büyük holdinglerle bütünleşmiştir. Çokuluslu şirketlerin evrensel gücüne dayalı liberal kapitalizm, IMF ve Dünya Bankası gibi finans kuruluşlarının emir-komutası ile yönlendirilmektedir. Adam Smith'in anonim şirketlere bile karşı olan özgürlükçü görüşü, bugün IMF kumandalı, çokuluslu tekelci yapı karşısında büsbütün yabancılaşmıştır.

Ülkemizde «liberallik» adına uygulanan sistem, Smith'-

in kemiklerini sızlatacak ölçüde bu sisteme yabancıdır. Önce, işçi ve memurun emeklerini özgürce pazarlamaları diye bir kural ve sistem yoktur. Köylünün ürünleri gibi işçi ve memur aylıkları bu tür idari işlemlerle saptanmaktadır. Toplu pazarlık katı kurallarla iyiçe kısıtlanmıştır, faiz oranları yine hükümet kararları ile belirlenmektedir. Liberalizmin kaçınılmaz koşulu olan siyasal liberalizm, neredeyse, «Marksistlik» sayılmaktadır. Hukuksal çerçevesi çizilmemiş bir çılgın faiz yarışını «liberal-ekonomi» olarak niteleyen, iki günde bir «yanlış-doğru cetveli» ile yayınlanan «ithalât ve ihracat rejimleri»ni kapitalizmin çağdaş göstergeleri sayan eski Marksistlerimize, bu gerçekleri nedense bir türlü anlatamıyoruz.

Günümüzde, «liberal-kapitalizm» diye elimizde kalan IMF anlaşmaları ile iktidar partisiyle bütünleşmiş tekelci şirketlerdir. Bireysel özgürlüğü ve dolayısıyla «sivil toplumu» gerçekleştirecek model bu mudur?

Uygulanan bu modele karşı sövüp saymakla elbette karşı seçenek ortaya konmaz. Karşı seçenek, bir yandan, uygulanan sistemin -bazılarımızın yaptığı gibi- teknik eleştirilerini kapsarken, öte yandan da özgürlükçü, katılımcı sistemin Türkiye'ye özgü siyasal ve ideolojik temellerini atar.

Bu sistem, Türkiye'ye özgü, bağımsız, demokratik, özgürlükçü, katılımcı demokratik sosyalizmdir.

«İki arada, bir derede» kalmayalım. Uygulanan «alaturka kapitalizm»in karşı seçeneği, kaynağını Kurtuluş Savaşı'nın anti-emperyalist ideolojisinde bulan ve yüzyılların kültür birikimi ile yoğrulmuş, demokratik sosyalizmdir.

Eski Marksistlerimiz, gençliklerinde, Karl Marks ve Engels'i dolandırdıktan sonra şimdi de alaturka kapitalizme olan kapıkulu bağlılıklarıyla Adam Smith'i de hortlatmaktadırlar.

(11 Mart 1984 Pazar)

YÖK SİCİLİ...

3 Mart günü Resmî Gazete'de YÖK tarafından bir yönetmelik yayınlandı. «Yüksek Öğretim Üst Kuruluşları ile Yüksek Öğretim Kurumları Sicil Yönetmeliği» adıyla yayınlanan bu yönetmelik, yüksek öğretim kurumlarında «görevli öğretim elemanları ile memur ve diğer personel»in alım, yükselme, yer değiştirme ve görevlerine son verme işlemleriyle ilgili kuralları içermektedir.

Yönetmeliğe göre, YÖK Başkanı, Üniversitelerarası Kurul Başkanı, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanı, rektörler, dekanlar, yüksek okul, enstitü ve konservatuvar müdürleri, bölüm başkanları, üniversite ve fakülte sekreterleri, hukuk müşavirleri «kadro bakımından kendilerine birinci ve ikinci derecede bağlı olan personele sicil verme» yetkisi ile donatılmışlardır.

Yönetmeliğin «akademik personel» olarak tanımladığı öğretim elemanları için sicil belgelerinin birer nüshası YÖK Başkanlığı'na gönderilecektir. Sicil belgeleri, her yıl 1 Haziran tarihinde doldurularak «üst makama» ulaştırılacaktır.

Sicil belgelerinde yazılı her nitelik için «çok iyi, iyi, orta ve yetersiz» olmak üzere değerlendirme yapılacaktır. Düşük ve olumsuz sicil alanların, gerekirse görev yeri değiştirilecek «ikinci defa olumsuz sicil alan personelin göreve devam edip edemeyeceği yetkili makamlarca» kararlaştırılacaktır. Olumsuz sicillere belge eklemek zorunluluğu da öngörülmüştür.

Yönetmelik, sicilin nasıl tutulacağını göstermek üzere sicil belgeleri örneklerini de vermektedir.

Yüksek öğretim kurum ve kuruluşlarında görevli öğretim elemanları için doldurulacak sicil belgesinin «ağırlıklı nitelikler» bölümünde şu konular yer almaktadır:

1 — Atatürk ilkeleri ve inkılâplarına inancı, 2 — Atatürk milliyetçiliğine inancı, 3 — Görevi süresince davranışındaki tarafsızlığı ile hak ve adalet prensiplerine bağlılığı, 4 — Maiyetindekileri Atatürk ilkeleri etrafında birleştirme ve kaynaştırma yeteneği ile millî birlik ve be-

raberliği kuvvetlendirme ruhu ve gücü, 5 — Aşırı akımlar (komünizm, faşizm ve teokratik devlet anlayışı) ile bölücülüğe ve gericiliğe karşı mücadele gücü...

Bir öğretim üyesinin «Atatürk ilkeleri ve inkılâplarına ve Atatürk milliyetçiliğine inancı» bir başka öğretim üyesince, nasıl ve ne yolla saptanacaktır?

Örnek verelim :

Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Aydın Taneri, «Atatürk Milliyetçiliği» diye bir kavram olmadığını ileri sürmektedir. (5 Aralık 1979 Tercüman, 9 Şubat 1981, Yeni Sözcü)..

Şimdi, Sayın Taneri, bu sicil yönetmeliğinin «Atatürk Milliyetçiliğine İnancı» bölümünün neresine sığacaktır? Ya da tam bunun tersine: Sayın Taneri, kendilerini «Atatürk milliyetçisi» olarak gören öğretim üyelerini «Atatürk ilkeleri ve inkılâplarına» karşı mı sayacaktır? Sayın Taneri, milliyetçilik görüşünün bir siyasal partinin görüşü ile uyuştuğunu, yukarıda andığımız 5 Aralık 79 tarihli yazısında belirtme gereğini duymuş ve A.Ü.'nin açılış töreninde yaptığı konuşmada, açıkça, «Atatürk'ü saptırmak, Atatürk ve onun yolunda gidenler için bir şereftir» demiştir.

Atatürk konusunda Prof. Taneri gibi düşünenler olduğu gibi bu düşünceleri Atatürk ile bağdaştırmayanlar da vardır. Şimdi, hangisi, hangisini «Atatürkçü» sayacaktır? Bu konudaki sicil nasıl tutulacaktır?

Bir başka değerlendirme konusuna geçelim

«Ağırlıklı Nitelikler» başlığında «aşırı akımlar (komünizm, faşizm ve teokratik devlet anlayışı) ile bölücülüğe karşı mücadele gücü» diye bir başka değerlendirme konusu yer almaktadır. Bu değerlendirme nasıl yapılacaktır?

Birkaç örnek verelim

Ankara Üniversitesi Sayın Rektörü Prof. Dr. Tarık Somer'in yöneticileri yargılanmakta olan bir siyasal partiyle yakınlığını kanıtlayan elyazılı mektup fotokopisi elden ele gezmektedir. Yardımcısı Prof. Dr. Erol Cansel 12 Mart 1971 öncesi, solculukta mangalda kül bırakmadığı

günlerde «Böbrek kanserinden öleceğime faşist kurşunu ile öleyim» diye konuşmalar yapıp, devrimci öğrencilerle kolkola yürümüştü. ODTÜ Rektörü Sayın Prof. Mehmet Gönlübol'un Sovyet dış politikasını öven bilimsel incelemesi ile «Objektif olarak düşünüldüğünde, Türkiye'nin NATO ve Amerika ile ilişkileri hakkında radikal solun yaptığı eleştiriler bazı noktalarda haklıdır» yolunda yazılar yazılmıştı (Dış Politika, Aralık 1971, s: 11).

Bu kadar uzağa gitmeye ne gerek var. Bu sicillerin gönderileceği en üst makamda oturan Sayın Prof. Dr. İhsan Doğramacı, «Memleketimizde üniversitelerin mütevelli heyetleri yerine yetkili öğretim üyeleri tarafından seçilen organlar tarafından yönetilmeleri ve denetilmeleri daha uygun olur» diye özerk üniversite adına ateşli konuşmalar yapmış değil miydi? (Üniversitelerimizin Yönetim Sorunları, Türk Devrim Ocakları Genel Merkezi yayını, 1967, İst. s: 51).

Bunlara bakıp, YÖK'ün bu birbirinden değerli öğretim üyelerini «solcu» ya da «sağcı» akımlarla ilgili saymak pek kolay değil midir?

Sicil belgesinin «Ahlâkî Nitelikler» başlıklı bölümü de çok ilginçtir. Örneğin öğretim üyelerinin «kişisel çıkarlarına karşı koyabilme yeteneği» nasıl ölçülecektir? Üniversite dışında kazanç sağlayan tıp profesörleri ile bizim «holding profesörleri» adını taktığımız hukuk ve iktisat profesörlerinin «kişisel çıkarlara karşı koyabilme yeteneği» hangi ölçütlere göre belirlenecektir? Dahası var: Öğretim üyesinin «aile düzeni, kendisinin ve eşinin ahlâk inancı da» değerlendirme konusu olacaktır. Peki, bir rektör ya da dekan, bir öğretim üyesinin eşinin «ahlâk inancını» nasıl ve ne yolla saptayacaktır?

Verdiğimiz bu örnekler, değerlendirmelerin ne kadar «sübjektif» ölçülere bağlı olacağını göstermeye yetmektedir. Siyasal değer yargılarının egemen olduğu bir ülkede, bu tür sicillerin üniversitelerin içinde ilerde cadı kazanları kaynatacağından endişe ediyoruz.

Hele, hepimizin üzerine titrememiz gereken Atatürk adının böyle sübjektif değerlendirmelere konu olması da-

ha da üzücü olmayacak mıdır? Kimin Atatürkçülük anlayışı geçerlidir? Bir öğretim üyesi, bir başka öğretim üyesinin Atatürkçü olup olmadığını, bu «inancı» taşıyıp taşımadığını söyler misiniz, nasıl anlayacak, nasıl saptayacaktır? Bir davranış ile belirlenmeyen, dışa vurulmayan, eyleme dönüşmeyen bir «inanç» olumlu ya da olumsuz bir sicile (çok iyi, orta, yetersiz) nasıl konu olacaktır?

Üniversitelerimizde bilim adamları yerine cüppeli «siyasî komiserler» mi yetiştirilecektir?

(14 Mart 1984 Çarşamba)

GİZLİ BELGELERLE...

Şu olaylara bakın: ABD Dış İlişkiler Komisyonu, Türkiye'ye yapılacak askerî yardımı Kıbrıs konusunda verilecek bir ödüne bağlıyor. Bu yapılırken, ABD Kongresi'nde 24 Nisan tarihinin «Soykırım Günü» olarak ilânı için önergeler veriliyor. Fransa'da ise soykırım savlarının ders kitaplarına konması için hazırlıklar yapılıyor.

Aynı günlerde, Ermeni terör örgütleri eylemlerini sürdürüyor. Bütün bunlardan sonra ABD yönetimi uluslararası terörden söz edebiliyor.

24 Nisan tarihi soykırım günü olarak ilân edilecekmiş.. Sanki ABD, Vietnam'daki, Fransa da Cezayir'deki insanlık suçlarını unutturdular. Sanki ABD yönetimi, Şili'de halk oyu ile seçilmiş Devlet Başkanı Allende'nin CIA darbesi ile devrilmesinin hiç anımsanmayacağını sanıyor. Sanki ABD'nin Grenada'ya, daha dün kadar yakın bir zamanda Fransa'nın Çad'a asker göndermelerinin hiç ama hiç akla gelmeyeceği düşünülüyor.

Ermeni olayını, bugün için uluslararası terörün bir parçası olarak görüyor ve bunun için bütün devletleri ortak bir savaşa çağırıyoruz.

Yok eğer, Ermeni sorununun dünü, önceki günü karıştırılırsa, Amerikalı dostlarımız bundan hiç hoşnut kalmazlar.

İsterseniz, bu konuda birkaç tarihsel belgenin satır başlarını aralayalım :

İngiliz Kraliyett Matbaası tarafından basılan Birinci Dünya Savaşı ile ilgili gizli belgeler, Erol Ulubelen tarafından Türkçeye çevrilmiş, önce Doğan Avcıoğlu'nun yönetimindeki Yön dergisinde yayınlanmış, daha sonra kitap olarak basılmıştır. İkinci basımı Çağdaş Yayınları tarafından yapılan «İngiliz Belgeleriyle Türkiye» kitabında, Birinci Dünya Savaşı sırasında Ermenilerin Amerikalılarca nasıl desteklenip kışkırtıldıklarını gösteren belgelere yer verilmiştir.

Okuyalım :

Gizli Belge: Sayfa 735, Belge No: 492.

Amiral Webb'den Lord Curzon'a yazılan 19 Ağustos 1919 tarihli yazı :

— ...Amerika, Trabzon ve Erzurum'u içine alan bir Ermenistan'ı himaye edecek. Geri kalan dört ili de bir Kürt devleti olarak İngilizlerin himayesine bırakıyor..

Gizli Belge: Sayfa No: 60. Belge No: 46.

5 Nisan 1920 günü Mr. Lindsay'in Washington'dan Lord Curzon'a yazdığı yazı :

— Amerikan Senatosu Ermenistan'ın mandası işini görüştü. Beş yılda 757 milyon dolar verecekler. İlk başlangıçta 50.000 kişilik bir ordu yollanacak, daha sonra 200.000 kişiye çıkacak. Amerika kuvvetlerinin başına General Zames G. Harbord getirilecek. Ayrıca bütün Türkiye'nin mandası için de görüşmeler yapılmaktadır.

Gizli Belge: Sayfa No: 71. Belge No: 63.

16 Mayıs 1920 günü Sir A. Geddes'in Lord Curzon'a yazdığı yazı

— Amerikan hükümeti, Ermenistan'ın Adana da dahil korunmasını istiyor. Silâh, cephane, demiryolu ve her türlü malzemeyi buraya sevk edecekler. Boşaltım, Karadeniz limanlarında Amerikan bahriyesi tarafından ve Amerikan donanmasının himayesinde yapılacak.. Türklerin yapacağı en ufak bir hareket Amerikalılar tarafından bastırılacaktır..

Gizli Belge: Sayfa No: 300, Belge No: 38.

28 Şubat 1920 Londra konferansı tutanaklarından bir parça :

— Mustafa Kemal kendisini Erzurum Valisi ilân etmiş. Erzurum'da yeni kurulacak Ermeni devletinin katılacağı bir sırada bu çok anlamlı bir harekettir. Bu adam olmasaydı Ermenilerin bir şansı olurdu.

Gizli Belge: Sayfa No: 81, Belge No: 10.

Tarih 16 Şubat 1920. Londra konferansı tutanaklarından bir başka parça:

— Ermenistan'a 6 ilden başka Trabzon ve Adana da verilmelidir. Amerika, Ermenistan'a yardım edecektir ve mandası altına almayı da kabul ediyor. Fransa ise Adana'yı kendisi için istiyor...

Gizli Belge: Sayfa No: 99, Belge No: 12.

Londra konferansı tutanağından bir başka ilginç parça

— Lord Curzon, Erzincan'ın da Ermenistan'a verilmesini, Karadeniz'de de bir Lazistan kurup, Ermenilerin mandasına vermek istiyor...

Bu belgeler, bugün ABD Kongresi'nde 24 Nisan tarihini «Soykırım Günü» olarak ilân etmek isteyenlerin amaçlarını olduğu kadar, ABD'nin Lozan Barış Antlaşması'na niçin imza koymadığını da anlatmaya yetmektedir.

Atatürk, Ermeni sorununun, «Dünya kapitalistlerinin ekonomik çıkarlarına göre çözülmek istendiğini» söylememiş miydi? (Söylev ve Demeçler, C: 1, S: 233). Olay, dün olduğu gibi bugün de böyledir.

Biz bugün bunca saldırıdan sonra, bu gizli belgeleri, örneğin devletin televizyonunda tek, tek halkımıza gösterebiliyor muyuz? Gösteremiyorsak, Ermeni sorununun çokuluslu yanını ve uluslararası terör ile ilgisini, diplomatik forumlarda, nasıl anlatabiliyoruz?

24 Nisan tarihini soykırım günü ilân edip, Ermeni terör örgütlerine destek olan Amerikan Kongre üyeleri 1920'lerde, topraklarımız üzerinde Ermeni devleti kurmak isteyen Amerikalıların torunlarıdır. Bizler de bunlara kar-

şı Kuvay-i Milliyecilerin torunları olduğumuzu kanıtlamak zorundayız.

«Milliyetçilik» budur, neredesiniz efendiler, beyler, beyzadeler, hanımefendiler? Budur, budur, budur işte...

(1 Nisan 1984 Pazar)

YÖNÜNÜ BULDU...

Sosyalist eğilimli Yön dergisi, ilk sayısını 20 Aralık 1961 günü yayınladı. Dergi, Doğan Avcıoğlu'nun yönetimindeydi. İlk sayıda Avcıoğlu'nun «Kemer Sıkalım» başlıklı başyazısı ile Çetin Altan'ın «İnsanlığı, hürriyeti, adaleti sevenler liberalizmin savunmasını yapmalıdırlar. Nitekim biz insanlığı, hürriyeti ve adaleti sevdiğimiz için savunmayı burada yapıyoruz işte, zenginler, kimbilir nasıl memnun olacaklar ve kimbilir bizi nasıl takdir edecekler şimdi» diye biten «Yaşasın Liberalizm» başlıklı alaycı yazısı, Mümtaz Soysal'ın «Sosyal Devlet»i konu alan incelemesi, Turan Güneş'in, Abdi İpekçi'nin, Nimet Arzık'ın, Sadun Aren'in yazı ve incelemeleri ile çıkmıştı.

Yön dergisinin daha sonraki sayıları, İlhan Selçuk'un, İlhami Soysal'ın, Aziz Nesin'in, Türkkaya Ataöv'ün, Bahri Savcı'nın, Muammer Aksoy'un, Sabahattin Eyüboğlu'nun, Şevket Süreyya Aydemir'in, Hasan Hüseyin Korkmazgil'in, Attila Ilhan'ın yazı ve incelemeleri ile sürdürülmüştü. Ben de gazeteciliğe Yön dergisinde başlamıştım.

Yön dergisinin ilk sayısı, «Aydınların Ortak Bildirisi» ile çıkmıştı. Bildiri, «Ağırlık merkezi özel teşebbüs olan bir iktisadî sistemin, bugünkü yapısıyla Türkiye'yi hızla ve sosyal adalet içinde çağdaş uygarlık seviyesine eriştirebileceğini sanmıyoruz. İktisat ilminin ve tarihin ışığında inanıyoruz ki, özel teşebbüse dayalı kalkınma yavaştır, ıstıraplıdır, israflıdır ve sosyal adaletle bağdaşması, azgelişmiş bir memlekette imkânsızdır. Böyle bir kalkınma, siyasî gücün geniş ölçüde iktisadî güce tabi kılınması yüzünden demokratik de değildir» görüşüne yer vermekteydi.

Bildiri ile «Köy Enstitüleriyle açılan yalu genişletmek... Sendikaların kuvvetlendirilmesi, ağanın yerini teşkilâtlanmış çiftçinin ve kaaperatifin almasını sağlayacak şekilde taprak refarmunun gerçekleştirilmesi» istenmekteydi.

Bildirinin ana düşüncesi ve istemi, «günümüz gerçeklerine uygun yeni bir devletçilik anlayışını» gündeme getirmekti.

«Yön bildirisi» alarak adlandırılan bildiride imzaları bulunanların bir kısmını anımsatalım

— Muammer Aksay, İhsan Ada, Tahir Alangu, Çetin Altan, Reha Aybay, Erdağan Alkin, Orhan Asena, Sadun Aren, Türkkaya Ataöv, Dağan Avcıağlu, Arslan Başer Kafaağlu, Alev Caşkun, Ömer Sami Caşar, Mustafa Ekmekçi, Oktay Ekşi, Muzaffer Erdast, Turan Güneş, Ali Gevgilili, Abdi İpekçi, Suphi Karaman, Hasan Hüseyin Karkmazgil, Fethi Naci, Çetin Özek, Mahmut Makal, Bahri Savcı, Ilhan Selçuk, Turhan Selçuk, Ali Ulvi, Tahsin Saraç, Murat Sarıca, Mümtaz Saysal, İlhami Saysal, Server Tanilli, Taner Timur, Engin Tonguç, Orhan Takatlı, Osman Nuri Tarun, Cavit Orhan Tütengil, Mükerrem Hlç, Erhan Işık, İdris Küçükömer, Suphi Karaman, Gültan Kazgan, Attila Ilhan, Merih Sezen, Erdinç Gönenç, Mustafa Özyürek...

Bugün de güncelliğini ve canlılığını karuyan bu bildiriye 1961 yılında birçak ilerici aydın imzasını kaymuştu.

Bu bildiri, devletçi bir kalkınma yöntemi ile demakratik sasyalizme yönelmeyi amaçlamaktaydı. Yön dergisi, daha sanraki sayılarında bu görüşü daha da açmış, Avcıağlu'nun, İlhan Selçuk'un, Mümtaz Saysal'ın ve Abdi İpekçi'nin kalemlerinden demakratik sasyalizm görüşü savunulmuştur.

Yön dergisini ve Yön dergisinin öncülüğünde yayınlanan artak bildiriyi bugün saygıyla anıyaruz.

Yön, demakratik sasyalizme yöneliyardu. Yön bildirisine imza kayanların bir kısmı aynı görüşleri bugün de inançla sürdürürlerken, bazıları liberalizm, özel teşebbüs-

çülük ve 24 Ocak yönünde kulaç atmaktadırlar. Ne diyelim?

10 Ocak 1961 tarihli Yön dergisinde, bunca imza arasında «Tunca Toskay İktisat Fakültesi mezunu» diye bir imzaya da rastlanmaktaydı. O günlerin, «Yön bildiricisi» Tunca Toskay, bugün «Dört eğilimi birleştirdiğini» söyleyen Özal hükümetince TRT Genel Müdürlüğü koltuğuna oturtulmuştur.

Prof. Dr. Tunca Toskay, bugün -ki fiziki coğrafya profesörüdür- en sonunda hem coğrafya, hem de siyasal yönünü bulmuştur. Biz ise o günkü Yön'ün yönünde inançla ilerliyoruz.

TRT Genel Müdürü Tunca Toskay'a Yön bildirisine imza koyan arkadaşlarını anımsayıp, «Eski dostlar/eski dostlar» şarkısını haber bültenlerinde anons müziği yapmasını salık veririz.

(4 Nisan 1984 Çarşamba)

AİLE HUKUKU...

Başbakan Özal'ın küçüğü, Yusuf Bey biraderimizin bugünlerde DPT müsteşarlığına atanması söz konusuymuş. İyi olur. Özal, «iş bitirici» kadrosunu, ya akrabalarından ya da yakın arkadaşlarından seçiyor.

Büyük şirketlere «has adamlarını» gönderiyor, şirket danışmalarını da müsteşarlıklara getiriyor.

Yani, anlayacağınız, yabancı ile iş yapmıyor, yabancılık konusunda bir tek yabancı sermayeye güveniyor, o kadar.

İçişleri Bakanımız Ali Tanrıyar, Özal'ın bacanağıdır; Tarım, Orman ve Köyişleri Bakanı Hüsnü Doğan yine Özal'ın dayısının oğludur. ANAP'ın İstanbul Şişli Belediye Başkanı da Özal'ın hısımıdır. DPT'ye de kardeşi gelince işler tamam olacak...

İç güvenlik bacanağa, ekonomi küçük biradere, tarımcılık, ormancılık ve köycülük de dayı oğluna havale edilmiş oluyor. Sakın büyük birader Korkut Özal'ı unut-

mayın. Korkut biraderimiz, şimdilik perde arkasındadır. Vali kararnamelerini belki Korkut Bey'e sorarlar. Eh ne de olsa İçişleri Bakanlığı yapmadı mı?

Fakat kulağımıza gelen haberler, Korkut biraderimizin idarî işlerden daha çok ticarî işlerle ilgilendiği yolundadır. Korkut Özal, cin gibi zekidir, zekâ yarışında ağabeyi Turgut Özal'ı belki geride bırakır. Ne yapsın Korkut bey bugünlerde? Yağmur yağdı, böyle oldu. O da yakında siyaset sahnesine çıkar.

Şimdi medar-ı maişet ile meşguldür...

Anayasa ne diyor :

— Hiçbir aileye imtiyaz tanınamaz...

Özal ailesi bu kuralın dışındadır. Özal ailesi, hısım ve akraba ile devlet yönetimine elkoymuştur. Böylece devlet daha samimi biçimde yönetilmektedir.

Söz gelişi İçişleri Bakanı pek samimi olmadığı bir parti adamıysa, Başbakan iç güvenlik konularında nasıl bilgi isteyecekti?

— Sayın Bakan, acaba şu son operasyon hakkında size ulaşan bilgileri görebilir miyim?

Oysa şimdi böyle mi? Açar telefonu, konuşur

— Yahu bacanak, şu Dündar Kılıç'ın İstanbul'da kestiği çekleri kimler tahsil etmiş Allahaşkına?

İş bu kadar kolay!

Tarımla, ormancılıkla, köyişleri ile ilgili bir sorun mu oldu, acar telefonu sorar dayı oğluna!

— Hüsnü, ne oldu bu orman işi?

Hüsnü Doğan'ın bu konuda bir sorunu oldu mu, Turgut ağabeyi yerine Korkut ağabeyini arar. Korkut bey, Tarım ve Orman Bakanlığı yapmış değil miydi?

— Abi, nasıl yapacağız bu işleri?

«Aile hukuku» Özal'ın «iş bitirici» eylem ve işlemlerinde tam anlamıyla yürürlüktedir.

Özal, elbette kendi kadrosunu kuracaktır. Geçmişte de böyle olmadı mı?

Özal, Demirel hükümetinin DPT müsteşarıyken, merhum Yılmaz Ergenekon, Teşvik ve Uygulama Dairesi Başkanlığı yapmaktaydı. Ergenekon, sonra Maliye Bakanı ol-

du. Ergenekon Bakan olunca, DPT Teşvik ve Uygulama Şube Müdürü Şükrü Akgüngör'ü Devlet Yatırım Bankası Genel Müdürlüğü'ne getirdi. Ergenekon, DPT'den arkadaşı Zafer Özkaynak'ı da Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü'ne atadı.

«Özal'ın DPT kadrosu» son yılların etkili bürokratları oldular: DPT Koordinasyon Dairesi Başkanı Ekrem Ceyhun, önce Başbakanlık Müsteşarı, sonra Devlet Bakanı oldu. DPT Sosyal Planlama Daire Başkanı Prof. Nevzat Yalçıntaş, TRT Genel Müdürlüğü'ne getirildi. Özal'ın DPT uzmanları, Şekip Altay ve M. Ali Alanyalı da Maliye Bakanlığı Müsteşar Yardımcılıkları koltuklarına oturtuldular.

Özal'ın DPT uzmanı, Dr. Agâh Oktay Güner, önce Ticaret Bakanlığı Müsteşarlığına getirildi, sonra aynı bakanlıkta bakan koltuğuna oturtuldu.

DPT Müsteşarlık Araştırma Grubu uzmanı Yılmaz Arıtürk, Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanı yapılmış, grup uzmanlarından Şahin Tolunoğlu (Ağca'nın ifadelerinde adı geçen) Atom Enerjisi Genel Sekreterliği'nde görevlendirilmiştir. DPT uzmanı Sabri Aytemiz, bir süre Çalışma Bakanlığı Müsteşar Yardımcılığı'nda bulunmuş, DPT Genel Sekreter Yardımcılarından Hikmet Büyüklimanlı, Devlet Personel Dairesi Genel Sekreterliği'ne atanmıştır.

DPT'de Şube Müdürü Yahya Oğuz, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Müsteşarlığı'na getirilmiş, DPT uzmanlarından Temel Karamollaoğlu, önce Sanayi Bakanlığı'nda «Yaygın sanayi koordinatörlüğüne» atanmış, daha sonra milletvekili olmuştur. DPT uzmanlarından, Fevzi Kılıç ve Sabahattin Beyaz da Dr. Güner'in, Ticaret Bakanlığı'nda aynı bakanlıkta genel müdürlüklere getirilmişlerdir.

Özal'ın kadrosu, aslına bakarsanız, yıllardır devlet bürokrasisini elinde tutmaktadır. İşin garibi bürokrasiden yakınanlar da bunlardır. Şimdi, ekonomide yabancı sermaye devri başlarken, devlet yönetiminde de «aile denetimi» kurulmaktadır.

«Özal ailesi» demokrasimizin vazgeçilmez unsurudur. Hep birlikte sahip çıkalım!

(15 Nisan 1984 Pazar)

AYDIN HOŞGÖRÜSÜ...

Şair Mehmet Emin Yurdakul, «Bırak Beni Haykırayım» adlı şiirinde «Bırak beni haykırayım, susarsam sen matem et/Unutma ki şairleri haykırmayan bir millet/Sevenleri toprak olmuş öksüz çocuk gibidir» diye seslenir.

Bir ülkede, demokrasinin en sağlıklı güvencesi, çeşitli eğilimdeki aydınlarının özgürce konuşabilmeleridir. Siyasette ve ekonomide tek yönlü ve seçenekli görüşler olmaz. Yaşadığımız yüzyıl, çeşitli siyasal görüşlerin sergilendiği yeni bir dünyaya tanık oluyor. Böyle bir dünyada, Türk toplumu, suskunluğa ve durağanlığa terkedilemez. Terkedilmeyeceği gibi, siyaset ve ekonomi adına «resmî görüş ve ideolojilere» de tutsak edilemez.

Demokrasinin varlık nedeni, çeşitli seçeneklerle oluşacak kadroların, halkın oyu ile seçilip, ülkeyi yönetmeleridir.

Ülke aydınlarının, başta anayasa olmak üzere yasal düzenlemeleri ve bu uygulamaları eleştirmeleri demokrasinin yine varlık nedenlerindendir. Asıl üzücü olan, ülke sorunlarının yurt dışında tartışılır olmasıdır. Yurt dışındaki birtakım sorumsuz kişi ve örgütlerin Türkiye'ye ilişkin propaganda ve kampanyaları, hiç şüphesiz, belli amaçlarla yapılmaktadır. Yurt dışında birtakım örgütlerin, Avrupa Konseyi gündeminde bulunan Türkiye'yi yıpratmak için böylesine girişimlerde bulundukları gözlenmektedir.

Bütün bunlar olurken, yurt içinde, birtakım yasal düzenlemelerle, idarî nitelikteki eylem ve işlemler, yasaların öngördüğü kalıplar çercevesinde eleştirilmezse, yurt dışında yapılan propaganda daha etkili olmaz mı? Yurt dışındakiler «İşte Türkiye'de kimse uygulamaları eleştiremiyor, bu da bizim haklılığımızı gösterir» diye yeni yeni propagandalar yapmazlar mı?

Türkiye'de birtakım ciddi tartışmaların yapılması, demokrasiye geçme süreci içinde olduğumuzun belirti ya da kanıtı sayılabilir. Suskunluk ise tam tersine kanıtların oluşmasına yol açar. Ülke sorunları üzerinde yasal çerçeveler içinde ağırbaşlı tartışmalar yapılması, hem Tür-

kiye'de demokrasiye geçiş döneminin süresini kısaltacak, hem de yurt dışı örgütlerin elindeki propaganda olanaklarını ellerinden alacaktır.

Son yıllarda yaşanan büyük çalkantı ve gerginlik, insanların birbirlerine kuşkuyla bakmalarına yol açtı. Sol kesim, sağ kesim aydınlarının bir kısmını «CIA ajanı», sağ kesim de solcu aydınların hemen hemen tümünü «KGB maşaları» olarak görmeye ve göstermeye çalıştı. Bu yazı ve çizilere bakarsanız, ülkemiz CIA ve KGB ajanlarının bilek güreştirdiği bir ülke olmuştur Siyasal sahneleri ve düşünce yaşamını böylesine gerginlikler içine sürüklemenin kime, ne yararı dokunmuştur?

Peki, «CIA ajanı» olmadan sağcı, «KGB maşası» olmadan solcu olunmaz mı? Elbette olunur. Aydınların büyük çoğunluğu bu iki etkinin çok dışındadır.

Ülkede, «liberal sağ» anlayış ile «liberal sol» görüş arasında karşılıklı hoşgörüye dayalı bir dayanışmanın yaratılması gerekir. Demokrasiyi yaşatacak olan siyasal iklim de budur. Bugüne kadar bir türlü sağlanamamış olan bu dayanışma ve oluşturulamayan hoşgörü ortamı, Türk demokrasisine çok pahalıya mal olmuştur. Hiç olmazsa bundan sonra, demokratik hak ve özgürlükler konusunda liberal sağ ile liberal sol arasında hoşgörü köprüleri kurulmalıdır.

Örneğin bir aydın hukukçu, ceza yargılaması sisteminde «savunmanın suçlama ile başlamasını» sağlayıcı değişiklikler yapılarak, işkence savlarının kaynağında kurutulmasını isterse, bu istemleri dile getirmesinin solculukla, sağcılıkla ne ilgisi olabilir? Ya da yurt dışındaki örgütlerle bu isteklerin ne gibi amaç birliği görülebilir? Bir aydın, düşünce ve sanat ürünlerinin özgürce oluşumunu engelleyici kuralların kaldırılmasını isterse, bunun yadırganacak ne gibi yönü vardır? Siyasal partilerin özgürce kurulup, örgütlenmelerini savunan görüş ya da özlem, solculukla, sağcılıkla eşdeğer görülebilecek bir ideolojik saplantı mıdır? Yok, yok hayır. Bir ülkede düşünceler ve inançlar ve bu inançları somut çözüm yollarına bağlayacak seçenekler, ancak ve ancak ülke insanlarının

varlıkları ve özverileri ile oluşur.

Ülke aydınları, ülke yönetimi ile ilgili düşünce üretip, bunları korkusuzca yayamıyorlarsa, bu aydınlar, korkarız ki, yavaş yavaş kendi ülkelerine ve ülke sorunlarına yabancılaşır. O zaman, Türk demokrasisi ile ilgili tartışmalar, yurt dışında sorumsuz kişi ve örgütlerin tekeline iyice bırakılmış olur. En büyük sakınca da işte bu noktada başlar.

Bu konuda şair Yurdakul gibi düşünmemek elden gelmiyor.

— Aydınları düşünce üretemeyen bir millet, sevenleri toprak olmuş öksüz çocuk gibidir...

(17 Nisan 1984 Salı)

KÜRSÜALTI...

Ankara'da en çok vergi veren işadamları arasında Ankara Üniversitesi SBF Ticaret Hukuku Profesörü Sait Kemal Mimaroğlu da var. Oğuz Gürsel 307 milyon ile birinci, Vehbi Koç 302 milyon ile ikinci, MDP'nin kuruluş aşamasında yazıhanesini Sunalp Paşa'nın emrine veren, ünlü «mavi ev»in sahibi Kemal Horzum 260 milyon lira ile üçüncü sıradadır. SBF Profesörü Mimaroğlu da 110 milyon ile onuncu sırada yer almıştır.

Mimaroğlu, TÖBANK Yönetim Kurulu Başkanı'dır. Bu yüzden kazanç kaynağının bankacılık olduğu anlaşılmaktadır. Bir üniversite profesörünün bu kadar vergi verecek kadar çalışması için bütün enerjisini ve gücünü üniversite dışında harcaması gerekmez mi?

Mimaroğlu, kuruşu kuruşuna, tam 110 milyon 746 bin 731 lira ödemiş. Her ay için 9 milyon 228 bin 894 lira, her gün için 307 bin 629 lira vergi düşüyor. Ne diyelim, ömrüne bereket!

Sayın Mimaroğlu'nun üniversiteden aldığı aylık, ödediği verginin gün başına düşen tutarının ancak üçte biri kadardır. Eh, o da yeter.

Sayın Mimaroğlu'nun ödediği vergiye diyeceğimiz

yok, inşaallah gelecek yıllarda daha çok kazanır ve daha çok vergi öder.

Para veren altın bulsun. Bilebildiğimiz kadarı ile kendisinin iç dünyası, dış dünyasından da zengindir. Kendisi ayrıca roman yazarıdır. Bizim eleştiri konumuz, üniversite öğretim üyelerinin üniversite dışındaki işleridir. Üniversite dışı kazancından bu kadar vergi ödeyen bir öğretim üyesi, zamanının kaçta kaçını öğrencilerine ayırır? Ne zaman bilimsel araştırma yapar? Konusu ile ilgili yerli ve yabancı yayınları nasıl zaman bulur da izler?

Dahası da var...

Bir üniversite öğretim üyesi, bir bilim adamı olarak emek ve sermaye arasında nasıl yansız kalabilir?

Biz yıllarca, özerkliği, hükümetlere karşı savunduk. Sandık ki, hükümetler üniversite yönetimine karışmazlarsa, özerklik sağlanır. Bu, elbette özerkliğin bir parçasıydı. Fakat özerkliğin asıl önemli yanı, öğretim üyelerini sermaye çevrelerine karşı özerkleştirmekti. Özerkliğin bu yanı, gereği gibi anlaşılmadı ve anlatılamadı.

Bugün «holding profesörü» adını takdığımız özel sektörün pahalı danışmanları, toplum çıkarları söz konusu olduğunda, acaba, danışmanlıklarını yaptıkları şirketlerin ve holdinglerin çemberlerini kırıp, inandıkları gerçekleri kamuoyuna açıklayabiliyorlar mı? Bunlar, serbest piyasa ekonomisine inandıkları için mi holding danışmanı oluyor, yoksa holding danışmanı oldukları için mi serbest piyasa ekonomisini savunur görünüyorlar?

Söyler misiniz, bu değerli ekonomi ve hukuk profesörleri, henüz hukuksal çerçevesi bile çizilmemiş bir sermaye piyasası düzenini eleştirmek için yaptılar? Ne yazdılar, ne çizdiler? Bankerler batarken, «orta direk» adı verilen memur, işçi, emekli, dul, yetim ve esnafın binbir emekle biriktirdikleri paralar, neredeyse bir çeşit «kaynak transferi» yoluyla büyük holdinglere, şirketlere akarken ekonomi ve hukuk bilimi adına ne yaptılar?

Prof. Mimaroğlu'nun kendisi ile pek o kadar ilgili değiliz. Hiç kuşkusuz, başarılı bir bankacıdır. Ama bir öğretim üyesi, bütün zamanını, işini, gücünü öğrencilerine

ve kitaplarına mı vermelidir, yoksa dışarıdaki işlerine mi?. Sorun budur. Sorun, bir bakıma üniversite düzeninin nasıl işlediği ve YÖK düzeninden sonra da nasıl işletildiği sorunudur.

Basın dâvaları nedeniyle, Kemal Ilıcak'ın avukatı İstanbul Hukuk Fakültesi Ceza Hukuk Profesörü Sahir Erman ile adliye koridorlarında sık sık karşılaştığımızda hep düşünürdüm. Duruşma saati gelsin diye sabahtan öğleye kadar mahkeme kapısında beraberce beklerdik. Öğrencilerine ders vermesi, seminerler, doktoralar yaptırması gereken bir profesör, bir günde 5 saatini yalnızca bir dâva duruşması için harcarsa, geriye ne kalmaktadır? Prof. Erman şimdi, ünlü işadamlarından Mehmet Emin Karamehmet'in avukatıdır, bilebildiğimiz kadarı ile Bezmen Ailesi'nin avukatıdır. Daha nice ünlünün avukatıdır. Prof. Erman, en olgun çağında, bugün öğrencilerine mi daha çok zaman ayırmaktadır, yoksa, Ilıcak'lara, Bezmen'lere ve Karamehmet'lere mi?

Hangilerine?

Dün üniversite özerkliği, bugün öğretim üyelerini sicil yönetmeliklerine bağlayan şu YÖK düzeni, Erman'ların adliye koridorlarında dolaşıp bavul dolusu para kazanmaları için midir?

Ticaret yapmalarına izin verilenler, özel muayenehaneli doktorlar ile üniversite öğretim üyeleridir. Bunlar, sabahtan öğleye kadar devlet memuru, öğleden sonra serbest meslek erbabı sayılırlar. Nasıl iştir bu?

Prof. Mimaroğlu yılda devlete 110 milyon vergi veriyor, versin; önemli olan üniversiteye ne verdiğidir.

Evli evine, köylü köyüne; üniversite öğretim üyesi de üniversiteye!. Bankacılık yapacaklar bankalara, avukatlık yapacaklar yazıhanelere, doktorluk yapacaklar muayenehanelere, holding danışmanlığı yapacaklar da haydi holdinglere..

Üniversite, yalnızca ve yalnızca, kendilerini, öğrencilerine, araştırmalara, laboratuvarlara ve hastalarına ayırabilecek öğretim üyelerine bırakılmalıdır.

(19 Nisan 1984 Perşembe)

KÜRSÜÜSTÜ...

Geçenlerde «Kürsüaltı» başlığı ile üniversite dışında çalışan öğretim üyelerini eleştiren bir yazı yazmıştım. Yüksek Öğretim Kurulu üyelerinden Prof. Sayın Kemal Karhan, YÖK'ün «devamlı statü» ve «kısmî statü» diye ikili bir düzen getirdiğini, «kısmî statü» içinde çalışan öğretim üyelerinin yönetici olamayacaklarını, bu öğretim üyelerinin durumlarının üniversitelerce inceleneceğini belirttikten sonra şunları yazıyor

— 12 Eylül öncesi dönemlerde devamlı statüde görünüp bunun imkânlarından faydalandıkları halde, üniversite dışında mesleklerini icra edenler hakkında, ne bir tedbir alınmış ne de bunu yaptıkları sabit olanların tecziyesi cihetine gidilmişti. Bu üniversite senatosunun böyle biri hakkında ancak, devamlı statü tazminatını iade kararı alabildiğini hatırlıyorum. Oysa Yüksek Öğretim Kurulu'nca düzenlenen disiplin yönetmeliğinin 11. maddesi bu gibileri öğretim mesleğinden ve kamu görevinden çıkarma cezalarından birinin verilmesine âmir bulunmaktadır...

Üniversiteler, 12 Eylül öncesinde «tam gün» çalışma düzeni içinde değillerdi. Bu yüzden, anılan olaylara benzer daha birçok olay yaşanmıştı. «Holding profesörlüğü» o günlerde de vardı, bugünlerde de.. Değişen nedir?. Önemli olan öğretim üyelerinin bütün günlerini ve güçlerini üniversiteye ayırmalarıdır. Üniversiteler için böyle bir düzen sağlanamazsa, değişecek olan nedir?. Hiç..

YÖK üyesi Sayın Karhan, duyarlık ve incelik göstererek bu konulara değinmiştir. Kendisine teşekkür ederim. Ancak, aynı incelik ve duyarlığa güvenerek YÖK ile ilgili bazı soruları da tartışmak isterim.

Yüksek Öğretim Yasası'nın «profesörlüğe yükselme ve atama» ile ilgili 26'ncı maddesinde, bir doçentin profesörlüğe yükseltilmesi için «uluslararası düzeyde orijinal yayınlar yapması» koşulu öngörülmektedir. Yasanın yürürlüğe girmesinden bu yana kaç doçent profesörlüğe yükseltilmiştir? Ve bu doçentlerin, yasada tanımı yapılan

«uluslararası düzeyde orijinal» ne gibi yayınları bulunmaktadır?

Profesörlüğe yükseltilen doçentlerin «uluslararası düzeyde orijinal» yayınları yoksa bu değerli öğretim üyelerinin profesörlüğe yükseltilme koşulları eksik demektir. Öyle mi, değil mi? Bu «çiçeği burnunda» profesörlerin «uluslararası» düzeyde orijinal yayınları varsa bunların adlarını bu köşede yayınlamaktan sevinç duyacağımı bildirmek isterim.

Profesörlüğe yükseltilecek doçentler için «uluslararası düzeyde orijinal» yayın yapan kaç tane YÖK üyesi bulunmaktadır?. YÖK üyelerinin bu nitelikte yayınları yoksa, kendilerinde bulunmayan bir yetenek ve niteliği, başkalarında aramaları, biraz üzücü ve düşündürücü olmamakta mıdır?. Profesörleri atamakla görevli YÖK üyeleri, kendilerinde olmayan nitelikleri başkalarında arayıp, atama yaparlarken, ne ölçüde objektif olmaktadırlar?

Türkiye'de uluslararası düzeyde tanınmış kaç öğretim üyesi vardır? Kimdir bunlar? YÖK, bilim dünyasında adını duyurmuş, özgün araştırmalara imzalarını atmış bilim adamlarımızla ilgili ne gibi çalışmalar yapmış, bu bilim adamlarımızı ödüllendirmek için ne gibi girişimlerde bulunmuştur? Hangi fakültede, hangi bilim adamına, hangi araştırmacıya destek olucu çalışmalar yapılmıştır?

YÖK yürürlüğe girdikten sonra, bilimsel çalışmalarda artış sağlanmış mıdır? Sağlanmamış mıdır? «1981 Yüksek Öğretim Reformu ve İki Yıllık Uygulama Sonuçları» adlı yayında, öğrencilerin başarı oranları ile ilgili grafiklerde, başarı notlarında yapılan indirimlerin payı hesaba alınmış mıdır? YÖK ile birlikte üniversitelerimizden kaç öğretim üyesi ve yardımcısı ayrılmış ya da ayrılmak zorunda bırakılmıştır?

Üniversiteler için elbette köklü değişikliklere gerek vardı. Bu değişikliklerin temeli, «tam gün» ilkesine dayanır. Tam gün sağlanmadıkça, üniversiteler ister özerk olsunlar, ister lise düzeyinde bağımlı kurumlar; durum değişmez. Değişmediğini ve değişmeyeceğini de her gün acı örnekleri ile görmüyor muyuz?

Üniversitelerin başına bir siyasal görüşün doğrultusundaki insanları atayarak «reform» yapılmaz!.

YÖK üyesi Sayın Karhan, hangi rektörün, hangi dekanın, hangi siyasal görüş ve kuruluşla ilgisini öğrenmek isterse, YÖK kapısını, mektuplarla, belgelerle, yazılarla çalmaya hazırım.

(29 Nisan 1984 Pazar)

ŞEYTAN ALDI GÖTÜRDÜ...

Son yılların çalkantılı olayları, birçok insanı eritip, tüketti. Enflasyon, yalnızca paranın değerini düşürmekle kalmadı, nice aydını kendi öz değerlerine yabancılaştırdı, onlardan da çok şey aldı götürdü. Toplumun en duyarlı kesimlerinde kişilik erozyonları ile karşılaştık. Siyaset yaşamında, gazetecilik alanında, sanat çevrelerinde yaşanan bu bozgun, toplumumuzu, ileride onarılması güç büyük yıkıntılar içine sürükledi.

Gününü gün etmek, köşeyi dönmek, gemisini kurtaran kaptan olmak gibi bireyci tutku ve çıkarlar, yeni yeni siyasal ve ideolojik ambalajlarla sunulmaya başlandı.

Korkaklıklarına, yılgınlıklarına, dönekliklerine ideolojik kılıf bulmaya çalışanlar da bu gününü gün etme felsefesine dayalı bireyciliğe imdat simitleri gibi sarıldılar.

Gençliklerinde ilerici düşüncelerin bayrakları gibi dolgalananlar, bu çalkantı içinde işveren sofralarının buruşuk peçeteleri oldular.. Yıllar önce söyledikleri sözler, attıkları imzalar ve yazdıkları yazılar günü gelmiş senetler gibi önlerine çıkarıldığında, kinlerinin kör kuyularından gelen boğuk seslerle vicdanlarının sesini bastırmaya çalıştılar. Kendi bilinç ve duygularının çığlıklarını, komplekssler dolu naralarla unutturmaya kalktılar..

Anti-emperyalist inançların ve yarınlara özlemler taşıyan sosyalist düşüncelerin savunuculuğunu yaptıktan sonra, üç beş dışsatım şirketine ihale edilmiş bir holding düzeninin profesyonel avukatlığına soyunmak, bir inanç ve ilke adamı için, ne ağır bir vicdan yarasıdır!

İnsan acıyor, kızıyor ve evet iğreniyor...

Böyle mi olmalı? Kitleleri inanç selleri gibi dalgalandıran insanlar, düzenin belâ çemberlerinden ürküp, bugün birer saray soytarısı gibi patron sofralarında yılışık gülücükler dağıtarak mı günlerini gün etmeliydiler? Kendilerinden sonra gelen kuşakları sırtlarından hançerleme görevi, bir zamanlar mangalda kül bırakmayan eski sosyalistlere mi düşmeliydi? Yok muydu, kişilikleri diri tutarak ayakta kalmanın başka yolu? Zekâ kıvılcımları ile titreşen esprilerin havai fişekler gibi art arda patlatılacağı yerler, bir zamanlar «sömürücü» diye suçlanan insanların yapay ve iğreti sevgi ve saygılarıyla süslenmiş masaları mı olmalıydı?

O sosyalist inançlar, o ilerici özlemler, bir maskeli baloda mı fısıldanmıştı?

Bu konuların üzerinde konuşurken, bir dostum anlattı.

Güney Amerika ülkelerinden birinde çok parlak bir sosyalist yazar. Böyle serüvenler yaşamış. Önce, yazar bir Marksist partiye girmiş. Partide, çok etkin görevler üstlenen sosyalist yazar, partinin sözcülüğü görevini de üzerine almış, parlamentoda sık sık kürsüye çıkıp, konuşmalar yapmış. Partililerin güvenini kazanan yazar, parti kongresine oy birliği ile başkan seçilmiş. Kongreyi «Dünya sosyalizm tarihine geçecek bir toplantı» olarak niteleyen yazar, bu konuşmayı yaptığı günden sonra birdenbire değişmiş.

Söylenti bu ya; çokuluslu istihbarat güçleri, o gece yazar ile temasa geçmişler. Ertesi gün yazar, daha kongre akşamına kadar göklere çıkardığı Genel Başkanı'na ağza gelmedik sövgülerle saldırmaya başlamış. Sosyalist Parti'deki bölünme bu tarihten sonra hızlanmış. Solun bölünmesi, binbir türlü fraksiyona parçalanması, bu tarihten sonra adım adım gerçekleşmiş..

Olaylar, yavaş yavaş aydınlanınca kongre öncesi ve sonrası da açıklığa kavuşmuş..

O sıralarda ülkede bir ihtilâl olmuş ve başbakanlığa tepeden inme bir hukuk profesörü getirilmiş. Yazar, daha

ilk günden başlayarak, daha önce yazdıklarını vicdanının ve alkol ile buğulanmış beyninin çöp tenekelerine fırlatıp bu hukuk profesörünü savunmaya başlamış, ancak güç dengesi, yazarı korumaya yetmemiş, eski yazılarından birinde cumhurbaşkanına hakaret ettiği gerekçesi ile cezaevine sokulmuş. Cezaevindeyken de sol eğilimli bir doktorun verdiği rapor ile yeni cumhurbaşkanının affına sığınmış ve cezaevinden böylece kurtulmuş..

Yazar, o günden sonra Güney Amerika'nın o yoksul ülkesinde düzenin ayrıcalıklı kalelerine çekilmiş, oradan yine zekâ kıvılcımları ile doldurduğu kalemiyle atışlar yaparmış...

Dostum böyle anlatıyor. Sosyalist yazar işte böyle kapitalist düzenin hınk deyicilerinden biri olmuş.. İş ve sermaye çevrelerinden bol alkış ve aferin aldıkça coşmuş, coştukça da her türlü karanlık çevreye karşı savaşanları karalamak için kolları sıvamış..

Dostum bunları anlatırken düşünüyordum..

— Acaba böylesi bizde var mı?

Sanmam ki olsun!

Bu kadarı herhalde olmaz. Belki bunlar, ilerde yazılacak romanların, sahneye konacak oyunların malzemesi olarak kullanılırlar.

Dönekliğin, yılgınlığın, korkaklığın da sınırı var hiç olmazsa.

Şeytanın gör dediği kadar.

(2 Mayıs 1984 Çarşamba)

BİR ÖZERKLİK ANISI...

Yakın tarihimizi ilgilendiren birçok olay, genç kuşaklara kulaktan dolma bilgilerle aktarılıyor. Gerçi, meşrutiyet dönemi ile Cumhuriyetin ilk yıllarına ilişkin doyurucu araştırmalar yayınlanmıştır, ama özellikle 40-50 arasında yaşanan olaylar, nesnel biçimde araştırılıp kamuoyuna sunulmuş değildir. Örneğin Neşet Naci cinayeti,

Turancılar dâvası, Dil-Tarih olayları ve Hasan Âli Yücel-Kenan Öner dâvası, bugün yeterince bilinir mi?

Bu konular, o dönemin bütün siyasal koşullarını yansıtır. Bu olayları bilmeden bugünü değerlendirmeye olanak yoktur.

Sözgelişi, Dil-Tarih ve Coğrafya Fakültesi'nde bir konferans vermek isteyen Prof. Pertev Naili Boratav'ın komünistlikle suçlanması ve bu konferans nedeniyle başlayan olaylar sırasında Rektör Şevket Aziz Kansu'nun kendilerine «milliyetçi» adı takan öğrencilerce hırpalanması bugün yeterince biliniyor mu? Kimdi konferansı engelleyen öğrenci? Ve hangi öğretim üyesiydi, Boratav ve arkadaşlarını resmî yazışmalarla ihbar eden?

50-60 olayları da aynı sis bulutları içindedir. Bu olaylar, kişisel anıların tek yönlü boyutları içinde, çoğu kez çarpıtılmışlardır. Bugünlerde bir araştırmacı çıksa da 1956 yılındaki «SBF olaylarını» ele alıp, Osmanlı İmparatorluğu'ndan bu yana yaşanan olaylar zinciri içinde «üniversite tarihini» yazsa, kimbilir nice olay nasıl aydınlanırdı?

Bu olaylardan biri «nabza göre şerbet verme» atasözü ile birlikte anılır.

Olayı anlatalım mı?

O tarihlerde doçent olan SBF öğretim üyesi Aydın Yalçın'ın profesörlük işlemleri, fakülte kurulundan ve üniversite senatosundan geçmiş, ancak dosya Millî Eğitim Bakanlığı'na takılıp kalmıştı. Yalçın, o sıralar, Forum adlı dergide Menderes hükümetini eleştiren yazılar yazmaktaydı. Bu yüzden, Millî Eğitim Bakanlığı, bir türlü Yalçın'ı profesörlüğe yükseltmek istemiyordu.

O günlerin SBF Dekanı Profesör Turhan Feyzioğlu, «bakanlık emrine» alınmasına yol açan konuşmasının bir bölümünü Aydın Yalçın'ın atama işlemine ayırmıştı.

Feyzioğlu şunları söylüyordu :

— Profesörlüğe yükseltilmesi bir buçuk yıl önce fakültemiz Profesörler Kurulu'nca kararlaştırılıp Ankara Üniversitesi Senatosu'nca da oybirliği ile tasvip edilen arka-

daşımız Aydın Yalçın'ın durumuna kısaca temas etmeyi vazife sayarım.

Üniversitemiz yetkili kurullarından bu kadar önce çıkmış bir kararın tekemmülündeki gecikme hepimizi üzmektedir. Yalnız dünyanın birçok iyi üniversitelerinde kendisine ders tevdi edilebilecek olan değerli bir meslektaşımızın şahsî durumunu değil, fakat bilhassa üniversitenin haklarını ve muhtariyetini ilgilendirmesi bakımından Doç. Aydın Yalçın'ın profesörlüğe terfi kararının bir an önce tekemmülünü beklemek hakkımızdır...

Prof. Feyzioğlu, üniversitelerde «Hakikatlerin rahatça aranmasını ve bulundukları zaman da serbestçe söylenmesini» belirttikten sonra şöyle konuşmuştu

— Arkadaşlar, bu ders eğer Türk tarihinden çıkarılmazsa, hiç bir milletin tarihinden çıkarılmaz...

Feyzioğlu'nun aynı konuşmasında yer alan şu sözler kıyametin kopmasına yetmişti

— İstersek Türk vergi kanunlarını, para-banka notlarını, haczi caiz olmayan malların veya iptidaî itirazların tam listesini ezbere bilelim; fakat asla nabza göre şerbet sunan; kötüye, zararlıya fetva veren bir sözde münevverler haline gelmeyelim...

Prof. Feyzioğlu, bu konuşmasını izleyen günlerde, Millî Eğitim Bakanı Prof. Ahmet Özel'in emri ile «bakanlık emrine» alındı.

Bu işleme çeşitli kesimlerden tepki geldi. O zamanlar doçent olan Prof. Muammer Aksoy, gazetelere demeç vererek olayı kınadı. Aksoy, bu demeci nedeniyle gözaltına alınarak sabaha kadar sorguya çekildi. Çeşitli üniversitelerden birçok öğretim üyesi de olayı kınayan demeçler verdiler. Prof. Feyzioğlu, Doç. Muammer Aksoy, Doç. Munci Kapani ve SBF asistanı -şimdi büyükelçi- Coşkun Kırca üniversitedeki görevlerinden istifa ettiler.

Aydın Yalçın'ın istifa mektubunda şunlar yazıyordu:

— 1955 Ağustosunda o zamanki Millî Eğitim Bakanı tarafından yazı yazmakta olduğumuz Forum dergisindeki yazılarımız dolayısıyla baskı ve müdahaleye maruz kaldık. 1955 başında fakültemiz öğrencilerinin kurduğu

bir «Fikir Kulübü»nde yaptığımız ve hür Batı âleminde her üniversitede yapılagelmekte olan tartışmalı bir konuşmada söylediklerimiz tahrif edilerek günlerce resmî çevrelerin devamlı hücumlarına hedef oldu... Akademik hürriyetlerimize, söz ve fikir haklarımıza yapılan bu müdahaleler, en son Dekan Feyzioğlu'nun memleket insaf erbabının vicdanlarını rencide edecek tarzda vekâlet emrine alınması hadisesi ile benim için şahsen tahammül edilemez bir kesafet kazandı...

Aydın Yalçın, o günlerde «Bir yabancı fikir adamının demokrasi konusunda vermek istediği bir konferansın fakülte dışından idarî baskı ve telkinlerle» önlenmesini özerkliğe aykırı buluyor ve özerklik konusunda şunları yazıyordu

— Benim hür ve medenî memleketlerde gördüğüm, gönlümü verdiğim ve naçiz kabiliyetimi hizmetine koyduğum üniversite hocalığı mesleği her şeyden evvel, şekli ne olursa olsun, dış müdahaleyi reddeden, ilim metodunun zihinlere ve vicdanlara verdiği disiplinden başka bir otorite tanımayan bir hürriyet havasını şart koşar...

Prof. Aydın Yalçın, bugünlerde ODTÜ'de öğretim üyesi olarak göreve başlamak üzeredir. YÖK düzeninin baş savunucularından olan Yalçın, eşinin sahip olduğu «Yeni Forum» adlı dergide «Dış müdahaleyi reddeden, ilim metodunun zihinlere ve vicdanlara verdiği disiplinden başka otorite tanımayan» genç öğretim üyeleri için neler yazmıştır neler!

Aydın Yalçın olmak mı güçtür, yoksa yalçın birer aydın mı? Üniversite tarihi bu soruya verilecek yanıtın ışığında yazılmalıdır...

(12 Mayıs 1984 Cumartesi)

AYIP OLAN...

Avrupa Konseyi'nin son toplantısında yurt dışında yaşayan bir kısım Türklerin Konsey'i etkileme çabasında bulundukları ve Türkiye'nin Konsey'den çıkarılması için ça-

lıştıkları bilinmektedir. Türkiye'nin bağımsızlığından söz edip, sonra da Avrupa Konseyi gibi kuruluşların önünde Türkiye'den yakınmak, ne ölçüde tutarlı bir davranış olmaktadır?

Avrupa Konseyi, Batılı ülkelerin oluşturduğu bir kurumdur. NATO ve IMF de Batı ülkelerinin çokuluslu kuruluşlarındandır. Batı, uluslararası malî örgütleri, savunma antlaşmaları, siyasal kuruluşları, bankaları, askerî antlaşmaları ve birbirleriyle ortak çalışan istihbarat örgütleri ile bir bütündür.

Türkiye'nin Batı emperyalizminin etki alanında olduğunu ileri sürdükten sonra, «tam bağımsız Türkiye» özleminden söz etmek, daha sonra da Türkiye'yi aynı Batının kurumlarından birisine şikâyet etmek tutarlı davranış değildir.

Aslında iç ve dış siyasetin «Amerikancı» ya da «Sovyetçi» diye nitelenen siyasal ya da ideolojik çizgilere oturtulması kadar alçaltıcı bir davranış olamaz. Bir insan, kendi ülkesi için hangi siyasal çözümleri benimserse benimsesin, kesinlikle «Amerikancı» ya da «Sovyetçi» olmamalıdır. Olduğu anda, Kurtuluş Savaşı'ndaki «mandacılara» benzer. Mandacılığın, Amerikancılığı ya da Sovyetçiliği arasında ise hiçbir fark yoktur.

«Millî mücadele ruhu» adını verdiğimiz bilinç, duygu, düşünce ve ideolojik yörünge, kesinlikle «tam bağımsızlık» ilkesine dayanır.

Türkiye, gerçekten son yıllarda görülmemiş çokuluslu ve yönlü baskılar altındadır. Ermeni terör örgütlerinin dış dünyada sağladıkları destek ve hoşgörü, Batı ülkeleri için bir utanç konusudur. Uluslararası çapta örgütlenen Rum-Ermeni örgütleri, hiç azımsanmayacak biçimde çok yönlü saldırıları yönetmektedirler. Türkiye ile aynı savunma paktı ve «kollektif güvenlik» içindeki birçok NATO ülkesi, Türkiye'ye yönelik etnik kökenli kışkırtmaların merkezleri haline getirilmişlerdir.

12 Eylül öncesi, Türkiye'ye sokulan her tür ve marka silâh ile uyuşturucu madde yapımında kullanılan kim-

yevî maddeler, yaşanan olayların hiç de basite alınamayacağını gösteren önemli kanıtlardır.

Ülke sorunlarının tartışılacağı yerler, Batı ülkelerinin oluşturduğu çokuluslu forumlar değildir. Başvurulacak tek kaynak halkın kendisidir. Çünkü iyiye, doğruya karar verecek tek yasal kaynak halktır. Bunun için etkin bir kamuoyu sürecinin yaşanması zorunludur. Düşünceler, kamuoyu aracılığı ile halka ulaşır. Kamuoyu açık tutuldukça çözülmeyecek sorun yoktur. Bilinçli bir yurttaş için kamuoyu kanalları, Avrupa Konseyi kulislerinden çok daha etkilidir.

Türkiye'yi Avrupa Konseyi ile benzer kuruluşlara şikâyet etmeyi, doğrusu bu ya, çok alçaltıcı bir davranış olarak görüyoruz. Ve bu tutumu «bağımsızlık» özlemi ile hiç mi hiç bağdaştıramıyoruz.

Bağımsızlık malî, siyasal, askerî olduğu kadar «ideolojik bağımsızlığı» da içermektedir. Bunlardan birini yok saymak, bağımsızlıktan, bağımsızlığı oluşturan duygu ve bilinçten de uzaklaşmayı göstermez mi?

Bu koşullarda, Türkiye'nin demokrasiyi sağlıklı yöntemlerle kurup geliştirmesi, demokrasinin sınırlarını genişletmesi gerekiyor. Avrupa'da Türkiye'yi suçlamaya çalışan çevrelere verilecek en güçlü yanıt, özgürce oluşan bir kamuoyu ile yerli yerini bulacaktır. Tersine davranışlar ise Türkiye'yi suçlamaya hazır olan çevrelere yeni fırsatlar verecektir. Bu duyarlı dengenin çok iyi gözetilmesi gerekmektedir.

Siyasal görüşlerimiz değişik olabilir. Ülke sorunlarına, çok değişik açılardan bakıyor olabiliriz. Bütün bunlar, ülkenin «bağımsızlığı, saygınlığı ve bütünlüğü» konularında bir araya gelmemizi ve birbirimize hoşgörü ile bakmamızı engellememelidir. Bu ülke hepimizindir ve «her yiğidin bir yoğurt yiyişi» bulunduğu gibi, değişik görüştekî insanların da kendilerine özgü yurt sevgileri bulunmaktadır.

Yurtseverlik üzerinde tekel kurulamayacağına göre birbirimizi anlamak zorundayız.

Ülkenin bağımsızlığında, ülkenin saygınlığında, ülke-

nin bütünlüğünde birleşemezsek, başka nerede birleşeceğiz?

(17 Mayıs 1984 Perşembe)

BAŞKASI YOK MU?...

Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti'nin 9 Nisan 1983 günlü olağanüstü toplantısında okunan çalışma raporunun 7. sayfasını açıp okuyalım:

— Büyük İslâm Ansiklopedisi çalışması faaliyet dönemimizde yeni bir merhale kazanmış bulunmaktadır. Sayın Ergun Göze tarafından hazırlık çalışmaları vakfımız adına sürdürülen ansiklopedi çalışmalarının ilk ürünü olan 4 fasikülün prova baskısı yapılmış. İlmî İstişare Heyetimizce bu örnekler incelettirilmiş. Ancak alınan raporlarda örnek metnin çeşitli yönlerden noksanlıkları bulunduğu anlaşılmış. Bu çalışmanın daha değişik bir teşkilâtlanmayla yürütülebileceği sonucuna varılarak vakfımız ile Ergun Göze arasındaki sözleşme karşılıklı rıza ile feshedilmiştir...»

23.12.1980'de İstanbul'da Vakıf temsilcisi Ahmet Uzunoğlu ve «Baş Redaktör» ünvanı ile Tercüman Gazetesi yazarı Ergun Göze arasında bir sözleşme imzalanmıştı. Bu sözleşmeye göre, İslâm Ansiklopedisi çalışmalarını «Yönetmek, yürütmek ve sonuçlandırmak» görevi Ergun Göze'nindir. Göze, bu çalışmaları karşılığı, «Her cilt piyasaya çıktıkça yüzde 5 telif ücreti» ile ayrıca «İta Âmiri sıfatıyla verilen tediye nispetinde bir son redaksiyon ücreti» alacaktır. Ansiklopedi, her cildi 900 sayfadan az olmamak üzere 10 cilt olarak öngörülmüştür.

Bu sözleşme ile Ergun Göze'nin İslâm Ansiklopedisi için milyonlarca lira para kazanması düşünülmüştü.

Sözleşmenin 12. maddesine göre, «Her madde o sahada en selâhiyetli kişiye yazdırılmakla beraber, sonra redaktörlerin ve sonra Ergun Göze'nin incelemesinden ve mesuliyetinden» geçirilecektir. Ergun Göze'nin «tetkikinden geçip son şeklini alan metin» Vakıfça «Diyanet İşleri

Başkanlığı Din İşleri Yüksek Kurulu'nca dizgiyi ve baskıyı aksatmamak üzere» incelenebilecektir.

Büyük İslâm Ansiklopedisi'nde çalışacak olanlara ödenecek ücretler, «Ergun Göze'nin tensip ettiği miktarca» ödenecektir.

18 Mayıs 1981 tarihinde, sözleşmeye yapılan ekle göre de Ergun Göze'nin yazar seçimi bu yazarlara yapılacak ödemelerde yetkileri bir ölçüde sınırlanmış ve bu konularda son sözü söyleme yetkisi Vakıf Mütevelli Heyeti'ne bırakılmıştır. Sözleşmenin vakıf tarafından «tek taraflı ve hiç bir haklı sebebe dayanmaksızın» bozulması halinde Göze'ye tazminat olarak 5 milyon TL. ödenecektir.

1982 yılı Nisan ayında yapılan saptamalara göre, Türkiye Diyanet Vakfı Genel Merkezi'nden Büyük İslâm Ansiklopedisi için 16 milyon 99 bin 900 lira avans ödemesi yapılmıştır. Bu paranın 8 milyon 39 bin 600 lirası demirbaşlara, geriye kalan 8 milyon 60 bin 300 lirası da yazarlara ödenmiştir.

Vakıf Mütevelli Heyeti çalışma raporundan anlaşıldığı üzere, örnek metin «çeşitli yönlerden noksanlıklar» ile doludur, bu yüzden sözleşme feshedilmiştir. Özetle, Vakfın 16 milyon lirası, noksanlıklarla dolu çalışmalar için harcanmıştır.

Eğer sözleşme, metinlerde noksanlıklar saptandığı için feshedilmemiş olsaydı, Ergun Göze'ye ansiklopedinin yayını sonunda 25 milyonu telif, 4 milyon 320 bin lirası da aylık olmak üzere 29 milyon 320 bin TL. para ödenecekti. Ergun Göze tarafından hazırlanan «fizibilite raporu»na göre de 10 ciltlik takımın maliyeti 708 milyon 910 bin TL. olarak öngörülmekteydi.

Büyük İslâm Ansiklopedisi'nin çıkarılması elbette yararlıdır. Ancak böylesine büyük bir yayının bir din bilgininin ya da din bilginlerinden oluşan bir kurulun yönetiminde yapılması uygun değil midir? Niçin siyasetin karışmaması gereken bir alanda, günlük bir gazetenin siyasal yazılar yazan yazarı görevlendiriliyor? Bu siyasal

seçim kimler tarafından yapılıyor? Ve hangi ölçüler esas alınıyor?

Anımsayacaksınız, daha önce de Diyanet İşleri yayınlarının Ergun Göze ile aynı siyasal eğilimdeki bir partinin üst yöneticilerince kurulan bir dağıtım şirketi eliyle dağıtıldığını da yazmıştık.

6.2.1975 günlü sözleşme ile Diyanet İşleri Başkanlığı yayınlarının Anda adlı dağıtım şirketi eliyle dağıtılması kararlaştırılmıştı. Bu sözleşme 29.10.1975 tarihinde feshedildiğinde, şirketin 2 milyon 480 bin 389 lira borcu bulunmaktaydı.

Din duygularının siyaset konularına karıştırılmaması laiklik ilkesinin gereklerindendir. Diyanet İşleri yayınları siyasal nitelikli bir şirkete verilir, Büyük İslâm Ansiklopedisi yine siyasal görüşler belli bir yazara teslim edilirse, elbette bu işlerde siyasetin payı araştırılır.

Niçin Anda Şirketi ve niçin Ergun Göze?

Şu koskoca Türkiye Cumhuriyeti'nde Ergun Göze'den başka İslâm Ansiklopedisi'nin teslim edileceği bir din adamı bulunamamış mıdır? Yok mudur, İlâhiyat Fakültesi'nde, bu ansiklopediyi seve seve çıkaracak, bir İslâm bilgini, bir öğretim üyesi, bir din adamı?

İşte görüldü, örnek metinler noksanlıklar dolu... Öyleyse? Evet öyleyse?

(23 Mayıs 1984 Çarşamba)

KAMUOYUNUN İÇİ VE DIŞI...

Son yıllarda Türkiye Batı Avrupa ülkelerinden kaynaklanan çok yönlü ve olumsuz bir propagandanın hedefi olmuştur. Bu propagandayı yürütenlerin arasında, Yunanlılar, Ermeni örgütleri, TKP ve etnik kökenli örgüt ve gruplar bulunmaktadır.

Bunların amaçları birbirlerinden farklı olabilir. Ancak bugün için bütün bu grup ve örgütlerin bir eylem ve söz birliği yaptıkları kesindir.

Bu grup ve örgütlerin siyasal ve ideolojik malzeme-

leri, Türk iç siyasetine bağlanıyor. İç siyasette ne zaman gerilimli ve bunalımlı günler başlarsa, o grup ve örgütler o kadar hoşnut olmaktadırlar. Ne zaman ülkede hoşgörü ortamı oluşur ve demokratik düzen gereği gibi işlerse, bu grup ve örgütler de o kadar tedirginlik içine girmektedirler.

«Siyaset sanatı» bu duyarlı dengenin ince hesaplarına dayanır. Ülke içinde, kamuoyu serbestçe oluşursa, Türkçemizdeki yaygın deyiş ile «dışarıdan gazel okuyanlar» azalır ya da sesleri bir ölçüde kesilir. Yok eğer, ülkede kamuoyu oluşumu engellenirse, o zaman, bu çevreler, abartmalı haber ve yorumlarla yıkıcı propagandalarına devam ederler. Siyaset sanatı, bu dengeleri gözetir; iç ve dış olaylardaki çelişki zenbereklerini bu mantıkla yakalamaya çalışır.

Sisteme, uygulamalara ve kişilere yönelen eleştirileri, hep yapılageldiği gibi «bir merkeze» bağlamak, «Bunların hepsinin kökleri dışarıdadır» gibi yargılarla yorumlar yapmak, ne ölçüde doğru, gerçekçi ve geçerlidir?

TBMM Başkanlığı'na verilen ve kamuoyunda «Aydınlar Dilekçesi» olarak anılan dilekçeyi hazırlayanlar Avrupa Knoseyi'nde Türkiye ile ilgili görüşmelerin bitmesini bekleyerek, Konsey kulislerinde propaganda yapanlara malzeme vermemeyi düşünmüşlerdir. Bu tavır, herkesin aynı kefeye konamayacağını, hele hele yurt dışında yıkıcı propagandaları yürütenlerle aynı gözle görülemeyeceklerini kanıtlamış değil midir?

Bu dilekçeyi hazırlayanlar, Avrupa Konseyi'ndeki görüşmeler sonuçlandıktan sonra, görüşlerini, dilek ve özlemlerini devletin en yüksek katlarına ulaştırmayı uygun görmüşlerdir. Bu dilekçe ile ilgili olarak bir soruşturma başlamıştır, dilekçenin içinde yer alan görüşlerin yasalara ters düşüp düşmediği yakında anlaşılacaktır. Bu konuyu tartışma dışında tutuyoruz. Ancak, dilekçeyi hazırlayanların, yurt dışındaki kimi kişi ve örgütlerle aynı siyasal koşuta düşmemek için gösterdikleri duyarlılığın, övülmesi ve alkışlanması gereken bir tutum olduğunu, özellikle vurgulamak istiyoruz.

Bu «bağımsız tavır», siyaset yoluyla devlete katkıda bulunacaklara da örnek olmalıdır.

Çağdaş demokrasiler, yurttaşların devlet yönetimine katılmalarını gerektirir. Bu katılma, olayları izlemek, bu olaylara ilişkin tavırlar almak ve olaylara, anayasa ve yasalar çerçevesinde karışmak yolları ile gerçekleşir. Bu yolların bir kavşak noktası vardır; bu kavşak noktası, kamuoyudur.

Kamuoyu özgürce oluşursa, yurttaşın yönetime katılması da gerçekleşmiş olur.

«Teba» ile «yurttaş» arasındaki derin uçurum, katılma süreci içinde kendini belli eder. Demokrasilerde yurttaş, toplumun vazgeçilmez ve kutsal bir öğesidir, diktatörlüklerde ise «teba», hakları değil, yalnızca ödevleri olan tutsaklara benzer. Demokrasi, devleti, o devlete yurttaşlık bağı ile bağlanan insanı özgürleştirerek yüceltir, diktatörlüklerde ise teba, devletin güçlenmesi için sırtına basılıp yükselinen ve görüşü alınmayan, düşüncesi sorulmayan, oyuna gerek duyulmayan bir araçtır.

Atatürk, «Padişahım çok yaşa» diye bağıran Osmanlı tebası yerine siyasal hakları ve ödevleri olan «yurttaş» yaratmayı amaçlayan bir ulusal içerikli büyük devrimi başlatmış ve bu devrimi Türk ulusuna armağan etmiştir. Avrupa'da totaliter akımların güçlendiği günlerde, 1931 yılında, Atatürk, bakın kamuoyu oluşumunu nasıl savunuyordu :

— Hükümetin fikri memleketin fikrini temsil etmelidir. Hükümet, memleketin fikrini anlayabilmek için bu fikrin belirlenmesine neden olan araçlara sahip olmalıdır. Gerçi hükümet, seçildiği zamanlar ulusun düşüncesini öğrenir, seçilen meclisler de ulusun düşüncesini temsil ederler. Fakat seçim zamanları ulusun açıkladığı düşünceler sabit kalmaz. Bu nedenle, meclislerin bu düşünceleri temsil edebilmesi çok zaman devam etmez. Kamuoyu, ulusun içinden taşan çeşitli düşünceler denizidir. O denizde çeşitli akımlar, çeşitli tartışma dalgaları oluşur. Kamuoyu, ruhsal bir dünyadır. Orada cereyan eden fikir mücadelesi,

dikkatlerden uzak kalmaz.. (Medeni Bilgiler ve M. Kemal Atatürk'ün El Yazıları, Prof. Dr. A. Afet İnan, s. 59).

Atatürk'ün dediği gibi, kamuoyu «Ulusun içinden taşan çeşitli düşünceler denizi»dir.

İç kamuoyu ne kadar özgür olursa, dış kamuoyundaki propaganda odakları da bu ölçüde etkisizleşir. İç kamuoyu tıkanırsa, dış kamuoyunda olumsuz propagandalara kapılar açılır ve ülke sorunları yurt dışında çeşitli amaçlı kişi, grup ve çevrelerce tartışılmaya başlanır.

Üzücü olan yurt sorunlarının ülke içinde değil de dışında tartışılmasıdır.

(25 Mayıs 1984 Cuma)

DİLİMİZİN İKİ USTASI...

TRT Necip Fazıl Kısakürek'in «Bir Adam Yaratmak» adlı yapıtından uyarlanan filmi gösterdi. Film, daha önce de televizyon ekranında sergilenmişti. Anlaşılan, TRT yönetiminde üstat Necip Fazıl'a hayranlar çoğalmıştı.

Necip Fazıl, gerçekten Türk dilinin ustalarından biridir.

— İçimde damla damla bir korku birikiyor / Sanıyorum, her sokak başını kesmişler devler / Üstüme camlarını, hep simsiyah, dikiyor / Gözüne mil çekmiş bir âmâ gibi evler.

Kaldırımlar, çilekeş yalnızlığın annesi / Kaldırımlar, içimde yaşamış bir insandır / Kaldırımlar, duyulur, ses kesilince sesi / Kaldırımlar, içimde kıvrılan bir insandır..

Türk dilini bir kuyumcu hüneri ile işleyen üstat Necip Fazıl, ne yazık ki, bir Atatürk düşmanıdır. Kısakürek'in ideolojisi, Atatürk devrim ve ilkelerine tümüyle aykırıdır.

Yargıtay 9. Dairesi'nin 17.2.1982 gün ve 1982/13 esas ve 1982/786 sayılı kararında üstadın, son Osmanlı Padişahı Vahdettin'i övmek amacıyla yazdığı kitapta. II. Meşrutiyet'e «Sahte Meşrutiyet» dediği. 31 Mart İsyanı'nı bastırmak üzere İstanbul üzerine yürüyen Hareket Ordusu'-

nun çapulcu alaylarından oluştuğunu ileri sürdüğü, Türkçülük akımını Yahudilik gibi sunduğu, millî kurtuluş düşüncesinin Vahdettin tarafından ortaya atıldığını yazarak suç işlediği belirtilmektedir. İstanbul Toplu Basın Mahkemesi 8.7.1981 gün ve 1977/48 esas ve 1981/137 sayılı kararı ile Kısakürek'i 5816 sayılı Atatürk Yasası'na muhalefet suçundan mahkûm etmiş, bu karar Yargıtay onayından geçerek kesinleşmiştir.

Üstat Necip Fazıl'ın Atatürk ile ilgili satırlarını büyük kurtarıcıya olan saygımız nedeniyle buraya aktarmıyoruz. Dileyen arar, bulur.

Türk dilinin büyük ustalarından biri olan Necip Fazıl, aynı zamanda Cumhuriyetimizin kurucusu Atatürk'e de düşmandır. Yaygın deyiş ile Kısakürek «tescilli» bir Atatürk düşmanıdır.

Türk dilinin bir başka ustası Nâzım Hikmet'tir. Nâzım Hikmet, bir komünist ozandır. Nâzım, inançlarından ötürü Türkiye'de uzun yıllar hapis yatmış ve sonra da Türkiye'den Sovyetler Birliği'ne kaçmış ve burada ölmüştür.

«Ateşi ve ihaneti gördük / Ve yanan gözlerimizle durduk / Bu dünyanın üzerinde / İstanbul, 918 teşrinlerinde / İzmir, 919 mayısında ve Manisa, Menemen, Aydın, Akhisar / Mayıs ortalarından / Haziran ortasına kadar / (Yani tütün kırma mevsimi, yani arpalar biçilip, buğdaylar başaklanırken) yuvarlandılar» dizeleri ile anlattığı Kurtuluş Savaşı Destanı'nda Atatürk için Nâzım şu satırları yazar:

— «Şayak kalpaklı adam / Nasıl ve ne zaman geleceğini bilmeden / Müntekim / Güzel / Ve rahat günlere inanıyordu / Ve Kocatepe'de / Gözetleme yerinde / Gülen bıyıkları ile duruyordu ki mavzerinin yanında / Birdenbire beş adım sağında / «O»nu gördü / Paşalar, «O»nun arkasındaydılar / «O» saati sordu / Paşalar «üç» dediler / Sarışın bir kurda benziyordu / Ve mavi gözleri çakmak çakmaktı / Yürüdü uçurumun başına kadar / Eğilip durdu / Biraksalar / İnce uzun bacakları üstünde

yaylanarak / Ve karanlıkta akan bir yıldız gibi akarak / Kocatepe'den Afyon ovasına atlayacaktı...

İkisi de Türk dilinin ustası: Biri «Atatürk düşmanı», öteki komünist, birl Atatürk'e hakaret etmekten mahkûm; öteki komünistlikten, birl Atatürk'e sövmüş, öteki Kurtuluş Savaşı ve Atatürk için en güzel şiirlerini yazmış...

Birine televizyon ekranları açık, ötekinin adını anmak bile yasak...

Nâzım'ın ideolojisi, O'nun şiirlerini yasaklatıyor, Kurtuluş Savaşı ve Atatürk lle ilgili şiirleri bile anılmaz oluyor, ama bir Atatürk düşmanının satırları, hem de Iki kez, televizyon ekranına film olarak getiriliyor. Nâzım'ın ideolojisi, bu büyük ozanın şiirlerini yasaklatıyor, bir «tescilll Atatürk düşmanı»nın ideolojisi bu dil ustasına hiç ama hiç engel olmuyor..

TRT kapıları, adı ilericiye çıkmış yazarlara, ozanlara, sanatçılara sımsıkı kapanırken, Atatürk düşmanının yapıtları, üst üste Iki kez televizyon ekranına yansıtılıyor. Başkaları söz konusu olursa «ideolojileri» gerekçe gösteriliyor, Atatürk'e hakaretten mahkûm Necip Fazıl'ın ideolojisi ve suçları bir çırpıda unutuluveriyor..

«İdeoloji ayrı, şiir ayrı» deniyorsa, Nâzım'ın Kurtuluş Savaşı Destanı'na karşı bu korku ve ilgisizlik neden? Yok eğer böyle düşünülmüyorsa, Atatürk düşmanı Necip Fazıl'a bu ısrarlı ilgi nlye?

Nâzım her gün suçlanıyor, «Atatürk düşmanı Necip Fazıl» her gün devlet eliyle aklanıyor...

Atatürkçülüklerini hiç dillerden düşürmeyenlere bu konuyu vicdan muhasebesi yapmaları için içimiz acıyla dolu olarak saygıyla sunmak isterdik.

(30 Mayıs 1984 Çarşamba)

MODERN TÜRBAN

«Modern türban» ne demektir?

YÖK Başkanı Doğramacı, yükseköğrenim kurumlarındaki kız öğrencilerin, «modern şeklide bağlanmış türban-

ların Batı ülkelerinde olduğu gibi bizde de kızlar için normal bir kılık sayılmasını» uygun görüyormuş. Pek Sayın Doğramacı, daha önce kızların başları açık olarak okullara gelmelerini emir buyurmuşken, oluşan tepkiler karşısında, «modern bir şekilde türban kullanılması» görüşüne gelmiştir.

«Modern şekilde türban kullanılması» ne demektir Allahaşkına?

Türban, baş çevresine sarılan eşarp demektir. Bunun moderni ile modern olmayanını ayırt etmek güç değil midir? «Sıkma baş» biçimi «modern» olmayacak ve gericilik sayılacak, bu amaçla «modern şeklide» başa sarılan tülbent, kendi deyişleri ile «Atatürk inkılâplarına» uygun düşecek... Kimi kandırıyorlar dersiniz?

Türban, aslında bir erkek başlığıdır. Prenslerin ve Hint rahiplerinin başlarına sardıkları türban, Osmanlı sultanları ve vezirlerince de kullanılırdı. Fakat bunların «modern bir şekilde» kullanılıp kullanılmadığı konusunda henüz bir ipucu ele geçirmiş değiliz.

Bu ülkelerde erkekler tarafından kullanılan türban, zamanla Batı'da kadın modası olmuş ve Paris modaevlerinde işlemeli ve türlü desenli türbanlar satışa çıkmıştır.

Doğramacı, herhalde türbanın modernini Paris'te görmüş olacaktır.

Danıştay 8. Dairesi 20.12.1983 gün ve 1983/2788 sayılı kararında, «Aydın, uygar ve cumhuriyetçi gençler yetiştirmekle görevli eğitim kurumlarının bazı kurallarının öğrencilere uygulanması doğaldır. Bu kurallar herkesçe bilinen ve benimsenen cumhuriyetin temel kurallarıdır. Bu kuralları öğretmek ve benimsetmekle görevli eğitim kurumlarının bunlardan ödün vermesi düşünülemez. Bu nedenle yükseköğrenim görmek üzere okula geldikleri sırada dahi başörtülerini çıkarmamakta direnecek ölçüde laik devlet ilkelerine karşı bir tutum içinde bulunan...» gibi sözcüklerle başörtü ile yükseköğrenim kurumlarına gelmeyi Atatürk ilkelerine aykırı bulmuştur.

Ancak bunun bir önemi yoktur. Çünkü Doğramacı, «modern şekilde türban kullanılmasını» salık veriyorsa, bu, gericiliğe verilmiş bir ödün sayılmaz.

Peki, erkek öğrencilerin başları kel mi? Onlar da, «Biz de modern şekilde fes kullanmak istiyoruz» derlerse Doğramacı, bu sorunu nasıl çözümleyecektir?

«Modern şekilde fes» nasıl olur? Örneğin püsküllü olmaz, üstüne üç hilâl gibi işlemeler yapılır, eski yazı ile maşallah yazılır, fesin bir köşesine YÖK damgası vurulur. Ne bilelim işte, bir şeyler yapılır.

Yüksekâğrenim kurumlarında genç kızlarımız, başlarına Doğramacı'nın deyişi ile «modern bir şekilde türban» takarlar, ancak erkek âğrenciler, «Biz de fes isteriz» diye bir dilekçe verirlerse, ne olacaktır?

Suç mu olacaktır?

Yok, hiç sanmıyoruz... Sanmıyoruz, çünkü anayasa düzeninde bir kısım yurttaşlar için hak olan, bir başka kesim için suç sayılmaz.

Atatürk, 1925 yılında, «Medenî ve beynelmilel kıyafet bizim için çok cevherli, milliyemiz için lâik kıyafettir» dedikten sonra, kadınların yüzlerini, gözlerini kapatmalarına, «Onlar yüzlerini cihana göstersinler. Ve gözleriyle cihanı dikkatle görebilsinler. Bunda korkulacak bir şey yoktur» sözcükleri ile karşı çıkmamış mıydı? (Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, s. 210)

YÖK'ün son «modern türban» kararından sonra, 19 Mayıs törenlerine genç kızlarımız, ayaklarında uzun paçalı pantolon ve başları türbanlı olarak çıkacaklardır. Hiç «Hayır, olmaz» demeyin, bu gidişle gençlerimiz de başlarına fes geçireceklerdir.

Gidiş, o gidiştir...

Bütün bunlardan sonra, bizler de başımıza birer «Kuvayı Milliye kalpağı» geçirip, «Ne oluyor?» diye YÖK'e başvursak mı dersiniz?

Gericiliğe verilen ödünün sonunun nereye varacağını daha önce görmüş ve bu olaylardan ders alınacağını sanmıştık.

Yanılmışız...

Günümüzün «inkılâp» anlayışı, ne yazık ki, Atatürk'ün «devrim» anlayışına pek uymuyor.

Uyan Gazi Kemal, uyan...

(5 Haziran 1984 Salı)

ZAMAN ÇOK...

1980 yılının yaz aylarının birinde İstanbul'da Divan Oteli salonunda TÜSİAD'ın düzenlediği bir toplantıda, işadamları ve gazeteciler, zamanın Başbakanlık Müsteşarı Turgut Özal ile bir akşam yemeği yemişlerdi. 24 Ocak kararları alınalı henüz 5-6 ay geçmişti. İşadamları, bu kararlardan pek hoşnut görünüyorlardı. Biz, birkaç gazeteci, Özal ile bir tartışmaya girmiştik. Özal'a, 24 Ocak kararlarının «IMF reçeteleri» demek olduğunu, bu reçetelerin Güney Amerika ülkelerinde hep olumsuz sonuçlar verdiğini söylemiş ve sormuştuk :

— Bu modelin sonundan hiç endişe etmiyor musunuz?

Özal, 24 Ocak kararlarını, bugün olduğu gibi o gün de bizlere karşı savunmuş ve bu kararların sonuçlarının alınması için 5 yıllık bir sürenin gerektiğini söylemişti.

O günden bu yana 5 yıl geçti. Özal, yine 5 yıldan, zaman zaman da 10 yıldan söz ediyor. Kendisine sorarsanız, elini pantolonunun cebine sokup, televizyon ekranı aracılığı ile 50 milyon yurttaşın önüne çıkacak ve «12 Eylül döneminde kesinti oldu, biz gittik, Kafaoğlu geldi. Hadise budur» diyerek kendisini savunacaktır. Buna ne şüphe.

Petrol krizini yalnızca kendi modeli için bir özür sayan Özal, bu krizin girdabında çırpınan iktidarları eleştirecek ve «Beş yıl, on yıl» diye açık artırmalara girecektir. Bu 5 yılların, sonunda da -hiç kuşkunuz olmasın- yine bir gerekçe bulacak ve yeni süreler isteyecektir.

Çocuk oyunlarında tekerlemedir bilirsiniz: «Sayım-suyum yok» derler. Özal'ın da artık bu modelin uygulanmasını engelleyici ya da geciktirici hiçbir inandırıcı ne-

deninin olmaması gerekir. İşte, iktidardır. Arkasında parlamento çoğunluğu bulunmakta, dilediği yasa düzenlemeleri, kanun kuvvetinde kararname yoluyla yürürlüğe koymaktadır. Bir hükümet, bundan fazlasını isteyemez.

Üstelik karşısında yıkıcı ve engelleyici bir muhalefet de yoktur. MDP derseniz, temelinde 24 Ocak kararlarına karşı değildir. HP ise seçmen tabanını yitirmenin tedirginliği içinde -birkaç çıkış dışında- pek etkili olamamaktadır.

Bu koşullarda Özal'ın yakınmaya hiç hakkı yoktur. Türkiye'de hiçbir hükümet Özal'ın ayrıcalıklarına sahip olmamıştır.

Bütün bunlara karşın, bazı iyi niyetli çevreler «aman» diyorlar, «Aman Özal'ı pek eleştirmeyin», «niçin?» diye soruyoruz. «Özal'ın alternatifi yok, Özal giderse, olağanüstü dönem geri gelir» diyorlar.

Bu mantık temelinden yanlıştır.. Yanlıştır, çünkü Özal, olağanüstü dönemin seçeneği değildir. Özal'ın kendisi, olağanüstü dönemin bir parçasıdır. 12 Eylül öncesinin Başbakan Yardımcısı, 12 Eylül Harekâtı ile siyasal sahneye çıkmıştır. Bu nedenle Özal'ı, yüzeydeki aldatıcı görüntülere bakarak, kendisini çok partili düzenin vazgeçilmez parçası ve inançlı bir öncüsü saymak, büyük ve bağışlanmaz bir siyasal yanılgıdır.

Demokrasi seçenekler sistemidir. Çok partili yaşam için «tek yol» yoktur, birçok yol vardır. Yurttaş, bir tek görüşe, bir tek modele mahkûm edilemez.

Özal'ın karşı seçeneği, 24 Ocak kararlarına temelden karşı çıkan, anayasanın sosyal demokrasinin kurulmasını engelleyici hükümlerinin değiştirilmesini isteyen, devletçi, plancı, özgürlükçü ve katılımcı bir siyasal görüşten kaynaklanır.

Bunun adına Batı demokrasilerinde, hani canım şu NATO ülkelerinde «sol» derler, «sosyal demokrasi» derler, daha doğrusu «demokratik sosyalizm» derler.

Özal, seçim süresi sonuna kadar modelini dilediği gibi uygulamalıdır. Parlamento içinde Özal iktidarı yerine yapay seçenekler oluşturmak isteyenlere de şiddetle

karşı çıkılmalıdır. Ancak, Özal'ın modeline karşı çıkanlar, hiçbir korku ve kuşkuya kapılmadan görüşlerini sergilemelidirler.

Solun önünde oldukça uzun bir zaman dilimi yatıyor. Bugüne dek Türk halkı, sağın her türlüsünü iktidarda gördü, bu iktidarları tek tek sınadı. Sol kesim, önündeki bu zaman dilimini çok iyi değerlendirmeli ve solun demokratik kanadındaki bütün eğilimleri bir tek bütüne dönüştürmeli ve geleceğin iktidarı için her alanda hazırlıklar yapmalıdır.

Özal'ın pili şimdiden bitmiştir.. Bu pilleri atom santralları bile kolay kolay çalıştıramayacaktır.

«Acele işe şeytan karışır.» Özal, rahat rahat modelini uygulamalı ve sol, bu süre içinde kendi iktidar hazırlığını yapmalıdır.

Şimdilik güncel sorun, solu bir tek bütüne dönüştürebilmektir.

(28 Haziran 1984 Perşembe)

HAZIRLIKLI KADRO...

ANAP iktidara gelir gelmez bakanlıkları yeniden düzenleyen kanun kuvvetinde kararname yayınlamış, ardından da Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarı yeni kamblyo rejimi ile ilgili tebliğ çıkarmıştı.

İşlerin özünü aramaya pek yatkın olmayanlar «Tamam» dediler. «Bu bir ihtilâldir».. Ve sonra yorumlar başladı

-- Adamlar, iktidara hazırlıklı geldiler...

ANAP'ın iktidara pek hazırlıklı geldiği yoktu. Bakanlıkların görev ve yetkilerini belirleyen kararname, Özal hükümetince hazırlanmış değildi. Bu konunun incelenmesi, Ulusu hükümetince Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü'nden istenmiş, eğer yanılmıyorsak, Prof. Şeref Gözübüyük'ün başında bulunduğu bir kurul böyle bir çalışma yapmıştı.

Özal, Başbakanlık kapısından adımını atar atmaz ba-

kanlıkların görev ve yetkilerini yeniden belirleyince «Adama aşkolsun, iki günde sayfalar dolusu çalışmayı yaptı» diyenler çıkmıştı. İşin aslı böyleydi.

Özal, Ulusu hükümetince hazırlanmış karamamenin üstüne konmuştu.

Böyleydi ama bunları o günlerde kimseye anlatmaya olanak yoktu. Hemen hemen herkes, Özal'ın iktidara büyük bir hazırlık içinde geldiğine inanmıştı. Eski Marksist yazarlar bile «Biz, vaktiyle Türkiye'ye liberalizm gelemeyeceğine inandığımız için sosyalist yazılar yazıyorduk» gibisinden itiraflarda bulunmamışlar mıydı?

Okurlarımız anımsarlar: Özal'ın, daha önce uygulanan ekonomik modelin hukuksal çerçevesini çizemediğini, bu yanlışların Maliye Meslek Lisesi öğrencilerince bile yapılmaması gerektiğini sık sık vurgulamış, «Özal Bürokrasisi» adını verdiğimiz yeni müsteşarların hukuksal konumlarının açıkça yasalara aykırı düştüğünü, dilimiz döndüğü, kalemimiz yettiği kadar, anlatmaya çalışmıştık. Dinleyen olmadı.

Yargıtay 7. Ceza Dairesi, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın, Türk Parasının Kıymetini Koruma hakkındaki yasa gereğince Bakanlar Kurulu'nca kullanılması gereken bir yetkiyi kullanmış olmasını, pek haklı olarak yasaya aykırı görmüş, bunun üzerine, müsteşarlığın aldığı kararların tümünün Bakanlar Kurulu kararlarına dönüştürülmesi kararlaştırılmıştır.

Bakanlar Kurulu'na tanınan bu yetkiyi değil bir müsteşar, Bakanlıklararası Kurulların bile kullanmaması gerekirken, «İhtilâl yaptık» dedikleri bir konuda, Hukuk Fakültesi öğrencilerinin bile düşmeyecekleri yanlışlara düşülmesini yorumlamak kolay mı?

Hani hazırlıklıydı bunlar? Hani, Özal ve kadrosunun her konuda hazırlığı vardı? Hani, ekonomi ve maliyede çok yetişmiş kadrolardı bu «iş bitirici» mühendisler topluluğu?

Özal ve kadrosu, olsa olsa bir «Vilâyet Fen Heyeti» kadar bilgi sahibidirler ve ancak o kadar hazırlıklıdırlar. Bunun ötesinde iş verdiniz mi, işte böyle bocalarlar. Gö-

rünen köy kılavuz istemezl.

Ekonomik modelin sistemindeki yapısal bozukluklar, Özal'ın bağışlanmaz yanlışları ile büsbütün bunalım doğurucu bir yöne doğru gelişmektedir.

Bankalar sistemi, 24 Ocak Kararları'nın getirdiği sorunların yükü altında bitkisel hayat yaşamaktadır. Sistem, Merkez Bankası'nın şırınga ettiği milyarlarca lira para ile ancak ayakta durabilmektedir. Enflasyon ve zam politikası, iç sistemi, her gün yok etmekte ve ekonomi, bir yandan işsizler ordusu, öte yanda da durgun piyasası ile tam bir ekonomik bunalıma girmektedir.

Bu ekonomik bunalımın kısa sürede bir siyasal bunalıma dönüşmesi de kaçınılmazdır.

ANAP, liberalizm sınavında şimdiden sınıfta kalmıştır. Serbestçe oluşması gerekli banka faizlerini ve tarım ürünlerinin bedellerini, idarî işlemlerle saptayan, işçilerin emeklerini özgürce pazarlamalarına engel olan, memurlara örgütlenme hakkı vermeyen ve dışsatım piyasasını, devlet eliyle seçilmiş yirmi şirkete veren model, ANAP'ın kadrosunda, en hazırlıksız uygulayıcıları bulmuştur.

Bir zamanlar, sosyal demokrasi adına iktidara gelenler, yapısal bozukluklar karşısında kısa sürede düş kırımına uğradılar, şimdi de liberalizm adına iktidara gelenler aynı dramı yaşıyor ve yaşatıyorlar.

(6 Haziran 1984 Çarşamba)

ŞELLEFYAN VE ILICAK...

Tercüman Gazetesi sahibi Kemal Ilıcak'ın, Mıgırdıç Şellefyan ile olan iş ilişkilerini, bu köşede, belgelere dayanarak yazmıştık. Bu belgeli-kanıtlı yayınlarımıza karşı, Tercüman Gazetesi yazarları, bizlerin birer azılı komünist olduğumuzu ileri süren yazılar karalamışlardı; anımsarsınız.

Ilıcak-Şellefyan ilişkilerini kanıtlayan belgelerin tarih ve sayılarını yeniden yayınlamayı gereksiz görüyoruz. Bel-

geler, arşivimizdeki özel yerlerinde ve mahkeme dosyalarındadır.

Milliyet Gazetesi'nde Altan Öymen, Mıgırdıç Şellefyan ile yaptığı röportajı yayınlıyor. Şellefyan, belgelerle açıkladığımız bu gerçekleri bakın nasıl da doğruluyor:

«Kemal Ilıcak'ı, Tercüman Gazetesi'ne sahip olmasına tekaddüm eden günlerde tanıdım. Sonra da bu tanışıklığımız sürdü. Sırası gelince teferruatı ile açıklarım. Tercüman Gazetesi'nin o çizgiye gelmesine sebebiyet veren kişi benim. Bu kadar bilin, şimdilik yeter...»

Kaçakçılık suçundan sanık Ermeni işadamı Şellefyan'ın bu sözlerini, Tercüman Gazetesi'nin «milliyetçi yazarları»na armağan edip, Şellefyan'ı okumaya devam edelim.

Şellefyan yakın dostu ve kefalet senetlerine ortak imzalar attığı arkadaşı Ilıcak için bakın bugün ne diyor:

«Durumu iyi değildir. Giderek içeri giriyor. Neyse ben şimdi daha fazla söylemek istemiyorum. Yani gazeteci ise gazeteciliğini bilsin..»

Ilıcak iyi bir gazeteci midir? Şellefyan bu konuya da değiniyor. Ilıcak'ın kayınbiraderi ve Güneş Gazetesi'nin eski sahiplerinden Ömer Çavuşoğlu için yorum yaparken Ilıcak'ı da tanımlıyor.

«Bu Ömer zahiri bir terbiyeye sahiptir. Görenler, «Ne efendi adam» derler. Son derece kibardır, falan.. Ama soğukkanlılıkla adam öldürüp, sonra da «Affedersiniz» demek gibi bir şey onun kibarlığı...

Onun büyüklük merakı çok kimseyi batırıyor. Oğlum sen gazete çıkaracaksan iki kelime yazmayı öğren.. Kemal Ilıcak'ın durumu da meselâ, öyle değil midir?..»

Oldu mu şimdi?. Şellefyan, Ömer Çavuşoğlu'nun da, Kemal Ilıcak'ın da «iki kelime yazmayı» bilmediklerini ileri sürüyor. Al sana dost kazığı!. Nasıl bilmez koskoca Ilıcak iki kelime yazmayı? Hem yazar, hem yazdırır.

«Geçenlerde, epey oluyor ya, bana geldi Ilıcak... Çoktandır aramamış, halbuki Türkiye'deyken yakınlığımız malûm, öpüştük, falan...»

Hem öpüş, koklaş, falan.. Hem de Ilıcak'a böyle ka-

zık at.. Evet, şarkı böyle ne yaparsınız; eski dostlar, eski dostlar!..»

Şellefyan'ın asıl derdi Ömer Çavuşoğlu ileymiş. Şellefyan ile Çavuşoğlu yurt dışında ortak bir iş yapacaklarmış. Yapacaklarmış ama Çavuşoğlu, Şellefyan'a bir güzel kazık atmış. Tam o günlerde Ömer Çavuşoğlu ile Tercüman Gazetesi'nin hanımefendi yazarı Nazlı Ilıcak'ın annesi de Cenevre'de Şellefyan'ın evinde kalıyormuş..

Şöyle anlatıyor Mıgır amca:

«Sen o kadar uğraş.. Bütün kombinezonları hazırla. Banka ile anlaş.. İş düğmeye basmaya kalsın, gelsin öteki, bütün parayı toplasın..»

Şellefyan, bütün işleri ayarlamış, «kombinezonları» hazırlamış, ama ne görsün, Ömer Çavuşoğlu, kendisinden önce davranıp, işi kendi adına bitirmiş..

Eee, olacak o kadar, «kale gibi çocuk» ne de olsa!.

Altan Öymen'in «İsviçre'deki adam, Şellefyan, herşeyi açıklıyor» başlıklı dizi yazısı Şellefyan'ın Ilıcak, Çavuşoğlu ve Yahya Demirel ile iş ilişkilerini ortaya koyuyor.

Bizler «Ilıcak-Şellefyan ilişkilerini» belgeleriyle sergileyince Ilıcak vekilleri hemen mahkemeye koşuyorlar. Haydi dâvacı! Şu kadar milyonluk tazminat dâvası.. İmza Prof. Dr. Sahir Erman, Ali Çekiç ve emekli Yargıtay üyesi Cemal Dirik...

Şellefyan, şimdi bütün bu ilişkileri doğruluyor, Ilıcak ile çekilmiş «aile fotoğrafları»nı gazetede basılmak üzere Altan Öymen'e veriyor. Tercüman Gazetesi'nin «milliyetçi yazarları» bizler de bu fotoğrafları ve bu fotoğraflarla birlikte yayınları ilgiyle izliyoruz.

Şellefyan «her şeyi» açıklıyor mu? Sanmıyoruz. Her şeyin açıklanması için «Şellefyan düzeni»nin bir numaralı sorumlusu Türkiye'ye gelmeli ve mahkeme önünde suçlarının hesabını vermelidir. Ilıcak'ların «baba dostu» Mıgır amca, Yassıada'da yiğitlik göstermedi mi? İhtilâl mah-

kemesinden korkmayan Mıgır omca, bugün niçin çekiniyor, neden korkuyor?

— Mıgırdıç.. pabucu yarım.. gel Türkiye'ye oynayalım...

(17 Ağustos 1984 Cuma)

BU SANSÜR NE ADINA?

Bilim dünyasında kaç bilim adamımızın adı duyuluyor? Uluslararası üne sahip kaç bilim adamımız var?

Bu soruların yanıtlarını, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Bilimdalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Sayın Altan Onat'ın «Türkiye'de Uluslararası Bilim ve Tıp Araştırıcıları 1979-82» başlıklı incelemesinde bulmak olasıydı. Söz konusu yazı, Ankara Tıp Bülteni'nin 1984 yılı 6. cilt, sayı 1'de, 26-35. sayfaları arasında yayınlanmış; ancak bülten Ankara Tıp Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Ahmet Sonel tarafından dağıtılmadan toplattırılmıştır. Aynı bülten geçenlerde yeniden yayınlandı. Ancak bu kez, Prof. Dr. Altan Onat'ın uluslararası bilim ve tıp araştırmacıları ile ilgili makale bültenden çıkarılmıştı!..

Tıp Fakültesi Dekanınca toplattırılan bültende herhangi bir siyasal içerik taşıyan bir makale mi vardı? Hayır. Uluslararası bilim ve tıp araştırmacıları ile ilgili inceleme bir takım çevreleri gocundurmuştu. Neden, bu kadar basitti.

Yayımı yasaklanan makaleden bir parça aktaralım

— 1982 yılında 371'e ulaşan üst düzeydeki araştırıcı sayımız, ülkeler sınıflamasında 42'nci sırada bulunmaktadır. Dünyadaki yazar sayısı yıldan yıla değiştiği için, Türkiye'nin bundaki payını izlemek, mutlak yazar sayımızdan çok anlam taşıyacaktır. Bu itibarla dünyadaki araştırıcı sayısı 1000 olarak varsayılırsa, ülkemizin payı 1967'de 0.47'den 1974'te 0.60'a, 1980'de 0.75'e, 1981'de 0.78'e yükselmiş, 1982'de de 0.71'e düşmüştür...

Bu gerçekler, birçoğu özel muayenehanelerde çalışan, birçoğu da holding patronlarının önünde cübbe sa-

vuran profesörlerimizin bilim yarışında ne yaptıklarını ortaya koymaya yetmektedir. Türkiye, bilimsel araştırma alanında Tayvan'ın Yunanistan'ın ve İran'ın da gerisindedir.

Prof. Onat, «Current Bibliographic Directory of the Arts and Science» adlı yayının verilerine göre «Uzun vadede en çok yayın yapanlar»ı şöyle tanıtıyor

— Ele alınan dört yılın her birinde toplam 15 yazarımıza rehberde yer verilmiştir... (...)... Yazarların yaklaşık 70'te birini teşkil eden bu araştırmacıların 6'sı tıp alanında (M. Aksoy, A.O. Çavdar, Z.S. Ercan, L. Eroğlu, Ş. Özsoylu ve H. Yazıcı), ikisi eczacılıkta (K.C. Güven-A. Ulubelen), üçü teknolojide (N. Akbaş, T. Ertürk ve B. Kılkış), üçü sosyal bilimlerde (M. Heper, İ. Kavrakoğlu, Ş. Mardin), biri de fizik dalında (F. Köksal) çalışmaktadırlar.

1967 ile 1982 arasında 16 yıllık dönemde en az on yıl rehberde adı geçen yazarlarımız şunlardır: Ayhan Ulubelen (15 yıl), Muzaffer Aksoy (14 yıl), R. Kâzım Türker (13 yıl), Kâzım C. Güven (11 yıl), Ayhan O. Çavdar (10 yıl)...

Ankara Tıp Fakültesi Dekanı Prof. Ahmet Sonel, bu gerçeklerin yayınlanmasından niçin ama niçin tedirgin olmaktadır?

Uluslararası alanda adımızı duyuran bu bilim adamlarına saygı göstermek, her şeyden önce, bir yurttaşlık görevi değil midir? Bu bilim adamlarının adlarının, Tıp Fakültesi bülteninde yayınlanması, kimleri, niçin tedirgin etmektedir? Nedir bu yasakların, bu sansürlerin anlamı?

YÖK Atatürk tarafından yıkılan Darülfünun üzerine doğru atılan en cüretli adımlardan biridir. Üniversitelerin yönetim birimleri, bir siyasal kadronun önde gelen yandaşlarına teslim edilmiş, bilim özgürlüğü açıkça yok edilmiştir. Bütün çalışma saatlerini üniversiteye ayıran ve adları uluslararası alanda duyulan bilim adamlarımıza YÖK kurulduğundan beri türlü baskılar yapılmaktadır. Üniversite öğretim üyelerinin eşlerinin «ahlâk anlayışlarını» bile sicile bağlayan bir yasak düzeni, işi, uluslararası alan-

da ün yapmış bilim adamlarımızın adlarını sansüre edecek boyuta kadar vardırmıştır.

YÖK düzeni, üniversitelerimizde akademik özgürlükleri ve bilimsel çalışma gücünü, sistemli biçimde, adım adım, aşama aşama yok etmektedir. Bu yıkıntının acılarını toplum olarak ilerde çok çekeceğiz. Ama ne acı ve yazıktır ki, gözler önündeki bu korkunç yıkıntıyı, bugün kimseye anlatamıyoruz.

Alın size örnek; Ankara Tıp bültenindeki uluslararası ün kazanmış bilim adamlarımızın adları Türkiye'de duyulmasın diye, bülten fakülte dekanınca «yasaklanmış sol yayın» gibi toplatılıyor.

Bu bilim adamlarımızın suçları, bilemiyoruz, acaba ünlü yabancı hekimlerin kitaplarına kelime kelime benzerlik gösteren yayınlar yapmamış olmaları mıdır?

NOT: Yeri gelmişken soralım: Ankara Tıp Fakültesi'nde malzeme alımı ile ilgili bir yayın yapmış, bunun üzerine rektörlük elimizdeki belgelerin Maliye ve Gümrük Bakanlığı müfettişlerine verilmesini istemişti. Biz elimizdeki belgeleri ilgili müfettişe hemen teslim ettik. Gereken inceleme de yapıldı. Sayın dekan ya da rektörden bu soruşturmanın sonuçlarını açıklamalarını rica edebilir miyiz? Merak etmesinler, bu konudaki yayınlarını Tıp Fakültesi Dekanı gibi sansür etmeyiz!..

(25 Ağustos 1984 Cumartesi)

DEĞİL Mİ ALMAN'SIN?

30 Ağustos nedeniyle televizyonda gösterilen «İngiliz Kemal» adlı filmi izlemişsinizdir. Bu filmi izlerken, hiç kendi kendinize düşündünüz mü?

— Niçin biz bugüne kadar doğru dürüst bir Kurtuluş Savaşı filmi yapamadık?

Gerçekten öyle; yapamadık. «Kuvayı milliye ruhu»nu bir ölçüde yansıttığı için övdüğümüz «Küçük Ağa» filminde de tarihsel yanlışlar yok muydu? Vardı. Tarık Buğ-

ra'nın aynı adı taşıyan romanında bağışlanmaz tarih ve olay yanlışlarına rastlamıştık. Önce «Küçük Ağa» adı Kurtuluş Savaşı'mızda Ankara hükümetine başkaldıran bir çapulcunun adıydı. (Türk İstiklâl Harbi, VI. cilt, İstiklâl Harbi'nde Ayaklanmalar, Genelkurmay Harp Tarihi Başkanlığı yayını 1, 1974, s: 158). Nutuk'ta Küçük Ağa, isyancılar arasında sayılmaktaydı. (Söylev, Türk Dil Kurumu Yayınları, s: 332-461). Romanda, Çerkez Etem ve Parti Pehlivan haklarında da yanlış bilgiler bulunmaktaydı. Bu yönleri ile roman tarihsel kişi ve olaylar konusunda yanıltıcı bilgiler vermekteydi.

Bütün bunlara karşı

— Canım n'olacak nihayet bu bir roman, tarih incelemesi değil ki... diye düşünenler olabilir.

Bu düşünce de yanlıştır. Tarihsel olaylardan söz edip, tarihte yer almış kişileri konuşturan bir romancı, gerçeklere bağlı olmak zorundadır. Tarihsel olaylar ve kişiler, romancının kalemi ile değiştirilemez.

«Küçük Ağa» romanı, saptırılan tarihsel gerçeklerin yapay ortamında, Kurtuluş Savaşı'nın tutucu kesimini ön plana çıkaran bir çaba ile oluşmuştur. Romanın bu özelliğine söylenecek söz sınırlıdır. Tarihsel gerçekleri saptırmamak koşulu ile Kurtuluş Savaşı'nın bu özelliklerinin romanlaştırılması elbette yararlıdır. Ama tarihsel kişileri konu alan bir romancının bağlı bulunduğu kayıtlar vardır. Bu kayıtlar tarih gerçekleridir. Romancı, bu alan dışında özgürdür, dilediğini yazabilir. Romancıya tanınmayan özgürlük, tarihsel gerçeklerin değiştirilmesidir. Hiçbir romancının böyle bir hakkı, böyle bir özgürlüğü yoktur.

«Küçük Ağa»yı geçelim, peki «İngiliz Kemal» yaşanmış bir öykü müdür? Bu konuda herhangi bir kayda rastlamış değiliz. «İngiliz Kemal» olduğunu söyleyen bir kişinin on-onbeş yıl önce öldüğünü anımsıyoruz. Ancak, romanda geçen olayların gerçek olduğu yolunda bir bilgiye henüz ulaşmış değiliz.

Türk tarihi, hele hele yakın tarihimiz romanlara konu olacak nitelikte nice olaylarla doludur. Bir İttihat ve Terakki döneminden belki bin roman çıkabilir. Enver-Talât

ve Cemal Paşa'ların başdöndürücü serüvenleri, usta bir kalem ellyle romana dökülse herhalde vitrinlerdeki tarih romanlarının pabuçları çoktan dama atılırdı. Bugün tutucu basının kin kustuğu İttihat ve Terakki önderlerinin Abdülhamid döneminde nasıl özgürlük aradıkları, nasıl örgütlendikleri ve iktidarı ele geçirdikten sonra nasıl bir çaresizlik girdabına düştükleri ve hele Enver, Talât ve Cemal Paşa'ların karşılaştıkları dramatik sonuçlar, bir değil, bin romancının tüketemeyeceği kadar zengin malzemelerle doludur.

Biz yakın tarihini bile yeni yeni tanıyan bir ulusuz, kime kızıyoruz ki?

Kurtuluş Savaşı dediğimiz o büyük, o görkemli kutsal isyanı, halkımıza gerçek özellikleri ve boyutları ile tanıtabiliyor muyuz? Ne yazık ki hayır.. Atatürk'ün toplumumuzu «ümmet» anlayışından «ulus bilinci»ne taşıyan ulusal devrim sürecindeki inanç ve kararlılığını, televizyon ekranlarına bugün hangi yürek getirecektir? Nerede, ulus bilincl ile şahlanan, halkçı ve devrimci atılımlar? Nerede laiklik ile çağdaşlığa ulaşan akılcı düşünce? Nerede Türk'e Türk olduğunu anımsatan inanç sell?

Ve nerede bunları anlatacak romanlar, öyküler, filmler...

İstiklâl Marşı'nda sözcükleri, inançlardan oluşan birer meşale gibi art arda sıralayan Mehmet Âkif'in bile «Değil mi bir anasın sen? Değil mi Alman'sın? O halde fikir ile vicdana sahip insansın..» diyecek kadar yabancı hayranlığına kapıldığı günlerde, Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkıntıları içinden, «çağdaş bir ulus» yaratmaya çalışan «mazlum milletler öncüsü» Gazi Mustafa Kemal, niçin yalnızca tören alanlarının alışılmış resmi ve basmakalıp toplantıları içinde unutulur?

Cumhuriyet kurulalı altmış yılı aşkın bir süre geçti. Biz yine de Atatürk ya da bir Kurtuluş Savaşı filmi yapamadık. Bu ayıp, onun, bunun, şunun değil, hepimizindir...

(1 Eylül 1984 Cumartesi)

TEHLİKELİ İLİŞKİLER...

Bugünlerde Maliye ve Gümrük Bakanı Vural Arıkan ile İçişleri Bakanı arasında bir sürtüşme doğdu. Sürtüşmenin nedeni, Kapıkule rüşvet yolsuzluğu nedeniyle gözaltına alınan sanıklara işkence yapıldığının ileri sürülmesi, İçişleri Bakanı'nın da bu söylentiler karşısında suskun kalmasıdır. Konunun, siyaset demirbaşlarından Prof. Fethi Çelikbaş tarafından parlamentoya yansıtılacağı ve işkence savlarının araştırılacağı da Bakan Arıkan'ın ağzıyla açıklanmış bulunuyor.

İşkence savlarının bakan düzeyinde ele alınması azgelişmiş demokrasimiz için çok sevindirici bir olaydır. Ancak gönül isterdi ki, bunca yıl yakınılan işkence olayları, Kapıkule rüşvet soruşturmasından önce dile getirilmiş olsun!

Sayın Arıkan'ın bakanlık memurlarını korumak amacıyla takındığı tavır belki övülebilir, ancak Sayın Bakan ve işkence savlarını parlamentoya getireceği açıklanan Çelikbaş'ın varlığı mahkeme kararları ile de saptanan bunca işkence olayları karşısında, bugüne kadar niçin suskun kaldıklarını da açıklamaları pek uygun olur. «İğne ve çuvaldız» örneğini şimdi nasıl anımsamazsınız?

Şu güfte sanırız bugünler için bestelenmiştir

— Daha önceleri nerelerdeydiniz?

«İnsan haklarından yalnızca rüşvet olaylarına karıştığı ileri sürülen memurlar yararlanır, siyasal suç sanıkları yararlanmaz» diye bilmediğimiz bir hukuk kuralı mı vardır acaba?

Gümrük ve Tekel eski Bakanlarından Tuncay Mataracı'nın kaçakçılarla işbirliği yaparak gümrük kapılarını nasıl satışa çıkardığı Yüce Divan kararı ile kanıtlanmıştır. Bu tür olayların Mataracı ile başlayıp bitmediğini, o günlerde birçok kez vurgulamaya çalışmıştık. Kaçakçılık dâvalarına bakmakla görevli Ankara 4 Nolu Sıkıyönetim Mahkemesi'nin 13.3.1984 gün ve 1984/41 karar sayılı gerekçeli kararında, hakkında binbir türlü olumsuz rapor ve rüşvet soruşturması bulunan Hayri Tercan adlı güm-

rük memurunun, Gümrük ve Tekel eski Bakanlarından Ahmet Çakmak tarafından «tek imza» ile İpsala Gümrük Muhafaza Âmirliği emrinde kısım âmiri olarak atandığı ve bu gümrük memurunun Ermeni asıllı Bülent Lâstikçioğlu'nun da aralarında bulunduğu bir kaçakçılık örgütüne yardım ederek kaçak malların gümrükten geçmesine aracı olduğu kaydedilmekte ve Bakan Çakmak hakkında «suç duyurusu»nda bulunduğu açıklanmaktadır. (s: 111-113)

(Burada küçük bir parantez açalım: Rastlantı mıdır, bilinmez; kaçakçılık örgütlerindeki Ermeniler gün geçtikçe çoğalıyor. Şu anda uyuşturucu madde kaçakçılığından İtalya'da tutuklu bulunan Lâstikçioğlu dışında, adını Abuzer Uğurlu nedeniyle duyduğunuz Uğurcan Elmas da Ermeni'dir. Hakkındaki soruşturmalar sürerken yurt dışına kaçan bu Ermeni kaçakçının avukatı, milliyetçi bir partimizin eski basın sözcüsüdür.. Ne diyelim, avukatlık serbest meslektir, savunma hakkı da kutsaldır. Biz yalnızca dün ve bugün arasında köprü kurup, geçmişin siyasal ilişkilerini eleştiriyoruz; o kadar!)

Eski Bakan Çakmak hakkında Millî Güvenlik Konseyi'ne 12 Ocak 1983 günü (D: 1982/3 Ki. Dz. 174) sayı ile yapılan suç duyurusunun dayanağı, Gümrük ve Tekel Bakanlığı Müfettişi Savaş Özdoğan ve Nadir Elibol tarafından düzenlenen 5 Nisan 1982 gün ve 1 sayılı rapordur. Bu raporda, Bakan Çakmak ile birlikte Müsteşarı Mazhar Kısacıkoğlu'nun, atama, yükseltme ve yer değiştirme yönetmeliklerine aykırı olarak atama işlemleri yaptıkları ileri sürülmektedir.

Bugüne kadar bu rapor ve mahkemece yapılan suç duyurusu ile ilgili ne gibi işlemler yapıldığını bu arada, yetkililere sormak isteriz. Ne oldu Çakmak dosyası? Şu anda dosya nerede ve kimin elindedir? Çakmak dosyası ile ilgili bir soruşturma yapılmışsa, soruşturma ne aşamadadır? Yapılmamışsa, niçin bugüne kadar bir soruşturma yapılmamıştır?

Mataracı dâvasından, suç duyurusuna konu olan Çakmak dosyasına, Çakmak dosyasından, koskoca Tıp Fa-

kültesi'nden «41 rakımlı yerde çalışmalı» diye raporlar alınmasına, bu raporlardan Kapıkule'de yağmalanan milyonlarca liraya kadar her konu didik didik araştırılmalıdır. Ve Sayın Arıkan, kaçakçılık soruşturmaları nedeniyle sözünü ettiği «egemen güçler»in kimler olduğunu açıklamalıdır.

Maliye ve Gümrük Bakanı Arıkan ile İçişleri Bakanı Ali Tanrıyar, gözaltına alınan gümrük memurları nedeniyle birbirlerine girmişler. İster misiniz bu konu nedeniyle bakanlardan biri istifa etsin?

Gümrük konusu çok «elektrikli»dir, dokunanı «ceryan çarpar» aman dikkat, ne olur, ne olmaz!.

(4 Eylül 1984 Salı)

MÜDAHALECİLİK...

Hükümetin uyguladığı ekonomik politikasının göstergeleri, «ithalât ve ihracat kararları» içindedir. Bu nedenle, yalınkat düşünceler ve basmakalıp yargılarla «Devletçilik mi, liberalizm mi?» gibisinden tartışmalar açmanın hiç anlamı yoktur. Biraz yorucu olur ama dileyen bu kararları inceler ve bu yapay ve yüzeysel tartışmaların gerisinde neler olup bittiğini anlar.

İthalât rejiminde «devlet kontrolu» yine korunmaktadır. Yatırım malları ve hammaddeler dışalımı «izne» bağlıdır. Dışsatımı serbest bırakılan mallar için de gümrük vergileri yüksek tutulmaktadır. «İhracatçı sermaye şirketleri», tam anlamıyla devlet desteği ile ticaret yapmaktadırlar. Dışsatımı destekleyen «teşvik tedbirleri» ve «vergi iadesi» dışsatım şirketlerini, öteki şirketler karşısında ayrıcalıklı statülere sokmuştur. Dışsatım, Merkez Bankası kaynakları ile karşılanmaktadır.

Sermaye şirketleri arasındaki bu ayrıcalık «devlet eliyle» yaratılmıştır.

«Devlet eliyle» yaratılan «ayrıcalıklı şirketler», «devlet içinde devlet olma» özellikleri, yine İthalât Kararnamesi ile pekiştirilmiş, sosyalist ülkelerle yapılacak ticaret

«son takvim yılında 50 milyon ABD Dolarından fazla ihracat yapmış şirketlere» verilmiştir. Bu da «devlet eliyle» yaratılan bir başka ayrıcalıktır. Yaratılan bu ayrıcalık, küçük şirketlerin, dış ticareti devletleştirilmiş ülkelerle ticaret yapan ülkelere mal satmaları halinde, büyük şirketlere «komisyon» ödemelerine yol açmıştır.

Dış ticarette tekelleşme olgusu, büyük sermaye şirketlerinin «sunu-istem» dengesinde büyümelerine değil, doğrudan doğruya «devlet müdahalesi»ne bağlanmıştır.

«Devlet eliyle» oluşturulan bu tekelleşme olgusu, merkezi bir birimin, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın kararları ile yürütülmektedir. İhracatçı sermaye şirketlerine devlet eliyle sağlanan «teşvikler dizisi» ekonomik düzende «devlet müdahaleciliği»nin kalkmadığını, tersine «biçim ve yön değiştirdiğini» ortaya koymaktadır.

Emek gücü üzerindeki «devlet müdahalesi»nin anlam ve kapsamını da hesaba katarsak, müdahaleciliğin emek ve sermaye arasındaki konumunu, altı/dokuzluk fotoğraflar gibi görürüz.

«Devlet müdahaleciliği» iki anlamda kullanılır. Birinci anlam, devletin, kendi kurduğu işletmeler aracılığı ile mal ve hizmet üretmesidir. Buna «devletçilik» diyoruz. İkinci anlam, devletin ekonomik hayatı düzenleme yetkisidir. Bu yetki ne kadar artıyorsa, «müdahalecilik» de o ölçüde var demektir. Müdahaleciliğin en yoğun biçimi «planlama» ile gerçekleşir. Kapsamlı bir planın var olması için devletin elinde hizmet ve mal üreten kuruluşların bulunması gerekir.

1929 dünya ekonomik bunalımından sonra ülkeler çeşitli uygulamalara başvurdular. Amerika'da «New Deal» programı uygulandı. İngiliz ekonomisti John Maynard Keynes'in 1936 yılında yayınladığı «İstihdam, Faiz ve Para» adlı yapıtı ile «devlet müdahaleciliği» yeni ve kuramsal ipuçlarına kavuştu. Keynes'in ekonomide devlet denetiminin arttırılmasını öneren görüşleri, sonradan Batı ülkelerinde «refah devleti»nin başlıca esin kaynağı olurken, Nasyonal-Sosyalist Almanya'da da bir çeşit müdahalecilik uygulanmaya başlandı. Nazi Almanyası'nda dev-

let müdahaleciliği, Reichsbank'ın «hazine bonoları» çıkarması, dışsatım şirketlerine devlet desteği sağlanması, daha önce devletleştirilen şirketlerin özel sektöre geri verilmesi yönünde kullanıldı.

Bütün bu örnekler, hemen hemen her ekonomide «devlet müdahaleciliği»nin bulunduğunu kanıtlamaya yetmektedir. Önemli olan, bu müdahaleciliğin, kimler adına, hangi sınıf ve tabakalar, hangi gelir grupları için kullanıldığıdır.

Türk tekstil ürünlerine AET ülkelerinde ve Birleşik Amerika'da konulan «ambargolar» yoksul ülkelere «korumacılık, müdahalecilik» gibi konularda dersler veren kapitalist ülkelerin, yeri gelince nasıl «korumacı ve müdahaleci» olduklarını göstermeye yetmektedir.

Türkiye, «planlı-devletçilik» uygulamalarına 1932 yılında girişmiş, ilk beş yıllık plan 1933 yılında yürürlüğe konmuştur. Atatürk'ün «planlı-devletçilik uygulamaları döneminde» geniş bir «millileştirme» programı uygulanmış, birçok yabancı şirket planlı-devletçilik günlerinde millileştirilmiştir. Bugün Türk ekonomisi adına elde ne varsa ve ne kaldıysa, bunu devletçilik yıllarına borçluyuz.

Günümüz ekonomistleri bugün, Keynes'çi model ile Friedman'cı modelin tartışmasını yapıyorlar. Friedman'cı «monetarist görüş» başta Güney Amerika'daki askeri diktatörlükler olmak üzere birçok ülkede uygulanıyor. Ve işin ilginç yanı, hiçbir ülkede de başarı sağlayamıyor.

Monetarist görüşün seçeneği, sosyalizm değil, Keynes'çi görüş ve uygulamalardır. Çünkü, Keynes'çi görüşün kendisi, kapitalist düzen içindeki seçeneklerden biridir ve «Bu modele alternatif yoktur» diyenlere karşı verilmiş en güçlü yanıttır.

Bugün ne dünya 1930'ların dünyasıdır, ne de Türkiye o yılların ülkesidir. Türkiye, ülkeyi bir çeşit ipotek altına alan «Ekonomik Sevr» antlaşmalarını yırtmak, öte yandan demokrasi ve çok partili düzen içinde, özgürlükçü ve katılımcı bir düzen kurmak zorundadır. Kaderci bir yaklaşımla «Türkiye'nin dünya-ekonomik sistemi içinde yeri budur» diye teslimiyet ağlarına girip, bir çeşit,

«Mandacı» düşünceye kapılanları gördükçe, Kurtuluş Savaşı'mızdaki insan malzemesinin zenginliğine ve yücelliğine insan bir kez daha inanıyor.

Bu modelin seçeneğinin nasıl ve ne biçimde oluşacağı, holding profesörü olmayan ve sosyalist inançlarını cami avlularına terk edilmiş çocuklar gibi bırakıp kaçmayan aydınlarımızca yıllardır yazılıp çiziliyor. Bu aydınlarımızın sesleri holding basınının rotatifleri bastırmaya çalışıyor; çalışıyor ama dileyen, demokratik sosyalizmin bu yıkıntıyı onaracak çözüm yollarını görüyor, anlıyor.

(11 Eylül 1984 Salı)

AYNALAR...

İlerici aydınlarımız arasında öteden beri «keskin görünme yarışı» vardır. Bu keskinlik yarışı bilgiçlik yarışı ile atbaşı gider. Bu bilgiçlik ve keskinlik yarışına girenlerin olağan yurttaşlık görevlerinden kaçtıkları da çok görülmüştür.

Demokrasinin işleyişi için sıradan yurttaşın sırtlandığı özverileri bile taşımaktan çekinen bu «keskin ve bilgiç solcular» yılgınlık ve korkaklıklarını gizlemek için çok keskin hedefler gösterip, günlük görevlerini savsaklamakta hüner sahibidirler.

Bunların bir kısmı, şimdi bu IMF modelinin alkışçıları ve destekçileri olmuşlardır. Özal modelini, karınca kararınca eleştirenlere çelme atmak görevi bunlara verilmiştir. Bu keskinlik ve bilgiçlik jokeyleri, Marksistliklerine de gölge düşürmemek için kavram fetişizminden çektikleri plâkları döndürmeye çalışırlar:

— Efendim bunlar anti-Sovyetik görüşlerdir...

Bir ideolojinin ilericiliği ya da gericiliği, anti-Sovyet ya da pro-Sovyet olup olmaması ile ölçülmez. İlericiliğin ölçüsü, ülkedeki demokratik hak ve özgürlükleri genişletmek ve emekçi sınıf ve tabakaların yaşam düzeylerini yükseltip, onları, demokrasinin vazgeçilmez ve ikinci plana atılmaz öğeleri yapmak çabalarında aranmalıdır.

Bir ideoloji adına, Sovyet yanlısı ya da Amerikan yanlısı olmak kadar alçaltıcı ve o ülke aydınlarını hiçe sayıcı bir davranış olamaz.

«Proletarya enternasyonalizmi» bugüne dek yalnızca Marksizmin klasiklerinde kalmıştır. Bugün, bütün dünyaya yaygın olan gerçek enternasyonal güç, çokuluslu ve tekelci kapitalizmdir. Bunun içindir ki, devletçi, himayeci ve sosyalist akımlar, bu enternasyonal güce karşı, yerel ve ulusal olmak zorundadırlar.

Kamu hukukundaki metafizik görüşlere karşı çıkan, bu yüzden «kürsü anarşisti» olarak anılan ünlü Fransız hukukçusu Leon Duguit'i «kürsü sosyalistleri» ile karıştıran bir bilgiçlik jokeyi, IMF modeline karşı çıkanları «anti-Sovyetik» olarak damgaladıktan sonra can havli ile «artı-değer» kavramına da sarılmaktadır.

«Artı-değer», sosyalist kuramın başlıca dayanaklarından biridir. Günde on saatlik bir çalışma sonunda elli liralık bir değer üretip, bunun karşılığında, sözgelişi, yirmibeş lira alıyorsa, geriye kalan yirmibeş lira işverenin artı-değer payı olmaktadır. Çoğulcu demokrasilerdeki toplu pazarlıklar, bu artı-değer payının yeniden emek gücüne katılması için yapılmaz mı?

Artı-değer'in işveren ya da devletin kendisi tarafından paylaşılması iki ayrı olgudur. Proletarya diktatörlüklerinin egemen olduğu ülkelerde, bu artı-değer'in oranı ve paylaşım biçimi kamusal otoritelere bağlıdır. Kapitalist ülkelerde bu artı-değer, toplu pazarlıklar yoluyla saptanmaya çalışılır. Tekelciliğin ve diktatörlüklerin egemen olduğu ülkelerde, artı-değer'in paylaşımı, artı-değer'i üreten emekçilerin dışındaki örgüt ya da otoritelerce yapılır. Emekçi sınıfları, artı-değer tartışması ve pazarlığı dışında tutmak, emek sahiplerini, kendi emeklerine ve emek ürünlerine yabancılaştırır.

Çoğulcu demokrasi bunun için gereklidir. Çok partili yaşam bunun için emekçiler için tek güvencedir. Toplu pazarlık düzeni bunun için zorunludur. İşçinin, köylünün, memurun emek güçlerini serbestçe pazarlamaları,

bunun için demokrasinin vazgeçilmez yol ve yöntemleridir.

Demokrasi, hiçbir kişiye, gruba ya da sınıfa egemenlik tanımaz. Demokraside «sınıflararası eşitlik» amaçlanır. Bu amaç ne ölçüde yerine getirilebilir? Ve bu amaç, siyasal ideoloji ya da parti olarak nasıl saptanır, nasıl ete-kemiğe kavuşabilir? Sorunlar bunlardır.

Bütün sorunları demokrasi içinde çözeceğiz. Bunun için demokrasinin boyutlarını genişletmek, elden geldiği ölçüde «sınıflararası eşitliği ve dengeyi» sağlamak, en azından, bu uğurda çabalamak ilericiliğin tek ölçüsü olmalıdır.

Keskin hedef gösterip, demokrasinin en doğal görevlerinden kaytarmacılık yapanlara kimse inanmaz. Bugünler için boy aynaları, kendi kendilerini tanımak isteyenlere, sosyalist kitaplardan çok daha yararlıdır.

Yeter ki, bu aynalara bakabilme cesareti bulunabilsin!

(18 Mayıs 1984 Cuma)

TARİHTEN BİR YAPRAK...

30 Aralık 1922 tarihinde, Lozan Konferansı'na katılan Amerikan Temsilciler Kurulu, Azınlıklar Alt Komisyonu Başkanlığı'na bir önerge sunmuştu. Bu önergede, Türkiye toprakları üzerinde Ermenilere verilmek üzere bir özerk bölge ayrılması istenmekteydi. Amerikan delegeleri, bu önergelerinde, Ermenilere ayrılacak toprak parçasının belirlenmesini ve kurulacak bu Ermeni devletine yapılacak malî yardımlar konusunu gündeme getiriyorlardı.

Lozan Konferansı tutanakları incelenirse, Amerikan yönetiminin, o günlerde de tıpkı bugün olduğu gibi, Ermenileri destekleyen ve kışkırtan bir tavır içinde olduğu anlaşılır. Merhum Profesör Seha Meray'ın duru diliyle Türkçe'ye çevrilen Lozan tutanaklarının bir bölümüne göz atalım :

Amerikan Protestan Kiliseleri Federal Meclisi temsilcileri James Barton ve W. Peet'in, Lozan Konferansı'ndaki Amerikan temsilcisi Washburn Child'a gönderdikleri yazıda şu dilek ve öneri yer almaktaydı

— Türklerle ve başka kimselerle birçak görüşmelerden ve ayrıntılı bir incelemeden sonra, Ermeni azınlığı sorununa en iyi çözüm yolunun, öksüzleri de kapsamak uzere, sığınmaya gelecek göçmenlerin yoğun olarak toplanabilecekleri özel bir toprak parçasının saptanması olduğu kanısına varmış bulunuyoruz. (Lozan Barış Konferansı, Seha Meray, SBF Yayını, Takım 1, Cilt 1, Kitap 2, s: 243)

Tutanaklarda, «Ermenistan İçin Amerikan Derneği» adına sunulmuş «Ermeniler İçin Ulusal Yurt Konusunda Memorandum» İngiltere, Fransa, İtalya ve Amerika'nın kurulacak bir Ermeni devleti için mali yardımda bulunacaklarını belirtmektedir.

Memorandum'un konu ile ilgili bölümünü aktaralım

— ...Tasarlanan Ermeni ulusal yurdu yararına 20 milyon doları aşmayacak bir borç verilmesini öneren bir karar tasarısının Kongre'ye sunulmuş olacağı belirtilmekteydi...

O tarihte Amerikalıların, kurulacak bir Ermeni devletinin hangi toprak parçasında nasıl yerleşeceğini de planladıkları anlaşılmaktadır.

— İstanbul Ermenilerinin, ulusal yurda yerleşmek üzere, oturdukları yerleri bırakıp gitmelerini beklememek gerekir. Bununla birlikte, İstanbul'da çoğunluğu tarım işleriyle uğraşan 15.000 kadar sığınmış göçmen vardır; bunların pek çoğu, bu çeşit yurda yerleşmek fırsatını sevinçle karşılayacaklardır...

Amerikalılar, o tarihte kurulacak bir Ermeni devletinin devlet düzenini bile düşünmüşlerdir:

— Söz konusu bölgenin tarafsızlığını, Lozan Barış Antlaşması'nın bütün imzacılarca tanınacağı şimdiden kestirilmektedir. Aynı zamanda, bir istilâya karşı koymak için oldukça kalabalık bir ordu beslemek de gerekirse, bir yurt kurmak hiç bir işe yaramayacaktır. Bu koşullar için-

de, bölgenin tarafsızlığı bütün devletlerce tanındığına ve bölgeye bitişik ülkeler Milletler Cemiyeti'ne üye oldukları sürece sürekli küçük bir ordu kurmak gerektirdiğini öngörmeye gerek yoktur. Ülkede düzenin korunması için yalnız küçük bir jandarma gücü gerekli olacaktır...

Bu memoranduma ek bir belge de ABD Devlet Başkanı'nın kurulacak bir Ermeni devletine 20 milyonluk yardım yapması için yetkili kılındığını göstermektedir. George Montgomery imzalı yazıyı okuyalım

— Lozan Konferansı'nın Ermeni ulusal yurdu için yeterli büyüklükte bir toprak parçası ayırması şartıyla, Başkan 20 milyon dolarlık bir parayı hazineden ödünç vermeye yetkili kılınmıştır...

Lozan Antlaşması'nda Ermenilerin ve Amerikalıların bu istekleri benimsenmedi. ABD delegeleri de Antlaşmayı imzalamadılar.

Şimdi ABD Temsilciler Meclisi, sanki, Lozan'ın öcünü bu yüz kızartıcı kararları ile almaya çalışıyor. Bunu yaparken de uluslararası teröre yeşil ışık yakıyor.

Bundan sonra Ermenilerce öldürülecek Türklerin katilleri, yalnızca Ermeni teröristler değil, ABD Temsilciler Meclisi üyeleri olacaktır.

«NATO müttefikimiz» bu son kararla uluslararası terörizmin bir ırkçı fraksiyonuna açıkça teslim olmuştur.

(15 Eylül 1984 Cumartesi)

BUNDAN DAHA AĞIRI...

Bugün TBMM, ABD Temsilciler Meclisi'nin Ermenilerle ilgili kararını görüşüyor. Ancak TBMM Başkanı Güney Kore'de, Dışişleri Bakanımız da Amerika'dadır; Sayın Karaduman ve Halefoğlu'nun, böylesine önemli bir konu görüşülürken yurt dışında olmaları, tek başına, konuya ne ölçüde önem verildiğini göstermeye yetmektedir.

Bilemiyoruz, bir ülke ve bağımsız bir devlet için bundan daha büyük bir sorun olabilir mi? Türkiye ile «ko-

lektif savunma» içinde bulunan ABD, ülkemizin toprak bütünlüğüne yönelen bir karar alıyor. Bu kararı, «kolektif savunma» anlayışı ile bağdaştırmak olanaksızdır. Sayın Başbakan, ABD Temsilciler Meclisi'nce alınan bu kararı, gerçi, Başkanlık seçimine bağlıyor ama göstergeler Başbakanı yalanlıyor. Kurtuluş Savaşı öncesi Türk topraklarında bağımsız bir Ermenistan devleti kurulması için yapılan ABD yardımları, Lozan Antlaşması'nda Ermeni devleti kurulması yolundaki Amerikan önerileri ve bu amaç için ABD bütçesinden ayrılan paralar ve bugün ayrılan bu paraların ABD bütçelerinde gösterilmesi Sayın Başbakanı açıkça yalanlamaktadır.

ABD'de dikili Ermeni anıtları, sorunun seçim dönemi ile sınırlı bir propaganda taktiği olmadığını kanıtlayan taş üzerine yazılı belgelerdir.

Türk toprakları üzerinde bir Ermeni devleti kurma düşü, Wilson ilkeleri arasındadır. Temsilciler Meclisi'nin son kararı, bu ilkelerin izlenmesi anlamına gelmektedir. Sayın Başbakan'ın görmediği, görmek istemediği de budur.

Türkiye bir NATO ülkesidir. NATO ülkesi olarak, olası bir Sovyet saldırısına karşı NATO ülkeleri ile birlikte NATO'nun güneydoğu kanadını korumakla yükümlüdür. Bu yükümlülük de elbette tek yanlı değildir. ABD'nin bu «kolektif savunma» amaç ve stratejilerinin uygulanmaları ve yerine getirilmesi için Türk Silâhlı Kuvvetleri'ne «NATO standartları»na uygun askeri yardım yapması gerekmektedir.

ABD'nin Ankara Büyükelçisi Hupe'nin Milli Savunma Bakanı Zeki Yavuztürk'e gönderdiği mektup, Bakanın gazetemize yaptığı bir açıklama ile ilgilidir. Yavuztürk, ABD'den sağladığımız FMS (Foreign Military Sales-Askeri Dış Satış) kredilerinin 2 milyar 630 milyon dolara ulaştığını, bu kredinin sonradan devlet borçları arasına alındığını belirttikten sonra, FMS kredilerinden doğan borcun ana paradan çok faiz ödemelerinden oluştuğunu bildirmişti.

7 Ağustos 1984 günlü haberin bir bölümünü birlikte okuyalım :

— Millî Savunma Bakanı'nın verdiği bilgilere göre 1981-83 yılları arasında ise 102.1 milyon dolarlık anapara ve 187.3 milyon dolarlık faiz ödemesi olmak üzere toplam 289 milyon dolarlık ödemede bulunuldu. İçinde bulunduğumuz yıl ise 114.9 milyon dolar anapara ve 217.5 milyon dolar ise faiz geri ödemesi olmak üzere 332.4 milyon dolarlık bir ödeme yapılması öngörüldü...

Aynı haberde yer alan yorum ise şöyledir:

— 1983 sonu rakamları, irdelendiğinde Türkiye'nin FMS kredisi olarak ABD'den aldığı her 1 dolar için 1.3 dolar faiz ödediğini ortaya koyuyor. Başka bir deyiş ile Türkiye FMS kredisi olarak aldığı her 1 doları 2.3 dolar olarak geri ödüyor. Yüzdeye vurulduğunda FMS kredilerinin geri ödemelerinin yüzde 56.09'unu faiz ödemeleri, yüzde 43.1'ini ise anapara ödemeleri oluşturuyor...

Bu konunun ipuçlarını, Amerikan hükümetince bastırılan «Foreign Asistance Legistlon For Fiscal Years 1983 84, Part 3» adlı belgenin, Türkiye ve Yunanistan'a yapılan askerî yardımlara İlişkin 628'inci sayfasında bulmak olasıdır. Önceki gün, Güneş Gazetesi'nde, Cüneyt Arcayürek'in açıkladığı, Büyükelçi Hupe'nin ve Yavuztürk'ün karşılıklı mektupları, «Ben Türküm» diyen her yurttaşın yüreğini sızlatacak kadar acıdır.

Büyükelçi, Bakan Yavuztürk'ün FMS kredilerinin iç yüzünü açıklayan demecini kınayarak bu konuda «Dikkatinizi çekiyoruz» diyebilmektedir!.

ABD, Sovyet saldırısı olasılığını bir «müşterek bahis» konusu gibi ileri sürüp, bundan para kazanmaktadır. Komünizm ticareti, ABD'ye bire karşı 1.3 dolar para kazandırmaktadır. FMS kredilerinin özü, sözü, ruhu, anlamı budur. ABD'nin «müşterek savunma concept»i böyledir. Ver bir dolar, al 2.3 dolar. Bunun adı da «kolektif güvenlik»tir.

Türkiye'den toprak parçaları isteyen ABD Temsilciler Meclisi'ne karşı «Kuvvayı Milliye ruhu»nun canlandırılmasını istiyoruz. Bunu istedikçe «yeni Amerikan mandacıları», köşelerinde kıvranıp duruyorlar. Kimi Amerikan şirketlerinin Türkiye temsilcisi, kimi bilinmez bağlarla belli

odaklara bağlanmış, kimi de yazdıkça uydulaşan, uydulaştıkça yazan kafalar, «Kuvvayı Milliye» kavramından, boz kalpaklı devrimci görmüş Damat Ferit, Anzavur ya da Ali Kemal gibi korkuyorlar!

«Tam bağımsızlık» inancı, Türkiye topraklarında gözü varsa, ABD ise ABD'ye, Sovyetler ise Sovyetler'e, Ermeniler ise Ermenilere, Yunanlılar ise Yunanlılara karşı ulusça karşı çıkmayı gerektirir.

Sıvas Kongresi'nin mandacıları bir ölçüde özür sahibi sayılabilirler. Çünkü, yenilgilerin yılgınlığı bilinçlerine ve yüreklerine sinmişti. Bugünkü mandacıların ise hiçbir özürleri yoktur. Mustafa Kemal ve İsmet Paşa'lar öncülüğündeki Kurtuluş Savaşı, Kuvvayı Milliye ruhu ile kenetlenmiş bir ulusun emperyalizmi nasıl dize getirdiğini, dosta ve düşmana göstermiştir.

«Tam bağımsızlık» inancı ve «Kuvvayı Milliye ruhu» bugün için Türk toplumunun kendi kendine güvenini gerektirir. Ne acıdır ki, kimilerinin kafalarında yosun tutmuş egemen ideoloji, Ulusal Kurtuluş Savaşı'mızın ve devletimizin temelini oluşturan kavramları suç saymaktadır.

Uyan Gazi Kemal uyan, ne günlere kaldık, ne günlere!

(25 Eylül 1984 Salı)

RÂBİTAT-ÜL ÂLEM-ÜL - İSLÂM...

«Râbitat-ül Âlem-ül İslâm» şeriat düzeni üzerine İslâm Devletleri Birliği kurmak isteyen bir kuruluştur. Bu kuruluşun maddî destekçisi «Aramco» adlı bir Amerikan petrol şirketidir. Kuruluşun, «Hicri Recep 1383» tarihinde Mekke'de yayınlanan tüzüğünde, «Müslüman ülkelerinde İslâmcı yönetimlerin kurulmasına çalışmak» amacı yer almaktadır. Tüzükte yer alan bir başka maddeye göre de bu zengin kuruluş, «İslâmcı yayın organlarını» destekleyecektir.

Özetle, örgütün amacı «İslâm enternasyolizmi» kurmak; bu uğurda çalışmaktır.

«Rabitat-ül - Âlem-ül - İslâm» örgütünün «İslâm Kültür Dairesi» adıyla bilinen bir kolu bulunmaktadır. Bu dairenin başlıca amaçlarından biri İslâm ülkelerinde yürürlükte olan yasaların «İslâm ülkelerine getirdiği eziyet ve ayrılığı izah etmek» ve bu laik yasalar yerine şeriat kurallarının benimsenmesine çalışmaktır. Daire, ayrıca İslâm ülkeleri arasında toplantılar düzenlemeyi ve «milliyetçilik ve ırkçılık» ile savaşmayı amaçlarının arasına almıştır. 41 kişilik Kurucu Meclis ile yönetilen «Rabitat-ül - Âlem-ül - Islâm» örgütünün İslâm ülkelerinde temsilcileri ve üyeleri bulunmaktadır.

«İslâm enternasyolizmi»ni amaç edinmiş bu örgütün etki alanı içine almaya çalıştığı ülkelerin başında Atatürk devrimleri ile Batılı-laik bir düzen seçmiş olan Türkiye gelmektedir.

Türkiye laik bir ülkedir. Ülkemizde, cumhuriyet kurulduğundan beri hiç kimse dinsel inançlarından ötürü baskı görmüş değildir. Tersine, laiklik ilkesi din ve vicdan özgürlüğünü korumuş ve her din ve inançtaki insanlara tapınma özgürlüğü tanımıştır. Laiklik ilkesi din duygularının siyasal amaçlarla sömürülmesine engel olmuştur. Laiklik ilkesi, bu nitelik ve özü ile din duygularının dine yabancı amaçlarla kötüye kullanılmasını engellemeye çalışmıştır.

Kurtuluş Savaşı önderi Atatürk ve O'nun en yakın silâh ve inanç ortağı İsmet İnönü yaşamları boyunca laiklik ilkesine olağanüstü duyarlılıkla bağlı kalmışlardır.

Ülkemizde son zamanlarda laiklik ilkesi büsbütün unutulmuştur. Atatürk'ün laiklik ve devletçilik ilkeleri, neredeyse hiç anımsanmaz olmuştur. Atatürk'ü kalkan yaparak Atatürk'ü unutturmak isteyen yeni bir ideolojik akım devlet çapında önemli köşeler tutmuştur. Atatürk'ün «çağdaşlaşma» anlamındaki Batılılaşma çabaları, Amerikan destekli «Araplaşma» daha doğrusu «Araplaşma» içinde «Suudileşme» eğilimleri ile yer değiştirmiştir.

Suudi Arabistan sermayesine dayalı bir «Suudileşme-

Araplaşma» süreci içinde yaşıyoruz. Atatürk'ün «milliyetçilik» ilkesi «İslâm ümmetçiliği» ile yer değiştirmekte; egemen ideoloji «Millî devlet» kavramı yerine İslâm enternasyonalizmini amaçlayan; «necip millet» kuruntularına dayalı bir çeşit Arap ırkçılığını yerleştirmeye çalışmaktadır.

Üstüne üstlük, laik devletin başbakanının kardeşi bu Arap sermayesinin Türkiye temsilcisi ve ortakları arasındadır!

İstanbul'da toplanan «İslâm Tıp Kongresi» de işte bu İslâm enternasyonalizminin son çalışmalarından biridir. Çağdaş tıp anlayışında dinlere göre bir ayrıma yer verilmemektedir. İslâm ülkelerinden çıkan hekimler, çağdaş tıp eğitiminden yararlanmak amacıyla Batı ülkelerindeki tıp eğitim merkezlerine gitmekte, hastalanan Arap zenginleri soluğu doğru Batı ülkelerindeki hastanelerde almaktadırlar. •

İslâm Tıp Kongresi'nde konuşma yapan YÖK Başkanı Prof. Doğramacı da ileri tıp eğitimini, doğum yeri olan Irak'ta değil Birleşik Amerika'da yapmıştır. Sayın Doğramacı'nın çocuk sağlığı üzerine yazdığı ünlü kitaptaki esin kaynağı da bir İslâm hekimi değil Dr. Spock adlı bir Amerikalı profesördür.

Bu toplantıda amaç, tıp değil siyasettir; amaç, İslâm enternasyonalizmini laik bir ülkede yerleştirme çabalarıdır. Amaç; «Râbitat-ül - Âlem-ül - İslâm»ın tüzüğünde yer alan yayılma siyasetini bir laik ülkede güçlendirmektir. Daha geçenlerde toplanan İslâm Belediye Başkanları da bu amaç için bir araya gelmiş değiller miydi?

Ülke topraklarını Arap zenginlerine satarak kalkınmayı amaçlayan tutum, İslâm enternasyonalizmine de açıkça yeşil ışık yakmaktadır.

Bu konuları okuyan yetkililer, sakın olup bitenleri «Atatürkçülük» adına savunmaya kalkmasınlar.

Savunurlarsa, Atatürk'ün kemikleri sızlar. Kemikleri!..

(2 Ekim 1984 Salı)

TARİH BİLİNCİ...

Bugünlerde, sık sık yakın tarihimizden örnekler vererek ayrımcı güçlerin ardında hep büyük devletlerin olduğunu vurgulamaya çalışıyoruz. Tarihten örnek vermemizin nedeni şu: Yükseköğretim kurumlarında bile tarih yarım yamalak okutulur. Ulusal kurtuluş tarihimizi derinlemesine ele alan bir tarih anlayışını nedense bir türlü benimsemiş değiliz.

Özellikle son yıllarda bu açığın kapatılması için yapılan çalışmaları kıvançla izliyoruz. Prof. Tarık Zafer Tunaya'nın açtığı araştırma çığırı, İlhan Tekeli, Selim İlkin, Korkut Boratav, Sina Akşin, Mete Tunçay, Zafer Toprak, Çetin Yetkin, Yalçın Küçük, İlber Ortaylı, Doğu Ergil, Ömür Sezgin, Emre Kongar, Taner Timur gibi öğretim üyelerinin katkıları ve özlü araştırmaları ile sürdürüldü.

Eşsiz araştırmacı Doğan Avcıoğlu'nun «Millî Kurtuluş Tarihi», Prof. Türkkaya Ataöv'ün Ermeni sorununa ışık tutan araştırmaları, emekli Büyükelçi Kâmuran Gürün'ün yine Ermeni sorununu inceleyen kitabı yakın tarihimizdeki karanlık noktaları tek tek aydınlatıyor. Erol Ulubelen'in, Osman Ulagay'ın, Orhan Duru'nun, Prof. Ömer Kürkçüoğlu'nun İngiliz ve Amerikan belgelerine dayalı çevirileri birçok gerçeğe ışık tutuyor.

Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılış günlerini, İttihat ve Terakki'nin doğuşu, iktidara gelişi ve yenilgisi, mütareke devri ve Ulusal Kurtuluş Savaşı bilinmeden bugünleri anlamaya hiç olanak yoktur. Sevr ve Lozan arasındaki çizgiyi, birindeki paylaşım planlarını, ötekindeki bağımsızlık kavgasını bilmezsek, bugün dış güçlerce yeniden sahnelenen oyunları hiç mi hiç çınlayamayız.

Genç kuşaklar, söz gelişi, Enver Paşa'nın serüvenlerini yeterince bilirler mi? Sanmıyoruz.

Abdülhamid'e karşı koyan bir «hürriyet kahramanı» Babıâli baskını ile hükümet deviren bir ihtilâlci, Turancı amaçlarla yola koyulan bir başkomutan vekili, Almanlarla içli dışlı bir Osmanlı paşası, yurt dışına kaçtıktan sonra İslâm ihtilâli peşine düşüp, Sovyet devrimi doğrultusunda

komünist örgütler kuran ve Müslüman askerlerden oluşan bir «kızıl ordu» ile Anadolu'ya geçme düş ve planları ile dopdolu hırslı ve gözüpek bir serüvenci..

Enver Paşa'nın Sovyet İhtilâlcileri ile ilişkileri bilinmeden Trabzon'da Yahya Kaptan tarafından boğdurulan TKP Merkez Heyeti Reisi Mustafa Suphi ve arkadaşları olayının gerçek yüzü de anlaşılmaz.. Enver Paşacı İttihatçıların niçin Trabzon'da örgütlendikleri, Yahya Kaptan'ın Mustafa Suphi olayından sonra kimler tarafından öldürüldüğü bilinmezse, yakın tarihimizle ilgili birçok gerçek dedikodulu varsayımların buğulu havası içinde unutulur, gider.

Atatürk'ün «tam bağımsızlık» ilkesi iki yönlüdür. Bu ilkenin bir yönü «kapitalist emperyalizme» karşı «Heyet-i Milliyece» savaşmaktır. İkinci yönü ise Sovyet devrimine karşı ideolojik ve siyasal bağımsızlıktır. Bunu anlayabilmek için İçişleri Bakanlığı'na seçilen Afyon Milletvekili Nazım Bey'in Atatürk tarafından nasıl ve niçin bakanlık koltuğuna oturtulmadığını bilmek gerekir.

Her biri titiz incelemelere konu olan bu olayları birer satır ile geçtikten sonra şu konuya değinmek istiyoruz:

Mustafa Kemal, Sovyetler'den silâh ve para yardımı sağlamak üzere önce Enver Paşa'nın amcası Halil Paşa'yı, daha sonra da Bekir Sami Bey başkanlığında bir heyeti Moskova'ya yollar. Sovyetler'in Dışişleri Bakanı Çiçerin, Bekir Sami Bey'den «Van ve Bitlis»in Ermenilere verilmesini ister Bekir Sami Bey, Çiçerin'in bu isteğini hemen reddeder. Çiçerin, Ermenilere verilecek topraklar konusunda direnir. Yardımı, Ermenilere toprak verilmesi koşuluna bağlamak ister.

Bekir Sami Bey, Moskova'dan Ankara'ya gönderdiği gizli raporunda, «Burada işbaşında bulunanlar Ermeni milletinin garp memleketleri ve Amerikan âleminde masum ve mazlum görünmelerinden dolayı kendi taraflarından terk edilmiş bir halde bırakılmalarının ve Ermeni dâvasını açıktan açığa lehimize halletmelerinin garp memleketleri proleteryası nezdinde pek fena bir tesir icra edeceğinden

korkuyorlar. Diğer taraftan Ermenileri komünizm camiasına ithal ederek...» diye kaygılarını iletir.

Mustafa Kemal Paşa, Bekir Sami Bey'e gönderdiği 16 Ekim 1920 gün ve 595 şifre, 273 karar sayılı talimatında şunları söyler: (Ali Fuat Cebesoy, Moskova Hatıraları, Vatan Neşriyatı, Ist. 1955, s: 90)

— ...Muayyen bir kıtayı arazinin bir ekaliyete terkini istemek emperyalist bir fikri mahsul ile hareketten başka bir şey değildir. Ankara hükümeti milliyesi, emperyalizme karşı müdafaa ve mücadele kasdı ile teşekkül etmiş bir hükümet olduğundan emperyalizmin eşkali marufesinden (bilinen şeklinden) olan böyle bir talep ve iddiayı kabul edememekte maztardır (zorundadır).

O günlerde, bir yandan Türk toprakları üzerinde bağımsız bir Ermeni ve Kürt devleti kurmak için kapitalist Amerika ve İngiltere her türlü baskıyı yaparken, öte yandan da Marksist-Leninist Sovyetler, yapacakları askerî yardımı «Ermenilere toprak verilmesi koşuluna» bağlamaktadır... Bugünkü senaryoya pek benzemiyor mu?

Şimdi ne değişti?

Şimdi de Ermeni ve Kürt sorunu eşzamanlı olarak gündeme geldi. NATO müttefikimiz Amerika, Sovyetler'in olası saldırılarına karşı yapılacak yardımı Kıbrıs konusunda verilecek ödüne bağladı. Tıpkı Çiçerin'in 1920 yılında Bekir Sami Bey'e yaptığı öneri gibi.

Bugün, bu koşullarda, bu gibi sorunların Ortadoğu bölgesindeki çokuluslu çıkarlarla ilgili olduğu bilincine vararak, Atatürk'ün «tam bağımsızlık» inancına sımsıkı sarılmak gerekir. «Kuvvayı Milliye ruhu» ve «tam bağımsızlık» ilkesi, dış politikamızın özü, sözü ve her şeyi olmalıdır...

(6 Ekim 1984 Cumartesi)

MASKE..

İngiliz Başbakanı Margaret Thatcher, önceki gün Brighton kentinde kaldığı otelde patlayan bombadan ca-

nını zor kurtardı. 4 kişinin öldüğü, 34 kişinin yaralandığı patlama sonunda altı katlı otelin üç katı çöktü; Thatcher'in kaldığı oda ve banyosu büyük hasar gördü.

Thatcher ve yanında bulunan bakanlarla Muhafazakâr Parti yöneticilerini öldürmek isteyenler İRA kısa adıyla bilinen İrlanda Cumhuriyetçi Ordusu adlı yeraltı örgütü militanlarıdır. Örgüt, saldırının sorumluluğunu üstlenmiştir.

Fransa Devlet Başkanı Mitterand'ın Fransa'daki Bask Bölgesi'ne yaptığı ziyaret öncesi de bölgede taşkın gösterilere tanık olunmuştur. İspanya ve Fransa arasında bağımsız bir Bask devleti kurmak isteyen solcu görüntülü ETA (Euzkadi Ta Askatasuna) örgütü terör eylemleri ile amacına ulaşma çabasındadır. İspanya'nın genç ve sosyalist Başbakanı Gonzalez gibi sosyalist Devlet Başkanı Mitterand da solcu ETA örgütü ile bugün karşı karşıyadır.

Yine son günlerde Mafya'nın denetimi altındaki Ermenilerin yoğun olduğu Marsilya'da art arda bombalar patlatılmaktadır. Amerikan yazarları, ETA'nın Filistin Kurtuluş Örgütü, Uruguay'daki «Tupamaros Gerillaları» ve «Kürt Milliyetçileri» ile ilişkide olduğunu yazmaktadır. (The Terrorist, Christopher Dobson Ronald Payne, Facts on File, New York, 1979, s: 190)

Doğu illerimizde erlerimiz ve subaylarımızın şehit edilmeleri ile sürdürülen eylemlere «azınlık ırkçılığının dış destekli saldırıları» olarak bakmak sağlıklı bir yaklaşımdır. Kurtuluş Savaşı ve sonrasında desteklenen ve kışkırtılan azınlık ırkçılığı gibi bugünkü saldırganlıkların ardında da şu anda belirlenemeyen dış destekler vardır. Bundan kimsenin en küçük bir kuşkusu bile olmamalıdır.

Azınlık ırkçılığının dış görüntüsü hiç önemli değildir. Bölücülük, ırkçı, şoven, gerici kılıklarla maskeleneceği gibi solcu görüntülerle de sahnelenebilir. Önemli olan yapay görüntünün ardındaki bölücü ve ayrımcı azınlık ırkçılığını görebilmektir.

Yakın tarihimizden bir örnek verelim:

Lozan Antlaşması'nda Musul bölgesi, Türkiye ve İn-

giltere arasında bir çözüme bağlanamamıştı. Sorun, Türkiyə ve Ingiltere arasında görüşülürken, Doğu'da gerici görüntülere bürünen bir azınlık ırkçılığı ile karşılaşmıştı. Devrin Başbakanı Ali Fethi Okyar, 1925 yılı Şubat ayında olayı sıcağı sıcağına TBMM'de şöyle anlatmaktaydı

— ..Geçen yaz ortalarında Nasturi Harekâtı icra edilmiş ve harekât esnasında bazı zabitan ecnebi tezviratına kapılarak hududun cenup cihetine geçmişlerdir. Hiyaneti vataniyeyi işaret eden bu harekâtın dahilde bulunan müşevvikleri hakkında elde ettiğimiz delâil (deliller) ve emaret (belirtiler) üzerine bazı zevat, Bitlis Divanı Harbi'nde mahkemeleri icra olunmak üzere tevkif edilmişlerdir. Bu tevkif edilen zevat ile uzaktan ve yakından münasebatı olan ve divanı harpçe istinabe tariki ile (bir başka mahkemenin görevlendirilmesi yoluyla) lüzum görülen Nakşibendi şeyhlerinden Şeyh Sait adında bir şahıs vardır... (...) Şeyh Sait'in beraberinde bulunan iki şahsın firarî olduğunu fark eden jandarmaların bu firarileri derdest (yakalama) etmeye teşebbüs etmeleri üzerine Şeyh Sait jandarmalara karşı silâh istimal edilmesi için emir vermiş ve müsademe neticesinde jandarmaları esir almıştır... (TBMM tutanakları, i: 64, 25.2.1341, c: 2, s· 306)

Okyar «Hadise padişahlık, hilâfet, şeriat, Abdülhamid'in oğullarından birinin saltanatını temin gibi irticakâr bir propaganda» perdesi altında «Kürtçülük» yapıldığını belirtmekte ve bu isyanda «31 Mart Vakası» ve Balkan Savaşı öncesindeki «Arnavut İsyanı»nda kullanılan yöntemlerin kullanıldığını ileri sürmektedir.

Başbakan Okyar'ın konuşmasından sonra kürsüye gelen General Kâzım Karabekir, olayı «Bu, mahdut mütegallibenin (zorbaların) harici teşvikatlı (dış kışkırtmayla) bazı emellere nail olmak için halkı dinî tahrik» ettiklerini söylemiş ve «dini âlet ittihaz ederek mevcudiyeti milliyetimizi tehlikeye koyanlar her türlü lânete lâyıktır» diye konuşmaktadır. (TBMM tutanakları, i: 64, 25.2.1341, c: 2, s: 309)

Aynı gün «Hiyanetî Vataniye» Yasası değiştirilerek din ve kutsal kavramları siyasal amaçla kullanmak ama-

cıyla örgüt kurma «vatan ihaneti» suçu olarak nitelenmiştir.

Dün «gerici» görüntülerle sahneye konan dış destekli azınlık ırkçılığı bugün «sol» makyajlarla sahnelenebilir. Maskeleri kaldırırsak olayın özü ise hiç değişmez; dış destekli bölücülük ve azınlık ırkçılığı..

Türkiye Cumhuriyeti, bu saldırganlıkları ezecek ve özgürlükçü demokrasi içinde her türlü terör eylemlerinin kökünü kazıyacaktır. Bunun için azınlık ırkçılığına ve her türlü teröre karşı olan yurttaşların el ve gönül birliği yapmaları zorunludur.

Ulusça, çok yönlü kurt kapanlarına kapılmadan, özgürlükçü demokrasi içinde bu gibi saldırganlıkları önleyeceğiz. Birtakım güçler, bölgede yeni sorunlar yaratmak istiyorlar

Ulusal bilinç böyle günler için gereklidir.

(13 Ekim 1984 Cumartesi)

BÖLÜCÜNÜN DIŞ DESTEĞİ...

Ayrımcı güçlerin ardında yabancı devletlerin olduğunu yazdığımız zaman «Hani bunun kanıtı?» diye soruyorlar, Kurtuluş Savaşı öncesinde Ermeni ve Kürtlerin İngiltere ve Amerika tarafından desteklendikleri İngiliz gizli belgeleri ile kanıtlanmıştır. İşte bu belgelerden bir tanesi :

Amiral Sir. F. Derobeck'in Lord Curzon'a yazdığı 20 Mart 1920 tarihli gizli rapor :

— Kürdistan, Türkiye'den tamamen ayrılıp özerk olmalıdır. Ermenilerle Kürtlerin çıkarlarını bağdaştırabiliriz. İstanbul'daki Kürt Kulübü Başkanı Said Abdül Kadir ve Paris'teki Kürt delegesi Şerif Paşa emrimizdedir.. (Kraliyet Belgeleri, sayfa 49, belge 33. İngiliz Belgelerinde Turkiye, Erol Ulubelen, Çağdaş Yay., s. 257)

Damat Ferit Paşa'nın «Kürtleri Mustafa Kemal'e karşı kullanma» planı bugün yabancı yazarlarca da yazıl-

maktadır. (Kurtuluş Savaşı İle İlgili İngiliz Belgeleri, Gotthard Jaeschke, TTK Yay., s. 145) Lozan Barış Anlaşması görüşmeleri sırasında İngiliz Delegasyonu Başkanı Lord Curzon'un bağımsız bir Kürt devletinin en ateşli savunucularından biri olduğu tutanaklarla bellidir. (Lozan Barış Konferansı, Tutanaklar ve Belgeler, SBF Yay., s. 348 vd.)

Türkiye'nin Doğu ve Güneydoğusunu Ermeni ve Kürtlere bırakan Sevr Anlaşması'nı Kürtler adına imzalayan da İngiliz Entelligence Service'nin «emrimizdedir» dediği İngiliz maşası Şerif Paşa'dır.

Bugün üzerindeki gizlilik kalkan Kraliyet belgeleri İngiliz hükümetinin Kurtuluş Savaşı öncesinde Doğu'da bir Kürt devleti kurmak amacı ile Kürt ileri gelenleri ile ilişki kurduklarını, hiçbir yoruma gerek bıraktırmayacak biçimde ortaya koymaktadır.

1919 Temmuz ayının 10. günü İstanbul'dan 1437 no ile Lord Curzon'a çekilen gizli telgrafta, Kürtlerin İngiliz mandası istedikleri, bölgeye gönderilen Binbaşı Noel'in Kürt ajanları ile görüşeceği yazılmaktadır. (İngiliz Belgelerinde Atatürk, Bilâl Şimşir, TTK Yay., s. 39) İngiliz Kraliyet Orduları Karadeniz Kuvvetleri Kurmay Başkanlığı'nın yazdığı raporda da Kürt devletinden söz edilmektedir. (Şimşir, s. 336)

Daha birçok İngiliz gizli belgesi İngiliz-Kürt ilişkisine ışık tutmaktadır.

İlginçtir; «Koçgiri isyanı» olarak bilinen ayrımcı ve eylemli kalkışma, Mustafa Kemal önderliğindeki ulusal güçlerin emperyalist devletlere karşı savaştığı 1921 yılında sahneye konmuştur. 1925 Şubatında patlak veren «Şeyh Sait İsyanı» ise Türkiye-İngiltere arasında «Musul» üzerinde görüşmeler sürerken sahnelenmiştir. 1927-1930 yılları arasındaki Ağrı ayaklanmasına öncülük eden «Xwebun» adlı ayrımcı örgütün Ermeni desteği ile kurulduğu, bu ayrımcı güçlerin kendi yayınlarında açıkça yazılmıştır. (Özgürlük Yolu, Nisan 1977, s. 30) 1936-38 arasındaki «Dersim Olayı» da -ilginç bir raslantı- Atatürk'ün Doğu'daki toprak ağalığını kaldırma amacıyla «Toprak reformu» ha-

zırlıklarına girlştiği günlere denk düşmüştür.

Ayrımcı güçlerin sözcülüğünü yapan bir dergide Ağrı isyanında «Fransızların Xwebun Cemiyeti ile ilişki» kurdukları açıkça yazılmaktadır. (Özgürlük Yolu, 1977 Nisan, s. 29).

Kürt lideri Barzani ile ilgili belgeler ayrımcı güçlerin ardındaki yabancı parmağını en bağnaz ayrımcı şovenleri bile susturacak açıklıkta ortaya koymaktadır.

1970'li yıllarda Amerikan yönetimi, Irak'taki Baas rejiminin Sovyet etki alanı içine girmesinden çok kaygı duymaktadır. Bu amaçla, Beyaz Saray güdümündeki Şah ile anlaşarak, Barzani yönetimindeki Kürtlere silâh yardımı yaparak Baas rejimini sarsmak ister. Washington, İran üzerinden Barzani kuvvetlerine silâh yardımı yapar.

The Daily Telegraph, 2 Şubat 1977 tarihli sayısında Barzani'nin ABD Dışişleri Bakanı Dr. Kissinger ile olan ilişkilerini açıklayan demecine yer verir. Barzani'nin açıklamalarına göre, Kürtler ile Amerikalılar arasında, Irak'ta bir Kürt ayaklanması düzenlenmesi için anlaşmalar yapılmış; ancak Carter yönetimi sırasında bu yardımlar kesilmiştir. Barzani, yenilgisinden yardımı kesen Amerika'yı sorumlu tutmaktadır.

Bilindiği gibi Barzani, Amerika'da ölmüştür. İlk başlarda Sovyetler'ce de desteklenen bu Kürt lideri, son günlerinde, ABD yönetiminde ağırlanmış ve ölünceye kadar bakımı Amerikan hükümetince üstlenilmiştir. Sovyet desteği ile ortaya çıkan bu Kürt liderinin Amerika'da ölmüş olması bile başlı başına düşündürücü bir olaydır.

Ortadoğu'daki her olayda olduğu gibi Kürt ayaklanmalarında da gerek Sovyetler'in, gerekse Amerikalıların payları vardır. Yakın tarihte böyle olduğu gibi büyük olasılıkla bugün de böyledir. Çünkü «Kürt öğesi» Ortadoğu olaylarının ve bu bölgede oluşacak yeni dengelerin ayrılmaz bir parçasıdır. İran-Irak savaşı, Lübnan ve Filistin sorunu, «terör ihraç eden» Sovyet yanlısı Suriye ve Amerikan yanlısı İsrail bölgedeki kutup başlarıdır.

Türkiye'deki bölücü ve ayrımcı terör eylemlerine iç

siyasetin kızgın lâvları ile bakmak ya da aynı olayları Sovyet ya da Amerikan gözlükleri ile izlemek son derece yanıltıcı ve sakıncalı değil midir ?

Sağcısı ve solcusu ile bu ülke bizim ülkemizdir. Yaşanan olay ise açıkça bölücülüktür. Ulusal barışı ve bütünlüğü sarsan her olaya -nereden ve kimden gelirse gelsin- yurttaşlık ve tarih bilinci ile karşı koymak zorundayız. Bölücülüğe karşı sağcının da, solcunun da elbirliği yapması gereklidir.

(16 Ekim 1984 Salı)

BİLEK GÜREŞİ...

Ülkemizde ve bölgemizde yaşanan olayları «zamandan ve zeminden» soyutlamanın olanağı yoktur. Türkiye, Ortadoğu bölgesinin kilit noktalarından biridir. Olayları yorumlarken, bölgedeki güçler dengesini, bu dengenin yansıması olan siyasal olayları ve rejim değişikliklerini çok yakından izlemek gerekir. Yoksa, olaylara «kronik anti-komünizm» ya da «Ortodoks Sovyet Marksizmi» gözlükleri ile bakıp, «Conspiracy» adı verilen «komplo teorileri »ile «mekanik» yorumlar getirmek, pek doğru sonuç getirmez. Olayları, bir değişim süreci içinde ele alıp, yorum yapmak gerçekçi bir bakış açısıdır.

Olayları yorumlarken, ilk hesaba katılması gereken gerçek, bölgede Amerikan-Sovyet çekişmesinin yadsınmaz varlığıdır. «Ortadoğu'da dengeler» derken bu iki büyük gücün «siklet merkezleri» ve bu güçlerin siyasal olay ve rejimlere nasıl yansıdığını anlatmak istiyoruz.

Yakın geçmişte bölgede ne gibi dengeler kurulduğunu ve bu dengelerin nasıl yapıldığına, «kuşbakışı» bakalım.

Türkiye, 1952 yılında NATO'ya girdikten sonra, olası Sovyet saldırısı varsayımı ile bölgede güvenilir dengeler aramaya başladı. ABD Dışişleri Bakanı John Foster Dulles'in girişimi ile bölgede Sovyetler'e karşı bir «güvenlik sistemi» oluşturulacak ve Türkiye bu sistem içinde etkin

bir rol oynayacaktı. Bağdat Paktı bu amaçla 24 Şubat 1955 günü Türkiye ve Irak arasında imzalandı. Bir yıl sonra pakta, İngiltere, İran ve Pakistan da katıldı. Paktın öncüsü ABD ise anlaşmaya imza koymadı.

Nasır'ın başında bulunduğu Mısır, Bağdat Paktı'na şiddetle karşı çıktı.

1952 yılında bir askerî darbe ile iktadara gelen Nasır, yeni bir «Arap milliyetçiliği» anlayışı ile bölgede liderlik kavgasına da soyunmuştu. Bağdat Paktı'na karşı, Suriye ile birlikte karşı koyan Mısır, tam o günlerde İsrail ile çatışmaya tutuşmuştu. Amerika ve İngiltere'den silâh satın almak isteyen Mısır'a tam bu sırada bir çeşit «ambargo» konulmuştu. Nasır, bu kez Sovyetler'e yönelerek Batılı ülkelerin satmadığı silâhları Çekoslovakya'dan satın aldı.

Bu süreç içinde Mısır-ABD ve İngiliz ilişkileri iyice gerginleşiyordu. Bu gerginlik, Nasır'ın Süveyş Kanalı'nı işletenİngiliz ve Fransız şirketini devletleştirmesi ile doruk noktaya sıçramıştı. İngiliz ve İsrail planı başlangıçta çok iyi işledi: İsrail ordusu 29 Ekim 1956 günü Mısır'a karşı saldırıya geçti; İngiltere ve Fransa ise Kanal'a asker çıkarmaya başladı.

Bunalım, Sovyetler'in işe karışması ile dünyayı üçüncü bir dünya savaşı eşiğine kadar sürükledi. Sovyetler, İsrail, İngiltere ve Fransa hükümetlerine sert notalar vererek, bu ülkelerin bölgedeki askerlerini geri çekmelerini istedi. Saldırgan üç ülke de bu isteğe uymak zorunda kaldılar.

Bağdat Paktı'na karşı çıkan Nasır, Sovyet desteği ile Süveyş Kanalı sorununu da çözüme kavuşturmuştu. Suriye'de bir dizi hükümet darbesinden sonra Sovyet yanlısı Baas rejimi de kurulmuştu. Sovyetler, Mısır ve Suriye üzerinde sağladıkları etkinlikler ile bölgede önemli köşe başlarını tutmuşlardı.

Aynı tarihlerde İran'da büyük bir dram yaşanmaktaydı. İran'daki İngiliz petrol şirketlerinin millileştirilmesi kampanyasını açan Dr. Musaddık, 1951 yılında Başbakan ol-

muş; Başbakan olur olmaz da petrol şirketlerini millîleştirmişti. 1953 yılı Şubat ayında Şah, ülkesinden kaçmış, 1953 Ağustosunda da ABD ve İngiltere'nin desteği ile General Zahidi, Musaddık'ı devirerek yeniden Şah'ı ülkesine çağırmıştı. Bağdat Paktı günlerine gelindiğinde Tahran'da ABD ve İngiliz etkisinde bir Şah rejimi bulunmaktaydı.

Mısır ve Suriye'nin Sovyetler ile Türkiye ve İran'ın da Batı ile yakın ilişkileri, Ortadoğu'da yeni bir denge oluşturmuştu. Bir süre sonra bu duyarlı dengenin terazilerine, Irak'ta Batı yanlısı Faysal rejimini deviren General Kasım'lı Irak yerleştirilmişti. Irak darbesi, Batının Bağdat'taki etkinliğine son vermiş ve Irak, Mısır ve Suriye'den sonra Sovyet etkisine açılmıştı.

Yine aynı günlerde Lübnan'da iç savaşın kıvılcımları çakmaya başlamıştı. Lübnan'da Nasır yanlısı gösterilerin başlaması üzerine Cumhurbaşkanı Chamoun, Amerika'dan olaya karışmasını istedi. Temmuz 1958'de Amerikan askerleri Lübnan'a çıkıyor ve ülke doğrudan doğruya Amerikan denetimi altına giriyordu.

O günlerde Türkiye'de iktidarda bulunan Bayar-Menderes iktidarı, Irak'a bir askeri müdahale yapma düşüncesine de kapılmıştı. Menderes Hükümeti'nin Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu, o günlerde TBMM'de şöyle konuşmaktaydı

— Müttefikimiz Birleşik Amerika, civanmerdane bir hareketle dünya çapında mesuliyetin kendisine yüklediği vecibelerini müdrik bir celâdetle (gözpekliği, yiğitlik) derhal harekete geçiyor ve böylece bizim inancımız, yani küçük devletlerin istiklâline ve emniyetine ve onların ne şekilde olursa olsun, tahriklerine bilvasıta (dolaylı) taarruzları karşısında müdafaa edileceğine dair olan inancımız, bu anda evci belâsını (en üst derecesini) buluyor. Bu hareket karşısında Türkiye'ye düşen görev ne idi? Elbette bu civanmerdane (yiğitçe) hareketi ve belki bizim de teşvik ettiğimiz bu civanmerdane hareketi desteklemekti.. (TBMM zabıt ceridesi, devre IX, İçtima 1, cilt 4, 87'nci in'ikat, 21.8.1958, s: 283 vd.)

Bayar-Menderes iktidarı da 27 Mayıs 1960 günü bir askerî ihtilâl ile devrilmişti.

Bugün bu dengeler çok değişik ağırlıklar taşımaktadır. Nasır'ın Sovyet etkilerine açık, Mısır'ın yerini ABD'nin dümen suyundaki Enver Sedat ve Mübarek rejimlerine terketmiştir. İran'da Amerikancı Şah rejimi anti-Amerikan mollalar rejimi ile yer değiştirmiş; Pakistan'a ABD yanlısı Islâmcı bir askerî diktatörlük yerleşmiş, Sovyetler, Babrak Karmal rejimi ile Afganistan'ı doğrudan işgal etmişler; ABD destekli İsrail, bölgede saldırganlıklarını sürdürmüş ve Filistin sorunu şiddet yoluyla geçici bir çözüme bağlanmıştır.

Ortadoğu'daki yeni dengelerde ayrımcı güçlere «dünya jandarması» Iki büyük ülke ne gibi roller verecekler? Sorun işte bu noktada düğümleniyor.

«Kronik anti-komünizm» ve «Ortodoks Sovyet Marksizmi» olayları açıklamıyor, tersine olaylara, gerçek niteliklerinden çok farklı renkler veriyor.

(17 Ekim 1984 Çarşamba)

SOSYALİZM VE BAĞIMSIZLIK.

Yugoslavya Devlet Başkanı Duranoviç'in ülkemizde konuk bulunduğu şu günlerde «sosyalizm ve bağımsızlık» konusunu gündeme getirmek istiyoruz.

Kendisini sosyalist sayan birçok insan dünyada iki sistem bulunduğuna ve ABD'nin başını çektiği kapitalist dünyaya karşı Sovyetler'in öncüsü olduğu sosyalist sistemin var olduğuna inanır ve sosyalist olan herkesin Moskova doğrultusunda olması gerektiğini savunur.

İşin ilginç yanı ateşli antikomünistlerin de böyle düşünmesidir.

Yugoslavya örneği, sosyalist ülkelerin ille de Moskova güdümünde olmalarının vazgeçilmez koşul olmadığını kanıtlamaktadır. İkinci Dünya Savaşı'nın kan ve barut kokun günlerinde Sovyet Ordusu'nun da katkısı ile ülkeyi işgalden kurtaran Tito, özellikle 1948 yılından sonra, Yugoslav sosyalizmi üzerindeki Sovyet etki ve baskısına karşı bir savaş vermiş ve Yugoslav sosyalizmi üze-

rindeki «Ortodoks Sovyet-Marksizmi» etkisini tümüyle kaldırmıştır.

Yugoslavya «bağımsız sosyalizm»in en somut örneğidir.

Bu bağımsız sosyalizm anlayışı, geniş ölçüde Marksist ideolojiden esinlenir. «Özyönetim modeli» ile kendine özgü bir sosyalist sistemi uygulamaya koyan Yugoslavya, siyasal sistemi ile de burjuva demokrasilerinden ayrılır. Yugoslavya modern «Avrupa komünizmi»ne de benzemez.

Avrupa komünizmi, burjuva demokrasisi kalıpları içinde gelişen bir çeşit demokratik sosyalizmdir. Çünkü, Avrupa komünizmi, «proletarya diktatörlüğü» gibi Sovyet Marksizminin zorunlu evre ve koşulunu açıkça reddeder ve burjuvazi ile «tarihsel uzlaşma» formülleri ile anlaşma yolları arar.

Leninizm, Marksizmin Sovyet yorumu ve uygulamasıdır; Titoizm ise Marksizme Yugoslav damgası vuran bir başka yorum ve uygulamadır. Avrupa komünizmi ise bunlardan büsbütün ayrı bir ideolojik yoldur.

Leninizme, yani «Sovyet Marksizmi»ne karşı olmak «anti-Marksistlik» anlamına gelmez; gerek Titoizm, gerekse Avrupa komünizmi Marksist ideoloji ile ayak bağlarını kesmiş değildir. Bu yüzden «anti-Leninist» olarak adlandırılabilirler, ama «anti-Marksist» sayılmazlar.

Her «anti-Sovyetizm»in «antikomünizm» sayılacağı yolundaki aldatma, tek yönlü bir koşullandırmadan kaynaklanmıyorsa, tam anlamıyla derin bir bilgisizliği yansıtmaktadır.

Lenin, yalnızca «sınıf savaşı» öğretisini benimseyene «Marksist» demez. Lenin'e göre «Marksizmi sınıf savaşı öğretisine indirgemek, onun kolunu, kanadını kırmak» demektir. Sınıf savaşını, ancak «proletarya diktatörlüğü» aşamasına kadar genişleten kişileri Marksist sayan Lenin, «Devlet ve İhtilâl» adlı ünlü yapıtında bu görüşü benimsemeyenleri «Avrupa sosyal şovenleri ve oportünistleri» olarak damgalar. «Proletarya diktatörlüğü»nü yadsı-

mak, Leninizmi yadsımak demektir. Lenin'in «Marksizmi küçük burjuva reformizminden ayıran» değişmez ölçüsü de budur.

Sovyet devriminden bu yana bunca yıl geçmiştir. Moskova'da 1917 devrimcilerinin yerini bugün «memurlaşmış bürokratlar» almış, «Rus sosyal şovenizmi» Sovyetler Birliği'ndeki öteki halklar üzerinde siyasal ve ideolojik etkinlik kurmuş, «Brejnev doktrini» ile açıklanan askerî işgaller yaşanmış, Polonya dramında görüldüğü gibi «işçi sınıfı öncülüğü» yerine Sovyet Ordusu güdümündeki «askerî cuntalar» devri açılmış, Lenin'in «ulusların kaderlerini tayin hakkı» ilkesi çiğnenmiş ve Afganistan Sovyet askerlerince işgal edilmiştir.

Bu siyasal ve ideolojik başkalaşma içinde asıl üzerinde durulması gereken noktalardan biri de «proletarya diktatörlüğü» yerine, Sovyet Ordusu'nun güçlenmiş olmasıdır. İşçi sınıfı öncülüğü, yerini, bu ideolojik başkalaşma içinde «Sovyet Ordusu öncülüğüne» bırakmıştır. «Burjuva devleti »yerine memurlaşmış bürokratlar ve Sovyet Ordusu'ndan oluşan bir yeni yönetim biçimi ortaya çıkmıştır.

Bu çelişkileri, birer sabun köpüğü etkisindeki sloganlarla ya da ideolojik şehvet ile çekilmiş klişelerle açıklamak hiç olası değildir.

Yugoslavya örneği, sosyalizme bir bağımsızlık boyutu getirmiştir.

Ülkenin ilerici kesimi bu gelişim ve oluşumlara gözünü kapayamaz. Çünkü, bağnazlık iliericiliğin baş düşmanıdır. Türk solunun bundan sonraki gelişmesi, Kurtuluş Savaşı'nın kutsal mirası olan «bağımsızlık» inancına ne ölçüde sarıldığına bağlıdır. «Burjuva demokrasisi» adı verilen Batı türü demokrasinin özüne ve sözüne uygunluk, solun başarı şansının bir başka zorunlu koşuludur.

Türk solunun önünde üç dikenli tel duruyor. Bunlardan biri, «sol serüvencilik» dediğimiz silâhlı eylemlerdir. İkincisi, solun, bölücü akımlara araç ve maske olarak kullanılmasıdır. Üçüncüsü ise solun Sovyet Marksizml'nin ideolojik çizgisine kapılmasıdır.

Bu üç tehlike ve ideolojik sapmadan kendini koruyan Türk solu, «aslan yavrularının büyüdüğü gibi» büyüyüp serpilecektir.

Bağımsızlık, Türk solunun erginlik ve kişilik sorunudur.

(18 Ekim 1984 Perşembe)

KENDİNE SAYGI...

İstiklâl Marşı'mızın yazarı M. Âkif, ulusal duyguları dile getirdiği için «Millî Şair» olarak anılır. Gerçekten İstiklâl Marşı'mızın sözleri ulusal coşkuların inanç ve kıvanç sözcükleri ile örülmüştür.

Âkif'te İslâmcı felsefe ile yoğrulmuş bir yurtseverlik bilincinin şiir sanatına yansımış duygu ve düşüncelerini buluruz.

Şu dizeler de M. Âkif'indir:

— Değil mi bir anasın sen? Değil mi Alman'sın? / O halde fikr ile vicdana sahip insansın / O halde «Asya»lıdır, ırkı başkadır..» diyerek. / Benat-ı cinsin olan ümmehatı incitecek / Yabancı tavrı yakışmaz senin faziletine / Gel iştirak ediver şunun felâketine / Ya «paylaşıldı mı artar durur sürur-u beşer» / Kederse aksine «ortakla eksilir» derler / Bilir misin ki senin Şark'a meyleden nazarın / Birinci def'a doğan fecridir zavallıların?..

Bu dizeler, 1915 yılında yazılmıştır. Bu yüzden, o günlerin yılgınlığı ve bu yılgınlık içinde Almanya'yı tek kurtarıcı gören çaresizlik, Âkif'in dizelerine de yansımıştır.

Âkif'in şu dizelerini de okuyalım

— Sana söylemiş iken doğru mudur şimdi cedel? / Artık ey milleti merhume, sabah oldu uyan! / Sana az geldi ezanlar, diye ötsün mü bu can? / Ne Arap'lık, ne de Türk'lük kalacak aç gözünü! / Dinle Peygamber-i zişanının ilâhi sözünü. / Türk Arap'sız yaşamaz. Kim ki «yaşar» der, delidir! / Arab'ın Türk ise hem sağ gözü, hem sağ elidir. / Veriniz başbaşa; zira sonu hüsran-ı mubin / Ne hükümet kalıyor, ortada, billâhi ne de din. / «Mede-

nlyet» size çoktan beridir diş biliyor; evvelâ parçalamak, sonra yutmak diliyor...

1913 yılında yazılan bu dizeler de Osmanlı İmparatorluğu çatısı altında yaşayan çeşitli ulusların imparatorluktan ayrılmak için başkaldırdıkları günlerin karamsarlığını yansıtmaktadır. Şair, İslâmcı düşünceyi ön plana alarak çeşitli uluslara seslenmektedir.

Nâzım, bir şiirinde Âkif'i şöyle anlatır

— Saat beşe on var / Kırk dakika sonra şafak sökecek / «Korkma sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak» / Tınaztepe'ye karşı Kömürtepe cenubunda / On beşinci piyade fırkasında iki ihtiyat zabiti / Ve onların genci uzunu / Darülmuallimin mezunu / Nurettin Eşfak / Mavzer tabancasının emniyeti ile oynayarak / Konuşuyor: / — Bizim İstiklâl Marşı'mızda aksayan bir taraf var / Bilmem, nasıl anlatsam / Âkif, inanmış adam. / Fakat onun ben / İnandıklarının hepsine inanmıyorum. / Beni burda tutan şey / Şehit olmak vecdi mi? Sanmıyorum / Meselâ bakın: «Doğacaktır sana vadettiği günler Hakk'ın» / Hayır / Gelecek günler için / Gökten âyet İnmedi bize / Onu biz kendimiz / vadettik kendimize / Bir şarkı istiyorum / Zaferden sonrasına dair: «Kimbilir belki yarın...» / Âkif inanmış adam / Büyük şair...

Nâzım, Kurtuluş Savaşı'nı anlatan dizelerinde de şöyle seslenir:

— Dörtnala gelip uzak Asya'dan / Akdeniz'e bir kısrak başı gibi uzanan / Bu memleket bizim / Bilekler kan içinde, dişler kenetli, ayaklar çıplak / Ve bir ipek halıya benzeyen toprak / Bu cehennem, bu cennet bizim...

Âkif ile Nâzım'ın inançları hiç birbirine benzemez. Ama her ikisi de o günlerin ulusal coşkusunu ne güzel anlatırlar, biri: «Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım; hangi çılgın, bana zincir vuracakmış? Şaşarım» diye kükrer, öbürü, Mustafa Kemal'i «O Kocatepe'de / Gözetleme yerinde / Gülen bıyıklarıyla duruyordu ki mavzerin yanında / Birdenbire beş adım sağında / «O»nu gördü / Paşalar «O»nun arkasındaydılar. «O» saati sordu / Paşalar «Üç» dediler / Sarışın bir kurda benziyordu /

Ve mavi gözleri çakmak çakmaktı / Yürüdü uçurumun başına kadar / Eğilip durdu / Bıraksalar / İnce uzun bacakları üstünde yaylanarak / Ve karanlıkta akan bir yıldız gibi akarak / Kocatepe'den Afyon ovasına atlayacaktı» diye anlatır.

Biri: «Yılmam ölümden, yaradan, askerim / Orduma «Gazi» dedi Peygamber'im» der, öteki: «O topraktan öğrenip / Kitapsız bilendir / Hoca Nasrettin gibi ağlayan / Bayburtlu Zihni gibi gülendir / Ferhad'tır / Kerem'dir / Ve Keloğlan'dır» diye anlatır insanımızı..

M. Âkif'in inançları Tevfik Fikret ile de bağdaşmaz. Birbirlerine karşı sert dizeler de yazarlar. Âkif, Fikret'e «Hiç utanmaz, Protestanlara zangoçluk eder» diye saldırır. Fikret, kendisini «Ben ne ma'bud, ne mu'bin bilirim / Kendimi hilkata abid bilirim» yani, «Ne tapılan, ne tapan tanırım, kendimi doğaya tapar bilirim» diye savunur.

Âkif'in İslâmcı inançları, Nâzım'ın ideolojisi, Fikret'in ateizmi elbette eleştirilebilir. Bu üç ayrı insan, üç ayrı duygunun, üç ayrı düşüncenin şairleridir. Ama üçü de bizim şairlerimizdir, bizim!

Bugün bu edebiyat dünyasına niçin kapı araladık? Şunun için: İnsanlarımızı, siyasal görüş, felsefî inanç ayrımı gözetmeksizin sevelim ve sayalım. Her insanın yurduna ve insanına bakışı değişik olabilir. Suçlamadan önce onları anlamaya çalışalım. Daha da önemlisi, bu insanları, topluma birer düşman gibi tanıtmayalım. Ulusal kültür, duygu ve düşüncelerden oluşan denizler gibidir. Bu denizlerde değişik dalgalar çoktan birbirlerine karışmıştır; ayıramazsınız..

M. Âkif'i Nâzım ile, Nâzım'ı Fikret ile, Fikret'i M. Âkif ile birlikte düşünmezsek; Sabahattin Ali'yi Necip Fazıl gibi anmazsak, ulusal kültürümüze karşı, kendi edebiyat tarihimize karşı, bir haksızlık yapmış olmaz mıyız?

«Fikri hür, irfanı hür, vicdanı hür» olmak ne yazık ki, çağımızda neredeyse bir erdem sayılacaktır. Nedir bu

kin, bu düşmanlık, bu mezar taşlarından bile alınamayan öfke, hınç ve öç?

(20 Ekim 1984 Cumartesi)

FUTBOL ÖRNEKTİR...

Cumartesi günü yapılan Fenerbahçe-Sarıyer maçında, Sarı-Lâcivertlilerin gollerini Pesiç ve Repçiç, Sarıyer'in gollerini ise Hoslç ile Çelebiç atmışlar... Pazar günkü Galatasaray-Beşiktaş maçının gollerini ise Abramcik, Şekerbegoviç atmışlar. Beşiktaşlı Şekerbegoviç'in attığı golü yiyen Galatasaray kalecisi de yine Yugoslav: Simoviç...

Anlaşılan, Yugoslavlar kendi aralarında «özyönetim» kuralları içinde futbol oynamışlar, bizimkiler de «millî birlik ve beraberlik ruhu» içinde seyretmişler...

Galatasaraylı Erdal'ın hakkını yememek gerekir; o da Türk'ün şerefini kurtarıp iki gol atmış... Bu da teselimiz!

Galatasaray'ın Teknik Direktörü Alman Jupp Derwall, Beşiktaş'ınki Yugoslav Stankoviç, Fenerbahçe'nin ise Veselinoviç... İyi, güzel, hoş da bunun neresi «Türk futbolu?» Golü atanlar Yugoslav, yiyenler Yugoslav, teknik direktör Yugoslav... Alkışlayan ve yuhalayan da biz Türkler...

İyisi mi, biz, bu futbol işini tümden ihaleye çıkarıp, yabancı sermayeye verelim. Çünkü bugünkü aldatmaca ve oyalamaca yerine, «eh» deriz, «ihaleye çıkardık, en iyi para veren geldi oynuyor. .»

Yabancılar oynar, biz seyrederiz.

Bir de statları «kâr ortaklığı» yoluyla satışa çıkardık mı, tamam... Kapalı tribünden maç izleyenler, kale arkaları ve açık tribünlere «kâr ortaklığı» yoluyla ortak olurlar, hasılat bankalara yatırılır, gelen faizden yabancı teknik direktör ve takımların parası ödenir, isteyen yabancı futbolcuya Boğaz sırtlarında olmak üzere «tapu tahsis belgesi» verilir, böylece idare eder gideriz. Bu işin de ofsaytı yok ya!

Bizim ırkçı ve Turancılarımızın bir sloganı vardır, bilirsiniz :

Ey Türk! Titre ve kendine dön...

Titreyip, Turan illerinde sefere çıkma düşünü bir yana bırakalım; bırakalım, ama «Dört nala gelip uzak Asya'dan / Akdeniz'e bir kısrak başı gibi uzanan» şu güzel yurdumuzda kendimize özgü değerler yaratalım.

Ekonomi deyince «yabancı sermaye ve IMF», futbol deyince «Stankoviç, Veselinoviç, Derwall, Pesiç, Repçiç», yatırım deyince «Suudi parası»...

Sonra da :

— Yabancı ideolojilere karşıyız...

Karşıyız, ama serbest piyasa düzeninin günümüzdeki kuramcısı Prof. Friedman'ı hiç yabancıdan saymayız. Eloğlu sanki Sümerbank basmasıdır, öylesine yerli!

Friedman'ın yerliliği Alman çalıştırıcı Derwall'in «milliliğine» benzer. Ne bilelim, belki de Friedman'ın teorileri, Yugoslav kaleci Simoviç'in Galatasaray adına yurttaşı Beşiktaşlı Şekerbegoviç'ten yediği gole.. Öylesine karışık işte...

Şöyle bir düşünelim

Atatürk, Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkıntısı içinde genç bir Türkiye kurdu. Osmanlı ümmetçiliği ve Tanzimat Batıcılığı yerine kendine güvenen, başı dik, onurlu bir Cumhuriyet... Bu Cumhuriyet, halkçı, milliyetçi, devrimci bir atılımlar zinciri içinde, çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmayı ana erek yaptı. Atatürk, Türk ulusuna, kendisine güvenmesini, inanmasını öğretti.

Ya şimdi Atatürkçülüğü dillerden hiç düşürmeyen bizler ne yapıyoruz?

Kendimize güvenimiz hemen hemen yok olmuş; güvenceyi hep başkalarında arar olmuşuz. «Millî ve manevî değerler» dedikleri ulusallık, ulusal duygu ve düşünce yerini, yabancı hayranlığına, yabancı sermaye, yabancı şirketlere ve -futbol örneğinde görüldüğü gibi- yabancı futbolculara ve çalıştırıcılara bırakmıştır. Yalan mı? Yanlış mı?

Bu mudur «milliyetçilik» diye savunulan ve evet her türlü özgürlüğü yok etmek için kullanılan kalkan?

Titreyip, gerçekten kendimize dönmemiz gerekir.

Günümüzün tek kalıcı devrimi, kendi toplumumuza, kendi insanımıza güven duygusunu aşılayanlarca gerçekleştirilecektir.

Son yıllarda hep kendi kalelerimize gol atmayı öğrendik, hem de gol üstüne gol! Ama bir türlü takım halinde ilerlemeyi beceremedik... Söyler misiniz nedendir?

(23 Ekim 1984 Salı)

DÖVİZ SUÇLARI...

Bakanlar Kurulu, 7 Temmuz 1984 günü «Türk parası kıymetini koruma hakkında 30 sayılı karar»ı yürürlüğe koymuştu. Bu kararın geçici 1. maddesinde bu kararın yürürlüğe girmesinden önce başlayan döviz suçları ile ilgili soruşturmaların durdurulacağı ve geri alınacağı öngörülmekteydi.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu, bu maddenin «af» niteliğinde olduğunu, bu nedenle geçerli sayılamayacağı gerekçesini benimseyen bir karar aldı. Bu karara göre, Bakanlar Kurulu'nun bağışladığı döviç suçları ile ilgili soruşturmalara kaldıkları yerden devam edilecek. Binlerce döviz suçu sanığını ilgilendiren bu kararın döviz karaborsası dünyasında büyük yankılar yapacağını sanmaktayız.

«Yanlış hesap Bağdat'tan döner» demişler. Bakanlar Kurulu'nun Bağdat'ı da Yargıtay'dır. Kambiyo mevzuatı, ANAP'çı «iş bitirici» kadronun «en iddialı» olduğu alandır. Bu «en iddialı» oldukları alanda yaptıkları yanlışların anlamı da çok derindir.

Anımsayacaksınız, Yargıtay 7. Ceza Dairesi, daha önce, «Türk parasının kıymetini koruma hakkındaki kanun» gereğince çıkarılan 28 sayılı tebliğin de geçersiz olduğuna karar vermişti. Yasa, bu konularda tebliğ çıkarma yetkisini Bakanlar Kurulu'na vermekteydi; «iş bitiriciler, Bakanlar Kurulu'na verilmiş bu yetkiyi «Bakan-

lar üstü müsteşar» diye anılan Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'na devretmişlerdi. Devretmişlerdi, ama bu yetkiyi Bakanlar Kurulu'na veren yasa olduğu yerde duruyordu. Bu yüzden «Bakanlar üstü müsteşar» bu konuda tam anlamı ile yetkisizdi.

Hukuk fakültesinde böylesine bir yanlışı yapan öğrenci, idare hukuku dersinden ikinci sınıftan üçüncü sınıfa geçemez. Devlet katında böyle bir yanlışı yapan müsteşar da ödüllendirilir! «Alaturka kapitalizm» dediğimiz kargaşa da budur, başka ne olacak? «Banker faciası», işte böyle, hukuksal çerçevesi çizilmemiş bir para kredi düzeni yüzünden patlak vermedi mi? Versin ne çıkar, bu gibi konular, «iş bitirici»lerin şanındandır, hiç aldırmazlar, güler geçerler...

İşin Türkçesi şu: Bakanlar Kurulu, «Döviz suçları ile ilgili eylemleri suç olmaktan çıkardım, bütün soruşturmaları da durdurdum» diyor. Yargıtay, «O kadar uzun boylu değil, kanun var, nizam var, bu kararla af getiriyorsunuz, af ise ancak yasa konusudur, bu yasayı da TBMM çıkarır» gerekçesi ile karara hukuksal geçerlik tanımıyor.

Kapitalizm pek öyle kolay iş değildir. Eloğlu, Amerika'da, Avrupa'da bunu yıllardır uygulaya uygulaya öğreniyor. İki IMF reçetesi, üç kararname ile kapitalizm geliştirilmez. Kapitalizmin de «mektebi» vardır; liberal ekonominin girdisini, çıktısını bilmek «dört eğilimli parti»ye program yapmaya benzemez. Güç iştir. Öyle «yaptım, oldu» demekle de iş bitmez. Bitmediği de bu gibi örneklerle görülüyor.

«Sadeleştirdik» dedikleri kambiyo mevzuatı «pehlivan tefrikaları» gibi uzadıkça, uzuyor. Resmî Gazete, şimdiden kambiyo mevzuatının yanlış-doğru cetveline dönmedi mi? Bir gün kararname yaz, öbür gün boz, daha öbür gün «Şurası yanlış oldu, düzelttik» de.. Bu mu «iş bitirici kadro» Allahaşkına, bu mu?

Bir bilene sormak gerekir. Her işin uzmanı var. Kambiyo mevzuatının uzmanları, deyiş yerinde ise «kurtları» var. Her iş ehline yaptırılır. Ne bilir Ekrem Pakdemirli

Beyefendi Türk Parasının kıymetini koruma hakkındaki o karmaşık mevzuatı? Hukukçu değil, maliyeci değil, bankacı değil, mühendis nereden bilecek? Öyle kolay bilinlyorsa, hukuk fakültelerini, iktisat fakültelerini toptan kapatalım. Nasıl olsa, ara sıra oir holdingten devlete paraşütle bir mühendis iner, bütün malî konuları çözümler, gider. Oh, ne kolay iş!

Olmuyor. İşe bir çekidüzen vermek gerek, malî mevzuat böyle yazboz tahtasına çevrilmez. Çevrillrse bunun yaratacağı sorunlar büyüdükçe büyür.

Eeeee, döviz suçu sanıkları «Kurtulduk» diye sevinen dolarcılar, markçılar, frankçılar, Tahtakale'dekiler, Sirkeci'deklier, ne haber?

Buyurun, burdan yakın!

(3 Kasım 1984 Cumartesi)

YÖK KIYIMI...

Ankara Üniversitesi Rektörlüğü, ikisi doçentlik sınavını geçmiş altı kişiyi kadro dışı bıraktı. Hukuk Fakültesi'nden Doç. Dr. Yıldırım Uler, Doç. Dr. Cahit Can, araştırma görevlileri Cüneyt Ozansoy ve Serdar Turgut, DTCF'den araştırma görevlileri Galip Çağırgan ve Burhan Balcıoğlu böylece görevlerinden uzaklaştırılmış oldular.

Konuyu önce hukuk açısından inceleyelim :

6 Kasım 1981 günü yayımlanan Yüksek Öğretim Yasası, 19 Ağustos 1983 tarihinde bazı maddelerinde değişiklik öngörmüştür. Yasanın bu son biçiminde, yükseköğrenimde görevli «öğretim elemanları» çeşitli sınıflara ayrılmıştır. Yasanın ölçülerine göre öğretim elemanları, «öğretim üyeleri, görevlileri, okutmanlar ile öğretim yardımcıları» olarak adlandırılmaktadırlar. Yükseköğretim kurumlarında görevli, profesör, doçent ve yardımcı doçentlere «öğretim üyesi» denilmektedir.

Yasa «araştırma görevlisi» adıyla yeni bir «statü» getirmiştir. Araştırma görevlisi, yasanın tanımına göre «uzman, çevirici ve eğitim-öğretim planlamacıları»dır. Ya-

sa bunlara «öğretim yardımcıları» adını uygun görmektedir. Bu tanımlardan çıkan sonuç şudur: Yardımcı doçentler ve doçentler öğretim üyesidirler, bunlara «araştırma görevlisi» statüleri uygulanmaz: Araştırma görevlisi, öğretim üyesi değil öğretim yardımcısıdır. Öyleyse, doçente ve yardımcı doçente «Seni araştırma görevlisi kadrosunda tutar, istediğim zaman atarım» demek, hukuk kuralları ile bağdaşmaz.

Araştırma görevlisi iki yıl süre ile atanır, bu süre sonunda görevi kendiliğinden sona erer. YÖK, kendi eliyle bir hukuk kargaşası yaratarak, öğretim üyesi ile araştırma görevlisini birbirine karıştırmakta, sonra da bilimsel sınavlardan başarı ile geçen ve «öğretim üyesi» olarak tanımladığı doçentleri «araştırma görevlisi» kadrosunda tutarak görevlerine son vermektedir. YÖK geçici hükümlerinden kaynaklanan bu statü, devlet memurluğu kavramı ile bağdaşmaz. Çünkü, devlet memurluğu «asli ve sürekli» işler için öngörülmüş bir statüdür. Bu statü, memura güvence sağlar.

Bu güvence hukuksal kargaşa yaratan geçici hükümler aracılığı ile yok edilemez.

Ankara Üniversitesi bu altı öğretim elemanına «ihtiyaç» görmediğini belirtmiş olmaktadır Bu bir «takdir yetkisi»dir ve böyle olduğu için de yargı denetimine bağlıdır. «Yasa araştırma görevlisinin görevi atama süresi sonunda kendiliğinden biter, öyleyse sizin işinize yasa son verdi» gibi özürlere sığınmak olası değildir.

Konu, bu öğretim elemanlarına «ihtiyaç» olup olmadığı ise yakından bildiğimiz çalışma düzeni ile ilgili iki örnek vermek yeterli olacaktır.

Hukuk fakültesi İdare hukuku kürsüsünde ikisi doçent, biri araştırma görevlisi olarak üç kişi çalışmaktaydı. Rektörlüğün son işlemi ile biri doçent, biri araştırma görevlisi iki elemanın görevlerine son verilmiştir. Bu durumda, idare hukuku kürsüsü bir doçente bırakılmıştır. Bu öğretim üyesinin yılda yalnızca ortalama 25 bin sayfa sınav kâğıdı okuması gerekecektir. Haftada 18 saat ders, doktora ve master kurslarını da hesaba katarsanız

bir öğretim üyesinin bu yükün altından tek başına kalkmasının olası olmadığını anlarsınız. Bu işlem açıkça idare hukuku kürsüsünü çalışamaz hale sokacak, bundan da öğrenciler zarar görecektir.

Aynı boşluk sosyoloji kürsüsünde de doğacaktır. Binlerce öğrencisi olan hukuk fakültesinde sosyoloji ve hukuk felsefesi dersleri için şu anda bir doçent, bir profesör bulunmaktadır. «Hukuk başlangıcı» dersleri de bu kürsü görevlilerince verilmektedir. Aynı kürsüde görevli bir doçent de bu işlem ile görevinden uzaklaşınca bugüne kadar eksikliği duyulan öğretim üyesi açığı daha da büyümüş olacaktır. Bundan öğrencilerin ve dolayısıyla «kamunun» zarar göreceği çok açıktır.

Bu örnekleri görünce «ihtiyaç ölçütünün öğretim düzeni ile ilgili olmadığı kendiliğinden anlaşılmaktadır.

İşler acısı bir örnek daha verelim: Ankara Hukuk Fakültesi'nde «İnkılâp Tarihi» derslerini verenlerden biri İş hukuku, biri de medenî hukuk doçentidir.. Siyasal tarih kürsüsünde yıllarca tarih okutan «hocaların hocası» Prof. Dr. Coşkun Üçok'a «İnkılâp Tarihi» dersleri verdirilmemektedir. Bunun nedeni çok kişiseldir... Niçin mi kişiseldir? Şunun için: Ankara Üniversitesi «İnkılâp Tarihi Enstitüsü» Başkanı Prof. Dr. Aydın Taneri -ki «Atatürk milliyetçiliği» kavramını Marksistlikle eş tutar, yaptığı konuşmalarda «Atatürk'ü saptırmak şereftir» diyebilir- Prof. Üçok'a bir yayını ile hakaret eder, bu yüzden tazminat ödemeye mahkûm olur... Şimdi, tarih konusunda bunca yıl öğretim yapmış bir profesör dururken «İnkılâp Tarihi» dersini, tarih ile uzaktan, yakından ilgisi olmayan, şimdiye kadar tarih okumayan ve okutmayan iki doçente vermenin savunulur ne yanı vardır?

Bu tutum bile «İnkılâp Tarihi» derslerinin hangi duygularla ele alındığını gösterir bir acı örnektir. Umarız devlet büyükleri bundan gerekli sonucu çıkarırlar...

Şunu da ekleyelim «İnkılâp Tarihi» derslerine giren medenî hukuk doçenti Seyfullah Ediz, Dekan Turgut Akıntürk'ü geçen aylarda tokatlamış ve bu çirkin saldırı çok küçük bir ceza ile atlatılmıştır. Bir dekanın yüzünde pat-

layan tokatın YÖK düzeyindeki manevî ağırlığı da böylece tartıya vurulmuştur!

Bir dekan tokatlamanın cezasını başta YÖK Başkanı Prof. Doğramacı olmak üzere bütün rektörlere ve dekanlara sormak istiyoruz. Dekan tokatla, sonra kürsüye çıkıp Atatürk devrimlerini öğret... Bu mudur YÖK'teki yüksek disiplin anlayışı?

Ankara Üniversitesi Rektörü'nün kapatılmış bir siyasal partinin cezaevinde bulunan önde gelen yönetıcileri ile olan ilişkisini kanıtlayan elyazılı mektubu ilgililerce bilinmektedir. Bu mektupta Rektör Somer'in, Sayın Cumhurbaşkanı için ne gibi yakışıksız ifadeler kullandığı da yine yetkililerin bilgisine ulaşmıştır. Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Fikret Eren'in «Doç. Dr. Kurt Karaca» takma adıyla aynı parti ile olan ideolojik yakınlığını da bilmeyen yoktur. Üniversite denetim birimlerinin başına getirilen Prof. Dr. Erol Cansel'in 12 Mart öncesi profesörler kurulunda «Böbrek kanserinden öleceğime, faşist kurşunları ile öleyim» diye ateşli konuşmalar yaptıktan ve solcu gösterilerin en ön saflarında bulunduktan sonra «Ülkücü Öğretmenler Derneği» kongre başkanlığına getirildiğini de bilen bilmektedir!

Bu «altı/dokuzluk fotoğraflar» işlemlerdeki «kamu yararı» amacının var olup olmadığını göstermeye yetmektedir.

YÖK, yalnızca yönetsel özerkliği değil, bilim özgürlüğünü ve «memur güvencesi»ni de açıkça yok ediyor. Hem de göz göre göre!

(6 Kasım 1984 Salı)

YÖK SÖZLÜĞÜ...

Soru: Üniversitelerimizde çalışma düzeni kaça ayrılır?

Yanıt: Dörde...
Sayınız.

— 1. «Full-Time».. 2. «Part-Time».. 3. «Some-Time».. 4. «No-Time»..

Anlatınız.

«Full-Time» öğretim üyelerinin bütün zamanlarını üniversiteye ayırmaları demektir.

Soru: Bütün zamanını üniversiteye ayıran öğretim üyesinin başına neler gelir?

Yanıt: Kolundan tutulup atılırlar.

Soru: Peki «Part-Time» ne demektir?

Yanıt: Zamanının yarısını üniversiteye ayırır gibi görünen üyelerinin bağlı bulundukları çalışma düzeninin Frenkçe adı «Part-Time» olarak bilinir.

Soru: Part-Time düzeni nasıl işler?

Yanıt: Pek işlemez. Üniversitede Part-Time çalışır görünen öğretim üyelerinin çoğu, zaman zaman üniversiteye gelirler. Bunun için «Part-Time» düzeni genellikle «Some-Time» olarak işler.

Soru: «Ara-sıra, bazı-bazı» diye bir şarkı var, onun gibi mi yani?

Yanıt: «Gelmedin bir kerreden mâda neden?» gibi örneğin...

Soru: Günde bir kez gelirler mi?

Yanıt: Gelmezler.

Soru: Peki ne yaparlar?

Yanıt: Holding batırırlar..

Soru: Nasıl?

Yanıt: Hesap yaptık; hangi holding en çok profesör çalıştırmışsa önce o holding batmıştır.

Soru: Peki bu profesörlerin kimseye faydaları yok mudur?

Yanıt: Olmaz olur mu? Vardır. Örneğin kendilerine.

Soru: Özel sektör bunu anlamaz mı?

Yanıt: Hayır anlamaz, özel sektör güzel sektördür, görünüşe aldanır...

Soru: «No-Time» ne demek?

Yanıt: Yıllarca üniversite içinde olup da bugüne kadar bilimsel hiçbir çalışma yapmamış ve kişilik göstermemiş, düşünmeye zaman bulamamış öğretim üyelerinin

bağlı bulundukları kesim...

Soru: «Yükselmek» ne anlama geliyor?

Yanıt: Yükselmek için YÖK düzenine uyum sağlamak anlamına geliyor...

Soru: Üniversitelerde böyleleri var mı?

Yanıt: Böyle çok «zevkli aydın» var...

Soru: «Yöklük» ne demek?

Yanıt: YÖK'e uygun rektör ve dekan adayı demek...

Soru: «Yöküşme» ne demektir?

Yanıt: Bir dekan ile bir doçentin dövüşmesi demektir...

Soru: Yöküşürken dekana tokat atana ne yaparlar?

Yanıt: Yöküşürken tokat atana ödül verirler...

Soru: Tokat yiyen dekan ne olur?

Yanıt: Görevine devam eder yine dekanlık yapar...

Soru: Dekanın başvuracağı hukuk yolları yok mudur?

Yanıt: Vardır ama bu işlere çocuk doktoru Doğramacı karar verir...

Soru: Ankara Tıp Fakültesi ile ilgili bir yolsuzluk dosyası var mı?

Yanıt: Var, yakında açıklanacak, yürekler «Tıp tıp» diye atacak...

— Haydi hayırlısı...

— Hayırlısı Doğramacı'dan.

(11 Kasım 1984 Pazar)

MEVLÂNA TAKVİMİ...

Mevlâna Celâleddin Rumi, İslâm kültürünün en yaygın adlarından biridir. Mevlâna, din ve soy ayrımı gözetmeyen bir hoşgörü, iyiliğe ve güzelliğe yönelen duygular, aşk ile yücelen insan sevgisi ile dopdoludur.

Elimizde «Mevlâna» adına çıkarılmış bir takvim var. «1984 Mevlâna Takvimi»nin 10 ve 11 Ekim 1984 tarihli yapraklarının arkasında yazılanlara bakınca Mevlâna'nın yediyüz küsur yıl önce savunduğu hoşgörünün bugün ne

kadar uzağında olduğumuzu bir kez daha anlıyoruz.

10 Ekim tarihli takvim yaprağının arkasında «Menkıbe» başlığı altında şu öykü yer almış:

Bir Şii, «üç mübarek ismi» ayakkabısının ökçesine yazdırmış. «Ehl-i sünnet i'tikadından» bir Müslüman da bu Şiiyi ormanda yatarken görmüş ve Şiiyi hemen öldürmek istemiş. Gerisini okuyalım:

— Fakat belki bu isimlerin yazıldığından haberi yoktur, bir sorayım diye dürttü. O sırada Şii uyandı, karşısında Müslümanı gördü. Müslüman kimse Şiiye, «ayağının altında yazılandan haberin var mı?» diye sordu. Şii saçmalamaya başladı. Ehl-i sünnet olan kimse kılıcını çıkarıp besmele çekerek Şiiyi öldürdü. Sonra kılıcını kınına koyup Şiinin pis leşini çukura atarak üzerini çerçöp ile kapattı...

Sonra bu «Ehl-i Müslüman» karşısında dört heybetli atlı görmüş. Atlılar yaklaşıp konuşmuşlar:

— Sen adam öldürmüşsün, katilsin, bize öldürdüğün kimsenin leşini göster..

«Ehl-i sünnet» olan kimse «Ben fakir, katil değilim deyip, birtakım özür ve bahaneler göstermiş» ama ellerinden kurtulamamış. Dört atlıdan birisi kılıcını «Müslüman»ın göğsüne dayayıp «geri dön yoksa sen bilirsin» demiş. Bunun üzerine hep beraber cinayet yerine gitmişler.

Sonrasını okuyalım

— Çaresiz geriye döndü. Şiinin leşini attığı çukura geldiler. Üzerlerindeki çöpleri kaldırınca ne görsün, insan yerine bir büyük domuz leşi yatıyordu. Ehl-i sünnet olan kimse bu hali görünce hayretler içinde kalmıştı. Dört atlı bu Müslümana:

Allahü Teala senin günahlarını affetti. Cehennem ateşinden azad etti ve cennetini nasip etti, diye müjde verdiler. Ehl-i sünnet olan kimse sevinip, bu dört atlının kimler olduğunu sordu:..

«Ehl-i sünnet» bu dört atlının kimlik saptamasını da yapmış. Bu atlılar, Ebubekir, Ömer, Osman ve Hazreti

Ali'ymiş... «Ehl-i sünnet» bunu anlayınca «Hak Teâlâ'ya şükür edip, yoluna» devam etmiş..

Bu uydurma öykü, «Dört Büyük Halife» adlı kitaptan alınmış. Sayfa numarası da 227.

Görüyorsunuz, bu saçma mezhep ayrımı nedeniyle adam öldürmeyi öğütleyen bir düşünce yapısını yansıtıyor. Ülkemizde «Alevî-Sünnî» ayrımı yaratmaya kalkanlar, bilgisizlikten yararlanarak böyle saçma sapan düşünceleri aşılıyorlar. O zaman niçin Kahramanmaraş'taki o soykırıma şaşırıyoruz?

Iran Aleviliğine «Şiîlik» adı veriliyor. Şiîlik, birbirine yardım eden, destekleyen, birbirinin izinden giden anlamlarının türetildiği «şia» sözcüğünden kaynaklanıyor. Muavlye'ye karşı Hazreti Ali'den yana olanların izlediği inanç yolu İslâm mezheplerinden biri olarak biliniyor.

«Anadolu Alevîliği» adı verilen inanç ve gelenek yolu, Şiîlikten değişik bir inanç kurumudur.

Islâm düşüncesi de insan sevgisine dayanır. Bir «Ehl-i sünnet»in Şiîyi öldürmesi, öldürülen Şiînin cesedinin domuz leşine dönüşmesi ve katilin cennete gitmesi (!) İslâmcı ve insancıl düşüncelerle nasıl açıklanabilir?

Çeşitli inanç ve düşünceleri barış ve hoşgörü içinde bir arada yaşatmak yerine insanları, Müslüman, Hristiyan, Türk, Kürt, Ermeni, Yahudi, sağcı, solcu, milliyetçi, komünist diye birbirlerine düşman eden ve birbirlerini yok etmeye kışkırtan düşünceler, hem akıl, hem çağ, hem de insanlık dışı değil midir?

Biz, 12 Eylül öncesinde beş bin insanımızı bu uğursuz kan dâvasına kurban vermedik mi?

Bugün orasından burasından kemirilmeye çalışılan laiklik ilkesinin ne kadar haklı, ne kadar gerçekçi ve ne kadar akılcı olduğu, her gün daha iyi anlaşılmıyor mu?

(13 Kasım 1984 Salı)

DOÇENTİN MEYLİ...

Beyin gücünü en kolay ve cömertçe harcayan ülkelerden biriyiz. Binbir emekle yetişmiş bir öğretim üyesi-

ne, bir kulp bulduk mu, gerisi kolay, at gitsin.. Bilimsel sınavları başarı ile geçmiş bir öğretim üyesi, profesör mü olacak, hayır, yapmazlar! Nasıl olsa bir siyasal gerekçe bulunur. Oylama gizli.. Ver oyunu, engelle doçentin profesörlüğünü...

Ege Universitesi Tıp Fakültesi Ortopedi ve Travmotoloji Birimi öğretim üyelerinden Doç. Dr. Orhan Süren, profesörlük için gerekli bütün sınavları başarı ile vermiş, fakülte kurulunca yapılan oylama sonucunda profesörlüğü uygun görülmüştür. Üniversite senatosu Doç. Süren ile ilgili fakülte kurulu kararını oylamış ve yapılan «gizil oylama» sonucunda profesörlüğü uygun görmemiştir.

Ne yapsın Doç. Süren?

Yapılması gerekeni yapmış ve İzmir Bölge İdare Mahkemesi'ne «profesörlüğe yükseltmeme» işleminin iptali için dâva açmıştır. Böyle İdare Mahkemesi dâvacı doçenti haklı görerek işlemi iptal etmiştir. Ege Üniversitesi, Bölge İdare Mahkemesi kararının «temyiz yoluyla» incelenmesi için Danıştay'a başvurmuş, Danıştay, Bölge İdare Mahkemesi kararını yerinde görerek Ege Üniversitesi Rektörlüğü'nün bu isteğini reddetmiştir.

Bir hukuk devletinde yasaların ve mahkeme kararlarının gereği yerine getirilir.

YÖK bu kuralın dışındadır Dışında olduğunu şu örnek ile anlamak kolaydır :

Doçent Süren ile ilgili işlem, İzmir 1. Bölge İdare Mahkemesi'nce 1983 yılı Nisan ayında iptal edilmiştir. Danıştay'ın ilgili kararı da geçen yılın 11 Aralık günü alınmıştır. Doç. Süren'in avukatı, 16.6.1984 günü Ege Üniversitesi Rektörlüğü'ne başvurarak mahkeme kararlarının uygulanmasını istemiştir.

Rektörlük, İzmir 1. Bölge İdare Mahkemesi ile Danıştay kararına meydan okuyan şu kararı almıştır. Okuyalım :

«..Söz alan senato üyeleri adı geçenin 12 Eylül'den önceki devrede üniversite içindeki tutum ve davranışlarıyla öğretim üyeleri ve öğrenciler arasında kamplaşmayı teşvik ettiği, belli bir fikrin savunuculuğunu yaparak, bu-

nu zaman zaman bir baskı unsuru olarak kullandığı, fikirlerini sözden, düşünceden fiiliyata dönüştürme meylinde olduğu, üniversitede bulunmaları sakıncalı görülen ve 1402 sayılı kanunla görevlerinden alınanları, resmî ve gayriresmî toplantılarda övmek suretiyle hem mevcut idareye karşı olduğunu, hem de belli bir ideolojinin savunucusu olduğunu açıkça gösterdiği, akademik bir terfide bilimsel yetenek kadar, 2547 sayılı kanunun 4. maddesinde zikredilen amaçları yerine getirebilecek özelliklerin de aranmaksızın zorunlu olduğunu dile getirdiler.. (..) ..Yapılan gizli oylama sonucunda kanunun geçici 8'inci maddesi uyarınca profesörlüğe yükseltilmesi teklifinin reddine...»

Tarih, 9.10.1984..

Doçentin suçuna bakın siz:

— ..Fikirlerini, sözden, düşünceden fiiliyata dönüştürme meylinde olduğu...

Sözlerini, düşüncelerini «fiiliyata» dönüştürmemiş ama böyle «meyli» varmış; saygı değer senato üyeleri de bu «meyli» saptayıvermişler, bu yüzden «profesörlüğe yükseltme» işlemini reddetmiştir.. İşte böyle!.

Madem doçent böyle suçlar (!) işlemiştir, o zaman niçin bu eylemler ve özellikle düşüncelerini «fiiliyata dönüştürme meyli» konusunda daha önce soruşturma açılmamıştır? «düşün elerini fiiliyata dönüştürme meyli» diye hukukça cezalandırılabilir bir suç çeşidi var mıdır Allahaşkına?

Nedir bunlar? Bir üniversite, böyle gerekçelerle, bunca emekle yetişen öğretim üyelerini, nasıl suçlayıp cezalandırabilmektedir?

Suça bakın, suça

— Fikirlerini, sözden fiiliyata dönüştürme meyli...

Üniversitede «solcu öğretim üyeleri tasfiye ediliyor..» diye düşünülmesin.. Üniversitede bu gibi siyasal gerekçelerle aslında «nitelikli öğretim kadrosu» üniversite dışına sürülüyor. Kimse merak etmesin, bu öğretim üyeleri elbette geçimlerini sağlayacak iş bulurlar. Fakat artık

görmeyen gözler de görsün; bu «tasfiye» üniversitelerimizi çökertiyor.

Profesör Doğramacı'nın çocuk hastalıkları uzmanlığı ise bu acıları dindirmiyor. Tersine artırıyor!.

(25 Kasım 1984 Pazar)

EFELERİN EFESİ...

Aşk, «can ile cânan arasında» kurulan bir duygusal ilişkidir. Rüşvet ise «râşi ile mürteşi» arasındaki gizli bir alışveriştir. Ceza hukuku rüşvet verene «râşi», alana da «mürteşi» der. Rüşvet aracısına da «râiş» derler.

Özdağlar olayında ileri sürüldüğüne göre «râşi» Sohtorik'lerin yakışıklı damadı Mengenecioğlu Uğur Bey, «mürteşi»de «iş bitirici» kadrodan Demircili İsmail Özdağlar Efe'dir.

Başbakanın ve Adalet Bakanı'nın açıklamalarına göre râşi Mengenecioğlu, olayın ihbarcısıdır. «İhbarcı râşi» Mengenecioğlu Uğur Bey, basına yaptığı açıklamada «kimseye rüşvet vermediğini» söylemektedir.

ANAP üst yönetimi tarafından kendilerine yakın gazetecilere dağıtılan ses bandı tutanağına göre de ortada bir «25 milyon» sözü dolaşmaktadır. «Muhbir râşi» Mengenecioğlu Uğur Bey, Demircili Özdağlar İsmail Efe'ye 25 milyonu «trink diye» saydı mı, saymadı mı?

Band, «trink» sesini almadığı için olay henüz belirsizdir.

Bilindiği gibi ses bantları tek başına «kanıt» sayılmaz. Olsa olsa mahkemede yargıç tarafından «belirti» olarak değerlendirilir. Rüşvetin başka kanıtlarla ortaya konması gerekir.

Rüşvet almak kadar vermek de suç olduğu için muhbir râşi Mengenecioğlu Uğur Bey, pek öyle kolay kolay «Ben rüşvet verdim» demez. Demeyeceği için de bant «muhbir râşi» tarafından doğrulanmamış olur. Bu nokta Özdağlar'ın savunması için çok önemlidir.

Ceza yasası, rüşvet verenin rüşvet verilmesinden ön-

ce olayı «merciine ihbar eyleyen» kişinin sorumlu tutulamayacağını belirtmektedir. Bu «merci» acaba Kahveci midir? Bu konu «doktrinde» tartışmalıdır. Merci, savcılar ve polislerdir. Ceza yasasında Başbakanlık danışmanlarının bu konularda «merci» sayıldığına ilişkin bir açıklık yoktur.

Olayımızda, «muhbir râşi» Mengenecioğlu Uğur Bey, durumu, «Başbakanlık Bakanlar Üstü Danışmanı» Dr. Adnan Kahveci'ye yansıtmıştır. Dr. Kahveci, elektronik bilimi üzerine eğitim yaptığı için işin «ustası» olarak küçük ve duyarlı bir ses kayıt aracını muhbir râşinin cebine yerleştirmiştir. «Muhbir râşi» Mengenecioğlu Uğur Bey, Demircili Özdağlar İsmail Efe'nin makamına giderek rüşvet vermiş ve aralarındaki konuşmayı da banda almıştır. Peki Kahveci'ye «Konuşmaları banda al» emrini kim vermiştir? Sakın Sayın Başbakan olmasın?

«Muhbir râşi» Mengenecioğlu Uğur Bey ile «mürteşi Demircili Özdağlar İsmail Efe» arasındaki konuşma, Kahveci tarafından, daha sonra Başbakana yansıtılmıştır. Olay bundan sonra daha da hızlanmıştır.

Sayın Başbakan, önce bandı «kırk-elli kez» dinlemiş ve «oğlu gibi sevdiği» Özdağlar'ın rüşvet aldığı kanısına varıp, hemen harekete geçmiştir.

Sayın Özal, Özdağlar'ı niçin anayasal yetkisini kullanarak görevinden almamıştır da istifaya zorlamıştır? Niçin ilk gün açıklama yapmayıp açıklamaları daha sonraya bırakmıştır? Niçin ses bandının tutanağını «mutemet gazetelere» yollayıp, bizleri aynı tutanağı bulmak için oralara, buralara koşuşturmuştur?

Sayın Başbakanın «ödeme güçlüğü içine düşen bankerler» konusundaki yüksek becerisine burada da tanık olunmaktadır. Görev başında suç işleyen bir bakan ancak «Yüce Divan»da yargılanır. Bunun için de TBMM kararı gereklidir. TBMM böyle bir karar verince Özdağlar, anayasanın deyişi ile «Yüce Divan'a sevk» edilir. «Sevk edildiği» anda da dokunulmazlığı kalkar. Bu karardan önce bir eski bakanın herhangi bir savcılıkça sorgusunun yapılması olanaksızdır. Bu nedenle, Özdağlar'ın «dokunul-

mazlığının kaldırılması» için TBMM Başkanlığı'na yazı yazılmasının anlamı yoktur.

Yani anlayacağınız işler iyice karışmış ya da karıştırılmıştır.

Bu ses bandından başka kanıtlar varsa, o zaman, Demircili Özdağlar İsmail Efe'nin işi bitik demektir. Yok eğer, «kanıt» dediğiniz buysa, Demircili «iş bitirici» kardeşimiz bu işten kolaylıkla sıyrılacaktır.

Canım günümüzde 25 milyon paranın lâfı mı olur? Al Köprü'den, Keban'dan «hamiline yazılı-vergiden muaf» 100 milyon gelir ortaklığı senedi, geç git..

— Hey gidinin eeefeeesiiii, eefeesiii; efelerin efesiiii...

(11 Ocak 1985 Cuma)

BÜYÜKBAŞ VE KÖMÜR...

Enerji ve Tabii Kaynaklar eski Bakanı Cemal Büyükbaş, «Ağır devletçi görüşe sahip, hatta açıkça söyleyin, solcu görüşe sahip bazı TKİ personeli alımı engelledi» sözleri ile görevden aldığı TKİ Genel Müdür Yardımcısı ile Satın Alma Daire Başkanı'nı kamuoyu önünde açıkça suçlamıştır.

Ellerinde kamuoyu önünde bakana yanıt verme olanağı olmayan devlet memurlarını uluorta suçlamak kolaydır, ancak olaya ilişkin belgeleri çürütmek pek o kadar kolay değildir.

Kolaysa, Sayın Bakanı bu konuda biz açık tartışmaya çağırıyoruz. Öyle ya «Halep ordaysa arşın burada...» gelsin ve bu belgeleri çürütsün çürütebilirse, hodri meydan!

N'olmuş? TKİ kömür alımından geçmiş. Niçin gecikmiş? TKİ yetkilileri «ağır devletçi ve solcu görüşe sahip ler»miş... Bakan böyle söylüyor...

Görelim bakalım böyle mi?

Ekonomik İşler Yüksek Koordinasyon Kurulu, 8 Haziran 1984 günü aldığı 149 sayılı karar ile «1 milyon ton koklaşmaz teşhin kömürü»nün yurt dışından satın alın-

ması istenmişti. 6 Haziran tarihli bu karar, TKİ'ne 25 Temmuz 1984 günü gelmiştir. Konuya ilişkin, Başbakanlık Çevre Genel Müdürlüğü (H/2-2418) sayılı yazı Devlet Bakanı İsmail Özdağlar imzalıdır. Ve 24 Temmuz 1984 tarihini taşımaktadır.

Demek ki, bu konuda bir gecikme varsa birbuçuk aylık gecikmenin nedeni TKİ yöneticilerinde değil Özdağlar'ın yazısında aranmalıdır: «Ağır devletçi ve solcu görüşe sahip...» TKİ yöneticileri, bu yazının TKİ kurumuna gelmesinden önce kömür dışalımı için gerekli bütün girişimleri yapmışlardır. Satınalma Komisyonu konuyu 10 Temmuz günü ele almış; ihale ile ilgili ilânlar için 12 Temmuz günü yazılar yazılmış; 28 Ağustos günü de teklifler açılmıştır.

Siz, Devlet Bakanlığı olarak, Ekonomik İşler Kurulu'nun 8 Haziran günü aldığı kararı, ancak 24 Temmuz günü TKİ Genel Müdürlüğü'ne gönderin, sizin yazınız daha kuruma gelmeden gereken bütün işlemler tamamlansın, sonra da kalkın «kömür alımını geciktirdiler» diye bu yetkilileri görevlerinden alın...

Öyleyse olayda bir başka neden arayacağız. Her zaman olduğu gibi bu nedenleri yine belgelerin içinde arayacağız. Şimdi gelin bakalım Sayın Büyükbaş, gelin de şu belgelere yanıt verin

Kömür dışalımı için TKİ'nin açtığı ihaleye 23 firma katılmış, bunlardan 6'sı ihale koşullarına uygun «teklifler» vermişlerdir. Kazanan firmaların açıklamasından sonra ihaleye katılıp da kazanamayan «Thyssen Carbometal» firması temsilcisi «HATKO A.Ş.» ilk fiyatlarında indirim yaparak ve koşulları değiştirerek yeniden başvurmuştur.

Bundan sonrasını, TKİ Satınalma Komisyonu'nun «4.10.1984 günü ve 283 karar, 54-KS/36 dosya» sayılı kararının 2'nci sayfasından izleyelim;

— ...ihalemize teminat vererek iştirak eden firmalardan Thyssen Carbometal (HATKO) kurumumuza ve başkanlığımıza müracaatla tekliflerindeki spesifikasyonu değiştirdiklerini, fiyatları indirdiklerini belirterek, alımı için tekliflerine uymamızı istemişlerdir. İndependat (ENKA) fir-

ması ise, bakanlığımıza müracaatla kömür teklifleri ile ilgilenilmediğini ifade etmişler ve tekliflerinin kabulünü istemişler ve bu hususlarda ilgili firmaların çağırılarak sözleşme yapılması da bakanlığımızca bildirilmiştir...

TKI yetkilileri, satınalma yönetmeliklerine göre «ihale zarfının açılmasından sonra» yapılacak önerilerin dikkate alınmayacağını bildirmişlerse de Büyükbaş, gerek ENKA, gerekse HATKO firmaları için ısrar etmişlerdir.

Evet nasıl olur da bu iki firma ihaleyi kazanamaz?

Kararı okumaya devam edelim

— ...28.9.1984 günü Sayın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Kurumumuza gelerek, Sayın Genel Müdür ve Sayın Genel Müdür Yardımcısı ile Daire Başkanı ve Etüd Dairesi Başkan Yardımcısı'nın bulunduğu toplantıda HATko ve ENKA teklifleri ile niçin ilgilenilmediğini sormuştur. Cevaben; her iki firmanın da özellikle toz kömür teklifi verdikleri nedeniyle elimine edildikleri, HATKO'nun bilâhare vasıf ve fiyat değişikliği önerdiği, bunun ise mevzuatımız gereği ele alınamayacağı ifade edilmişse de Sayın Bakan, Türkiye'nin kömürsüz olduğu, kış geldiği nedeniyle derhal kömür getirmek gerektiği, kurumumuzca çok geç kalındığı vb. gibi beyanla erken gelecek her kömürü almamızı emretmiştir... Aynı gün Sayın Bakan, ENKA ve HATKO firmalarını telefon ile arayarak, derhal TKİ'ye başvurarak teklif ettikleri kömürle ilgili sözleşme yapmalarını istemiştir. Bunun üzerine 29.9.1984 cumartesi günü ENKA, Genel Müdürlüğümüze gelmiş ve ilk tekliflerine göre kömür vermek istediklerini beyan etmişlerse de kendilerine ilk teklifin 0-100 mm. kömür olması nedeniyle kabul edilmediği, başka alternatifleri olup, olmadığı sorulmuş, menfi cevap alınmamıştır...

Şimdi daha sonrasını bakın tanrı aşkına!..

2.10.1984 günü Sayın Bakan Genel Müdürümüzü makamına çağırmıştır. Satın Alma Dairesi Başkanı ile birlikte gidilmiş ve HATKO yetkilileri ile Thyssen'den bir bahis arasında kısa bir görüşmede bakan, bu kömürün alımı için hemen görüşüp karara varılmasını emrederek, iki tarafın, gösterdiği bir odada görüşmesini istemiştir...

HATKO adına görüşmeye gelen de -ilginçtir- Sayın Bakan'ın seçim bölgesinden, Eskişehirspor Kulübü eski Genel Başkanı ve Eskişehirli Işadamı Aydın Begiter'dir. Yani, «Ne sağcı, ne solcu, yalnızca futbolcu!»

«Raslantı...», ne diyeceksiniz?

Büyükbaş tarafından «ağır devletçi ve solcu görüşe sahip» diye suçlanan TKİ yetkilileri, bakanın ısrarla kendilerinden kömür alınmasını istediği firmanın önerileri incelenmiş «diğer alımlara faikiyet (üstünlük) gösterecek herhangi bir özelliği yoktur» sonucuna varılmıştır. TKİ Satın Alma Komisyonu, «fiyat ve erken teslim» konuları açısından da «avantajlı» görülmeyen HATKO önerilerini «herhangi bir firma talebinin müstakil olarak dikkate alınamayacağı» gerekçesi ile bakanın isteklerini geri çevirmiştir.

Satın Alma Komisyonu, daha önce satın alınan kömüre ek olarak 350 bin tonun da «ihaleye katılan ve gerek teknik yönden kazanamayan, gerekse teminatı olmadığından teklifleri dikkate alınmayan firmaları» için yeniden bir ihale açılmasını istemiştir.

Bu ihale sonunda, bakanın istediği firmadan kömür alınması da sağlanmıştır. Bakanın önerilerine karşı çıkan TKİ yetkilileri de görevlerinden alınmışlardır.

Bu noktada, HATKO ile ihaleye giren öteki firmaların tekliflerini -özellikle fiyat bakımından- açıklanması hakkını da Sayın Bakana bırakalım.

Umarız Sayın Büyükbaş, bu konularda bizlere doyurucu yanıtlar verir. Bekliyoruz: Elimizdeki belgelerle kamuoyu önünde tartışmaya hazırız.

Buyrun efendim...

(15 Ocak 1985 Salı)

PETROL DENİZİ...

HP milletvekili İbrahim Ural'ın eski Bakan Özdağlar ile ilgili önergesi gerçekten göz doldurucuydu. Eski bir emniyetçi olan Ural, önerge gerekçesini sağlam kanıtlar-

la güçlendirmiş ve kürsüye getirmişti. Ne yazık ki dinleyen olmadı. Ural'ın kürsüde dile getirdiği kuşkular yerindedir; Özdağlar olayı çok yüzeysel olarak ele alınmaktadır. Olayın bu düzeyde tutulması ANAP'ın olaya ilişkin taktiklerinden biridir. Özdağlar olayını bir «zabıta vakası» olarak ele alıp, deniz taşımacılığındaki gerçekleri gizlemek birtakım çevrelerin işine gelmektedir.

ANAP, ham petrol taşımacılığında devlet yerine devlet bankalarınca desteklenen özel şirketlerin devrede olmasını ister. ANAP'ın ekonomik görüşleri bu yöndedir. Özal, Iran'dan alınan ham petrol konusunun pek kurcalanmasını istemez. Çünkü, ham petrolün kara yolu ile taşımacılığı kardeşi Korkut Özal'ın «Bayraktar şirketi» tankerleri ile yapılmaktadır.

Buraya bir nokta koyup, gelin 1981 yılının son günlerinde Deniz Müsteşarlığı'nın el attığı bir konuya kısaca göz atalım :

Deniz Müsteşarlığı, 4 Kasım 1981 günü ilgili kamu kurumlarına birer yazı göndererek, yurt dışından petrol taşımak için gemi satın alan bazı işadamlarının alım bedellerini yüksek göstererek haksız çıkar sağladıklarını ileri sürmüş ve «Gemilerin gerçek fiyatlarının tespiti işleminin etkin bir şekilde yerine getirilemediğini» belirtmişti. Söz konusu yazıda şu endişe dile getirilmişti

— Mevzubahis gemilerin gerçek maliyetlerine nazaran çok yüksek, hatta bunların iki misline yaklaşan meblağları gösteren faturaların teminini oldukça kolay olması sayesinde, devletten lüzumundan fazla kredi talep ve temin etmek mümkün olmakta ve geminin gerçek bedellerinin dışında kalan imkânını şahsî menfaatler istikametinde kullanabilmesi olanağı ortaya çıkmaktadır...

Deniz Müsteşarlığı bu haksız kazanç olayını, şu örnekle anlatmaktadır :

İşadamı, yurt dışından 5 milyon dolara gemi satın almakta, gemiyi 10 milyon dolara almış gibi fatura sağlamakta ve bu 10 milyon doların 9 buçuk milyon dolarını devlet bankalarından kredi olarak almaktadır. İşadamı, devlet bankasından aldığı kredinin 5 milyon dolarını ge-

minin gerçek bedeli olarak ödemekte, geriye kalan 4 buçuk milyon doları da Avrupa bankalarında dilediği gibi kullanmaktadır.

Deniz Müsteşarlığı, 4.11.1981 tarihinde «Geml fiyatlarının gerçeğe uygunluğunun tespitini teminen.. Müsteşarlığın organize ve koordine edeceği kuruluşlar vasıtasıyla yeni önlemler alınmasını» önermiş, ancak bu alanda hiçbir adım atılamamıştır.

Aynı yoldaki bilgi İçişleri Bakanlığı'na da ulaşmış, bakanlık, 9.5.1983 günü «Beş yaşından daha büyük gemileri ucuz fiyatla yabancı devletlerden satın alıp üstebir miktar daha para vererek eski gemi alan ve iki misline fatura kesen» armatörlerle ilgili olarak, başta DPT olmak üzere ilgili kuruluşlara yazı yazmıştır.

Sayın Başbakan'ın «gayri ciddi» bulduğu savların bir bölümü işte böyle devletin resmî belgeleri ile kanıtlanmıştır.

Bugün araştırılmasına engel olunan ve hiç içlerine girilmeyen konular bunlardır.

Bu konudaki düzen şöyle işliyor:

Bir devlet kuruluşu olan Denizcilik Bankası Deniz Nakliyat Şirketi'ne ham petrol taşımacılığı için tanker alınmıyor, bunun yerine, devlet bankalarından ayrıcalıklı taşımacılık şirketlerine milyarlarca lira kredi verilerek, bu şirketlere gemi satın aldırtılıp, taşımacılık bu gemilerle yapılıyor. Kara taşımacılığı ise Başbakan'ın kardeşi tarafından üstleniliyor.

İşin bir başka yanı da bu şirketlere ödenen yüksek navlunlardır. Öyle ki, devlet kredileri ile gemi satın alan armatörler, birkaç sefer sonunda gemi bedelini de çıkarma şansına sahip oluyorlar. Böylesine bir kazanç düzeninin bir genç işadamını iki yıldan da kısa bir süre içinde 7-8 gemi sahibi yapmasına da kimse şaşırmıyor.

«Eee, ne yapalım?» diye düşünülüyor.

— Gemisini yürüten kaptan...

Devlet arşivinde «Akaryakıt Fiyat İstikrar Fonu» hesaplarından akaryakıt bayilerine yapılan haksız ödemelerle ilgili belgeler de bulunmaktadır. Bu belgelerin in-

celenmesi likit gaz taşımacılığı yapan şirketlere, devlet kesesinden yıllardır nasıl cömertçe paralar ödendiğini de ortaya koymaktadır.

Bu çıkar düzenine karşı koyan dürüst bürokratlar, ne yazık ki, hep devre dışı bırakılmaktadır.

Dikkat edin, «İş bitirici kadro» işbaşına geldiği günde, 19 Aralık 1983 günü 83/7508 sayılı kararnameyi çıkararak, «Akaryakıt Fiyat İstikrar Fonu»nun işleyiş koşullarını değiştirmiş, 16 Mart 1979 gün ve 7/17298 sayılı kararname ile birlikte, petrol taşımacılığındaki navlun ücretlerinin saptanmasını öngören maddeyi de kaldırıvermişti. «İş bitiriciler», aynı kararname ile akaryakıt zamları yapılması halinde «yüzde 3 oranını aşmayan fiyat farklarını» da akaryakıt bayilerine bağışladıklarını, bundan sonraki her akaryakıt zammında da bağışlayacaklarını ilân etmişlerdi.

Petrol taşımacılığının ve ticaretinin düzeni işte budur. Bu düzende haksız kazancın olmaması düşünülemez. Önemli olan haksız kazanç düzeninin nasıl çalıştığını anlamaktır. Özdağlar olayı, bu çıkar düzeninin yanında devede kulaktır.

Petrol taşımacılığının tümü ele alınırsa, yurt dışından ucuza alınıp, pahalıya alınmış gibi gösterilen gemiler, devlet kurumlarında görev yapmış emeklilerle sarmaş dolaş armatörler, partilere kasalarını açan deniz taşımacıları, yüksek navlun ücretleri devlet bankalarından sağlanmış milyarlık krediler, taşımacılık işlerine giren küçük biraderler gibi konular gündeme gelecektir.

Sayın Başbakan'ımız bütün bunları «ciddi» bulmuyor.

Bu konular «gayriciddi» ise, «ciddi» olan nedir?

Sayın Başbakan'ın kardeşinin petrol taşımacılığından milyonlar kazanması mı?

(19 Ocak 1985 Cumartesi)

BULGAR ŞOVENLİĞİ...

Bulgaristan'da Türk azınlığa karşı en azılı «burjuva milliyetçiliği»nden de ağır baskılara tanık olunmaktadır.

Lenin, «Devlet ve İhtilâl» adlı ünlü yapıtında, «sosyal şovenizm» diye bir kavramdan söz eder. Leninistler, «sosyal şovenizm» kavramını bir kısım Marksistlerin, «kendi ulusal burjuvazilerinin soyguncu amaçlarına hizmet etmeleri» anlamında kullanırlar. Lenin'e göre bu tavır, bir kısım sosyalistlerin kendi burjuva sınıfları ile birlikte, «sömürüye katılmaları» demektir. Lenin'in, «Teoride sosyalist, pratikte şoven» dediği çevreleri, proleter devrimcilerden ayırt edici ölçü, bu çevrelerin «kendi ülkelerinin burjuvazileriyle birlik olmaları»dır.

Lenin, bu oluşumu «Devrimci proleteryaya karşı ihanet» olarak niteler. Bu konumu ile «sosyal şovenizm», Marksizm'e ve Leninizm'e aykırıdır. Çünkü bu ulusal baskılarla, «proletarya enternasyonalizmi» yerine egemen devletten güç alan «burjuva milliyetçiliği» yerleştirilmektedir.

Leninist kuram, «ulusların kaderlerini tayin hakkı» görüşünü benimser. Bu hak, «ezen ulus»a karşı, «ezilen ulus»un egemen devlet yapısından «ayrılma hakkı»nı içerir. Egemen burjuvazi devletin ayrıcalığını savunur. Bu ayrıcalık, «ezen ulus»un ezilen uluslar üzerinde egemenliğinin sürüp gitmesine yol açar.

Bugün «Marksizm-Leninizm» kuram ve uygulamalarını neredeyse bir «din» gibi benimseyen çevrelere şu gerçekleri anlatamazsınız: «Ulusların kaderlerini tayin hakkı» görüşünü benimseyen bir kuramın izleyicileri, nasıl olur da, Afganistan örneğinde görüldüğü gibi askeri işgallerle sosyalizmi (!) ayakta tutmaya çalışırlar? Nasıl olur da «işçi sınıfı öncülüğü» yerine, Polonya'da görüldüğü gibi «askeri cunta öncülüğü» yerleştirilir? «İşçi sınıfı egemenliği» nasıl olur da yerini ordu egemenliğine terk eder?

Marksizm'e ve Leninizm'e inanmış bir insanın bu somut gerçekleri görmesi gerekir. Askeri işgaller, cunta yönetimleri ve şoven yönetimler, gerici-faşist, burjuva yönetimlerine özgüdür. Öyleyse, burjuva milliyetçiliğinin bütün yöntemleri, nasıl olur da sosyalist yönetimlerce uy-

gulanır? Bu sorulara «klişe sloganlar» ile değil, açık-seçik, doyurucu yanıtlar vermek gerekir.

Lenin, «Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı» adlı yapıtında, «Ulusal baskıların yaşamı dayanılmaz hale getireceğini» de anlatır. Bulgaristan'da yaşanan dram, işte bu dramdır.

Bulgaristan'da yaşananlar, Lenin'in gerici burjuva milliyetçiliği için tanımladığı olaylardır. «Sosyal şovenizm», şimdi Bulgaristan'da Leninizm maskesi ile uygulamaya konulmuştur. Türk azınlığa karşı girişilen «Bulgar baskısı» gerici burjuva milliyetçiliği ile hemen hemen aynı yöntemleri kullanmaktadır. Bu olayları, yalnızca Bulgaristan'da yaşayan Türkler açısından değil, sosyalist kuram ve uygulamalar yönlerinden de ele almak gerekir.

Lenin, sosyal şovenlerin, «Yığınları kandırmada burjuva yöntemlerine» dayandıklarını söylemekteydi. Bugünkü Bulgar yönetimi ise Türk azınlığa karşı Çarlık Rusyası'nın polis devleti yöntemlerine başvurmaktadır.

Bu köşeyi izleyenler bilirler. Biz, Türkiye'deki terörün nedenini araştırırken, Bulgar devlet şirketleri aracılığı ile Türkiye'ye silâh ve mermi sokulduğunu belgeleri ile kanıtlamıştık. Bu gerçekleri artık Bulgar yetkilileri bile yadsıyamıyorlar. Kanıtlar öylesine güçlüdür.

Bu gerçekleri sergilediğimiz zaman birtakım çevrelerce, «Sosyalist ülkeleri karalıyorsunuz» gibi suçlamalarla da karşılaşmıştık. Sosyalist Bulgaristan, NATO ülkelerinde üretilen silâhların taşınması işine aracılık ediyordu. Terörden bunca kurban vermiş olan bir ülkenin yurttaşı ve yazarı olarak bu «yeni enternasyonalizm»i sergilemek görevimizdi.

İşin daha da korkunç yanı, resmî devlet şirketlerinin, Türkiye'de en gerici, bağnaz ve antikomünist çevrelerden özenle, «ticarî temsilciler» seçmeleriydi. Bu «komünist-antikomünist» işbirliğinin «proletarya enternasyonalizmi» ile nasıl bağdaştığını soruyorduk. Sosyal şovenizm, bir kısım Marksistlerin «kendi burjuva sınıfları ile işbirliği» yapmalarıydı, peki, resmî Marksist-Leninistlerin komşu ülkelerinin burjuva işadamları ile kapitalizm -sos-

yalistlerce karşı çıkılan- kuralları uyarınca işbirliği» yapmaları ne oluyordu? Bu, Marksist teorinin neresine, nasıl sığdırılıyordu?

Türk azınlığa karşı girişilen baskılar, Bulgaristan'da açıkça gerici burjuva milliyetçiliğinin hortladığını göstermiyor mu?

(22 Ocak 1985 Salı)

ÜSLERDE VERGİ KAÇAKÇILIĞI...

Türkiye'de Amerikan Silâhlı Kuvvetlerince kullanılan üst ve tesislerdeki «Savunma faaliyetleri hizmetleri uzun bir süre» Amerikan «Boeing Services International Inc» (kısa adı B.S.I.) tarafından yürütülmüştür. Şimdi aynı hizmetler bir başka Amerikan şirketince yürütülmektedir.

Bu ilişkiler, Kuzey Atlantik Anlaşması'ndan kaynaklanmaktadır. Türkiye, 1954 yılında «Kuzey Atlantik Anlaşması'na taraf devletler arasında kuvvetleri statüsüne dair sözleşme»yi de imzalamıştır. Bu sözleşme kısaca «NATO-SOFA» olarak anılmaktadır.

Bu sözleşme, NATO üyesi ülkelerin birbirleri topraklarında «ortak savunma» amacıyla askerî kuvvet bulundurmalarına ve savunma üs ve tesisleri kullanmalarına izin vermektedir. Yine aynı sözleşme bu üst ve tesislerde çalışanların «çalışma, vergi ve gümrük» ile ilgili iç hukuk kurallarının nasıl uygulanacağını öngören kuralları içermektedir.

«Sofa anlaşması» olarak anılan anlaşmanın 10. maddesi, bu üs ve tesislerde çalışan silâhlı kuvvet personeli ile belirli sayıdaki «sivil unsur»un aylık ve ödeneklerinin vergi dışı sayılacağını kurala bağlamıştır. Ortak savunma yerlerinde geçerli olan vergi kuralı budur. Sorun burada başlıyor. Üs ve tesislerdeki Amerikan şirketleri. vergi hukukumuza uyuyor mu, uymuyor mu?

Yanıt: Uymuyor!...

1980 yılında savunma üs ve tesisleri ile ilgili bir başka anlaşma daha imzalanmıştır. Bu anlaşma, daha doğ-

ru deyiş ile «anlaşmalar demeti» 17 ayrı sözleşmeden oluşmaktadır. Kısaca «DECA anlaşmaları» olarak adlandırılan bu anlaşmalara göre, bu üs ve tesislerdeki «kuvvet personeli» ile «sivil unsurlar» sözleşmeyi imzalayan taraflarca «karşılıklı mutabakat ile» saptanacaktır. Bu personel artışları, Türk yetkililerinin iznine bağlıdır. İkinci sorun bu noktada kaynaklanıyor: Amerikan şirketi, Türk yetkililerinin iznini almadan üs ve tesislerdeki personel sayısını artırıyor mu, artırmıyor mu?

Artırıyor!

Anlaşmalar uyarınca, bu üs ve tesislerde, askerî personel, «sivil unsurlar» olarak adlandırılan ABD uyruğundaki sivil kişiler ve «Türk personeli»nin çalışması gerekmektedir. Bu üs ve tesislerdeki ABD uyruğundaki asker ve sivil personel hakkında ABD yetkililerince Türk yetkililerine, her üç ayda bir bilgi verilmesi gerekmektedir. ABD, bu ilişkileri, «JUSMMAT» başkanlığınca yürütmektedir. Bu yerdeki «askerî faaliyetler» ise «TUSLOG» başkanlığınca yerine getirilmektedir. İzmir'deki «AAFES» adlı kuruluş da üs ve tesislerde çalışanlara «servis hizmeti» sunmaktadır.

ABD ile yapılan sözleşmeler gereği olarak, bu üs ve tesislerde ancak 443 ABD uyruklu sivil personelin çalışması gerekmektedir. Bu personelden başkası, bu üs ve tesislerde çalıştırılamazlar. Üçüncü sorun bu noktadadır. ilgili Amerikan şirketi, üs ve tesislerde sözleşmelerle saptanmış personelin dışında ABD uyruklu kişi çalıştırıyor mu?

Yanıt: Evet çalıştırıyor!

Bu üs ve tesislerde, 443 ABD sivil personeli dışında gereksinme duyulan işlerde Türk yurttaşları çalıştırılacaktır. Bu, sözleşmelerin zorunlu kurallarından biridir. Bu zorunluluğa ABD şirketi, Harp-İş Sendikası'nın bütün uyarı ve girişimlerine rağmen uymamaktadır.

Uymayınca, Türkiye'de yürürlükte bulunan hukuk kuralları geçerli olmaktadır.

Bu «ortak savunma üs ve tesisleri»nde anlaşmalarla belirlenen personel dışında ABD uyruklu kişiler çalıştırı-

lamaz. Çalıştırılırsa, vergi usûl yasası gereğince kovuşturulması gerekli «vergi kaçakçılığı» suçu oluşur.

Maliye Bakanlığı, Ankara İli Defterdarlığı Vergi Kontrol Memurluğu, 11.1.1985 gün ve 1985/51-1 sayı ve Zeki Ulaş imzalı raporu ile anılan Amerikan şirketine 1 milyar 824 milyon 823 bin 395 lirası kaçakçılık, geriye kalanı, Gelir Vergisi, Mali Denge Vergisi, Damga Vergisi ve kusur cezası olmak üzere toplam 2 milyar 484 milyon 746 bin 904 TL.'lık vergi borcu çıkarmıştır. Bu borç, 1982 Mart ayı ile 1983 Ekim ayı arasındaki süreyi kapsamaktadır.

Aynı nitelikteki bir dosya Ankara 6. Vergi Mahkemesi'nin 1984/835 sayısı ile işlem görmektedir. 1983/1984 dönemini kapsayan vergi incelemesi sırasında, Boeing şirketi yerine aynı işleri üstlenen «Holmes and Narver Services İnc» adlı Amerikan şirketine de 705 milyon lirası vergi cezası olmak üzere. Gelir ve Damga resmi olmak üzere toplam 940 milyon 385 bin 412 lira vergi borcu çıkarmıştı.

ABD Ankara Büyükelçiliği ve Konsoloslukları ise «Yasaya karşı hile» yoluna başvurarak, kaçak işçilerin pasaportlarındaki «Damgaları» değiştirerek, işi «kılıfına uydurmaya» çalıştı. Ancak bu girişimler de bir sonuç vermedi.

Türkiye'de Türk yasaları geçerlidir. Bunu dost da, düşman da iyice bilmelidir.

Bilmiyoruz, NATO işyerlerindeki bu yasa tanımaz tutum ve açıkgöz tüccar ahlâkındaki bu «vergi kaçakçılığı» NATO'nun «yeni savunma anlayışı»ndan mı kaynaklanmaktadır?

(23 Ocak 1985 Çarşamba)

BİR ACI YILDÖNÜMÜ...

Bir ekonominin göstergesi, yatırım ve üretim düzeyine bağlıdır. Bir ülkede yatırım yapılıyorsa, dolayısıyla üretim artıyorsa, o ekonomi sağlıklı işliyor demektir. Yok

değilse, o zaman ekonomide bunalımlardan ve darboğazlardan söz edilebilir.

Bugün 5. yılını dolduran 24 Ocak Kararları'na şöyle bir kuşbakışı bakarsanız hiç de iç açıcı sonuçlarla karşılaşmazsınız :

24 Ocak 1980 günü 47 lira olan dolar, bugün 470 liradır; piyasadaki para o günden bu yana milyarlarca lira artarak «emisyon hacmi»ni geometrik hız ile genişletmiş, büyüme hızı düşmüş, gelir grupları arasındaki uçurumlar artmış, bütün bunlara ek olarak, bu ekonomik modele uygun bir siyasal rejim anlayışı egemen olmuştur.

24 Ocak Kararları, dünyada «ekonomilerin militarizasyonu» dönemine raslamıştır. Serbest piyasa ekonomisinin «sola kapalı rejimlerle» yürütülmesi, sendikacılığın geri plana itilmesi, toplu pazarlık düzeninin kısıtlanması, temel hak ve özgürlüklerin şu ya da bu nedenle askıya alınmaları, birçok yabancı ülkede bu modelin doğal sonuçları olarak karşılanmıştır. Toplupazarlık düzeninin olmadığı dönemlerde, belli bir süre, ekonominin yasaklarla yönetilmesi, enflasyonun geçici olarak düşürülmesi sonucunu doğurabilir. Ancak bu sonuç kalıcı değildir. Bu yüzden, «serbest piyasa ekonomisi» adı altında işlerliğe konulan bu model, askeri rejimler dışında da kendisine uygun bir siyasal rejim arayışı içindedir.

Eldeki örnekler, bu modelin «sola kapalı» bir siyasal düzen anlayışı ile bütünleştiğini göstermektedir.

24 Ocak modelinin Türkiye'deki doğal gelişimi de böyle oldu. Türkiye, yaygın şiddet eylemleri ve iç savaş boyutlarına varan kanlı kargaşalar nedeniyle 24 Ocak 1980 gününden yaklaşık yedi ay sonra bir «askeri müdahaleye» tanık oldu. 24 Ocak modeli, yaklaşık üç buçuk yıl askeri rejim içinde uygulandı. Kararların «mimarı» siyaset yapmaktan yasaklıydı; ancak aynı kararların «ustabaşısı» üç buçuk yıl bu modelin başında bulundu. Model, askeri rejimin getirdiği sıkı disiplin anlayışı içinde enflasyonu bir ölçüde geriletti, ancak yatırım ve üretimde başarı gösteremedi.

Yatırımı ve üretimi artmayan ekonomilerde «tasarruf», bir su kabından, bir başka kaba su taşımaya benzer. Sözgelişi yurttaş, bankadaki parasını çeker, devlet tahviline ya da özünde yine bir «devlet tahvili» olan köprü ya da Keban «gelir ortaklığı senetlerine» yatırır. Bu para alışverişinin ekonomiyi bir kısır döngü içine sokması da kaçınılmazdır.

Model, daha önce «para transferleri» konusunda başarısız bir yol denemiş, hukuksal çerçevesini çizemediği para-kredi düzeninde «banker faciaları» yaratarak halkın bir kısım birikimini «kurda, kuşa» yem etmiştir.

Bu, toplum kesimleri arasında sorumsuzca yapılan bir «kaynak transferi» değil miydi? Evet, böyleydi.

Banka ve banker iflâsları, yine bu modelin kaçınılmaz sonuçlarıydı; «arz ve talep eğrileri» ile «holding kasaları» arasındaki salıncaklarda sallanan «ulema takımı»nın göremediği, görüp de söyleyemediği gerçekler, bu toplumda yaşanmıştı. Banker iflâsları, aslında bu modelin, bu model ile birlikte «holding profesörleri»nin iflâsları demekti.

Bu bir ekonomik iflâstı, siyasal iflâstı ve evet ve aynı zamanda «ideolojik iflâs»tı. İçerde yüksek faize, dışarıda dış borca dayalı siyasal liberalizmden yoksun sistem karaya oturmuştu.

«Serbest piyasa ekonomisi» adına bugün, «devlet müdahaleciliğinin ayrıcalıklı şirketler yararına kullanılması» noktasındayız! Hiçbir Avrupa ülkesinin siyasal rejimine benzemeyen bir anayasa düzeni ile Batı kapitalizmi ile bütünleşme serüveni, korkarız, Türkiye'yi bundan sonra yeni ekonomik ve siyasal bunalımlara sürükleyecektir.

Bugün siyasal tablodaki boşluk ve dengesizlik, işte bu modelin iflâsı ile gelen sonuçlarından biridir. Model, ürete ürete siyasal alanda «çözümsüzlük» üretmiştir. Şimdi böyle bir sorunun kısır döngüsü içinde kıvranıp durmaktayız.

Peki, çözüm yolu nedir?

Bu «alaturka kapitalist» anlayış ile «eksik demokrasi düzeni» yerine, ancak ve ancak emekçi sınıf ve tabaka-

ların «demokratik katılım ve desteği» ile oluşacak, «sosyalist» öz ve nitelikteki bir seçeneği savunarak, sorunlara çözüm yolları bulunabilir.

Yoksa, «Model iyi ama uygulama kötü» yolundaki eleştiriler, «Benim bestem iyi, ama solist şarkıyı iyi söylemiyor» diye dâva açan sanatçıların yakınmalarına benzer!

24 Ocak Kararları'na karşı seçenek, «plancı, devletçi, müdahaleci, özgürlükçü, katılımcı» demokratik sosyalist anlayıştır.

Ya öyle, ya böyle... Ya siyasal liberalizmden yoksun şu «alaturka kapitalizm», ya da bağımsızlığı baştacı yapmış, özgürlükçü, katılımcı, demokratik sosyalizm!

(24 Ocak 1985 Perşembe)

ARABESK LİBERALİZM...

«Râbitat-ül Âlem-ül İslâm» Müslüman ülkeler arasında bir «İslâm Devletleri Birliği» kurma amacını güden örgüttür. Amerikan petrol şirketi «Aramco» tarafından geniş malî destek gören bu İslâm örgütü «Kurucu Meclis» adı verilen 41 kişilik yönetim kurulunca yönetilmektedir.

Örgütün kuruluş aşamasında Türkiye'yi «Hilâl Dergisi Sahibi» Salih Özcan temsil etmiştir. Salih Özcan, daha sonra MSP milletvekilliği yapmıştır.

Salih Özcan, 1984 yılı içinde Arap sermayesi ile kurulan «Faisal Finans Kurumu A.Ş.»nin de ilk kurucu ortaklarındandır. Şirketin bir başka kurucu ortağı MSP eski milletvekili ve bakanlarından A. Tevfik Paksu'dur.

Özcan ve Paksu, bu ay içinde payların bir kısmını 93 ortağa devretmişlerdir. Bu yeni ortaklar arasında AP eski milletvekili ve bakanlarından Cemal Külâhlı, ünlü armatörlerden Nuri Cerrahoğlu, MHP eski milletvekili ve bakanlardan Cengiz Gökçek ve ANAP Genel Başkan Yardımcısı Halil Şıvgın da bulunmaktadır.

Halil Şıvgın'ın paydaşı olduğu bir başka şirket de «Doğu Pazarlama Reklâmcılık Video İşletmeciliği A.Ş.»dir. Şirketin öteki ortakları, MHP eski milletvekili ve bakanla-

rından Sadi Somuncuoğlu, MHP'li sendikacı İsmail Avni Çarsancaklı, Alpaslan Türkeş'in avukatlarından Şerafettin Yılmaz ve MHP Genel Sekreter Yardımcısı Yaşar Okuyan'dır.

«Faisal Finans Kurumu»nun Arap ortakları arasında Prens Mohammed Al Faisal Al Saud ile «Dar Al Maal İslâmi Trust», «Faisal İslâmcı Bank-Egypt», «Masarraf Faisal Al Islâmi-Bahrain» ve «Faisal Islâmic Bank-Sudan» adlı Suudi Arabistan kökenli Arap malı kuruluşları bulunmaktadır.

Bu şirketler ağını daha iyi anlatabilmek için bir küçük parantez daha açalım

ANAP Genel Başkan Yardımcısı Şıvgın ile ortak şirket kuran Sadi Somuncuoğlu'nun ortağı olduğu bir başka şirket de «ANDA» adlı şirkettir. Şirkette, Somuncuoğlu'ndan başka MHP eski milletvekillerinden Nevzat Köseoğlu da ortak bulunmaktadır. Bu şirketin ilk kazanç alanlarından biri Diyanet İşleri Yayınları'nın dağıtımından elde edilen paraydı. Bu ilişkinin belgelerini daha önce bu köşede yayımlamıştık.

Arap sermayesinin bir başka kolu Başbakan Özal'ın kardeşi eski MSP milletvekili ve bakanlarından Korkut Özal ile bütünleşmiştir. «El Baraka» olarak bilinen bir başka Arap finans kuruluşu Korkut Özal'ın yönetici ortak olarak çalıştığı «Hak Yatırım A.Ş.» ile ortak «El Baraka Türk Özel Finans Kurumu»nu oluşturmuştur.

«El Baraka», Suudi Arabistan'da «Dallah Grubu» olarak da anılmaktadır.

Korkut Özal, Hak Yatırım'dan başka Hak Yatırım Şirketi'nin ortaklığı ile kurulan «Akabe İnşaat Şirketi» ile «Hak Ticaret» ve «İSPA İnşaat Sanayi ve Pazarlama A.Ş.» ortaklarındandır. Özal'ın bu şirketteki öteki ortakları, Ahmet ve Cemal Kalyoncu ile Fadıl ve Bülent Teymur ile Şefik Seçkin'dir.

Özal'ın «Akoz» adlı bir başka şirketi daha bulunmaktadır.

Korkut Özal, Bahattin Bayraktar'ın büyük paylarına

sahip olduğu «Bayraktar» adlı şirkete de ortaktır. Bayraktar, «Öz-Ba» (Özal'ın Öz'ü, Bayraktar'ın Ba'sı) bir şirket daha kurmuştur. Öz-Ba, Irak petrol şirketinin taşıyıcısıdır.

Türk-Arap Bankası da bir üçüncü Arap sermayesi tarafından kurulmuştur.

«Râbitat-ül Âlem-ül İslâm» ile başlayan ilişkiler, ANAP yöneticilerini ve Özal ailesini de içine katarak genişlemektedir.

Arap sermayesi, «Amerikan dolarının gül suyuna batırılarak» kullanılması demek değil midir? Allah için öyledir!

«Alaturka kapitalizm» bir de Arap sermayesi ile sarmaş-dolaş olarak «arabesk liberalizm»i doğurmuştur.

Hayırlı ve uğurlu olsun efendim...

(25 Ocak 1985 Cuma)

AYRICALIKLI SANIKLAR...

Hükümet geçen yılın sonlarında pasaport yasasının bazı hükümlerini değiştiren bir «kanun kuvvetinde kararname» çıkarmış, daha sonra bu kararname TBMM'sinde onaylanarak yasalaşmıştı.

Pasaport yasasına göre belli suçlar nedeniyle yargılanmakta olan sanıklar yurt dışına çıkamazlar. Örneğin Başbakanımız Turgut Özal'ın kardeşi eski Bakanlardan Korkut Özal, «MSP dâvası» nedeniyle yargılandığı için yurt dışına çıkamamaktadır.

ANAP hükümeti, bakın, hangi suçtan ötürü yargılananların yurt dışına çıkmalarını uygun görmektedir:

— ...1567 sayılı Türk parasının kıymetini koruma hakkındaki 1615 sayılı gümrük ve 1918 sayılı kaçakçılığın men ve takibi hakkındaki kanunlara muhalefetten dolayı haklarında dâva açılmış olanlar...

Evet, inanmadınız değil mi? Okuyunca ben de inanmadım. İnanılacak gibi değil, kaçakçılık suçu sanığı isen hiçbir engel yok, al pasaportunu çık dışarı... Dâva siya-

sal nitelikli ise pasaport alamazsın, bütün yollar kapalıdır.

Milli birlik ve beraberlik ruhu içinde hep birlikte liberal olduk ya; işte kaçakçılık suçu sanıkları bu liberallikten yararlanıp yurt dışına çıkacaklar...

Hakkında, «Herhangi bir siyasal nitelikli suç nedeniyle kamu dâvası açılan avukat da dâva açıldıktan sonra avukatlık yapamayacaktır.» Bu da ANAP liberalliğinin savunma hakkına yansıyan acıklı görüntüsüdür.

Alın iki örneği... Kaçakçılık sanığına yurt dışına çıkmasına bile engel yok, siyasal nitelikli bir suç nedeniyle hakkında kamu dâvası açılan avukat ise evine ekmek götürmek için avukatlık bile yapamıyor. Bunun adı da liberallik, çok partili hayat, anayasa düzeni ve demokrasidir.

Başbakanımız, televizyonda öteki iki lider adayı ile açıkoturumda konuşurken, sık sık kanun kuvvetinde kararname yoluna başvurmasını, «çıkar çevrelerinin engelleme çabalarına» bağlamıştı. Kimdi acaba bu «çıkar çevreleri?» Ayrıcalıklı şirketler mi? Kaçakçı sanıkları mı? Hangisi?

Diyelim ki kaçakçılar «çıkar çevreleri» kapsamı içinde görülen «illegal hür teşebbüs» üyeleridir. Pasaport yasası da kaçakçılık suçu sanıklarının yurt dışına çıkmalarına engeldir. Ne yapar bu «çıkar çevreleri?» Çıkar çevreleri pasaport yasasında değişiklik yapılmasını sağlayarak yurt dışı trafiklerine devam etmek isterler.

Şimdi madde ortada; hükümetimiz pasaport yasasında bir değişiklik yaparak, «silâh, mühimmat ve narkotik dışında kalan» kaçakçılık suçları sanıkları ile ilgili yasakları kaldırıvermiştir. Gümrük kaçakçılığı, döviz kaçakçılığı ve söz gelişi elektronik aygıt kaçakçılığı sanıkları için yurt dışına çıkmalarında artık hiçbir engel kalmamıştır.

Sözü Sayın Başbakan'ımızın ağzından alıp «7.11.1984 gün ve 3073 sayılı yasanın 11. maddesini hangi çıkar çevreleri istedi?» diye sormuyoruz. «Ayıp olur» diye sormuyoruz.

Herhalde Sayın Özal, bu yasayı «liberal» görüşünün

bir sonucu olarak değiştirmiş bulunmaktadır. Çünkü liberallik, son zamanlarda ülkemizde enflasyondan da hızlı biçimde gelişmektedir. Pasaport yasasında değişiklik yapıp, kaçakçı sanıklarının yurt dışına serbestçe çıkmalarını sağlayan hüküm, hiç şüphesiz bu liberalliğimizin bir sonucudur.

Millî birlik ve beraberlik ruhu içinde, ülkesi ve milleti ile bölünmez bir bütün olarak liberalleşiyoruz.

En küçük siyasal nitelikli bir suç nedeniyle hakkında soruşturma mı açıldı, tamam; pasaport arslan ağzındadır; kaçakçılık suçu nedeniyle yargılanıyorsan hiçbir güçlük yok; pasaport yasal hakkındır.

Kaçakçılık suçu sanıklarına tanınan bu ayrıcalık ANAP'ın kimlere karşı liberal olduğunu da göstermektedir.

— Döviz kaçakçılarına, toplu gümrük kaçakçılarına, elektronik aygıt kaçakçılarına yurt dışı, bir-iki; bir-iki...

(9 Şubat 1985 Cumartesi)

LİBERAL DOSTLARA DERSLER...

Ekonomide «müdahalecilik» genellikle iki anlamda kullanılır. Müdahaleciliğin ilk ve belirgin anlamı, devletin kamu işletmeleri aracılığıyla ekonomik düzende yer almasıdır. Buna «devletçilik» de denir. Devletin ekonomik alanda yaptığı düzenlemeler «müdahalecilik»in bir başka yönüdür.

Her ekonomi, şu ya da bu ölçüde «müdahaleci» özellikler taşır. Önemli olan bu müdahalenin ne yönde, ne gibi yöntemlerle ve nasıl kullanıldığıdır. Daha açık bir anlatımla, önemli olan, bu «müdahalenin sosyal siyaset açısından hangi sınıf ve tabakalar yararına» olduğudur.

Bu «müdahale» demokratik yol ve yöntemlerle yapılıyorsa, sorun, aynı demokratik ortamda uygulanan ekonomi siyasetine karşıt yeni bir seçeneğin oluşmasıdır. Oluşuyorsa demokrasi tam anlamıyla işliyor demektir.

Liberal kapitalist uygulamalara karşın demokratik sosyalist seçeneklerin oluşabilmesi gibi örneğin...

Türkiye'de yürürlükte olan bu IMF damgalı «alaturga kapitalizmi» savunan «eski dostlarımız» şu gerçeği bile bile göz ardı etmektedirler

ANAP iktidarı, ekonomiye en yoğun biçimi ile «müdahale» eden bir ekonomik siyaset izlemektedir. Bizler, zaman zaman bu köşede bu «müdahaleciliğin» hangi şirketler ve toplum kesimleri yararına olduğunu anlatmaya çalışıyoruz. Ekonomide devlet «müdahaleciliğini» zamanla büsbütün ortadan kaldırıcı önlemler yerine, iktidar partisi ile bütünleşmiş şirketleri kollamaya yarayan bir «müdahalecilik yöntemi» geliştirildiğini, herhalde, hiçbir Allahın kulu yadsıyamamaktadır.

Böylece kapitalizmin «serbest rekabet» kuralı bir yana itilmekte ve ekonomide «devlet eliyle» haksız rekabet ortamı yaratılmaktadır.

Devlet eliyle yaratılan bu «haksız rekabet» koşullarının, yasalara, yasa gücünde kararnamelere, tebliğlere, banka-kredi düzenine ve kamu ihalelerine nasıl yansıdığını örnekleri ile anlatmaya çalışıyoruz. Terör alanında olduğu gibi bu alanda da incelemeye ve araştırmaya hiç alışık olmayanlar, işveren masasından artakalmış sözcüklerle yapay ve köksüz eleştiriler üreterek bizlere karşı çıkmaktadırlar.

Biz müdahaleciliğin bu biçimini, yasalardaki, yasa gücünde kararnamelerdeki, tebliğlerdeki yerlerini, sıkıcı ve bezdirici yazılarla vurgulamayı göze alarak sergilemeye çalışıyoruz. Bizim eski solcu, yeni liberal dostlarımız da «Bak Belçika peyniri de geldi, ne güzel. Daha ne istiyorsunuz?» gibisinden yaklaşımlarla konuları geçiştirmeye çalışıyorlar.

Türkiye'de gerçekten liberal düzenden yana olanlar, önce «siyasal liberalizmi» yerleştirmeye çalışmalıdırlar. Hem bunu yapmalıdırlar, hem de devlet müdahaleciliğinin ANAP eliyle uygulanan biçimine karşı çıkmalıdırlar. Devlet eliyle yaratılan ayrıcalıklı şirketler aracılığı ile yürütülen

ekonomide «serbest rekabet», yalnızca bir kandırmacadır.

Siyasal liberalizm, liberalliğin temel taşıdır. Türkiye'de çok partili yaşama adımımızı attığımız günden bu yana siyasal liberalizmi benimsemiş bir tek sağcı partiye tanık olmuş değiliz. Anayasa düzeni, Batı türü bir demokrasiye izin vermemektedir. İşçi sendikaları ile sosyal demokrat nitelikli partiler arasında olması gereken örgütsel bağ öteden beri anayasal engellerle yok edilmektedir.

Böyle bir düzen içinde, devlet, emek gücüne «müdahale» ederek, işçilerin emeklerini serbestçe pazarlamalarına engel olmakta, tarım ürünlerinin taban fiyatlarını idarî işlemlerle belirlemekte, faiz oranlarını yine hükümet eliyle saptamaktadır. Bu ekonomik düzenin neresi liberaldir?

Bizler, anayasal düzen içinde şirketler kurulmasına ve bu şirketlerin kazanç sağlamalarına karşı değiliz. Bu karma ekonominin de bir gereğidir. Karşı olduğumuz konu, birtakım şirketlerin devlet eliyle korunup kollandıktan sonra, bu düzenin bizlere «serbest piyasa ekonomisi» diye yutturulmaya çalışılmasıdır. Özdağlar olayı nedeniyle kamuoyuna yansıyan «denizcilik skandalı» bu ayrıcalıklı şirketler olayını bütün çıplaklığı ile gözler önüne sermiş değil midir?

Liberal dostlarımız, bu örnekleri bile göremeyecek kadar gözlerini gerçeklere nasıl kapatabilirler? Bunu anlayamıyoruz. İnanın; anlayamıyoruz.

Benim bir şirketim olsa, iktidar partisi ile özdeşleşmiş bir büyük şirket, benim şirketime milyonlarca lira verip ortak olsa, sonra ben, elime kalemi alıp, bu ekonomik modele karşı çıkan herkese «Canım işler ne güzel gidiyor, niçin iktidarı eleştiriyorsunuz?» diye yazılar yazsam hiç inandırıcı olur muyum?

Liberallik güç iştir, sosyalist olmak gibi!

(15 Şubat 1985 Cuma)

«Dışsatımda niçin bu kadar yolsuzluk oluyor?» diye soranınız varsa hemen yanıtlayalım

— «Mevzuat müsait de ondan...»

Hükümetin 29 Aralık 1983 tarihli «ihracat rejimi kararı»nın 1. maddesi şöyle diyor :

— Hiçbir görevli, görev yapma gerekçesi ile ihracatçının faaliyetini engelleyemez. İhracata ait bütün bilgiler ilgili kuruluşlardan alınmadıkça, ihracatçının üretimini ve sevkiyatını durduramaz.

Hiçbir görevli «ihracatçının sevkiyatını durduramaz» diye bir kural koyarsanız, «hayali ihracat» da olur, «hortlak dış ticaret» de. Niye şaşırıyorsunuz?

Bu bir yana, bir başka madde de Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında 28 sayılı karara ilişkin tebliğin 5. maddesindedir. Tarih yine 29 Aralık 1983. Kimilerince «liberal ihtilâl» sayılan kararların alındığı tarih.

Okuyun bakalım maddeyi

— Türkiye'ye her türlü yoldan ve cinsten döviz ithali serbesttir. Hiçbir kayda tabi tutulmaz ve menşei araştırılmaz..

Ya, işte böyle.

Dövizi nereden bulursan bul, kaçakçılık yap, hayali ihracat yap, ne yaparsan yap, yeter ki döviz bul.

Hükümet güvence vermiş

— Getirdiğin dövizin kaynağını sormayacağım...

Görevli, dışsatımcının «sevkiyatını» durduramayacak. Yurt dışından gelen dövizin kaynağı da sorulmayacak. Sonra «kaçakçılık yapıyorsunuz» diye birtakım adamlar ve şirketler yakalanacak.. Olur mu hiç?

Kaçakçılık suçundan yakalanan mı var? Bunun da bir yolu bulunmuş. Bir dışsatımcı ya da sıradan bir yurttaş, döviz ya da gümrük kaçakçılığı suçundan kovuşturulduğu için yurt dışına çıkamıyor mu?

Kolayı var...

Hemen kanun gücünde bir kararname çıkarıp, bu tür

suçlardan ötürü yargılanan sanıkların yurt dışına serbestçe çıkmalarını sağlayıcı bir madde getirirsiniz..

Oldu, bitti. İşte bu kadar...

Pasaport yasasının bazı maddelerini değiştiren yasa 3073 sayılıdır. 20 Kasım 1984 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 7.11.1984 tarihli yasa değişikliği, ANAP'ın liberalliğini renkli fotoğraflar gibi gözler önüne sermektedir.

Okuyalım mı maddeyi? Okuyalım.

— ...silâh, mühimmat ve narkotik dışında kalan malların herhangi bir maksatla ithali ve ihracı sırasında 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkındaki 1615 sayılı gümrük ve 1918 sayılı kaçakçılığın men ve takibi hakkındaki kanunlara muhalefetten dolayı haklarında kamu dâvası açılmış olanlar bu bend hükmü dışındadır.

Ne demektir bu?

Şu demektir:

Pasaport Yasası'na 1981 yılında eklenen bir madde ile belli suçlar nedeniyle yargılananlar yurt dışına çıkamazlar. Liberal ANAP, Özal'ın da arlarında bulunduğu 12 Eylül askerî hükümetinin çıkardığı bu yasada, seçimleri kazanır kazanmaz küçük bir değişiklik yaparak, gümrük ve döviz kaçakçılarına, öteki sanıklara göre ayrıcalık tanımıştır.

Her şey böylesine gözler önündedir.

Görevli, dışsatımcının «sevkiyatını» durduramaz, getirilen döviz kaynağı sorulmaz, her nasılsa yakalanan kaçakçı sanığının da yurt dışına girip çıkması engellenemez.

«Mevzuat» budur.

Böyle bir «mevzuat» olduktan sonra kaçakçılık yapmayan dışsatımcıya, «enayi» gözü ile bakılır. Hiçbir dışsatımcı da kendisine «enayi» dedirtmez.

Ne düşünüyorum biliyor musunuz?

Törenle madalya alan ve sonradan «hayalî ihracat» yaptıkları anlaşılan ihracatçılardan bu madalyalar yine törenle geri alınsa...

Törenlere pek düşkünüz de!

(20 Şubat 1985 Çarşamba)

Orly katliamı dâvasında Ermeni teröristlerin avukatı «ASALA ile Fransız hükümetinin temasları olduğunu» söylemiş.

Bu sözleri hiç ama hiç yadırgamıyoruz. Nasıl yadırgayalım ki, Ermeni mafyasının değişmez avukatı Gaston Deferre, Fransız hükümetlerinde İçişleri Bakanlığı yapmıştır. Orly katliamı sırasında İçişleri Bakanı olan da Deferre'dir.

Fransa'da Deferre'in ünlü «Venturi ailesi»nin avukatı olduğunu bilmeyen mi vardır?

Fransız Gizli Haberalma Örgütü SDECE'nin önde gelen görevlilerinden Victor Mertz, Roger Deloutte 1971 yılında uyuşturucu madde kaçakçılığı yaparken Amerika'da suçüstü yakalanmamışlar mıydı? Mertz'in karıştığı uyuşturucu madde kaçakçılığının patronu, Deferre'in avukatlığını yaptığı Dominic Venturi değil miydi?

Fransız istihbarat servislerinde Angel Simenpieri, Serge Constan ve Marcel Galvani de aynı suçlardan ötürü yakayı ele vermiş değiller miydi?

Ne ilginçtir, bakın, Orly Dâvası'nda ASALA'nın avukatlığını yapan avukat Verges, aynı zamanda, «Lyon kasabı» olarak bilinen Nazi savaş suçlusu Klaus Barbie'nin de avukatıdır.

Kimdir Klaus Barbie?

Barbie, İkinci Dünya Savaşı'nda Fransa'da görev yapmış bir SS subayıydı. Hitler'in yenilgisi üzerine Almanya'da Amerikalılara teslim olmuş ve «Counter Intelligence Corps» adlı haberalma örgütüne katılmıştır. Amerikalılar, Barbie'ye Alman İstihbarat Servisi BND'nin kurulması görevini vermişlerdi. Bu SS subayı, «Gehlen Örgütü» olarak bilinen istihbarat biriminin kuruluşunda etkin görev almıştı. Barbie, daha sonra Amerikalılarca Fransız istihbarat örgütlerine karşı kurulan yeni bir biriminde de görev üstlenmişti. 1951 yılında Amerikalılar tarafından Bolivya'da görevlendirilen bu SS subayı, burada «Yıkıcılar ile Mücadele» örgütünü yönlendirmiştir. Barbie yalnızca Boliv-

ya'daki görevi ile yetinmemiştl. İtalya ve Avusturya'da faşist örgütlerle de ilişkiler kurmuştu. Bolivya'da komando kamplarında terörist yetiştiren Barbie, Güney Amerika ülkelerinde CIA güdümündeki «anti-gerilla» örgütlerini yönetmişti.

Ne ilginç, ASALA örgütü, CIA emrindeki bu eski SS subayının avukatını arayıp buluyor ve savunmayı bu avukata veriyarl

Rastlantı mıdır acaba? Bilinmez ki...

Bu konular üzerinde düşünürken ASALA'nın yayımladığı «ASALA İnterview adlı broşürü okuyoruz. Broşürün 15'inci sayfasında «Joint ASALA-Kürdîsh Workers Party Press Conference» başlıklı bölümde PKK adlı ayrımcı Kürt terörist örgütü ile ASALA'nın birlikte düzenledikleri basın toplantısının tutanağını okuyoruz.

İşte PKK-ASALA işbirliği, hem de kendi ağızlarından.

Londra'da Collet's Kitabevi'nde serbestçe satılan bir başka broşür «İnterview With Mihran Mihranian» başlığını taşıyor. Bu broşürün 40'ıncı sayfasında da Kürt-Ermeni İşbirliği ile ilgili açıklamalar yer alıyor.

Bunlar kendi yayınlarıdır.

Londra'da «P.O. Box, W3 H Z J» yazışma adresindeki «Armenian Natianal Cammitee» adlı broşürde de Ermenilerln Türklere karşı yönelttikleri kanlı eylemler savunulmaktadır. (Aynı adlı derginin Ekim 1984 sayısı, s: 4)

Türkiye'de «Eruh olayları» olurken, TKP Genel Sekreteri Haydar Kutlu'nun etnik kışkırtıcılığa dayalı konuşması yayımlanıyor. (Information Bulletin, s: 10). Londra'da Collet's Kitabevi'nde satılan «Gerçeğin Sesi» adlı dergide de etnik terörizme yeşil ışık yakıcı yayınlar yer alıyor. TKP'nin yayın organı «Atılım» adlı broşürlerde de «Kürt» ve «Ermeni» sorunu ile ilgili yayınlar, etnik kökenli olayların nasıl değerlendirildiğini -hiçbir yorumu gerektirmeyecek biçimde- ortaya koyuyor.

Terör çokuluslu ve karmaşık bir olaydır. Bu çokuluslu ve karmaşık olay, binbir türlü nedene bağlı olarak gündeme geliyor. Bu yüzden Türkiye'de teröre karşı olan insanların. hiçbir siyasal ve ideolojik önyargıya saplanma-

dan yaşanan somut gerçekleri görmeleri gerekir.

Gerçeği yadsıyarak «devrimcilik» yapılmaz. Eğer Türkiye'de teröristlerin kullandıkları silâhların «NATO ülkelerinde üretilip, sosyalist Bulgaristan aracılığı ile Türkiye'ye sokulduğu» kanıtlanmışsa bu gerçeklere göz kapatarak «sosyalist» de olunmaz. CIA'nın yoksul ülkelerdeki kanlı darbelerdeki parmak izleri görmezlikten gelinerek Batı türü demokrasi de savunulamaz.

Bu gerçekleri sergilemek ne «anti-komünizm»dir, ne de «anti-Sovyetizm».. Yalnızca yurtseverliktir. Yurtseverlik bilinci de öyle alınıp satılamaz; insanların vicdanlarında ve yüreklerinde oluşur.

Ermeni ve Kürt terörizmi, iki kanlı örgütü, PKK ve ASALA'yı bir araya getirmişken, bir Türk aydınının, Türk devrimcinin görevi, bu terörü destekleyen, dolaylı ya da dolaysız biçimde bu örgütlere arka çıkan bütün kişi ve kuruluşlara karşı açık savaşa girmektir. Bu hem insanlık, hem de yurttaşlık görevidir.

Terörün acısını ülke olarak biz biliriz, biz!...

Nice yürekli aydınımızı, nice yiğit sendika liderini, nice bıyığı terlememiş gencimizi, nice seçkin diplomatımızı bu uğursuz teröre kurban veren bir ülkenin yazarı ve çizeri olarak görevimiz, teröre karşı demokrasi, uygarlık ve insanlık savaşı vermektir.

Yeniden Orly Dâvası'na dönüyoruz...

Orly katliamı, ASALA'yı ikiye bölmüştür. Agop Agopyan'ın liderliğindeki ASALA örgütünün bir kısmı Paris'den Roma'ya taşınmıştır. Agopyan fraksiyonunun örgüt içi iktidar mücadelesini yürütmek için bugünlerde Roma ya da çevresinde Türklere karşı bir saldırı planladığı sanılmaktadır. ASALA ile Fransız hükümetinin «pazarlığı» da sanıyoruz, «ASALA merkezinin Fransa dışına çıkarılması» konusundaydı. Agopyan, şimdi Roma'da ve Şam'da Ermeni örgütlerine yeni saldırı planları hazırlamaktadır.

Ermeni teröristler, Orly Dâvası'na dikkatlerin çekildiği bir anda, bir başka ülkede Türklere karşı yeni bir eyleme girişebilirler. Dikkatli olmalıyız.

(22 Şubat 1985 Cuma)

Solcu aydınlarımızın bir kısmında yeni bir moda başladı. Moda, ANAP eliyle uygulanan «alaturka kapitalizmi» hiç eleştirmeden «sosyalistliğini ilân etme» eğilimleridir.

«Elmalarla armutların alt alta toplanmayacağı» bir kesin kuraldır. «Devletçilik ve müdahalecilik» denince de akla hep «1930 devletçiliği»ni getirmek ve bugünkü «alaturka kapitalizm»e karşı çıkmayı, «Jakobenlik, tepeden inmecilik, tek partililik» ile özdeş görmek, siyasal bilimde «elmalarla armutları alt alta toplamak» demektir.

Önce şu noktanın altını çizelim :

Bugün beğenilmeyen ve eleştirilen «devletçilik» ve «müdahalecilik» Türkiye'yi 1929 dünya ekonomik bunalımından kurtaran bir ekonomik siyaset olmuştur. Bu yıllar, Batıda «müdahalecilik» eğilimlerinin arttığı ekonomilerin devlet eliyle yönlendirildiği yıllardır. Ünlü İngiliz ekonomisti Keynes, «müdahaleci» görüşleri ile bu yıllarda ün kazanmıştır. Keynes'in ekonominin devlet eliyle düzenlenmesi düşüncesi, Amerika'da Başkan Roosevelt'in «New Deal» adlı reform programı, çıkmaza giren liberal kapitalizmin devlet eliyle nasıl onarılacağını gösteren örneklerdir.

Keynesci görüşler, İkinci Dünya Savaşı öncesinde nasyonal sosyalist Hitler iktidarınca da benimsenmişti. Ancak Keynesci görüşleri yoğun ve yaygın biçimde uygulayanlar, sosyal demokrat ya da «demokratik sosyalist» denebilecek hükümetlerdir. Bu örnekler de ekonomik programların yalnızca birer «ekonomik model» olarak değil, aynı zamanda bir «siyasal düzen» olarak da ele alınması gerektiğini göstermektedir.

Bugün günümüzde artık bir ekonomik model siyasal çerçevesi ile birlikte anlam kazanmaktadır. Tek partiye dayalı «sol» görüntülü «devletçi» görüşleri bunun için demokratik bulmuyoruz. Çoğulcu demokrasiyi de bunun için

zorunlu sayıyoruz. Bir ekonomik model hangi siyasal çerçeveye oturacaktır? Buna önem veriyoruz.

Siyasal kavramlar bir zaman süreci içinde değerlendirilirler. Her kavram, yaşanan süreç içinde öz ve içerik kazanır. Örneğin Keynesci görüş, Hitler dönemine de esin kaynağı olabilir, demokratik sosyalist iktidarlara da... Siyasal çerçeve bunun için çok önemlidir.

Bugün «devletçilik mi? Piyasa ekonomisi mi?» gibi tartışmalarla, kısır ideolojik tartışmalarla zaman öldüren piyasa ekonomisti solcularımıza Hitler döneminde dışsatımcı şirketler yararına yapılan devlet müdahaleciliğinin çok «liberal» iktidarların da başlıca yöntemlerinden biri olduğunu anımsatmak bizler için artık «farz» olmuştur.

Bu nedenle «hani alternatif?» diye soranlara seçeneğin yalnızca ekonomik değil, ondan önce siyasal nitelikte olduğunu anlatmaya çalışıyoruz.

Siyasal liberalizm, tarih süreci içinde ekonomik liberalizm ile özdeşleşerek gelişmiştir. Bu gelişmenin Hıristiyan toplumlarındaki bireyci felsefe ve inanç kurumları ile de yakın ilgisi bulunmaktaydı. Bugün çokuluslu şirketlerin ve siyasal iktidarlarla iç içe gelmiş holdingler dünyasında «ekonomik liberalizm»den söz etmek herhalde olanaksızdır. Kapitalizmin tekelci yapısı, kapitalizmin «ağa babası» sayılan ülkelerde «antitekel» yasaları ile sınırlandırılmaya çalışılmıştır. IMF reçeteleri aracılığıyla dünya kapitalizmi ile bütünleşme sürecine giren Türkiye, bu yeni ekonomik düzene çok hazırlıksız olarak girmiştir.

Ödeme güçlüğü içine düşüp batan bankalar, bu bankaların «play-boy» yöneticileri, sokak serserisinden banker üreten başıbozuk, şirket batıran model bu hazırlıksızlığın göze çarpan başlıca örnekleriydi.

«Monetarist sistem» adı verilen yeni model yalnızca ekonomik yanı ile ortaya çıkmadı. Sistem, ekonomik seçeneği ile birlikte bir «siyasal model» ile gündeme geldi. Bu model, dünya genelinde ekonomilerin «militarizasyonu» sürecine denk düştü. Düşün kaynağını Amerikalı Profesör Milton Friedman'a borçlu olan bu sistem, sabıka kay-

dını, 19. yüzyılın acımasız kapitalizminde ve 1929 dünya ekonomik bunalımında bulmamış mıydı?

Sabıkalar, günümüzde birbiri ardından çöken modellerle Brezilya, Arjantin ve Şili'deki uygulamalarda da yaşanmıştır.

Milton Friedman, ekonomik görüşleri ile Karl Marx'ın değil, İngiliz ekonomisti John Maynard Keynes'in seçeneğidir. Friedman'ın siyasal seçeneği ise Adam Smith'den başlamak üzere bütün liberal ideologların düşüncelerinde aranmalıdır.

Çağdaş sosyalist düşünce, tek partili düzenlerdeki mekanik devletleştirmeler yerine «artı değer»in emekçi sınıf ve tabakalar arasında nasıl paylaştırılacağı konusu üzerinde duruyor. Bunun için kamu ve özel işyerlerinde güçlü sendikacılık, bu sendikacılıkla bütünleşen demokratik sosyalist partiler ve tabandan tavana, tavandan tabana demokratik yollarla örgütlenmeyi ön plana alan bir «çoğulculuk», Friedman modeline karşı oluşturulan seçeneğin başlıca yol ve yöntemleridir.

Günümüzün seçeneği, demokratik yanı ağır basan bir sosyalist programdır. Bu bakımdan, Friedman modeline karşı oluşacak seçenek, demokrasi özlemleri ile eş anlama gelmektedir.

(27 Şubat 1985 Çarşamba)

KIZMA BİRADER...

İslâm tarihçileri, İstanbul'un Eyüp semtine adını veren Eyüp El-Ensarî'nin Peygamberimiz Efendimiz'in çok yakını olduğunu yazarlar.

Bu İslâm cengâveri, önce Muhammed Mustafa'nın, daha sonra Hazreti Ali'nin yanında savaşlara katılmış, Sultan Yezid komutasındaki Arap ordusu ile birlikte 671 yılında İstanbul kuşatmasına katılmış ve bu arada hayata gözlerini kapatmıştı.

Fatih Sultan Mehmet, İstanbul'u aldıktan sonra, «Eyüp Sultan» diye bilinen El-Ensarî için bir türbe yaptırdı ve türbenin bulunduğu semte «Eyüp» adı verildi.

«Eyüp Sultan Türbesi» o gündür bugündür, Müslümanlar için ziyaret, ibadet ve adak yeri olmuştur. Bu İslâm büyüğünün Suudlu dostlarımız gözünde de çok büyük bir yeri vardır.

Ben şimdi kendi kendime düşünüyorum:

— Suudi Veliahtı Prens hazretleri, Eyüp Sultan ve çevresini satın almak isterse, satacak mıyız?

Belediye Başkanımız Muhterem Sarı Bedri Bey kardeşimiz her yerin satılacağı kanısındadır. Öyleyse satılır.

Biliyorsunuz, bizim zenginlerimizden biri Suudi Arabistan'da bir hurma ağacı bile satın alamazlar. Niçin? Suudların «mevzuatı» bu satışlara «müsait» değildir de ondan. Eskiden bizde de değildi, ANAP geldi, hemen bir yasa değişikliği yaparak Suudlulara Boğaziçi'ni açıverdi.

Muhterem Sarı Bedri Bey kardeşimizin Suudlarla arası çok iyi. Araya girse de bizim zenginlerimizden biri, orada bir petrol kuyusu alsa, olmaz mı?

Ben Vehbi Bey Amcama söylerim, Muhterem Sarı Bedri Bey kardeşimiz de Veliaht hazretlerine söyler, başkanın odasında buluşur, işi bitiririz. Böyle olmuyor mu bu işler?

Arkadaşımız soruyor

— Sevda Tepesi ucuza gitmedi mi?

Muhterem Sarı Bedri Bey kardeşimiz, bu soruyu «Sizi ve bizi ilgilendirmez» diye yanıtlıyor. İlgilendirmezse, kendisi bu satış işleri ile niçin bu kadar yakından ilgileniyor? Bizim bildiğimiz belediye başkanları «ahvali şahsiye» konusunda yalnızca nikâh işlerine karışırlar. Tapu işleri niçin kendisini bu kadar ilgilendiriyor?

Suudi prenslerinden biri bir Türk kızı ile başgöz edilirse, haa, o zaman anlarım, hem yasa, hem de protokol gereği Muhterem Sarı Bedri Bey kardeşimiz Belediye Başkanı olarak nikâhı kıyar. Tapu işleri tapu sicil muhafızlığında olur, alanın ve verenin belediye başkanlığı odasında ne işleri var Allahaşkına?

Şimdi Muhterem Sarı Bedri Bey kardeşimizin ortakları arasında bulunduğu «Altın Boynuz Turizm A.Ş.» (Tic.

Sicil No: 197236/144767) bir orsa satın alsa, tapu işleri belediye başkanının odasında mı yapılır? Yoo...

Muhterem Sarı Bedri Bey kardeşimizin arsa alım satımlarına merakı, turizm şirketi sahibi olmasından mı geliyor, yoksa Arap dostluğundan mı? Bunu henüz çözemedik.

Muhterem Sarı Bedri Bey kardeşimiz, bu arada, bana da çok kızmış, söyleniyor

— Uğur Mumcu'nun yeterli parası varsa, gelsin, satılacak çok yer var Boğaz'da göstereyim... Böyle yazıları sürdüreceklerine ellerine birer makineli tüfek alıp İstanbul'daki Arap turistlerini tarasınlar bari, çünkü aynı şey...

Belediye Başkanı hiç merak etmesin, benim Boğaziçi'nde arsa alacak «yeterli param» hiç olmaz. Hadi diyelim ki oldu, Muhterem Sarı Bedri Bey kardeşimiz satılacak arsaları, bana, «Altın Boynuz Turizm Şirketi» adına mı, yoksa Belediye Başkanı olarak mı gösterecektir?

Vallahi bunu pek merak ediyorum.

«Makineli tüfek ile taramak» konusuna gelince, ben yıllarca Türkiye'ye sokulan silâhların, mermilerin, makineli tüfeklerin nerelerden geldiğini araştırır dururum.

Yalnız çözemediğim bir sorun var: O da Suud tahtına çok yakın olan silâh tüccarı Adnan Koşıkçı'nın bu işlerde parmağı olup olmadığı... Bu konuyu kaynağından araştırmak istiyorum.

Muhterem Sarı Bedri Bey kardeşimiz, Adnan Kaşıkçı'dan bana, silâh ticareti konusunda yapacağım bir görüşme için «randevu» sağlar mı? Randevuyu şirket adına mı alır, Belediye Başkanı olarak mı, yoksa Sarı Bedri Bey olarak mı, orası beni pek ilgilendirmez.

Neyse, gelelim yine konumuza

— Araplar Eyüp Sultan ve çevresini almak ister lerse satacak mıyız?

Tövbe, tövbe!..

(3 Mart 1985 Pazar)

ARAP SERMAYESİ...

Yabancı sermayenin Türkiye'de yatırım yapması çeşitli yönleri ile ele alınması gerekli bir konudur. Yandaş oluruz, karşıt oluruz. Bunları bir yana bırakıyoruz. Yabancı sermaye, siyasal, ekonomik ve ideolojik yönleri ağır basan önemli bir sorundur.

Arap sermayesinin Türkiye'de yatırım alanları bulması, yabancı sermaye konusu çerçevesi içinde ele alınması gerekli bir başka konudur. Yandaş olunur, karşıt olunur... Bu da tartışılır.

İktidar partisinin yönetici kadrosuna Arap sermayesi ile içli dışlı olan işadamlarının getirtilmesi ise bambaşka bir konudur. Konu, bütünüyle siyasal niteliktedir. İşin duyarlı noktası da buradadır.

İstanbul İl Başkanı Eymen Topbaş, «Al Baraka Türk Özel Finans Kurumu»nun ortakları arasındadır. ANAP Genel Başkan Yardımcısı Halil Şıvgın, Faisal Finans Kurumu'nun paydaşlarından biridir. Başbakan Özal'ın İzmir il örgütü başına paraşütle indirdiği Atilla Yurtçu'nun İzmir'deki İzdaş şirketine «Mohammed Abdülaziz Saleh Al Rajhi and Sons» şirketi sahibi Şeyh Al Rajhi de ortak olmak üzeredir.

«Bakanlar üstü müsteşar» Ekrem Pakdemirli'nin Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'na getirilmeden önce danışman olarak görev yaptığı şirket işte bu İzdaş şirketidir.

Başbakan Özal'ın kardeşi İstanbul il başkanı ile ortaktır; «Al Baraka» adlı Suud'lu sermaye gurubu Özal ailesi ile birlikte ANAP İstanbul il başkanı ile ortak olmuştur. Faisal Finans Kurumu, ANAP'ın üst düzey yönetiminde paydaş bulunmaktadır. İstanbul Belediye Başkanı, Boğaz sırtlarında Suud Veliahtına arsa aramak için gecesini gündüzüne katmaktadır.

Adama «Bu ne samimiyet?» diye sormazlar mı!

Konu yalnızca Suud'lu işadamlarının Türkiye'de yatırım yapmaları değildir. Tartışılması gereken konu, Su-

udi sermayesinin ne gibi amaçlarla siyasal ilişkileri ağır basan kişileri arayıp bulmasıdır.

Şimdi siz, Suud'lu Salâh Abdullah Kamel'in, Başbakan Özal'ın kardeşi Turgut Özal'ı «yazı-tura» atarak mı bulduğunu sanıyorsunuz? Elbette hayır! Ya da Prens Muhammed Al Faisol'ın, ANAP Genel Başkan Yardımcısı Halil Şıvgın'ı, MSP milletvekillerinden Salih Özcan'ı, eski Bakanlardan Ahmet Tevfik Paksu'yu, MHP'li Cenglz Gökçek'i, AP'li Cemal Külâhlı'yı, armatör Nuri Cerrahoğlu'nu, Uzertaş A.Ş.'yi «tombala çekerek» mi bir bir saptamıştır? Tabii ki, yine hayır!

Bu görüntü, ticarî ilişkilerin siyasal ilişkilere nasıl dönüştüğünü gösteren «altı dokuzluk fotoğraflar» gibi artık gözler önündedir.

Bugün bunlar, birbirine bağlı iki olguyu göstermektedir. Birinci olgu, iş dünyasının iktidar partisi üzerindeki etkinliğidir. Bunu yadırgamıyoruz. Liberal kapitalizmi baş tacı yapmış bir partide, elbette, işadamları siyasal etkinlik sağlamanın yolunu, parti içi yönetiminde görev almakta bulacaklardır. Buna bir diyeceğimiz yoktur. Yeter ki, işadamları, demokratik yollarla parti yönetimine gelsinler, il başkanlıklarına «müşterek kararname» ile atanırcasına gelip oturmasınlar.

İkinci olgu, Arap sermayesinin ortaklık kurmak için Başbakan'ın kardeşi başta olmak üzere siyasal nitelikleri ve ilişkileri ağırbasan kişileri seçmesidir. Bu olgunun parti ve devlet yönetimi için son derece önemli bir konu olduğunu sanıyoruz.

Suud sermayesi, ortaklarını niçin yalnızca işadamlarından değil de siyasetçilerden seçiyor?

ANAP'da büyük sermaye gruplarının tartışılmaz etkilerini yadırgamıyor; bunu, partinin siyasal ve ideolojik yapısı için olağan bir olgu sayıyoruz. Ancak, Arap sermayesinin, parti yönetimi ile bu ölçüde ilişkiler kurmasını, Türkiye'de sola iyice kapatılmış bir rejim içinde, yeni bir siyasal serüvenin ilk kilometre taşları olarak görüyoruz.

Düşünün, Avrupa'daki NATO üyesi ülkelerin sosyal demokrat partilerince oluşturulan «Sosyalist Enternasyo-

nal»e katılmanın neredeyse «vatan ihaneti» sayıldığı günleri hep birlikte yaşadık ve anayasaya «siyasî partiler, yabancı devletlerden, uluslararası kuruluşlardan, yabancı ülkelerdeki dernek ve gruplardan herhangi bir surette aynî ve nakti yardım alamazlar» diye bir de madde koyma gereğini duyduk.

Yabancı devletler ya da kuruluşlar, böyle «kâr ortaklığı» gibi gerekçelerle kurulan ortaklıklar aracılığı ile partilere destek olup bu yolla ülke yönetimine etkide bulunmak istemezler mi?

Evelallah isterler.

Ya ey ehl-i Müslümin, üzerinde durduğumuz «konu» bu işte...

(6 Mart 1985 Çarşamba)

LİBERAL ARANIYOR...

MDP içindeki son kaynaşmadan sonra Sayın Bülend Ulusu'nun başkanlığında bir parti kurulacağı, ANAP'tan ayrılması beklenen milletvekilleri ile birlikte bu partinin yeni bir hükümetin omurgasını oluşturacağı söylenmektedir.

Bu söylentilerin tümü asılsızdır

Ulusu'nun TBMM çatısı altında bu yollarla kurulacak bir partinin başına geçmeyeceğini olayları yakından izleyen herkes bilmektedir.

MDP, 6 Kasım seçimlerinden sonra iktidar olması için hazırlanmış bir partiydi. Seçim öncesi, iktidar için iki seçenek görünüyordu: Ya MDP ya da ANAP iktidar olacaktı. Birinci olasılık gerçekleşmedi. İkinci seçenek, beklenenden de daha güçlü biçimde iktidara adımını attı. Böylece, MDP'nin işlevi 6 Kasım gece yarısına doğru bitiverdi. Bakan olmak için lâcivert elbiselerini gardroplarından çıkaran MDP'liler, 7 Kasım sabahını büyük düş kırıklıkları ile karşıladılar.

MDP bugün değil o gün bitmişti.

ANAP iktidarı 6 Kasım'dan önce öngörülen seçenek-

lerden biriydi. Ancak yapılan planlarda Özal'ın bu kadar oy toplayacağı pek düşünülmemişti. ANAP, sağ partilerin oy tabanlarına rahatça oturmuştu: ANAP'ın bundan başka şansları da vardı: «Gezer ve yüzer oylar» dediğimiz kararsız oylar da «eh bir de liberallik olsun» diye Özal'a yönelmişti; bir kısım sol oylar da Özal'ın 6 Kasım seçimleri için öngörülen iki seçenekten biri olduğunu görmezlikten gelerek, «ara rejime karşı yeni bir seçenektir» diye ANAP için kullanılmıştı.

Birdenbire kurulan partiler, dolmuşlara benzerler. Nasıl dolmuşlara, hep aynı yerlere gidecek olanların yanında, hiç o yerlerle ilgileri olmayanlar da binerse, bu partilere de hiç bu partilerle ilgili olmayanlar da girebilirler.

ANAP'da şimdi, MHP ve MSP tortuları ile «iş bitirici» diye anılan işadamlarının zaman zaman koalisyonlarını, zaman zaman da çekişmelerini görüyoruz. Aynı dolmuşa binen insanların, dolmuştan nerede ve nasıl inecekleri henüz belli değildir. ANAP'ın siyasal yapısı içindeki kristalleşme henüz tamamlanmış sayılmaz. Bu yüzden, bu aşamada, ANAP içindeki çekişmeleri çok kesin yargılarla yorumlamanın olanağı yoktur. Bunun için zaman erkendir. Hele bu oluşumlara bakıp teori oluşturmak ise büsbütün yanıltıcıdır.

ANAP'ın zemzem kuyusundan çıkmış Suudi sermayesi ile daha ne gibi serüvenlere girişeceği ve bu serüvenlerin parti içi yönetimine nasıl yansıyacağı henüz belli değildir.

Ancak bugünden belli olan ANAP'ın «ortadirek» edebiyatı ile çıktığı yolda büyük ve ayrıcalıklı şirketlerle bütünleşmiş olmasıdır. İş dünyasının «ortadireği» olan küçük işletmeler ve orta boy sanayiciler bu gelişmelerden çok tedirgindirler. Anadolu'da küçük boy işletmecinin devlet bankalarından beş-on milyon kredi almaları bile güçtür; ancak ayrıcalıklı holdingler, devlet bankalarını soyulmuş soğana döndürmüşlerdir. Bu oluşumun ANAP'ı des-

teklemiş olan Anadolu tüccarında ideolojik değil ama duygusal tepkilere yol açması da kaçınılmazdır.

Odalar Birliği Başkanı Sayın Mehmet Yazar'ın siyasete atılma isteği, sanıyoruz ki, biraz da ANAP iktidarı tarafından bir köşeye atılan ve uygulanan ekonomik model ile ayakta kalmaları güçleşen Anadolu sermayesinin çırpınışlarından da kaynaklanmaktadır. Yazar, bu kesimin sözcülüğüne soyunmaktadır.

DYP, kökenini 1950-60 yıllarında bulan «Demirkırat» simgesini «1980 modeli» ile yeniden canlandırmak ve 82 Anayasası ile siyaset yapmaları yasaklanan eski siyasetçilere özgürlük tanımak için yola çıkmış bir duygusal partidir. Kimse bu partinin Batı türü «liberal» bir parti olacağını sanmasın ve kimse demokrasi adına bu partiye «liberallik» etiketi yapıştırmasın!

Bunların «ağababaları» özgürlükçü müydü ki, bunlar olsun... Bunlar, çağın gerisinde kalmış, duygusal yönleri ağır basan «muhafazakâr» partilerdir. İşte o kadar...

Köprülerin altından artık çok sular akmıştır. Bugün günümüzün iki ana seçeneği vardır. Biri, liberal kapitalizmi savunan sağ parti, ikincisi, demokratik sosyalizmi savunan sol parti... Yarının iktidarı, bu nitelikteki partiler arasındaki çekişmeden doğacaktır.

ANAP'ın, MDP'den, MDP'nin DYP'den temelden ayrıldığı noktalar çok sınırlıdır. DYP'nin özgürlük savaşı «yalnızca bana özgürlük» çerçevesinin dışına taşmış değildir. Nasır tutmuş azgın bir sol düşmanlığından kaynaklanan ve kaskatı düşünce yasaklarına sımsıkı sarılmış bir partiyi, «sadece bizim takıma özgürlük» dediği için liberal ve demokrat saymaya herhalde olanak yoktur.

Liberal ve demokrat sayılmanın da ölçüleri vardır: Düşünce suçunu reddetmek... Ceza Yasası'ndaki 141 ve 142'nci maddelerle 163'üncü maddelerin kaldırılmasını istemek... Sendikal özgürlükleri savunmak, işçilerin, köylü-

lerin, memurların ve öğrencilerin de işadamları kadar özgürlüklere sahip olmalarını benimsemek...

Türkiye'de «Liberal sağ» hiç olmadı, bundan sonra da olacağa benzemez. Bunlar, demokratik hayatımızın vazgeçilmez unsurlarıdır, bu yüzden her birinin varlık nedenine saygı duyuyoruz. Ancak bu partileri liberallik ve demokratlık terazilerinde tartarsak, «al birini, vur ötekine» demekten başka söz bulamıyoruz.

Çok partili demokratik düzenimizin tarihi, yaşanmamış liberalliğin tarihidir.

Liberal parti arıyoruz, bulursanız, bize de haber verin!..

(10 Mart 1985 Pazar)

LİBERALİZM ARABESKİ...

Üç hilâl'li Suudi-Türk finans kuruluşu ile Başbakan Özal'ın kardeşi Korkut Özal'ın ortakları arasında bulunduğu «Al Baraka» adlı Suudi-Türk finans kuruluşuna yasal olanak sağlayan Bakanlar Kurulu kararı 16 Aralık 1983 tarihini taşımaktadır.

Özal hükümeti, 14 Aralık günü göreve başlamış ve daha ayağının tozu ile bu kararı hazırlayıp Resmî Gazete'de yayımlamıştır. Demek oluyor ki, hükümetin «ilk icraatı» Arap sermayesi ile birtakım siyasetçileri bir araya getirmektir.

Korkut Özal ile ANAP İstanbul İl Başkanı Eymen Topbaş'ın ortakları arasında bulunduğu «Al Baraka Türk Özel Finans Kurumu» ile ANAP Genel Başkan Yardımcısı Halil Şıvgın ve bazı eski MSP ve MHP milletvekillerinin paydaş olduğu «Faisal Finans Kurumu» ile ilgili hükümet kararları, 11 Temmuz 1984 günlü Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Kapatılan MHP'nin amblemini andıran işaretler kullanan Faisal Finans Kurumu'nun paydaşlarından Halil Şıvgın, Türkeş'in avukatlarından biridir; eski bakanlardan

MHP üyesi Cengiz Gökçek, MHP üyesi Gündüz Sevilgen, «Üç Hilâlli Faisal Kurumu»nun paydaşlarındandır. MSP eski milletvekili ve bakanlarından Ahmet Tevfik Paksu ve yine MSP milletvekillerinden Salih Özcan, Faisal kurumunun öncülerindendir.

Salih Özcan, «Hilâl Dergisi»nin sahibidir ve Amerikan-Arap petrol şirketi «Aramco»nun malî desteği ile kurulan «Rabitat-ül - Âlem-ül İslâm» adlı kuruluşun genel kurul üyesidir. Bu enternasyonal kuruluşunun amacı, İslâm ülkelerinde «şeriat düzeni»ni yerleştirmektir.

Faisal Finans Kurumu'nun Suudlu büyük ortağı, Prens Mohammed Al Faisal'dır. Bahrain'deki «Maasraf Faisal Al İslâmi» adlı İslâm Bankası ile «Faisal İslamic Bank»ın çeşitli kuruluşları da bu «üç hilâlli finans kuruluşu»na ortaktırlar.

«Adalet ve yardımseverlik kaidelerine uygun olarak cemiyetin refahı için» kurulduğu amaç maddesinde yazılı «Al Baraka Türk-Özel Finans Kurumu»nun büyük ortakları arasında Suudlu Salâh Abdullah Kamel, «Al Baraka Investment and Development Co» ile Yönetim Kurulu Başkanlığı'nı Korkut Özal'ın yaptığı «Hak Yatırım ve Ticaret A.Ş.» bulunmaktadır.

Korkut Özal ile birlikte ANAP İstanbul İl Başkanı Eymen Topbaş'ın ortakları arasında bulunduğu Hak Yatırım A.Ş.'ye «Brown Bovery Company» adlı bir yabancı şirket tarafından kredi sağlanmıştır. Bu şirket, Atatürk barajına türbin ve jeneratör vermektedir. Korkut Özal'ın şirketine açılan bu kredi, Sayın Başbakan'ın Davos gezisi sonrasına rastlamıştır ve Başbakan İsviçre'nin Davos kentinde bu şirket yöneticileri ile de kısa bir görüşme yapmıştır.

Bu Suudi-Türk ortaklıklarının siyasal yönleri üzerinde durduktan sonra işin bir başka önemli yanına değinmek istiyoruz.

Bankalar dışındaki «finans kurumları» ile ilgili yasal düzenleme 70 sayılı yasa gücündeki kararnamenin 90'ıncı maddesine dayanmaktadır. Ulusu hükümeti döneminde çıkarılan bu kararnamenin 90'ıncı maddesi bankalar

dışındaki kuruluşları bu kararnamenin dışında tutmaktadır.

Hükümetin, göreve başlamasından iki gün sonra çıkardığı «özel finans kurumları» ile ilgili kararnamenin «tasfiye»ye ilişkin 13'üncü maddesinde şu hüküm yer almaktadır :

— Tasfiye karar ve işlemlerinde Türk Ticaret Kanunu, İcra-İflâs Kanunu ve diğer mevzuatın tasfiye ile ilgili hükümleri uygulanmaz..

Peki, Arap sermayesine Türk yasaları uygulanmaz da ne uygulanır? Bakanlarüstü Müsteşar Ekrem Pakdemirli beyefendinin «yüksek takdirleri.»

Kararnamenin ilk biçiminde «Tasfiye konusunda uygulanacak usuller başbakanlıkça belirlenir» denmiş, daha sonra bu yetki Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'na aktarılmıştır.

Aynı kararnamede, bu kararname ve tebliğlere aykırı davranışlardan ötürü açılacak kovuşturmalar için başbakanlığın yazılı başvurusu aranmaktadır.

Bir Türk bankası «tasfiye» edilirken Türk yasaları uygulanacak; ancak Arap sermayesi tasfiye olunurken, Türk yasaları bir yana atılacak, suçun da cezanın da «takdiri» müsteşar düzeyindeki bir hükümet yetkilisine devredilecektir.

Böylesi şimdiye kadar hiç görülmemiştir.

Konunun hukuk açısından tartışılacak birçok yönü bulunmaktadır. Hükümetin «Türk parası mevzuatı» ile ilgili yanlışları bu alanda da yinelenmiş, ancak yasa hükmü ile ayrık tutulması gereken alanlar, yasa yerine hükümet kararları ile düzenlenmiştir.

Bu nokta, tasfiye ile ilgili hükümlere «yetki» bakımından sakatlık getirmektedir.

Bu yıl Ankara Üniversitesi'nin açılışında ders veren İlâhiyat Fakültesi mezunu, eski TRT Genel Müdürleri'nden Nevzat Yalçıntaş'ın sağ kolu Rıdvan Çonkur'un gözlüğünü çıkararak, televizyon ekranında, üç hilâlli amblemi ile tanıttığı Faisal Finans Kurumu, Korkut Özal'ın «Al Baraka» şirketi ile birlikte işte bu akıl almaz ayrıcalıklara sahiptir.

Bunların hepsi «Allah rızası» içindir. Başka bir amaç yoktur!

Siyasî Partiler Yasası'nın «Kapatılmış partilerin amblemleri, rümuzları, rozetleri ve benzer işaretleri»nin kullanılmasını yasaklayan hükmü, finans kuruluşlarına uygulanmaz; «Devletin laiklik ilkesinin değiştirilmesi» yasağı Suudi-Türk finans kuruluşları için hiç söz konusu olmaz.

Söz konusu olması gereken olay, atatürkçü kapitalizmden «arabesk liberalizme» doğru yol alışımızın hüzün verici öyküsü içinde dalları gül suyu ile yıkanmış «kökü dışarıdaki» bir sermaye kesiminin Türk siyaseti üzerindeki günden güne artan tartışılmaz etkisidir.

(9 Mart 1985 Cumartesi)

İDEOLOJİK MALZEME Mİ?

Bulgaristan'da soydaşlarımıza karşı girişilen insanlık dışı saldırılara karşı devlet olarak ne yapmalıyız?

«Ne yapmalı?» sorusu çok duyarlı konuları gündeme getirir. Örneğin «ne yapmalı?» sorusu, kendiliğinden «kim ne yapmalı?» sorusunu da sordurur.

Sorun, Bulgaristan ile Türkiye arasındadır.

Türkiye ve Bulgaristan iki komşu ülkedir. Bu yüzden, konunun bu iki devlet arasında konuşulup çözümlenmesi gerekir. Konu, birtakım güçlerce bu çerçevenin dışına taşırılırsa, o zaman Bulgaristan'daki soydaşlarımızla ilgili sorunların çözümü iyice çıkmaza sokulmuş olur. Böyle olunca da Bulgaristan soydaşlarımız üzerindeki baskıyı arttırdıkça arttırır.

ABD'nin bu konu üzerinde ısrarla durmasının nedeni, herhalde Beyaz Saray yönetiminin Türk soyuna karşı beslediği derin saygı değildir. ABD, konuyu çok ayrı amaçla ele almaktadır. Bu amaç, Sovyet blokunda Müslüman azınlıkları Marksist yönetimlere karşı kışkırtıp ayaklandırma düşüncesine dayanmaktadır. Sovyetler Birliği'ndeki Müslüman halkın nüfus artışları ile gittikçe etkinlik kazandığını gören Beyaz Saray ideologları, anti-Sovyet

politikalarını Müslüman halklar üzerine oturtmaya çalışıyorlar.

Tabii, işler sarpa sarınca bu işin faturası da Beyaz Saray'ca değil, bu Müslüman halklar tarafından ödenecektir. Umurunda mıdır Pentagon generalinin bu?

Müslüman halklarla ilgili bu yeni teorinin Türkiye'ye yansıyan örneğini, bir zamanlar Ankara'da CIA şefi olarak çalışan Carter'in güvenlik danışmanlarından Paul Henze'nin «Yeni Forum» adlı derginin 15 Eylül 1984 tarihli sayısında yayımladığı «Marx'ın Rus ve Müslümanlar'a Dair Yazılarından Seçmeler» başlıklı yazısında bulmak olasıdır. CIA şefi, bu yazısında, Müslüman halklarla ilgili yazıları nedeniyle Marx'ı göklere çıkarmaktadır. Nedenini sormaz mısınız?

Evet, Beyaz Saray, gerçekten Türkler'e karşı saygı duysa, Amerikan Kongresi'nde Ermeni soykırımları ile ilgili kararlar alınmazdı. ABD, sınırlarımız dışında yaşayan soydaşlarımıza yapılan baskılara içtenlikle karşı olsa, Bulgaristan'la birlikte Yunanistan'da ve Kerkük'te yaşayan Türk azınlığa karşı girişilen baskıları da ele alır, bunları yakınma konusu yapardı.

Dediğimiz gibi, konu bu değil; konu ABD-Sovyetler çekişmesi için bir yeni «ideolojik malzeme» arayıp bulmaktır.

Polonya olayları da böyle değil midir?

Dünyanın dört bir köşesinde totaliter askerî rejimleri destekleyen ABD, niçin Polonya'da birdenbire özgür sendikacılık yanlısı oluvermiştir? Bunun nedenini de ABD-Sovyetler Birliği çekişmesinde bulabilirsiniz. Amerikan yönetimi Sovyet blokunda bir gedik açmayı planlıyor. Nerede bir olay varsa, onu bu ideolojik çekişmenin malzemesi olarak seçip, elinden geleni yapıyor.

Böyle bir karmaşada, gerçekleri gözden kaçırmamak gerekir. Ne «CIA destekliyor» diye «Bağımsız Dayanışma Sendikası»nın haklı eylemleri gözardı edilir, ne de «ABD bu konuyu da saptırıyor» diye soydaşlarımıza karşı yönelen bu insanlık dışı baskılar gözlerden uzak tutulur.

ABD'nin «Bağımsız Dayanışma Sendikası»na sağla-

dığı destek, özgür sendikacılığa olan aşkından, Bulgaristan'daki Türk azınlığa karşı girişilen baskılara karşı aldığı tavır da Türkler'e bağlılığından kaynaklanmıyor.

Türkçemizdeki o ünlü deyiş gibi «koyun can derdinde, kasap et derdinde»dir. Bize düşen görev ise kendi sorunlarımıza kendimizin sahip çıkması. Bu özeni, bu duyarlığı kendimizin göstermesidir. Süper devletlere karşı «bağımsızlık ruhu» ve «yoksul ülke ulusçuluğu» diyebileceğimiz «ulusal onur» ve «bilinç de böyle davranmayı gerektirir. Sorunları ancak böyle çözebiliriz.

Bulgaristan'daki soydaşlarımızla ilgili konuları, Türkiye Cumhuriyeti olarak dünya kamuoyuna yansıtmak için elimizden geleni yapmalı ve sorunun yalnızca ve yalnızca Türkiye ve Bulgaristan arasında çözülmesine çalışmalıyız. Eğer bunu yapmaz, konuyu ABD yönetiminin öncülüğüne ve denetimine terk edersek, işte o zaman, ABD ve Sovyetler Birliği arasındaki «nükleer başlıklar», «silâhsızlanma görüşmeleri» gibi «yılan hikâyeleri»ne benzeyen konuların yanına bir de bu konuyu yerleştirmiş oluruz.

Oluruz, ama sorun yine çözümlenmez. Tersine soydaşlarımızla ilgili bu konu, yeni soğuk savaşların ideolojik malzemesi olarak bloklar arasındaki gerginlikteki yerini korur. Bundan da Bulgaristan'da şoven baskılar altında yaşayan soydaşlarımız zarar görür.

Türkiye'yi biz yönetiriz. Kendi sorunlarımızın da, ancak halkımızdan güç alarak kendi devletimizin öncülüğünde çözümlenişini en sağlıklı ve en onuriu yol olarak görürüz...

(13 Mart 1985 Çarşamba)

PERİKLES PLANI

Papandreu ne yapmak istiyor? Ne yapmak istediği çok açık: Türkiye'ye karşı bir saldırıya hazırlanıyor. «Asrın siparişi» olarak adlandırdığı yeni silâh alımı için ayırdığı para 3 milyar dolardır. 1974 yılından bu yana sürekli artış gösteren askerî harcamalar, bu yıl doruk noktasına

ulaşmıştır. Bu NATO müttefikimiz ve düşman komşumuz, yine NATO müttefiklerimizden destroyer, F-16 ve Mirage uçakları alacaktır.

1974 Kıbrıs Barış Harekâtı'ndan sonra, «NATO silâhlarını başka amaçlarla kullanamazsınız!» diye Türkiye üzerine silâh ambargosu koyan ABD yönetimi, Yunanistan'ın bu NATO amaçları dışındaki silâhlanma girişimlerini engellemek amacıyla komşumuz için de bir «silâh ambargosu» düşünmekte midir?

Papandreu, son zamanlarda «yeni savunma anlayışı» adıyla bir «saldırı teorisi» geliştirmektedir. Bu teoriye göre, Yunanistan'a tehlike, Bulgaristan kanalıyla Sovyet Bloku'ndan değil, Türkiye'den gelecektir. Bu yüzden askeri gücün bu olasılığa göre düzenlenmesi gerekir.

Yunan Silâhlı Kuvvetleri'ndeki son emeklilik işlemlerini de bu yeni «savunma anlayışı» ile bağlantılı görmek gerekir. Papandreu'nun Cumhurbaşkanı Karamanlis'in yerine Cumhurbaşkanlığı'na Yargıtay üyesi Sarcetakis'i aday göstermesi, yine bu gelişmelere uygun düşmektedir.

Papandreu, büyük bir hazırlık içindedir.

Papandreu'nun «NATO amaçları dışında» olduğu çok açık belli olan bu hazırlıklarına karşı, ABD yönetimi ne gibi önlemler alacaktır? Örneğin, siparişi yapılan F-16 uçakları bir NATO ülkesine karşı saldırıya hazırlanan Yunanistan'a teslim edilecek midir?

Türkiye'nin bugünkü ekonomik ve siyasal bunalımlarında, büyük ölçüde, 1974 yılından sonra konulan «silâh ambargosu»nun, yapılmayan ve kısılan askeri yardımların ve o tarihten sonra içeride ve dışarıda başlatılan terör ile yaratılan «destabilize» sürecinin payları vardır.

ABD yönetimi, bir NATO üyesini kendi soydaşlarına karşı başlatılan soykırımı önledi diye cezalandırırken, yeni «savunma stratejisi» ile NATO amaçlarını tanımadığını açıklayan öteki NATO üyesini ödüllendirecek midir? Özetle ABD, «asrın siparişi» için ne gibi önlemler alacaktır?

Sorun budur.

Bunun dışında Papandreu'nun iç siyasette attığı adımlar oldukça tutarlıdır. Papandreu ile Karamanlis'in araları

hiçbir zaman iyi olmamıştır. Papandreu, Karamanlis'i hep «Amerikalıların adamı» olarak görmüş, bu yargısını anılarında da birkaç kez vurgulayarak yazmıştır.

Papandreu, kendisini «Aspida dâvası» ile mahkeme önüne getiren gelişmeler içinde Karamanlis'in Başbakanlığı'nda hazırlanan «Perikles Planı»nı da unutmuş değildir. Neydi bu «Perikles Planı?»

«Perikles Planı» bir komünizm tehlikesi karşısında silâhlı kuvvetlerin yönetime el koymasını öngören CIA donatımlı ve Pentagon destekli bir ihtilâl planıydı. İhtilâl, Papandreu'nun babasının lideri olduğu Merkez Birliği Partisi'ni hedef almaktaydı.

1965 yılında açıklanan belgelere göre, silâhlı kuvvetler içindeki bir örgüt, Yunanistan'daki şiddet eylemlerini yönlendirmişti. «TEA» kısa adıyla bilinen Para-Militer, «Milliyetçi Güvenlik Gücü» adlı bir faşist örgütün de terör olaylarında büyük payı bulunmaktaydı. O sıralar Başbakan olan baba Papandreu, olay ile ilgili geniş bir soruşturma açtırdı.

Bu ihtilâl planının açığa vurulmasından kısa bir süre sonra, silâhlı kuvvetler içinde «Aspida» adlı sol eğilimli bir cunta ortaya çıkarıldı. İleri sürüldüğüne göre, bu cunta, Papandreu ile temastaydı. Bu dâva, «Kıbrıs kasabı» diye bilinen Grivas adlı bir faşist generalce ortaya atılmıştı.

Cuntalararası savaş kızışmıştı.

Merkez Birliği Partisi iktidardaydı, ancak gerçek iktidar, «İdea» adlı sağ eğilimli bir cuntanın elindeydi. Başbakan baba Papandreu, hem «Perikles Planı»nı, hem de «Aspida Örgütü»nü mahkemeye verdi. Mahkeme, Perikles Planı hakkında soruşturma yapan Gizli Haberalma Örgütü Başkanı General Papaterpos'u tutuklayarak, ordu içindeki sağcı olmayan gruplara gözdağı verdi.

Yunanistan, o sıralar, Selânik'teki bir cinayet dâvası ile sarsılmaktaydı. Sosyalist eğilimli Eda Partisi'nin önde gelen milletvekillerinden eski millî atlet Lambrakis, Barış Derneği'nce Selânik'te düzenlenen bir toplantıda güvenlik güçlerinin de katıldığı bir cinayete kurban gitmiş,

açılan dâvada Yargıç Sarcetakis, Jandarma Komutanı Mitsu ile Selânik Emniyet Müdürü Albay Kamutsiz'i tutuklamıştı.

1967 yılının 21 Nisan günü de «İdea Cuntası», ülke yönetimine el koymuş; Yunanistan, 1974 Kıbrıs Barış Harekâtı'na kadar faşist albayların yönetiminde kalmış, Perikles Planı, 1967-1974 arasında tam anlamıyla uygulanmıştı.

Papandreu'nun doğacak bir gerginliği göze alarak, Albaylar Cuntası zamanında birkaç kez tutuklanan Lambrakis dâvasının Sorgu Yargıcı Sarcetakis'i, Cumhurbaşkanlığı'na aday göstermesi, kendisi için çok tutarlı bir seçim olmuştur. Ülkede hukukun simgesi olarak selâmlanan Yargıç Sarcetakis'in, Cumhurbaşkanlığı'na aday gösterilmesi, Başbakanlığı sırasında Perikles Planı'nın hazırlanmasına göz yuman Karamanlis'e karşı verilecek en güçlü ve anlamlı yanıt değil midir?

Demokrasinin beşiği sayılan Yunanistan'da artık beşikler sağlı-sollu cuntalar eliyle sallanıyor.

1974 Kıbrıs Barış Harekâtı, Albaylar Cuntası'na son verip, yerine Karamanlisli, Papandreulu bir özgürlükçü düzen getirmişti. Papandreu, atılacağı yeni serüvenin büyük bir bozgunla sonuçlandıktan sonra, özgürlükçü düzen yerine yeni Albay Papadopuloslar ve Patakoslar getireceğini hiç aklından çıkarmamalıdır

«Helen. şovenizmi» her zaman, Yunan demokrasisi için bir mezar kazıcı olmuştur...

(12 Mart 1985 Salı)

DERNEK EGEMENLİĞİ...

«Aydınlar Ocağı» adlı örgütün «İlmî Seminer» adını verdiği toplantısına kimler katılıyor, önce bunu saptayalım, sonra bu örgütün çatısı altında toplanan sağcılarımızın devlet yönetimine nasıl dağıtıldıklarını kısaca görelim :

Hasan Celâl Güzel Başbakanlık, Kutlu Savaş Çalışma Bakanlığı Müsteşarı'dır. Kâzım Oksay Devlet Bakanı'dır.

Oksay Savaş ve Güzel, Aydınlar Ocağı'nın etkinliklerine katılmışlar, sonra hükümette bir araya gelmişlerdir.

Aynı toplantılara katılan Prof. Ayhan Songar TRT Yönetim Kurulu, Prof. Leylâ Elbruz ise Radyo ve Televizyon Yüksek Kurulu üyeliklerine seçilmişlerdir. Elbruz, son zamanlarda Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne de atanmıştır.

İlginçtir; birçok yere aynı kişiler atanıyor: Atatürk Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yönetim Kurulu üyesi Prof. Hasan Eren, aynı zamanda Radyo ve Televizyon Yüksek Kurulu üyesidir. Prof. Zeynep Korkmaz, hem TRT Yönetim Kurulu üyesidir, hem de Yüksek Öğretim Kurulu'nda görev yapmaktadır.

Zeynep Korkmaz da Aydınlar Ocağı toplantılarına katılanlardandır.

Aydınlar Ocağı toplantılarına katılan eski solcularımızdan Prof. Erol Cansel YÖK gelir gelmez Ankara Üniversitesi rektör yardımcılığına atanmış, merhum Prof. Erol Güngör Konya Üniversitesi Rektörlüğüne, Prof. Hikmet Tanyu İlâhiyat Fakültesi dekanlığına getirilmiştir.

Aynı toplantılara katılan Prof. Nihat Nirun da Yüksek Öğretim Kurulu üyeliğine atanmıştır. Daha önce Fırat Üniversitesi Rektörlüğüne atanan Nirun, «Babıâli'de Sabah» gazetesinin de yazarlarındandı.

Aydınlar Ocağı eski Genel Başkanı Prof. Salih Tığ, Marmara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi dekanlığına getirilmiştir.

Ocak, siyasal ve ideolojik alevini hiç söndürmemiş ve kamu kurumlarına yöneticiler yetiştirmiştir.

Prof. Naci Kınacıoğlu, Aydınlar Ocağı toplantılarına katılanlardandır. O da Gazi Üniversitesi Rektör Yardımcılığı'na getirilmiştir. Kınacıoğlu'nu önümüzdeki aylarda Ankara Hukuk Fakültesi dekanı olarak da görme olasılığımız yüksektir.

«Doç. Dr. Kurt Karaca» takma adıyla Ülkücü görüşe ideolojik içerik kazandırmaya çalışan Prof. Fikret Eren, Ankara Üniversitesi rektör yardımcısıdır. Eren'den önce aynı koltukta oturan eski solcu Prof. Erol Cansel.

«Ülkücü Öğretmenler Derneği» kongrelerini yönet-

tikten sonra bu göreve gelmiş, daha sonra da rektörlükte yetenek ve becerilerine daha uygun olan bir başka göreve atanmıştır.

TRT'de yaptığı filmleri izlediğimiz Yücel Çakmaklı da aynı örgüttendir. TRT kurumundaki yasak sözcükleri saptayan Doç. Dr. Ahmet Ercilâsun adı Aydınlar Ocağı toplantılarında da göze çarpmaktadır.

Kapatılan MHP Genel Başkanı Türkeş'in evindeki çay toplantılarına çağrılanlardan Prof. Fikret Eren Ankara Üniversitesi Rektör Yardımcılığı'na, Prof. Ahmet Sonel Tıp Fakültesi Dekanlığı'na, Prof. Ümit Akkoyunlu ise Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanlığı'na getirilmiştir. Gazi Üniversitesi Rektör Yardımcısı Kınacıoğlu da aynı toplantıların konuğu olmuştur.

Aynı toplantılara katılan Ankara Hukuk Fakültesi öğretim üyelerinden biri de Doç. Dr. Seyfullah Ediz'dir. Ediz, geçenlerde fakülte dekanını tokatlamış, adı bu yüzden gazetelere yansımıştır.

Ankara Üniversitesi Rektörü Prof. Tarık Somer'in Uganda'da «Kampala, UNDP, PO BOX 7184» adresinden Libya'da bulunan ODTÜ eski rektörlerinden Hasan Tan'a yazdığı mektupta MHP ile olan bağlarını açıklamış ve bu arada Sayın Evren'i eleştiren ağır sözler kullanmıştı.

Konya Üniversitesi Rektörü Prof. Halil Cin ve Ankara Üniversitesi İnkılâp Tarihi Enstitüsü Müdürü Prof. Aydın Taneri de aynı çevreden gelmişlerdir.

Ülkücü olarak adlandırılan yayın organlarına şöyle bir göz atarsanız, bugün «tarafsızlık adına» YÖK'de yöneticilik görevlerine atanan öğretim üyelerinin siyasal görüşlerini bir bir saptayabilirsiniz.

Bunları yadırgamıyoruz. Demokraside insanlar, örgütler eliyle ülke yönetimini etkilemeye çalışırlar. Demokrasi adına yadırganacak konu, solcu düşünce bu kadar ağır baskılar altında tutulurken devletin bir siyasal görüşe böylesine cömertçe teslim edilmiş olmasıdır.

Aydınlar Ocağı «Türk-İslâm sentezi mihveri etrafında» örgütlenmeyi amaç edinmiştir. Kendilerinden başkasını Atatürkçü saymayanlara şimdi sormak isteriz:

— Atatürk, Türkiye Cumhuriyeti'ni İslâm sentezi üzerine mi, yoksa laiklik ilkesi üzerine mi kurmuştu? Evet, neydi cumhuriyetin ideolojisi?

Bir siyasal ve ideolojik görüş devlet eliyle, başka siyasal ve ideolojik görüşler üzerinde açıkça egemenlik kuruyor. İşte örnekler ortada: Devletimiz kâğıt üzerinde laik; uygulamada ise bu tür yöneticileri ile «Türk-İslâm sentezi» ürünüdür.

Görüyorsunuz, bir dernek çatısı altında toplanan sağcı aydınlar her yere egemen olmuşlardır.

Eskiden «dernekler sultası» diye yakınılırdı. Şimdi «dernekler sultası» sloganından bir «ler» hecesi çıkarmak yeterlidir

— Dernek sultası...

Devletin birçok duyarlı kesimi ile uyum ve eşgüdüm içindeki Aydınlar Ocağı'nı bir bakıma kutlamak gerekir. Cumhuriyet tarihimizde hiçbir dernek, devlet içinde bu kadar etkinliğe sahip olmamıştı. Ve hiçbir dernek, devlet elliyle bu kadar korunup kollanmamıştı.

(16 Mart 1985 Cumartesi)

KENDİLERİ İÇİN...

DYP bütün sözcüleri ile birlikte atağa geçti. Sözcülerin hepsi de bir konuyu işliyorlar: Siyaset yasağının kalkması...

Anayasa'nın geçici maddesindeki siyaset yasağının biran önce kaldırılması elbette yararlı olur. Siyasette suç ve cezanın değişken niteliği iç siyasette duygu sömürülerine yol açar. Siyasette sağlam ilkeler bu duygu sömürüsünün yanında hep ikinci ya da üçüncü planda kalırlar. Sonra da bu ilkeler zamanla unutulur gider. 27 Mayıs İhtilâli'nden sonra böyle olmadı mı?

Amerika'yı yeniden keşfetmeye herhalde hiç gerek yok; amaç Batı türü demokrasiye benzer bir rejim kurup yaşdtmak ise böyle bir demokrasinin vazgeçilmez ilkeleri bellidir: Düşünce ve örgütlenme özgürlüklerini savunmak,

siyaset yasakları kime konursa konsun bu yasaklara karşı çıkmak...

DYP'nin siyaset yasaklarına karşı çıkan tavrını tutarlı bir ilkeye bağlamanın olanağı yoktur. Çünkü DYP, düşünce ve örgütlenme yasaklarını savunan, bu özelliği ile liberal olmakla uzaktan yakından ilgisi bulunmayan bir partidir. Bugüne kadar hiçbir sağcı parti, göğsünü gere gere «düşünce suçu olmaz» diyememiştir.

Bundan sonra da düşünce ve örgütlenme yasaklarına karşı çıkacak bir sağ partinin var olacağı da hiç sanılmamalıdır. Kendilerine «sosyal demokrat» diyen partilerin «sosyal» olmaktan çok «liberal parti» işlevi görmeleri bu yüzden değil midir?

DYP neyin kavgasını yapıyor? Yaptığı kavga 12 Eylül öncesi AP yöneticilerine anayasa ile konulan siyaset yasağını kaldırmak. Sonra? Sonrasını sormayın, sonrası yok... Niçin olsun ki? Anayasa, bu yasaklar dışında, tam istedikleri anayasadır. Başka neden yakınsınlar, neye karşı çıksınlar ki?

Siz işin özüne bakın...

Türkiye 1980 yılı 24 Ocak gününden bu yana bir ekonomik model ile yönetiliyor. 1982 Anayasası, bu ekonomik modele siyasal çerçeve getirmiştir. Bu ekonomik modele karşı çıkmadan bu siyasal çerçevenin bir çivisini sökmeye kalkmanın bir anlamı yoktur. «Liberal ekonomiye otoriter anayasa...» işin kısa formülü budur...

Buna karşı mısınız, değil misiniz? Sorun budur.

Bu soruya açık ve net yanıt vermeden kimsenin siyasette «rüştü» kanıtlanmaz. Başkaları için kaskatı düşünce yasaklarını savunup, «niçin bizim takıma yasak koyuyorsunuz» demenin demokrat olmakla demokrasiyi savunmakla hiçbir ilgisi yoktur. Demokratlık, karşıtlarına özgürlük istendiği noktada başlar. Bu noktadan öncesi, kusura bakılmasın, deyiş yerindeyse «gizli faşistlik» sayılır. Gizli faşistlerin arasında kendisini ilerici solcu sayıp da kendi düşüncesi dışındakileri yasak sınırları içine sürmeye çalışanlar da vardır. Hiç kuşkunuz olmasın...

Evet, daha liberallik ve demokratlık sorununu çöze-

mlyoruz. Kendimize, yalnızca kendimize özgürlük istiyoruz. Hukuksal nedenler ya da hukuk dışı oluşumlar ile siyaset yapmaktan sürgit engellenenleri unutuyoruz. Bu unutkanlık, zamanla vurdumduymazlığa dönüşüyor. Bu vurdumduymazlık, beyinlerde kireçlenmeye, yüreklerde nasırlaşmaya yol açıyor.

«Yalnız bizimkilerin yasağı kalksın» duygusallığının demokrasiyi savunmakla eşanlamlı görünmesi, bizim gibi demokrasisi ekonomisinden de azgelişmiş ülkelere özgüdür.

Anayasa'nın geçici maddesindeki siyaset yasağı kalkarsa, DYP'nin de demokrasi savaşı bitiverir. Beyefendilerin demokrasi aşkı, anayasanın geçici maddesi gibi geçicidir!

ANAP'ın liberalliği de, DYP demokratlığı da inandırıcı olamaz. Olması için «Düşünce suçu tanımıyoruz» tümcesinin duraksamadan söylenmesi gerekir. Nerede bu partilerde böyle geniş yürek?

Batı demokrasilerini demokrasi yapan bütün temel koşulları bir yana itip demokrasi savaşı yaptım demenin inandırıcı ne gibi özelliği vardır?

Bütün bunları unutup bir de «946 ruhu» diye söylev vermeye kalkarlar...

Ey ruh, geldiysen DYP kapısına üç kere vur...

(19 Mart 1985 Salı)

ADINI KOYALIM...

Son yıllarda «sosyal demokrat» ve «demokratik sol» kavramları dillerden hiç düşmüyor. Oluşturulan ve yaygınlaştırılan demokrasi kuramına göre, sağ kesimde liberal nitelikli partiler var; bunun karşısında da «sosyal demokrat» diye adlandıracağımız partiler olacak...

Solda, ikisi kurulu, biri de kurulmak üzere olan üç parti arasında da «sosyal demokratlık» üzerine bir yarış başlamıştır.

Önce, hareket noktasını iyice saptayalım: Bugün sağ

kesimde yer alan partilerin hiçbiri «liberal» değildir. Bunların hiçbirinin yakın bir gelecekte «liberal» olmaları da olası değildir. Bu yüzden bugün solda görülen partilerin yaptığı işlev, demokrasi tablosundaki «liberal parti» boşluğunu doldurmaktır. Bu, böyledir; yarın da böyle olacaktır.

Anayasamız, Batılı anlamda bir sosyal demokrat partiye izin vermemektedir. Neden derseniz, Batılı anlamda sosyal demokrat partiler ile işçi sendikaları arasında örgütsel bağlar vardır. Batıda, sosyal demokrat partiler ile sendikalar birbirleriyle bütünleşmişlerdir. Bir başka yönü ile de Batı ülkelerindeki sosyal demokrat partiler, sanayileşmiş ülkelerdeki sınıfsal yapılarına uygun gelişme çizgileri göstermişlerdir.

Batı ülkelerindeki sosyal demokrat partiler, Batı demokrasilerinin gelişme izlerine uygun öz ve biçim almışlardır. Bu partiler, sanayileşmiş kıta Avrupası ülkelerinin ürünleridir. Dışalımı da, dışsatımı da bu yüzden çok güçtür.

İyi, hoş ama biz Batı türü bir demokrasiyi istemiyor muyuz? Evet, istiyoruz. İstiyorsak, «Amerika'yı yeniden keşfetmeden» demokrasiyi demokrasi yapan koşulları göz önüne almak zorundayız.

Batı türü demokrasi istiyorsak, ilk iş, düşünce ve örgütlenme yasaklarını kaldırmaktır. Demokrasi bu noktada başlar. Düşünce ve örgütlenme yasakları, 1982 Anayasasının «icadı» değildir. Bu yasaklar, 1961 Anayasası döneminde de söz konusuydu. İşçi sendikalarının partiler ile örgütsel ilişki kurmaları ve bütünleşmeleri, 12 Eylül öncesinde de yasaktı ve bu yasağın kökeninde, «partiler üstü sendikacılık» anlayışı yatmaktaydı. Birtakım sendikacılar ve siyaset adamları, Türkiye'de işçi sendikacılığını «partiler üstü» bir temele oturtmuşlardı.

1960 sonlarında sendikacılık, Amerikan A.İ.D. yardımıyla gelişmiştir. Bu para yardımı ile birlikte «partiler üstü sendikacılık» anlayışı da işçilere şırınga edilmiş, Türk-İş eğitim seminerlerinde sendikaların partiler ile örgütsel

ilişki kurmalarının sakıncaları anlatılmıştır. Özetle, 1960 sonrası gelişen sendikacılık, Batı türü sosyal demokrasi ile taban tabana çelişik bir dünya görüşü ile yakta tutulmuştur. Bu siyasal ve ideolojik anlayışın izlerini bugün de görüyoruz.

Bugün, eğer Batılı anlamda bir sosyal demokrat partiye sahip değilsek; bunun nedenlerini Türkiye'deki örgütlenme yasakları ile birlikte «partiler üstü sendikacılık» anlayışında aramak zorundayız.

Türkiye'de 1960'tan bu yana köprülerin altından çok sular akmıştır. Dünya, aynı yıllar içinde, ders verici birçok sorun yaşamıştır. Demokrasiyi adım adım geliştirmek isteyenler, bu gelişmelerden elbette dersler çıkarmak zorundadırlar.

Bugün ilerici kesim «solculuk savaşı»ndan çok, bir «uygarlık savaşı» vermek zorundadır. Bu yüzden, demokrasi kavgasında bütün ağırlık, düşünce ve örgütlenme yasaklarının kaldırılmasına ayrılmalıdır. Bu yapılırken de bu işlevi görecek parti, kendi kimlik kartını şimdiden çok açık ve seçik olarak belirlemelidir.

Bu uygarlık kavgasının gerekleri, Türkiye'ye özgü bir sosyalist partinin kurulmasını gerektiriyor. Bu sosyalist parti, güç ve esin kaynağını, Ulusal Kurtuluş Savaşı'mızdan almalı, işçi sendikalarının ilerici partilerle örgütsel bütünleşmelerini savunmalı ve emekçi sınıf ve tabakaların demokratik örgütlenme haklarını sağlamayı amaç edinmelidir. Yine böyle bir sosyalist parti, ayrımcı güçlere karşı ülke bütünlüğünü, Sovyet Marksizmine karşı ideolojik bağımsızlığı ve NATO ülkelerinden bir milim eksik olmamak üzere düşünce ve örgütlenme özgürlüğünü savunmalıdır.

Solda görünen parti ve kişilerin kişisel çatışma ve kırgınlıklar yerine, demokrasiye ve sol düşünceye yeni boyutlar getirecek olan konular üzerinde yoğunlaşmaları daha yararlı olmaz mı?

Türkiye'nin bugünkü ve yarınki gündeminde emekçi sınıf ve tabakaların siyasal haklarını savunanlar ve sa-

vunacak olanlar, sosyal demokrat» ya da «demokratik sol» gibi birbirlerini çağrıştıran kavramlar yerine, «ulusal kurtuluş devrimciliği»nden kaynaklanan, Atatürk'ün tam bağımsızlık» ilkesini ödün verilmez bir inanç sayan ve adına «sosyalist» diyebileceğimiz siyasal görüşü benimsediklerini açıklamalıdırlar.

Sosyal demokratlıktan murat, tabii, eğer bu «alaturka kapitalizm»e «yedek lâstik» olmak değilse.

Bunca gelişmeden sonra, bunca deneyden, bunca acıdan sonra emekten ve emekçiden yana olan ilerici Türk aydını, halkın önüne çıkıp yiğitçe «Ben, işte, şu şu şu anlamda sosyalistim» demiyorsa, yazıklar olsun...

(26 Mart 1985 Salı)

FETVA'LI ŞİRKET...

Cumhuriyetimizin temel ilkelerinden biri ve başlıcası laikliktir. Bunda kimsenin şüphesi yoktur. «Türk-İslâm sentezi» diye adlandırılan görüş ise laiklik ilkesine düpedüz aykırıdır. Aslına bakarsanız, devlet kesesinden ayrılan paralarla Suudi Arabistan'da başbakanların «beraberindeki zevat» ile «Umre»ye çıkması da laiklik ile bağdaşmaz.

Artık kimsenin bunlara aldırdığı yoktur. Atatürkçülükmüş, laiklikmiş, bunlar çoktan unutulmuş, yerlerine, «Onu da satalım, bunu da satalım» tutkusu gelip yerleşmiştir. «Kuvvayı Milliyye ruhu» gitmiş, yerine «kuvvayı ticariyye» ya da «kuvvayı sermaye» adlarını verebileceğimiz «köşe döndüğünü» ve «iş bitirdiğini» söyleyen çevreler gelmiştir.

Kendi deyişleriyle «son bağımsız Müslüman Türk devletine» böyle bir siyasal ve ideolojik kılıf geçirilmiş, ilerici düşünceler üzerindeki baskılar anayasal dayanaklara bağlanmış, özetle cumhuriyetin temel niteliklerine aykırı bir oluşuma açıkça yeşil ışık yakılmıştır.

IMF ipotekli, Suudi sermayesi destekli, dışarıda dış borca, içeride yüksek faize dayalı, «alaturka kapitalizm»

ile «arabesk liberalizm» karışımı bu düzen devletimize ve milletimize hayırlı olsun!.

«Türk-İslâm sentezi» diye diye devletin en duyarlı kesimlerine yerleşen Aydınlar Ocağı da devletimize hayırlı olsun.

Biliyorsunuz, ANAP iktidara adımını attığı gün Türk-Arap ortak finans kuruluşları ile ilgili kararları yayımlamış ve ANAP yetkililerinin paydaş olduğu «Faisal» ve Başbakan'ın kardeşi ile ANAP İstanbul İl Başkanı'nın ortakları arasında bulundukları «Al Baraka» adlarındaki İslâm bankaları artarda kuruluvermişlerdi.

İşin daha da ilginç yanı, bankalar için reklâm yasaklarının sürdüğü günlerde, «Faisal Finans Kurumu» eski solcularımızdan Prof. Tunca Toskay'ın hünerli yönetimindeki TRT'nin yasaklarını aşarak televizyon ekranına ansızın çıkıvermesiydi.

Suudi Sarayı'ndan ANAP genel merkez yöneticilerine uzanan «Faisal» ile başbakanın kardeşini ortakları arasına katan «Al Baraka» adlı şirketler, hiçbir Türk şirketinin sahip olmadığı ayrıcalıklarla da donatılmışlardır. Bunlar, tabii, gülsuyu kokan basit rastlantılardır.

Boğaz sırtlarında arsa satmanın aynı günlere denk düşmesi de, herhalde, İstanbul Belediye Başkanı Muhterem Sarı Bedri Bey biraderimizin «Altın Boynuz» şirketinden kalma «iş bitiriciliği» ile Arap dostlarımıza cömertçe yapılan bir «cemile» olmuştur.

Faisal Finans Kurumu'nun ardında bütün İslâm ülkelerinde «şeriat düzeni» kurmak isteyen örgütler bulunmaktadır. Bu örgütler, «Aramco» gibi Amerikan-Arap ortak petrol şirketlerince desteklenmektedir. Suudi prenslerinin Türkiye'de finans kurumları oluştururken ortaklarını ille de başbakanın yakın çevresinden seçmesi de herhalde «banker faciası»nın Sayın Özal'ın ekonomiyi yönettiği günlerde patlak vermesi gibi bir rastlantı olmuştur.

İslâm ülkelerinde «şeriat düzeni» kurmak isteyen çevreler, Suudi sermayesini maske yaparak adım adım ilerliyorlar...

Bu İslâm finans kurumlarına bir de yurt dışından

katkı gelmiş bulunuyor. Lüksemburg'da kurulan «İslâm Tekâfül Şirketi» yurt dışında baskı yapan Türk gazetelerine verdiği reklâma «Bismillâhirrahmanirrahim» diye başladıktan sonra kendisini şöyle tanıtıyor

— Tekâfül, İslâmî kurallara uygun olarak hazırlanmış ve fetvası alınmış, klasik sigortaya alternatif, tasarruf, yatırım ve dayanışma programıdır...

Yine reklâmda «Allah'ın inayeti ile elde edilecek kârın» üyeler arasında paylaştırılacağı da yazılıyor.

Demek, bu işler işte böyle «fetva» ile oluyor!

Arap sermayesi, şu bu, derken işte bu noktaya kadar geldik. Fetva'lı sermaye şirketlerinin, okunup, üflenen paraları ile bankacılık yapacağız. Ve böylece «Atatürk İnkılâplarının» ışığı altında kalkınıp, «nurlu ufuklara» doğru yol alacağız.

Ne diyelim :

— Allah kabul etsin...

Biz, Atatürkçülüğün, özgürlük ve uygarlık savaşının adı olduğuna, bunun için Atatürkçülüğün ancak yasak tanımayan özgür bir ortamda güç kazanacağına inanırız. Bazıları bunun tam tersine inanır; her türlü yasakçılığı Atatürkçülük ile bağdaştırmaya çalışır. Son yıllarda Atatürkçülük adına yapılan bu yasakçılık hep sol için söz konusu olur. Örnekleri hiç anlatmaya gerek yok; nasıl olsa biliyoruz.

Şimdi sormak isteriz :

— Kendilerinden başkasına Atatürkçü demeyen ve her türlü ilerici düşünceyi yasak sayan kişi ve çevreler, bu şeriat düzeni özlemcileri için seslerini niçin hiç çıkarmazlar?

Yoksa, Atatürkçülük adına güçleri yalnızca sola mı yetiyor?

(28 Mart 1985 Perşembe)

LAWRENCE!

Gülsuyu kokan Arap sermayesi adım adım ilerliyor. Akçalı suçlar ile ilgili af çalışmaları da hızla ilerliyor.

İlk işleri Türk-Suudi finans kuruluşları ile ilgili hükümet kararı çıkarmak olmuştu. Bakanlar Kurulu 14 Aralık 1983 günü göreve başladı, iki gün sonra «Al Baraka» ve «Faisal Finans Kurumu» ile ilgili kararı yayımladı. Yani bakanlar, daha konukları için aldıkları çikolata kutularını bile açmadan Arap sermayesi Al Baraka'ya ayrıcalıklar tanındı... Başbakan'ın kardeşi ile iktidar partisinin il başkanı ortak oldular. Faisal Kurumu'ndan da partinin genel başkan yardımcısı pay aldı. MSP ve MHP eski milletvekilleri de «üç hilâlli» şirkete giriverdiler. TRT'de banka reklâmları yasaktı; bu yasak üç hilâlli şirket tarafından hemen aşılıverdi.

Daha neler oldu?

Yasalar, bir yabancının Türkiye'de taşınmaz mal satın alması için «mütekabiliyet şartı» aramaktaydı. Yani, bir yabancının ülkemizde mülk edinebilmesi için Türk yurttaşlarının da bu yabancının ülkesinde taşınmaz mal satınalma hakkına sahip olmaları gerekmekteydi. Bu yasal engel ANAP hükümeti eliyle kaldırıldı ve Suudlu prenslere ve işadamlarına «mütekabiliyet şartı» aranmaksızın ülkemizde taşınmaz mal satın almaları olanağı sağlandı.

Yine bu arada, İstanbul Belediye Başkanı Dalan'ın da Suudlu işadamları ile ortak olduğu anlaşıldı.

Boğaziçi'nde yapılacak konutları sıkı koşullara bağlayan Boğaziçi Yasası, arsa kapatan Suudluların önünde bir engel gibi durmaktaydı. En sonunda, buna da bir yol bulundu. İmar Yasası'nda küçük bir değişiklik yapılarak, 12 Eylül döneminde çıkarılan bu yasanın da rafa kaldırılması düşünüldü. Hiç kuşkunuz olmasın, şu anda komisyonlarda bulunan yasa genel kuruldan da geçecek ve Boğaziçi ile ilgili tüm yetkiler, Arapların ticarî ortağı Dalan'ın elinde toplanacaktır.

Sonrasını hep birlikte göreceğiz.

Gelin bir başka konudan örnekler verelim:

ANAP, kendi deyişine göre «liberal» nitelikte bir partiydi. Öyleyse partinin görüşü, tutumu, ideolojisi ve felsefesi de elbette liberal olacaktı. Siyasal liberalizmi gündem dışında tutan bu «atatürkçü kapitalist» anlayış libe-

ralliği yalnızca döviz suçları ile sınırlı tutan bir görüşe bağlanmıştı.

ANAP'ın döviz suçları ile ilgili ilk işi, Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkındaki Yasa uyarınca bir tebliğ yayımlayıp, döviz bulundurmayı suç olmaktan çıkarmak ve elde edilen dövize «menşei araştırılmaz» diye de bir güvence getirmek olmuştu.

Bu güvence iyiydi, hoştu, ama bu suçlardan dolayı cezaevlerinde yatanlar da vardı. Bu soruna nasıl bir çözüm bulunacaktı? Bu suçtan yargılanıp da yurt dışına çıkamayanlar da bulunuyordu. Buna ne gibi çözüm getirilecekti?

Bunlara da yol bulundu. Önce Pasaport Yasası'nda bir değişiklik yapılarak döviz ve gümrük kaçakçılığı suçlarından yargılananların yurt dışına çıkmalarını engelleyen yasaklar kaldırıldı.

Fakat bu suçlardan dolayı cezaevlerinde yatanlar ne olacaktı?

Aslına bakarsanız, ANAP çıkardığı tebliğ ile bu affı sağladığı kanısındaydı. Ancak Yargıtay, bu tür suçlar için hükümet kararlarının değil, yasanın gerekli olduğuna karar vermişti. Bu yüzden bu konuda bir af yasası gerekliydi.

Bu af yasası da hazırlanıyor.

Karşılıksız çek verme eylemi ile ilgili suçlara, bir yasa ile koşullu af sağlanmış bulunuyor. Şimdi de sıra döviz ve gümrük kaçakçılığı ile ilgili suçların bağışlanmasına gelmiştir.

Bütün bunlar, adım adım gerçekleşiyor. Eleştiri oldu mu da küplere biniyorlar. Daha durun bakalım, henüz yolun başındasınız. Daha neler olacak, neler?

İstanbul'un akmayan sularına, çamur deryası yollarına bakması gereken bir belediye başkanı, zamanını Arap dostlarına ayırmakta, enerjisini de Arap sermayesini eleştiren basına «cevap yetiştirmek» için kullanmaktadır.

İstanbul Belediye Başkanı, Arap sermayesi ile ilgili yayımlarımıza karşı, «Yeni Lawrence'ler türediğini» söy-

leyip, «Arap kanı ile Türk kanının birbirine karıştığı» yolunda acıklı demeçler de vermektedir.

Doğru: Arap kanı ile Türk kanı gerçekten birbirine karışmıştır. 1. Dünya Savaşı sırasında İngilizler ile işbirliği yapıp Osmanlı İmparatorluğu'nu sırtından hançerleyen Araplar tarafından Türk askerinin kanları dökülmüştür. Karışan kan olsa olsa budur!

İngiliz ajanı Lawrence de Arapları Türklere karşı kışkırtan bir ajandır. Ve Araplar tarafından «milli kahraman» ilân edilecek kadar da Arap dostudur. Dalan'ın tarih bilgisi ve bilincine bunları da eklemek gerekmektedir.

Bizler için önemli olan ne ırkçılık, ne şu, ne bu... Konu; Amerikan emperyalizmi ile bütünleşen Arap sermayesinin Türkiye üzerindeki siyasal etkileridir. Bizleri bu yayımları yapmaya yönelen «bağımsızlık» bilincidir. Esnaf ağzıyla söyleyeyim, şu «her eve lâzım» bağımsızlık bilinci!..

Bir dönem Alman dostluğu, bir başka dönem Amerikan dostluğu, şimdi de Suudi Prensleri, Başbakan biraderleri, Araplarla ortak parti büyükleri ve belediye başkanları, Suudilerle sarmaş-dolaş «arabesk» dostluklar...

— Ey Türk, titre ve kendine dön!..

(7 Nisan 1985 Pazar)

ÜÇÜ DE AYNI...

DYP, Genel Başkanlık savaşına hazırlanıyor.

Kişisel özellikleri gözönüne alırsanız, Avcı'yı daha saf, Yazar uyanık, Cindoruk'u da daha keskin bulabilirsiniz. Eğer olayı bir demokrasi savaşı içinde bir aşama olarak görmek istiyorsanız, üçünün de birbirinden farklı olmadığını anlarsınız.

Üçü de aynı siyasal mahallenin çocuklarıdır!

DYP, son zamanlarda «bir bilen» olarak adlandırılan eski başbakanlardan Süleyman Demirel'in siyasal ipoteği altındadır. «Bir bilen» adı da Tercüman yazarlarından Nazlı Ilıcak tarafından bulunmuştur. Önce herkesi kendi

adıyla analım. Öyle bilmece çözer gibi konuşup, yazmayalım.

Tamam mı? Öyleyse devam edelim:

«Bir bilen» Yazar'ın 12 Eylül yönetimi ile bütünleştiği kanısındadır; bu yüzden Yazar'ın genel başkanlığına karşıdır. Güniz sokak onaylı Genel Başkan Avcı ise, 12 Eylül yönetimine dilekçe ile başvurarak «beni seçin» diyen bir Danışma Meclisi üyesidir. Demirel ve arkadaşlarına siyaset yasakları getiren anayasa, Avcı'nın da üyesi bulunduğu Danışma Meclisi'nden geçmiştir. Öyleyse kim, neden yakınıyor?

12 Eylül'e yandaş ya da karşı olmak gibi bir ölçünün Yazar ve Avcı için kullanılamayacağı açıktır. Yazar, birçok insan gibi 12 Eylül'ü desteklemiş; Avcı da 12 Eylül'ün Danışma Meclisi'nde görev yapmıştır.

Cindoruk, 1971 öncesi AP'den ayrılanlar tarafından kurulan DP'nin İstanbul İl Başkanı'dır. Demirel ve ailesine karşı girişilen ağır yergi ve sövgüyü siyasal malzeme yapan bu partinin İstanbul İl Başkanı, şimdi, eski partisi tarafından sövgü yağmuruna tutulan eski başkanının çevresindedir.

Dün birbirlerine karşı en ağır sövgüleri yağdıranların sonradan kolkola gelmeleri ve birbirlerinin yüzlerine bakmaları azgelişmiş demokrasimizde bir «hazım» sorunudur. Bazı politikacılar, bu gibi olayları içlerine sindirmekte son derece hoşgörü sahibidirler. Cindoruk adı bu yüzden hiç yadırganmamıştır.

DYP'de genel başkanlık yarışı, birisi Danışma Meclisi üyesi, öteki 12 Eylül'ü destekleyen bir işadamı, üçüncüsü de Demirel'e geçmişte sövgüler yağdıran bir partinin eski il başkanı arasında geçmektedir.

Bunların ortak savaşı, aynı Demirel'in eski müsteşarına karşıdır.

Özetle konu «can ile canan arasında»dır. Bu nedenle bu kavganın demokrasi ile bir ilgisi yoktur.

Nasıl olsun ki, bunların hiçbiri, Batılı anlamda bir çoğulcu demokrasinin savunucusu değildir. Bunların hiçbirinde ülkemiz ve halkımız için «NATO ülkeleri kadar

özgürlük» isteyecek kadar hoşgörü yoktur. Her biri kaskatı düşünce yasakları içinde yalnızca, evet yalnızca «bizim takımın yasakları kalksın» bencilliği ile siyaset yapmaktadır.

Bir tanesi kalkıp, «Ceza yasasının sol düşünceyi yasaklayan 141 ve 142'nci maddeleri ile dinsel sağ düşünceyi kısıtlayan 163'üncü madde kaldırılsın» diyemez. Hiçbiri, emekçi sınıf ve tabakaların, dernek, sendika, kooperatifler eliyle özgürce örgütlenmelerini isteyemez. Hiçbiri, evet hiçbiri, «Düşünce suçundan bir tek kişi cezaevlerinde kalmamalıdır» diye konuşamaz.

Bir insanın «demokratlığı» demokrasiye ve özgürlüğe bağlılığı «düşünce suçu yoktur» dediği noktadan başlar.

Anayasa, bu gibilerin arayıp da bulamadıkları bir düzen getirmiştir. Tek yakındıkları nokta anayasanın geçici maddesindeki siyaset yasaklarıdır. Oysa, dünyaya şöyle bir kuşbakışı bakmasını bilseler, 24 Ocak kararları denen IMF damgalı modelin, azgelişmiş ülkelerde hep otoriter rejimleri getirdiğini görürler. Yok, bunları görmezler daha doğrusu görmek istemezler. Görseler bile, bunları ancak kapalı kapılar ardında söylerler ve siyaset meydanlarında da sol düşmanlığı ile oy toplamaya çalışırlar.

«Bir bilen» siyaset yasakları kalkacağı güne kadar kendisine bağlı, yumuşak başlı, bir genel başkanın DYP koltuğunda oturmasını ister. Ondan sonrası Allah kerim..

Anlayacağınız, DYP'ye «lider» değil genel başkan seçilecektir. Genel başkan da geçici süre bir «KİT Genel Müdürü» gibi üstlerine bağlı olarak çalışacaktır. İstenen budur..

DYP'ye «lider» seçilse, lider kendi takımını kurar. Geçmişte de görüldüğü gibi, kendi takımını kurar, kurduktan sonra da eski siyasetçilerin aflarına pek yanaşmaz, işi hep ağırdan alır.

Tecrübe ile sabittir.

DYP bir demokrasi savaşı vermiyor. Kavga, yorgan kavgasıdır. Kimse, kimseyi aldatmasın..

Doğru sonılan böyle yollarla özgürlük bulvarlarına değil, ancak çıkmaz sokaklara sopılır.

Geçmişte olduğu gibi!

(11 Nisan 1985 Perşembe)

EVRİM...

Ceza Yasası'nın şu ünlü 141 ve 142'nci maddeleri «memleket içinde müesses iktisadî veya sosyal nizomlardon herhangi birini devirmek» diye bir suç çeşidini tonımlar.

Nedir devletin «iktisadî nizomı?»

Devletin iktisadî nizomı, Türkçesi ile «ekonomik düzeni» devletçilik ilkesine doyonmoktoydı. Ne zamono kodar? Aşağı-yukarı 24 Ocak 1980 gününe kadar. Ondan önce de devletçilikten yer yer dönülmüştü oma 24 Ocak tarihi, bu bakımdan, köklü bir dönüşümü ifade etmektedir. Bu yüzden 24 Ocak 1980 gününü başlangıç soymak yanlış olmayacaktır.

O günden bu yana bütün dünyoda «Friedmonist model» adı verilen monetorist sistem uygulanmaktadır. Bosarılıdır, başarısızdır, bu konuları bir yana bırokıyoruz. Üzerinde durduğumuz nokta, getirilen bu yeni düzenin, yasada tonımı yapılan «devletin iktisadî nizom» anlayışı ile boğdoşmodığıdır.

Bu tarihten sonra «devletin iktisadî temel nizomı» değişmiş, yerine monetorist sistem yerleştirilmeye başlanmıştır. Bu, devletin «temel nizomı»nın Anayasanın çizdiği yollarla değiştirilmesi demektir.

Yasa, bu «temel nizomı» demokratik yol ve yöntemlerle değiştirmeyi suç soymomoktodır. Suç olon bu «nizomı» şiddet kullanorak «devirmek» ve bu «nizom» ile birlikte devletin hukuksol ve siyasal düzenini de «topyekün koldırmok»tır.

Atatürk'ün devletçi ve laik olduğundan, herhalde, hiç kimsenin şüphesi yoktur. Atatürk'ün devletçilik ilkesi, bugün, adım adım yok ediliyor. Kendilerini Atotürkçü sayan-

lar, göz göre göre yapılan bu değişikliklere hiç ses çıkarmıyorlar. Ses çıkarmak bir yana, bu değişiklikleri açıkça destekliyorlar.

Ceza Yasası'nın 163'üncü maddesi de «laikliğe aykırı olarak devletin içtimaî veya hukukî temel nizamlarını, kısmen de olsa dinî esas ve inançlara uydurmak amacıyla» örgüt kurmayı ve propaganda yapmayı yasaklamaktadır. Bugün Türkiye'de dinsel gericilik o kadar yaygınlaşmıştır ki, bütün dünyada «şeriat devleti» kurmak amacıyla yola çıkanlar, Türkiye'de «finans kurumları» adıyla para kredi piyasasına girmektedirler.

Böyle bir bankacılık anlayışının ceza yasasındaki «devletin içtimaî veya hukukî temel nizamını kısmen de olsa dinî esas ve inançlara uydurmak» yasağı ile çeliştiği açıktır.

12 Mart döneminin tutucu Başbakanı Ferit Melen bile bu gelişmelere karşı TBMM'de sesini yükseltmek zorunluluğunu duymuştur.

Bunca yasağa karşın Türkiye'de dinsel amaçlarla bankalar kurulmakta ve bu finans kuruluşlarının Türk yasalarına uymayacakları yolunda kararnameler de çıkarılmaktadır.

Atatürkçülük, nedense, bu gül suyu kokulu şeriat bankacılığı konusunda pek akla gelmemektedir!

Bunları art arda sıralayınca «ee, ne yapalım, dünya böyle, bir yandan IMF'den kredi alınacak, öte yandan Suudi sermayesi Türkiye'ye çekilecek, başka çare var mı?» diye soruluyor.

Çare vardır ya da yoktur, bunlar ayrı konulardır. Demek ki, yeri gelince, Atatürk'ün devletçilik anlayışı da, laiklik ilkesi de bir yana bırakılıyor. İşin tirajikomik yanı hem Atatürkçülük böyle bir yana bırakılıyor, hem de sabah-akşam Atatürkçülükten söz ediliyor.

Evrim insanlığın doğa yasasıdır.

Toplumlar ve insanlar şu ya da bu yönde gelişirler. Kimi, liberal-kapitalist yolda dünya kapitalizmi ile bütünleşir, kimi sosyalist-model ile kalkınmaya çalışır. Toplumlar bir noktada durmaz; değişir. Her değişim, yeni

sorunlar, yeni kurumlar ve çözüm yolları getirir. Önemli olan toplumların evrime ve değişime açık tutulmalarıdır.

Toplumların yalnızca bir düşünceye açılıp başka düşüncelere kapatılmaları ile yasada tanımını bulan «tahakküm» şu ya da bu ölçüde başlatılmış olur.

Askerî Yargıtay, 12 Eylül dönemi içinde verdiği birçok kararında, 141'inci maddenin bir «düşünce suçu» olduğunu kaydettikten sonra suçun şiddet yolu ile oluşacağını vurgulamıştır. Şiddet yoksa suç da yoktur.

Şiddeti yöntem olarak benimsemeyen düşünceleri suç saymak ise başlı başına bir «tahakküm» yoludur.

Toplumların gelişimi için iki yolun açık tutulması gerekir: Liberal-kapitalist ve demokratik sosyalist yollar... Biri adına öteki yasaklanırsa, orada demokrasi son bulur, yerine «tahakküm» gelir yerleşir.

Günümüzde sağcı ve solcu düşüncenin bir araya gelmeleri gereken nokta işte burasıdır. Toplumu evrim sürecine açmak ve bu evrimi sağlıklı biçimde yaşatabilmek için teröre, sağdan da gelse, soldan da gelse karşı çıkmak, tek demokratik yoldur.

Çağdaş insanın bir başka seçeneği de yoktur.

(1 Mayıs 1985)

ZAMAN TÜNELİ...

Bugün yakın geçmişimiz ile ilgili bir zaman tüneline girip, nerelerden nerelere sürüklendiğimizi, zamanla nasıl gerilediğimizi göreceğiz.

1951 yılında Ceza Yasası'nın 141 ve 142'nci maddeleri değiştirilirken merhum Faik Ahmet Barutçu bakın neler söylüyordu:

— ...Sarih tariflere ve kıstaslara dayanmayan kanunî müeyyideler karşısında yalnız nâkim suçlara isabetle el koymakta müşkülâta uğramakla kalmaz. Sadece mahzur bundan ibaret değildir. Kanunun müphemiyeti yüzünden maksadı aşacak takibat endişesi vatandaşı huzu-

rundan edebilir. (TBMM, b: 7, 21.11.1951, o: 1, s: 144)

— ...Sosyalizmi menedecek bir esası ceza kanunumuzun derpiş etmesi bizi Garp demokrasi âleminin karşısında düşününüz ne hale getirir, mevkiimiz ne olur? Allah rızası için böyle şeyleri düşünmeyelim. Bilâkis demokratik hürriyetlerimiz üzerinde titiz olacak, onları müdafaa edeceğiz... (..) Ceza kanunumuzu demokrat bir memleketin ceza kanununun havasına uyduralım. Bizim ceza kanunumuzun havası artık geriye doğru bakan, geriye giden hükümlerin havası olmamalıdır arkadaşlar. (TBMM, b: 3, 23.11.1951, o: 2, s: 200)

Merhum Barutçu komünist miydi? Hayır, tersine, komünizme karşıydı. Ancak, 141 ve 142'nci maddelerin ceza hukukunun temel ilkelerine aykırı olduğuna inandığı için böyle konuşuyordu.

Alın size bir başka antikomünist siyasetçi: Osman Bölükbaşı.. Bakın nasıl konuşuyor Bölükbaşı

— ...Millet Partisi, bir parti olarak neo-liberal bir sistemi kabul etmiştir. Mütedil liberal olarak tercüme ediyoruz. Programında sosyalizmi açıkça reddetmiştir. Fakat bir akideye taraftar olmak, o akideyi yasak etmek, ağızları tıkamak mânâsına gelmez. Faik Ahmet Barutçu'nun da ifade ettiği gibi bugün medenî dünyada sosyalizme giden birçok memleketler vardır Sosyalizmin bu kadar alıp yürüdüğü bir devirde, bizimle dost olan birçok memleketler bu yolda giderlerken sosyalizmi yasak edelim demek tasavvuru mümkün olan bir şey değildir. (TBMM, o: 8, 23.11.1951, o: 2, s: 202)

Bölükbaşı, maddelerin antidemokratik niteliğine de şöyle değiniyor

— ...Hepiniz takdir edersiniz ki, 'kanunsuz suç olmaz' ceza prensibinin mânâsında vatandaşlar ve hatta hukukçu arkadaşlar güçlük çekecek. Böyle bir kanun düşünülemez. Bu takdirde kanunsuz suç olmaz prensibinin hiçbir mânâsı olmaz. (TBMM, b: 7, 21.11.1951 o: 1, s. 136)

Bir başka antikomünist siyasetçi olan merhum Cezmi Türk ise maddeler nedeniyle çıkan tartışmalardan duyduğu üzüntüyü şöyle tanımlıyor :

— Aziz arkadaşlar, birkaç günden beri 141'inci maddenin birinci fıkrası üzerinde geçen müzakereler gösteriyor ki; biz demokratik hukuk prensiplerini ve demokratik insanlık haklarını, bir kelime ile demokrasiyi anlayış bunalımı geçiriyoruz. (TBMM, b: 26.11.1951, o: 1, s: 236)

12 Eylül döneminde Danışma Meclisi üyeliği de yapan Prof. Dr. Necip Bilge tasarıya şu sözlerle karşı çıkıyordu

— ...Cebir unsuru mevcut olmadığı takdirde meselâ sosyalist bir partinin, yani sadece istihsal vasıtalarında iştiraki tazammun eden hakiki bir sosyalist partinin teşekkülüne imkân verilmeyecektir, demektir. Hakiki bir sosyalist partinin, mevcut olan beynelmilel literatüre göre programında cebirle bir sosyal sınıfı ortadan kaldırması mevcut değildir. (TBMM, b: 8, 23.11.1951, o: 1, s: 190)

Yargıtay eski başkanlarından ve 141 ve 142'nci maddelerle ilgili tasarıyı görüşen Adalet Komisyonu Başkanı merhum Halil Özyörük ise şöyle konuşuyordu:

— ...Komünizme karşı nasıl mücadele edeceğiz? Bu mühim bir sualdir Çünkü komünizme karşı faşistler de mücadele etmiştir. Demokrasiler de mücadele ediyor. O halde bizim komünizme karşı mücadelemiz faşistler gibi mi olacaktır, demokrasiler gibi mi? Bu hususu iyi ayarlamak lâzımdır. Çünkü komünizm ile mücadele edelim derken, bilmeyerek, istemeyerek genç demokrasimizi kendi ellerimizle yıkmamız mümkündür. (TBMM, b: 9, 26.11.1951, o: 1, s: 233)

Bu sözlerin sahibi Halil Özyörük, Tercüman Gazetesi yazarlarından Doç. Dr. Mukbil Özyörük'ün babasıdır. Ne acı bir gelişmedir ki, oğul Özyörük, baba Özyörük'ün otuz dört yıl önce söylediklerini bugün düşünmekten bile korkmaktadır ve bugün hiçbir devlet adamı ve siyasetçi, Bölükbaşı'nın, Barutçu'nun, Özyörük'ün, Türk'ün, Bilge'nin 141 ve 142'nci maddeler ile ilgili sözlerini ağızlarına bile alamıyor.

Bu sözler, Türkiye'nin bugün nereden nereye geldiğini gösteren sanki birer kilometre taşıdır.

Bölükbaşı'nın, Barutçu'nun, Türk'ün, Özyörük'ün ve

Bilge'nin 141 ve 142'nci maddelerle ilgili sözlerini, otuz dört yıl sonra, beyinleri kelepçeli, vicdanları demir parmaklıklı siyasetçilere ve sağcı yazarlara demokrasi ve hukuk devleti adına içimiz kan ağlayarak armağan ediyoruz.

(2 Mayıs 1985)

"Türkiye'de devrimci birikim, bölgede ulusallık ve bağımsızlık ilkelerini yerleştirecek bir devrimci siyaseti oluşturup geliştirebilir. O görkemli ulusal kurtuluş tarihine sahip olan Türk halkı, bu siyasetin doğal mirasçısıdır.

Ne Amerikan emperyalizminin işbirlikçiliği, ne Sovyet güdümü, ne de Tanzimat batıcılığı...

Ulusallık içinde devrimcilik özgürlük ve bağımsızlık!..
Devrimci siyaset işte budur!"

Uğur Mumcu

um:ag

ISBN 975-8084-16-X
9 789758 084166

um:ag
KDV Dahil
650.000 TL